JETA E PROFETIT (A.S.)

FEJA IME E BUKUR 3

FEJA IME
E BUKUR
-3-

FEJA IME E BUKUR
-3-

Titulli Origjinal:
DİNİMİ ÖĞRENİYORUM İSLAM

Përktheu:
Ilir HOXHA

Redaktoı:
Irida HOTI

Përgatitën:
Faruk SALMAN
Nazif YILMAZ
Dr. Recep ÖZDIREK
Dr. Faruk KANGER

Dizajn:
Rasim ŞAKİROĞLU

Vizatimet:
Mehmet SALDAMLI
Şaban AYDIN
Yasir Buğra ERYILMAZ
Suat KARADAĞ
İbrahim Esat GÜVEN

Botimi I:
2021

PROGRESI BOTIME:
Sheshi "2 Prilli", Rr: Studenti
Shkodër, Shqipëri
Mob: +355 67 340 6182

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

PARATHËNIE

Falënderimet e pafundme i takojnë Allahut të Madhëruar, i Cili dha nderin dhe lumturinë e të qenit mysliman! Salavatet dhe selamet më të përzemërta i takojnë të Dërguarit të Allahut (a.s.), i cili e jetoi në mënyrën më të bukur këtë fe hyjnore dhe ia mësoi atë njerëzimit! Po ashtu, përshëndesim me selam edhe familjen e tij të nderuar dhe shokët e tij fisnik, të cilët nuk kursyen as pasuritë dhe as jetët e tyre në rrugën e Allahut!

I Dërguari i Allahut (a.s.), ishte mësuesi më i madh që i mësoi njerëzimit fenë Islame. Ndërsa Libri me të cilin mësoi ai, është mrekullia e pashoqe Kurani Fisnik. Profeti ynë (a.s.), edhe e lexoi, edhe e shpjegoi Kuranin. Po ashtu, ai i përjetoi dhe i zbatoi në mënyrën më të bukur parimet, adhurime dhe moralin e Kuranit Fisnik. Pas tij, sahabët, dijetarët dhe njerëzit e devotshëm bënë përpjekje të mëdha për ta jetuar këtë fe dhe për ta përcjellë atë tek brezat pasardhës. Në këtë mënyrë, Islami ka ardhur në ditët tona dorë pas dore dhe zemër pas zemre. Dhe tani, radhën për ta mësuar e kemi ne!

Në këtë libër, i cili përbëhet prej katër pjesësh, do të trajtojmë historinë e jetës së Profetit (a.s.), prej periudhës para se t'i vinte profetësia, e deri në fund të jetës së tij.

Dëshirojmë që ta mësojmë sa më mirë jetën e të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe të bëhemi prej besimtarëve të dashur të Allahut dhe të Dërguarit të Tij (a.s.).

Shpresojmë që zemra t'u mbushet me besim, jeta me Islam dhe shpirti me mirësi. Melekët qofshin bashkudhëtarët tuaj dhe njerëzit e mirë shokët tuaj! Allahu i Madhëruar ju ndihmoftë dhe ju dhëntë mirësi!

رَبِّ يَسِّرْ وَ لاَ تُعَسِّرْ رَبِّ تَمِّمْ بِالْخَيْرِ

O Zoti im! Na e lehtëso dhe mos na e vështirëso punën, o Zoti im, na jep sukses!

PËRMBAJTJA

PO MËSOJ JETËN E PROFETIT (A.S.)
PJESA E PARË / 9

JETA E TË DËRGUARIT TË ALLAHUT (A.S.), PARA SE T'I JEPEJ PROFETËSIA 10

Arabia dhe Meka para Islamit 10

a) Qabja 11

b) Ngjarja e elefantit: sulmi i Qabes nga Ebreheja (viti 571) 11

1- FËMIJËRIA E PROFETIT (sal-lallahu alejhi ue's-sel-lem) 14

a) Lindja 14

b) Prejardhja fisnike 14

c) Dorëzimi tek nëna e qumështit 14

d) Udhëtimi për në Medine 15

2. RINIA DHE MARTESA E PROFETIT (a.s.) 16

a) Udhëtimi në Sham 16

b) Pjesëmarrja në shoqërinë Hilfu'l Fudul 18

c) Angazhimi me tregti 19

d) Martesa me Hadixhen 19

e) Arbitrimi në çështjen e Qabes (viti 605) 20

3. ARDHJA E PROFETËSISË DHE THIRRJA NË ISLAM 21

a) Shpallja e parë dhe profetësia (viti 610) 21

TREGIM: NUK E HARROJ KURRË 23

b) Thirrja në Islam e të afërmve (vitet 613-614) 24

c) Portreti i Profetit tonë (a.s.) 25

FILLON PERSEKUTIMI I IDHUJTARËVE NDAJ BESIMTARËVE 26

a) Talljet dhe ofendimet 26

b) Periudha e torturave 27

TREGIM: ZEMRA E NDJESHME 28

RRUGËZGJIDHJA:EMIGRIMI NË ETIOPI 30

TREGIM: TË GJITHA KRIJESAT E NJIHNIN 32

HAMZAI DHE OMERI PRANOJNË ISLAMIN 33

TREGIM: DY XHAXHALLARË 35

VENDIMI I TURPSHËM I IDHUJTARËVE PËR BOJKOT 36

a) Tablo të hidhura 37

b. Ndihma e Allahut dhe përfundimi i bojkotit 37

PYETJE 39

PO MËSOJ JETËN E PROFETIT (A.S.)
PJESA E DYTË / 45

LOTËT RRODHËN SI LUMË 46

1- VITE TË MBUSHURA ME DHIMBJE 47

a) Vdekja e Ebu Talibit dhe Hadixhes (r.anha) 47

b) Udhëtimi për në Taif dhe populli i tërbuar i Thakifit (viti 620) 48

2- I DËRGUARI I ALLAHUTI THËRRET NJERËZIT NË ISLAM 49

a) Takimet dhe besëlidhjet në Akabe 50

b) Besëlidhja e I dhe e II e Akabes (Viti 621-622) 50

c) Mrekullia e Israsë dhe Miraxhit (Viti 621) 54

d) Kokëfortësia e idhujtarëve përballë mrekullive 54

3- SHPRESA E FUNDIT: HIXHRETI, NDARJA E HIDHUR NGA MEKA 56

a) Plani tinëzar i idhujtarëve 57

b) Kriminelët në veprim 58

c) Tre ditë në shpellë 58

TREGIM: KAFSHIMI I GJARPRIT 60

d) Mbërritja në Jethrib dhe namazi i parë i xhumasë 61

e) Doli hëna mbi ne... 62

4- JETA NË ATDHEUN E RI (VITI 622) 63

a) Ndërtimi i Xhamisë së Profetit 63

TREGIM: I MBYTUR NË LOT 64

b) Sahabët e Suffes: Myslimanët që bananin dhe merrnin dije në xhami 64

c) Thirrja e ezanit të parë 64

d) Vëllazëria e pashoqe 66
TREGIM: ZGJIDH ÇFARË TË DUASH 67
e) Urrejtja e pashterueshme e idhujtarëve 67
f) Leja për luftë (viti 623-624) 68
5- BETEJA E BEDRIT (VITI 624) 69
a) Armiqësi e pafund 69
b) Drejt luftës hap pas hapi... 71
c) Lufta filloi... 73
d) Fitorja e atyre që i besuan dhe iu mbështetën Allahut 73
e) Idhujtarët që ranë rob në Bedr 74
TREGIM: I MËSHIRSHËM EDHE NDAJ ARMIKUT 74
PYETJE 76

PO MËSOJ JETËN E PROFETIT (A.S.)
PJESA E TRETË / 81

1. BETEJA E UHUDIT (VITI 625) 82
a) Idhujtarët e etur për hakmarrje 82
b) Armiku po afrohej 83
c) Tradhtia e hipokritëve 83
e) Martirizimi i xhaxhait të Profetit (a.s.), Hamzait (r.a.) 85
f) U vra i Dërguari i Allahut? 86
2. NDODHIA E REXHIT DHE FATKEQËSIA E PUSIT MAUNE (VITI 625) 87
a) Mësuesit vetëmohues të Islamit 87
b) Tradhti pas tradhtie 89
3. ALKOOLI DHE KUMARI JANË PUNË TË SHEJTANIT 90
TREGIM: U TURPËRUA! 91
4. DJALOSHI NË GJURMËT E PROFETIT TË FUNDIT 92
a) Adhuronim zjarrin 92
b) U habita 92
c) Rruga për në Sham 93

d) Në gjurmët e Profetit të fundit 95
e) Thotë se është profet 95

5. MBULESA QË TË MBRON NGA VEPRAT E TURPSHME DHE GJYNAHET 96

6. BETEJA E HENDEKUT (VITI 627) 97
a) Lufta për asgjësimin e myslimanëve 97
b) Hapja e hendekut 97
c) Ditë të vështira 99
d) Përfundimi i rrethimit 100

7. PAQJA E HUDEJBIJES (VITI 628) 102
a) Malli për Qaben 102
b) Paniku i mekasve 102
c) Takimet për paqe 102
d) Besatimi në Riduan 104
e) Nënshkrimi i marrëveshjes së paqes 104
f) Ngjarja e hidhur 105
TREGIM: ÇELËSI I XHENETIT 106

8. DËRGIMI I KORRIERËVE DHE LETRAVE ME FTESAT ISLAME (VITI 628-629) 107
a) Ftesa Islame drejtuar mbretit Bizantin, Herakliut 107
b) Ftesa Islame drejtuar mbretit të Persisë, Husrev Pervizit 109
c) Letra drejtuar Nexhashiut të Abisinisë, As'hames 109

9. MARRJA E HAJBERIT (VITI 628) 110
a) Jahuditë e Hajberit kërkojnë luftë 110
b) Marrja e kalave të Hajberit 110
c) Atentati i hakmarrjes ndaj Profetit (a.s.) 112

10. VIZITA NË QABE PAS SHUMË VITESH (VITI 629) 113

11. BETEJA E MUTES (VITI 629) 115
a) Vrasja e korrierit të Profetit (a.s.) 115
b) Forca e armikut dhe trimëria e pashoqe e myslimanëve 117
c) Koha për të rënë dëshmorë 117
TREGIM: JETIMËT E XHAFERRIT 119

PYETJE 120

PO MËSOJ JETËN E PROFETIT (A.S.)
PJESA E TRETË / 125

1. ÇLIRIMI I MEKËS (Viti 630) 126

a) Idhujtarët prishin marrëveshjen e Hudejbijes 126

b) Ushtria islame përgatitet për luftë dhe përparimi drejt Mekës 128

c) Qabja pastrohet nga idhujt 130

d) Dita e vëllazërisë dhe faljes 131

TREGIM: KËSHTU TË DO MIKU I SINQERTË 133

2. LUFTA E HUNEJNIT (Viti 630) 134

a) Frika e hevazinasve 134

b) Kur ushtria islame ra në kurth 135

c) Trimi më i madh 136

d) Robërit dhe plaçka e luftës 138

TREGIM: BUJARI PËRTEJ IMAGJINATËS 140

3. VITI I TË DËRGUARVE (Viti 630-631) 141

4. UDHËTIMI MË I VËSHTIRË:FUSHATA E TEBUKUT (Viti 630) 142

a) Përgatitja për luftë 142

TREGIM: VATHËT E PËRGJAKUR 144

b) Armiku që nuk doli për të luftuar dhe kthimi pas në Medine 144

c) Ata që nuk shkuan në luftën e Tebukut 146

5. MYSLIMANËT KRYEJNË HAXHIN (Viti 631) 147

6. HAXHI I LAMTUMIRËS (Viti 632) 148

7. SËMUNDJA E TË DËRGUARIT TË ALLAHUT DHE LAMTUMIRA E FUNDIT 151

a) Më ka marrë malli për vëllezërit e mi! 151

b) Këshillat e tij të fundit 151

c) Namazi i fundit 153

d) Vdekja 153

e) Përfshirja nga hidhërimi 154

PYETJET 156

PO MËSOJ JETËN E PROFETIT (A.S.)

PJESA E PARË

- *Jeta e të Dërguarit të Allahut (a.s.), para se t'i jepej profetësia*
- *Periudha e fëmijërisë së Profetit (a.s.)*
- *Periudha e rinisë dhe martesa e Profetit (a.s.)*
- *Ardhja e profetësisë dhe thirrja në Islam*
- *Rrugëzgjidhja: Emigrimi në Etiopi*

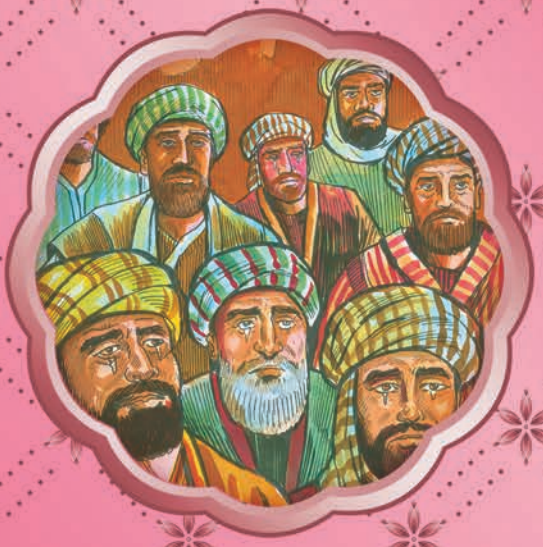

JETA E TË DËRGUARIT TË ALLAHUT (A.S.), PARA SE T'I JEPEJ PROFETËSIA

Arabia dhe Meka para Islamit

Para Islamit arabët bënin jetë nomade. Ata nuk kishin një organizim shoqëror apo shtetëror. Përveç disa qyteteve, pjesa tjetër e popullsisë bënte një jetë nomade. Meka, Medina dhe Taifi ishin tre qytetet më të rëndësishme të gadishullit arabik. Në këto qytete. luftërat për shkak të mosmarrëveshjeve të ndryshme ishin të shpeshta.

Shumica e arabëve para Islamit ishin paganë të cilët adhuronin idhuj të ndryshëm. Në Qabe dhe përreth saj ndodheshin rreth 360 idhuj. Çdo fis kishte idhullin e vet të veçantë dhe çdo idhull kishte një ditë të caktuar në të cilën vizitohej. Për këtë arsye, Meka ishte çdo ditë e mbushur me vizitorë dhe pelegrinë, gjë që e bënte atë njëkohësisht edhe një qendër të rëndësishme tregtie dhe paganizmi. Në Arabi, përveç paganëve kishte jahudi, të krishterë dhe zjarrputistë. Krahas këtyre kishte një numër shumë të vogël njerëzish që besonin mësimet e Ibrahimit (a.s). Ky grup njihej me emrin "hanif".

Numri i arabëve që dinin shkrim dhe leksim ishte jashtëzakonisht i vogël. Megjithatë, ata shquheshin për virtyte të mira, si: bujaria, trimëria, mikpritja dhe besa. Por, krahas këtyre cilësive të larta morale kishin edhe disa veçori të tjera të ulëta, si: grabitjen, kamatën, kumarin, hakmarrjen dhe përçmimin e të dobëtit dhe të varfrit.

Arabët nuk i jepnin vlerë grave dhe skllevërve. Burrat mund të martoheshin sa herë të dëshironin. Kurse imoraliteti ishte shndërruar në diçka normale.

Një pjesë e arabëve, kishin arritur deri aty, sa nga frika e varfërisë apo thjesht për çështje krenarie dhe nderi, i varrosnin për së gjalli fëmijët vajza. Para ardhjes së Islamit nuk ishte vetëm Arabia dhe arabët në një gjendje të tillë injorance dhe shthurjeje, por e gjithë bota. Njerëzimi, i cili ishte në një krizë të thellë materiale dhe shpirtërore, priste një shpëtimtar dhe udhërrëfyes. Këtë periudhë kohore, Kurani e cilëson si një periudhë të errët të historisë. Shkatërrimi në tokë dhe në det është shfaqur si pasojë e punëve të këqija të njerëzve. (Rum 41.)

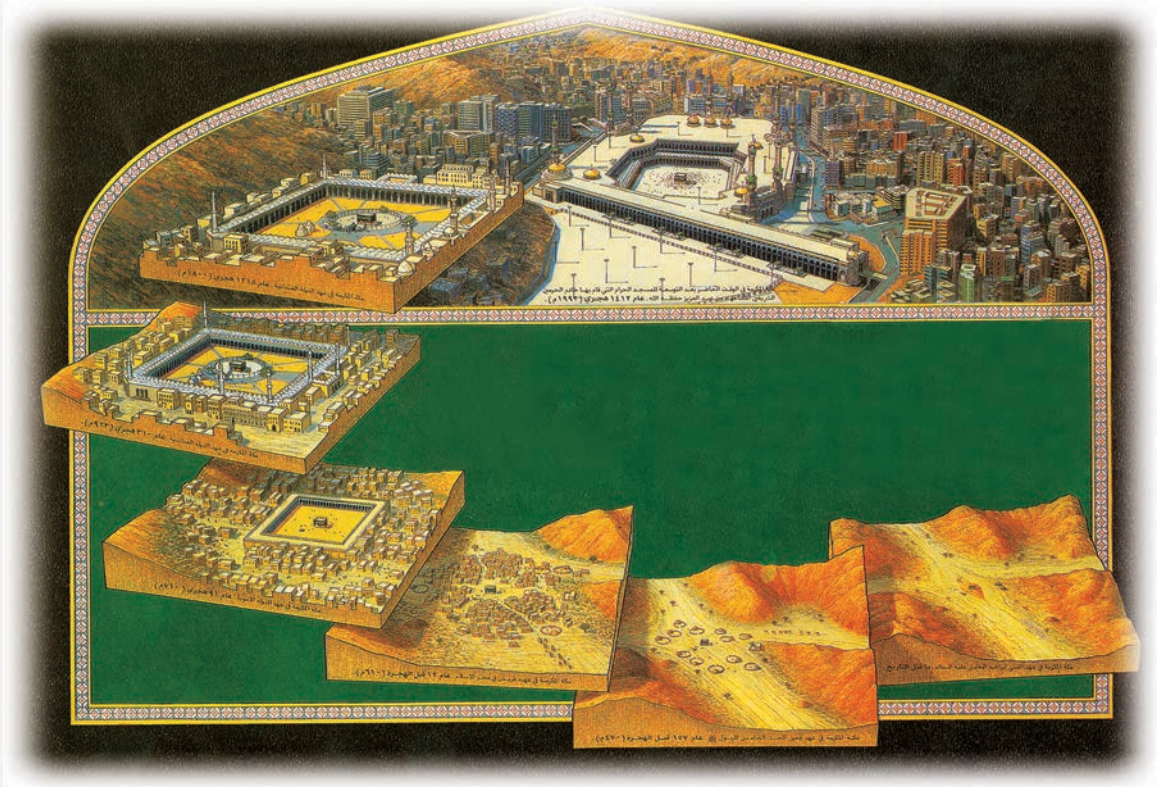

a) Qabja

Qabja është tempulli i parë i ndërtuar në tokë për të adhuruar Allahun. Ajo është ndërtuar në Meke nga Ibrahimi dhe djali i tij Ismaili rreth 2000 vjet para erës sonë. Ibrahimi, bashkë me djalin e tij Ismailin kanë realizuar tavafin e parë rreth Qabes dhe kanë ftuar të gjithë popullin për kryerjen e ritualit të haxhit në të. Kurse qyteti i Mekës është ndërtuar shumë kohë më vonë nga Kusaj, një paraardhës i hershëm i Muhamedit (a.s.). Me kalimin e kohës, besimi monoteist u harrua dhe vendin e tij e zuri paganizmi i cili e mbushi Qaben me idhuj të ndryshëm. Me kohën edhe Meka u bë qendër e paganizmit dhe idhujtarisë.

b) Ngjarja e elefantit: sulmi i Qabes nga Ebreheja (viti 571)

Guvernatori i Jemenit, Ebreheja, kishte ndërtuar në qytetin e Sana një kishë madhështore, me qëllim që të përhapte krishterimin në gadishullin arabik dhe t'i largonte njerëzit nga Qabeja. Në këtë mënyrë, ai donte ta shndërronte qytetin e Sanës në një qendër shpirtërore dhe ekonomike. Por ai nuk e arriti dot atë që shpresonte. Arabët nuk treguan interes për tempullin e krishterë. Përkundrazi, ata e shikonin atë me përbuzje. Indiferenca e arabëve ndaj kishës e tërboi Ebrehen, gjë që e nxiti atë të përgatisë një ushtri për të sulmuar Mekën dhe për të shembur Qaben. Arabët nuk ishin në gjendje t'i bënin ballë një ushtrie të tillë. Për rrjedhojë, sapo morën vesh për ushtrinë e armikut, mekasit e braktisën qytetin duke u strehuar nëpër kodrat për rreth.

Ebreheja e fushoi ushtrinë në një vend pranë Mekës. Ai dërgoi një person tek kryetari i fisit Kurejsh Abdulmutalibi për ta lajmëruar se qëllimi i tij nuk ishte lufta dhe gjakderdhja por vetëm shkatërrimi i Qabes. Ndërkohë, trupat pararojë të Ebrehesë kishin marrë bagëtitë që kishin gjetur dhe i kishin dërguar në fushim. Mes bagëtive të grabitura ishin edhe 100 deve të Abdulmutalibit, i cili shkoi tek Ebreheja dhe i kërkoi t'i rikthente devetë e tij.

Ebreheja i tha:

- Unë kujtova se ke ardhur për të m'u lutur që të mos shkatërroj Qaben, kurse ti paske ardhur për të shpëtuar devetë. Një personaliteti si ti nuk i ka hije ky qëndrim.

Kur dëgjoi këtë Abdulmutalibi gjithë qetësi dhe vendosmëri i tha:

- Unë jam i zoti i deveve, prandaj kërkoj rikthimin e tyre, kurse Qabeja ka Zotin e vet që e mbron atë. Përballë kësaj përgjigjeje të urtë, Ebreheja ia ktheu të gjitha devetë dhe bagëtitë që i kishin grabitur.

Siç e tregohet edhe në Kuran; Ebreheja nuk ia arriti dot qëllimit. Kur u bë gati për të sulmuar, elefantët me në krye elefantin më të madh, nuk po lëviznin nga vendi. Sado që kujdestarët e tyre u përpoqën, ata nuk iu bindeshin atyre për të lëvizur drejt Qabes. Ndërkohë, në qiell u shfaqën tufa zogjsh që mbanin në sqepa dhe kthetra gurë të vegjël të cilët i hodhën mbi ushtrinë që po përgatitej për të sul-

Si do të kishit reaguar ju ndaj përgjigjes së Abdulmutalibit?

.....

.....

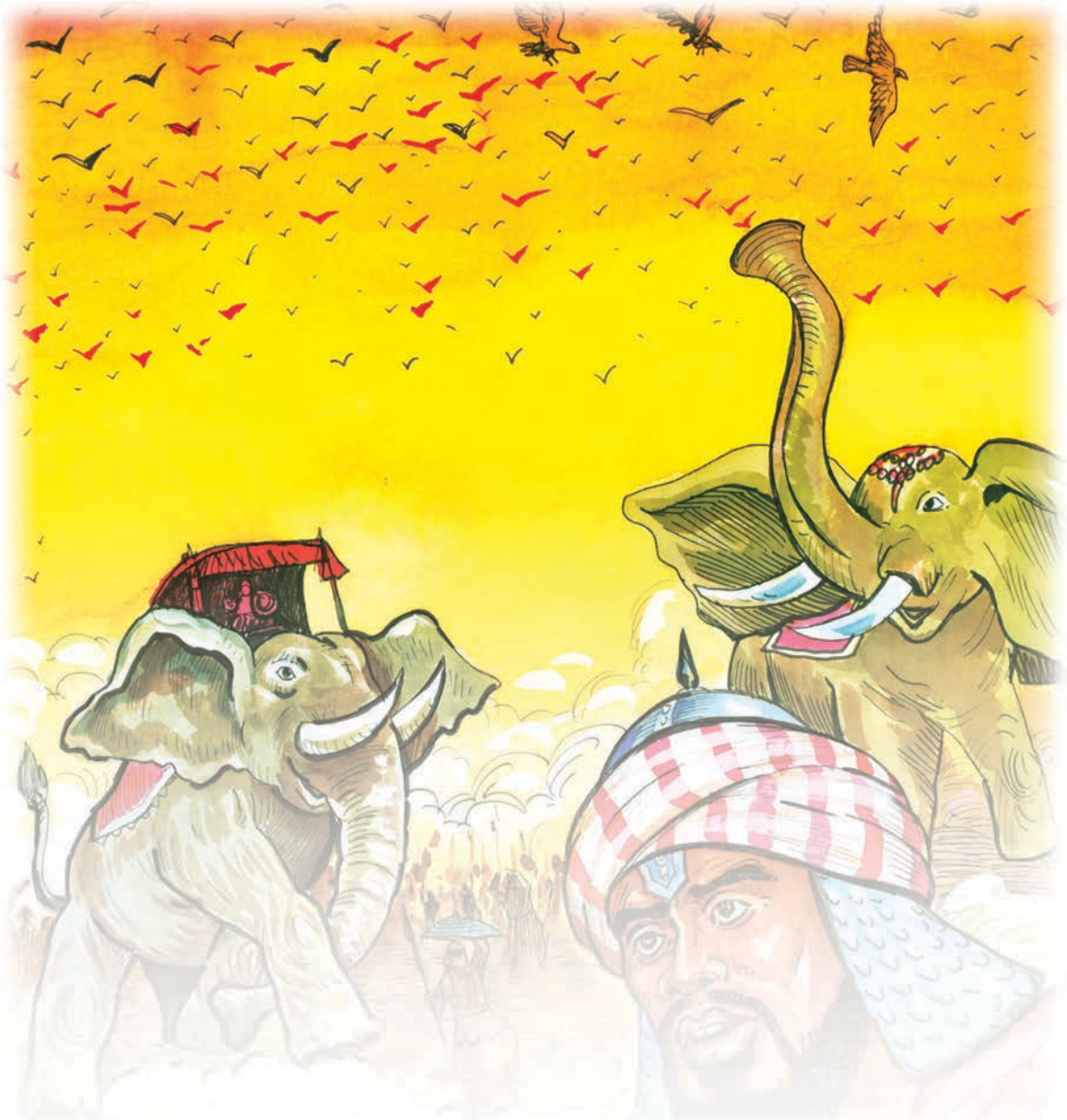

muar Qaben. Ushtria e madhe e Ebrehesë u dërrmua, pjesa më e madhe e ushtarëve vdiq, kurse Ebreheja me një grup të vogël ushtarësh të cilët shpëtuan, u zmbrapsën dhe u kthyen në Sana. Më vonë, Ebreheja vdiq nga sëmundja që kishte marrë në Mekë. Kjo ngjarje që ndodhi 52 ditë para se të lindte Profeti (a.s.), hyri në histori si Ngjarja e Elefantit.

Çfarë ju bën të mendoni fakti që, një ushtri e fortë dhe e pajisur me elefantë, të mposhtet nga një tufë zogjsh të vegjël?

.....

.....

1- FËMIJËRIA E PROFETIT
(sal-lallahu alejhi ue's-sel-lem)

a) Lindja

I Dërguari i Allahut (a.s.), lindi ditën e Hënë, më 20 Prill të vitit 571 të erës sonë. Lindja e tij nderoi gjithë njerëzimin dhe botën. Sipas kalendarit hënor, kjo përkon me datën 12 të muajit hënor Rabiulevvel. Gjyshi i tij, Abdulmutalibi, shtroi një gosti të madhe për nder të nipit të vet dhe, kur e pyetnin për emrin u thoshte: "Ia kam vënë emrin Muhamed. Dëshiroj që në qiell Zoti dhe në tokë njerëzimi ta përmendin për mirë...". Ndërsa nëna e tij e thërriste Ahmed. Muhamed, do të thotë "i lavdëruar", pra, i lavdëruar për virtytet dhe cilësitë e mira që ka. Ndërsa Ahmed, do të thotë "lëvdues", që do të thotë se ai madhëron dhe lëvdon Allahun. Edhe në Kuran, Profeti (a.s.), është përmendur me këto dy emra.

b) Prejardhja fisnike

Babai i Profetit tonë (a.s.), ishte Abdullahu, i biri i Abdulmutalibit, ndërsa nëna, Aminja, e bija e Vehbiut. Babai i tij, Abdullahu, rridhte nga dega hashimite e kurejshëve, kurse nëna, Aminja, nga dega Benu Zuhre e kurejshëve. Degët e të dyve bashkoheshin disa breza më herët. Të dyja ishin fise mekase. Profeti (a.s.), rrjedh prej djalit të Ibrahimit (a.s.), Ismailit (a.s.). Pra, prejardhja e tij ishte e pastër dhe fisnike. Në një hadith, i Dërguari i Allahut (a.s.), thotë: "Unë e kam prejardhjen më të pastër dhe të mirë midis bijve të Ademit (a.s.)" (Buhari, Menakib, 23.)

Babai i Profetit tonë (a.s.), Abdullahu, vdiq në Medinë dy muaj para lindjes së të birit, gjatë rrugës së kthimit nga Siria. Ai ishte vetëm 25 vjeç kur vdiq dhe nuk arriti ta shihte birin e tij.

c) Dorëzimi tek nëna e qumështit

Muhamedin (a.s.), e porsalindur, nëna Amine mundi ta ushqente vetëm 7 ditë me gji, sepse ajo nuk kishte qumësht të mjaftueshëm për ta ushqyer. Prandaj, atë e ushqeu për pak kohë Suvejbe, shërbëtorja e xhaxhait të tij Ebu Lehebit.

Mekasit, në përgjithësi të detyruar edhe nga kushtet klimaterike, e kishin zakon t'i dërgonin të porsalindurit në rrethinat e Mekës, ku kundrejt një pagese, ushqeheshin me qumësht nga mëndeshat. Në këtë mënyrë, fëmijët rriteshin më të shëndetshëm e më të fortë dhe e mësonin më mirë dhe më pastër gjuhën. Kështu, sipas traditës, edhe Muhamedin e vogël

Si mund të ketë ndikuar tek Profeti (a.s.), rritja e tij pa dashurinë e babait?

.....

.....

Çfarë mund të ketë ndjerë Profeti (a.s.), kur i vdiq nëna që i vogël, duke qenë se nuk kishte as baba?

.....

.....

(a.s.), ia dhanë një mëndeshe të quajtur Halime, e cila fillimisht hezitoi ta merrte atë me mendimin se nga një jetim nuk do të kishte shumë fitime. Por, kur e pa foshnjën, asaj i pëlqeu shumë dhe e mori për begati dhe mirësi.

Me kalimin e kohës, Halimja e deshi Muhamedin (a.s.), më shumë se fëmijët e vet. Po ashtu, edhe motra e qumështit, Shejma, e ndihmoi shumë nënën e vet në përkujdesjen ndaj këtij fëmije të bekuar. Muhamedi (a.s.), qëndroi pranë nënës së qumështit deri në moshën katër vjeç. Më pas, Halimja e mori dhe ia dorëzoi nënës së tij, Amines.

d) Udhëtimi për në Medine

Nga mosha katër, e deri në moshën gjashtë vjeçare, Muhamedi (a.s.), qëndroi pranë nënës së tij, Amines, e cila kujdesej për të me tërë dashurinë dhe dhembshurinë e saj. Kur mbushi gjashtë vjeç, ajo e mori me vete së bashku me shërbëtoren Ummu Ejmenen dhe shkuan në Medinë që të vizitonin varrin e babait, Abdullahut. Në Medinë qëndruan afërsisht një muaj tek të afërmit. Gjatë kthimit, 37 km larg nga Medina, në vendin e quajtur Ebva, Aminja u sëmur rëndë. Ajo e ndjeu që po ndahej nga kjo botë dhe e vështroi gjithë dhembshuri djalin e saj të lindur jetim. Më pas, nga goja i rrodhën këto fjalë:

"Çdo e re do të vjetërohet, çdo e përkohshme do të zhduket. Edhe unë do të vdes, por nuk shqetësohem, sepse pas po lë një fëmijë që do ta vazhdojë emrin e fisit deri në pafundësi."

Pas vdekjes së nënës, Ummu Ejmeni e mori djalin dhe e dërgoi në Mekë, tek gjyshi i tij, Abdulmutalibi, i cili u kujdes për të nga mosha gjashtë, deri në moshën tetë vjeçare. Por, pa kaluar shumë, edhe Abdulmutalibi vdiq. Para se të vdiste, Abdulmutalibi, nipin ia la amanet djalit të vet Ebu Talibit.

2. RINIA DHE MARTESA E PROFETIT
(salallahu alejhi ve selem)

Prej kohës që i vdiq gjyshi, e deri në moshën 25 vjeçare, Muhamedi (a.s.), qëndroi nën kujdesin e xhaxhait të tij, Ebu Talibit, i cili ishte një njeri i zgjuar dhe bujar. Ai nuk ishte i pasur, por respektohej nga të gjithë për shkak të bujarisë dhe fisnikërisë. Ai e donte shumë nipin e tij Muhamedin (a.s.) dhe gjithmonë e mbante pranë.

a) Udhëtimi në Sham

Ebu Talibi i tha:

- O nipi im, çfarë ka? Po qan ngaqë nuk po të marr me vete?

Muhamedi (a.s.), e kapi devenë e tij për kapistre dhe i tha:

- Xhaxhai im i dashur si po ikën e po më le vetëm? Unë nuk kam as nënë, as baba!

Ebu Talibi, i prekur shumë nga këto fjalë, tha:

- Për Zotin do të të marr edhe ty! Këtej e tutje nuk do të ndahemi asnjëherë nga njëri-tjetri.

Po ju si do të ndiheshit kur të kuptonit se do t'ju linin vetëm?

.....

.....

Atë kohë, Muhamedi (a.s.), ishte vetëm 12 vjeç. 90 km në Jug të Shamit, në një qytezë të quajtur Busra jetonte një murg i krishterë me emrin Bahira. Megjithëse zakonisht nuk interesohej fare për karvanët që kalonin aty, kësaj here atij i tërhoqi vëmendjen karvani ku ndodhej Muhamedi (a.s.). Madje, ai shtroi edhe një gosti për ta. Nisur nga shkrimet e shenjta, ai e kuptoi që Muhamedi (a.s.), do të bëhej profet.

Si do të mendonit dhe vepronit po të ishit në të njëjtën situatë?

.....

.....

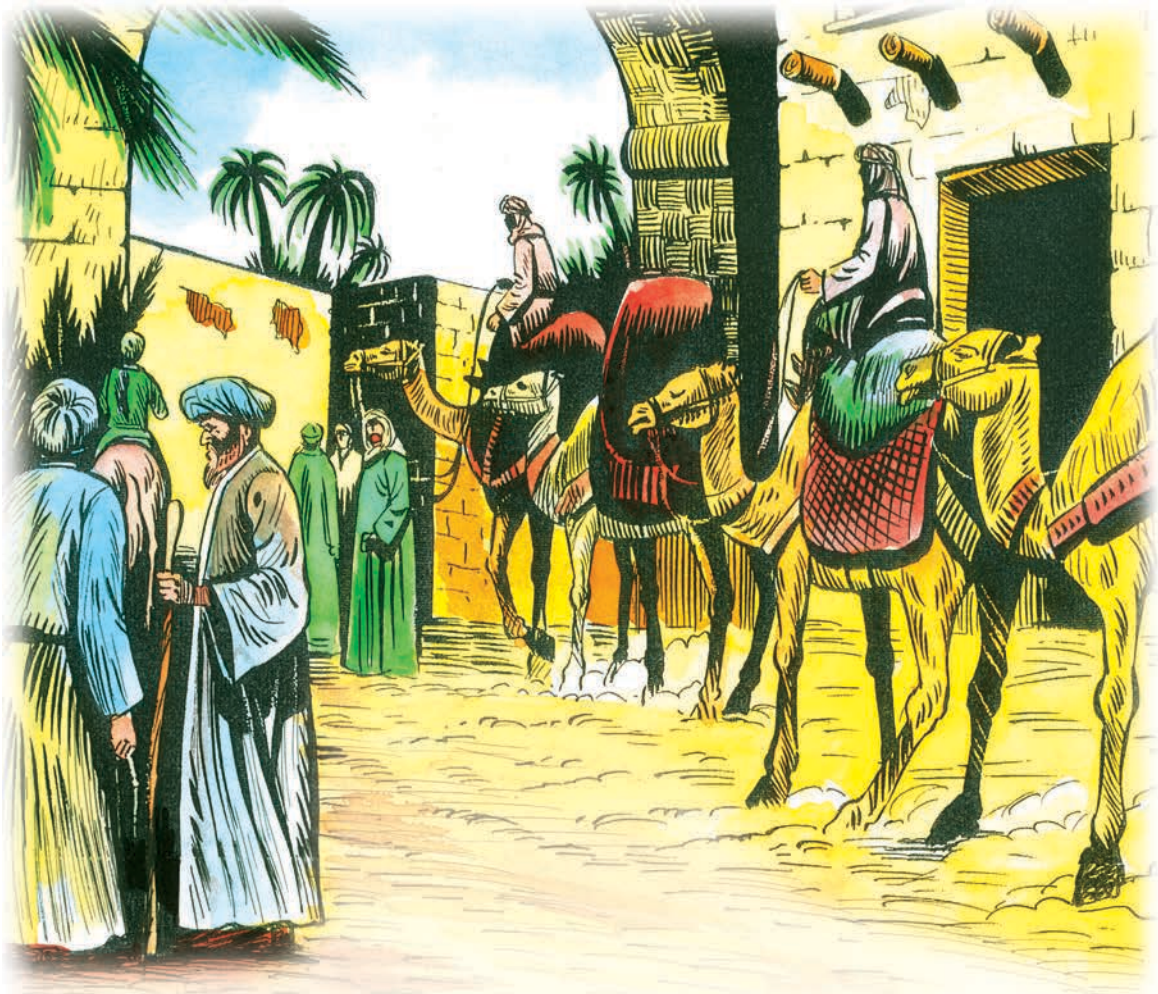

Prandaj, ai foli me Muhamedin (a.s.) dhe i bëri disa pyetje. Nga përgjigjet që mori, arriti në përfundimin e sigurt se ai ishte pikërisht Profeti i Fundit i shumëpritur.

Murgu iu drejtua Ebu Talibit duke i thënë:

- Ky djalë do të jetë Profeti i Fundit. Shumë dijetarë jahudi i njohin mirë shenjat dhe cilësitë e profetit që do të vijë. Dhe, nëse e pikasin Muhamedin (a.s.), mund t'i bëjnë keq. Prandaj, ju këshilloj të mos e çoni në Sham. Ebu Talibi e dëgjoi këshillën e murgut dhe u kthye pas.

Në moshën 17 vjeçare, Muhamedi (a.s.), shoqëroi një karvan për në Jemen bashkë me xhaxhallarët e tij, Zubejrin dhe Abbasin.

b) Pjesëmarrja në shoqërinë Hilfu'l Fudul

Në atë periudhë Meka e kishte humbur qetësinë. Vjedhjet, grabitjet dhe padrejtësia ishin përhapur në katër anët. Siguria e jetës dhe e pasurisë thuajse mungonte plotësisht. Madje, kishte ndodhur të rrëmbenin edhe pasurinë e tregtarëve të huaj që vinin në qytet për tregti.

Pikërisht në këtë periudhë, As ibn Vail kishte grabitur padrejtësisht pasurinë e një

tregtari nga Jemeni. Tregtari nga Jemeni doli në majë të një kodre në Meke dhe thirri të gjitha fiset për ndihmë. Si përgjigje ndaj thirrjes së tij, xhaxhai i Profetit tonë (a.s.), Zubejri, thirri të gjithë parinë e Mekës. Shumë njerëz u mblodhën në shtëpinë e Abdullah ibn Xhud'anit. Të gjithë ranë dakord që të ndalohej padrejtësia në Mekë dhe të mos i bëhej padrejtësi askujt, qoftë ky vendas apo i huaj. Të gjithë u betuan për të ndihmuar çdo person që i bëhej padrejtësi. Më pas tregtarit nga Jemeni iu kthye e gjithë pasuria që i kishin grabitur. Kjo marrëveshje u quajt "Hilfu'l Fudul".

Muhamedi (a.s.), mori pjesë vullnetarisht së bashku me xhaxhallarët e vet në këtë marrëveshje që parashikonte të mbronte të varfrit, të dobëtit dhe të shtypurit. Ai punoi bashkë me të tjerët për të siguruar drejtësinë dhe sigurinë në Mekë. Në këtë periudhë ishte 20 vjeç.

c) Angazhimi me tregti

Si gjithë mekasit, edhe Muhamedi (a.s.), u mor me tregti. Nuk kishte ndodhur asnjëherë që ai të gënjente apo të mos mbante premtimin, qoftë në fëmijëri, e qoftë në rini. Po ashtu, ai nuk kishte shfaqur asnjë lloj sjelljeje që mund të dëmtonte të tjerët

dhe kurrë nuk kishte ndodhur që të kishte fyer apo ofenduar dikë. Në këtë mënyrë, ai ishte bërë shembull dhe model i moralit të lartë dhe drejtësisë. Prandaj edhe banorët e Mekës e thërrisnin "el-Emin" (i besuari, besniku). Për moralin e tij të lartë kishte dëgjuar edhe Hadixhja, një nga gratë më të pasura të Mekës, e cila i propozoi atij bashkëpunim në tregti. Kështu mes tyre filloi bashkëpunimi në tregti.

d) Martesa me Hadixhen

Hadixhja ishte një grua e ndershme dhe fisnike rreth moshës 39-40 vjeç, e cila gëzonte respektin e të gjithëve. Ajo kishte mbetur e ve në moshë të re. Shumë njerëz nga familje fisnike e kishin kërkuar për grua, por ajo nuk kishte pranuar të martohej me asnjërin. Jetesën e siguronte duke bërë ortakëri tregtare me njerëz të besueshëm. Para Islamit, Hadixhja njihej me emrin "Tahire" (e pastër). Ndërsa pas Islamit, ajo u bë e njohur me emrin Hadixhetu'l Kubra. Nga bashkëpunimi tregtar që pati me Muhamedin (a.s.), fitoi shumë pasuri.

Me pëlqimin e të afërmeve, Muhamedi (a.s.), u martua me Hadixhen. Ata krijuan një familje të lumtur dhe model për gjithë Mekën. Hadixhja tregoi që ishte një bashkëshorte shembullore dhe me shpirt të madh. Muhamedi (a.s.), ishte shumë i kënaqur me të. Ndërsa vetë Hadixhja ushqente një dashuri dhe respekt për Muhamedin (a.s.). Ajo u bë mbështetja më e madhe e tij, si para Islamit ashtu edhe pas Islamit.

Nga kjo martesë erdhën në jetë gjashtë fëmijë; dy djem dhe katër vajza. Ata ishin Kasimi, Zejnebja, Rukija, Ummul Gulthum. Fatimja dhe Abdullahu. Kasimi dhe Abdullahu vdiqën në moshë të vogël. Kurse vajzat u rritën dhe jetuan më gjatë. Megjithatë, përveç Fatimes, të gjitha ndërruan jetë para Profetit tonë (a.s.).

e) Arbitrimi në çështjen e Qabes (viti 605)

Qabja e ndërtuar nga Ibrahimi dhe Ismaili, gjatë shekujve ishte shkatërruar nga shiu dhe përmbytjet e ndryshme. Prandaj ishte bërë e domosdoshme riparimi dhe restaurimi i saj. Për rrjedhojë, banorët e Mekës vendosën ta shembnin godinën e Qabes për ta rindërtuar nga fillimi. U mblodhën ndihma dhe materialet e nevojshme për rindërtimin e saj. Por, kur erdhi radha për të vendosur në vendin e vet gurin e zi për të cilin arabët besonin se kishte ardhur nga qielli, nuk ranë dakord se kush duhet ta vendosë. Të gjithë fiset pretendonin të drejtën për të vendosur gurin e zi. Mosmarrëveshja zgjati plot katër ditë. Çdo fis ishte i gatshëm të luftonte për të vendosur gurin në vendin e vet. Kur situata ishte acaruar së tepërmi, midis tyre doli më i vjetri, Ebu Umejje, dhe propozoi për arbitër të çështjes, personin që do të hynte i pari në portën e Qabes. Propozimi i tij u pranua nga të gjithë. Pa kaluar shumë, nga porta hyri Muhamedi (a.s.). Kur ata e panë, u gëzuan dhe thirrën të gjithë njëzëri; "El-Emin, El-Emin". Të gjithë jemi dakord me gjykimin e tij, thanë ata. Kur Muhamedi (a.s.), u afrua, ata i treguan si qëndronte çështja.

Nëse do të ishit ju gjykatës, çfarë zgjidhjeje do të sugjeronit?

.....

.....

Muhamedi (a.s.), tregoi një aftësi dhe zgjuarsi të jashtëzakonshme përballë një çështjeje kaq të ndjeshme për mekasit.

Ai e vendosi gurin e zi në një copë pëlhure dhe të gjithë përfaqësuesit e fiseve kapën nga një cep dhe e çuan në vendin e duhur. Pastaj Muhamedi (a.s.), e mori dhe e vendosi në vendin e vet. Të gjithë mbetën të kënaqur nga kjo zgjidhje. Ai e zgjidhi këtë mosmarrëveshje që nuk kishin mundur ta zgjidhin as të parët e fiseve dhe, për më tepër, të gjithë mbetën të kënaqur. Kjo ia rriti edhe më shumë respektin dhe besueshmërinë Muhamedit (a.s.). Në këtë periudhë ai ishte 35 vjeç.

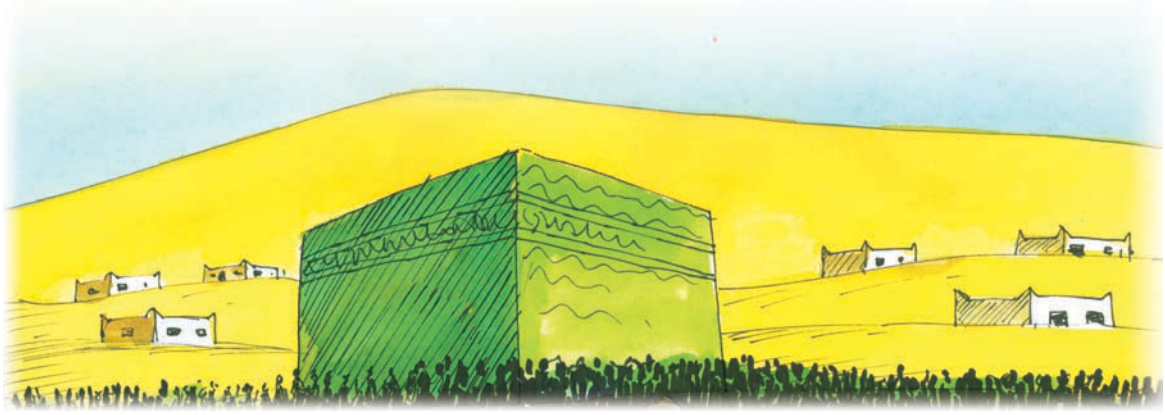

3. ARDHJA E PROFETËSISË DHE THIRRJA NË ISLAM

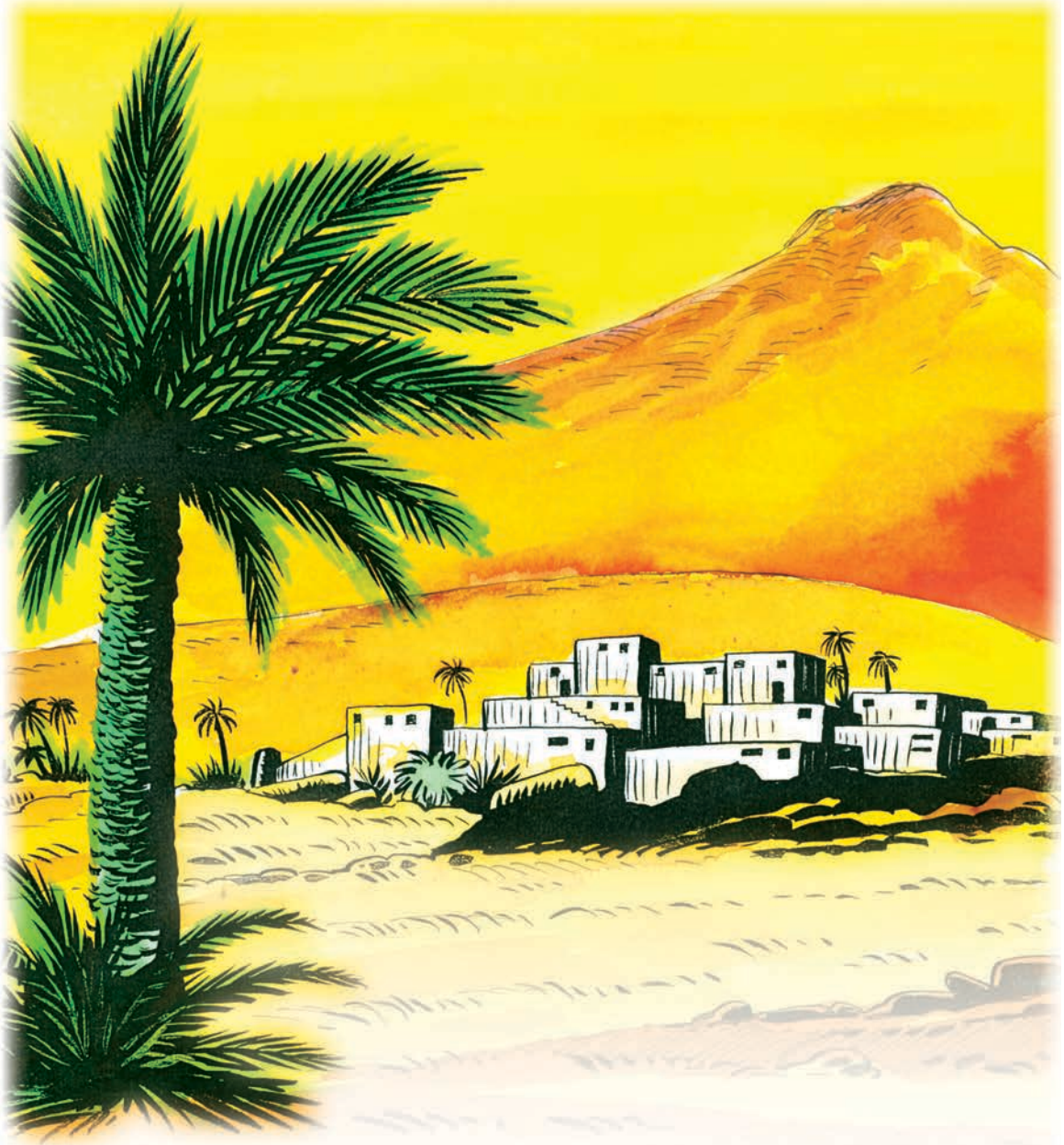

a) Shpallja e parë dhe profetësia (viti 610)

Kur i mbushi të dyzetat, Muhamedit (a.s.), i lindi në zemër dëshira për të qëndruar vetëm. Për këtë arsye, kishte raste që ai shkonte në shpellën Hira në majë të malit Nur, ku qëndronte me ditë të tëra. Aty meditonte rreth madhështisë dhe fuqinë e pafundme të Krijuesit. Kur vendoste të shkonte në shpellë, merrte me vetë ushqim e ujë dhe kthehej në shtëpi kur i mbaronte ushqimi.

Në këtë mënyrë, Allahu po e përgatiste atë për një detyrë shumë të rëndësishme. Në njëfarë kuptimi, kjo shpellë e vogël ishte si një shkollë e përgatitjes për marrjen e detyrës së profetësisë. Për rrjedhojë në këtë periudhë, atij filluan t'i shfaqen edhe disa gjendje mbinatyrore. Ndonjëherë, dëgjonte një zë që i

thoshte: "Ti je i Dërguari i Allahut". Por, kur hidhte vështrimin përreth nuk vërente asnjëri. Po ashtu, edhe ëndrrat që shihte, i dilnin të vërteta. Kjo gjendje vazhdoi për gjashtë muaj rresht.

Në vitin 610, natën e Kadrit të muajt Ramazan, ndërsa ishte mbështjellë me mantel dhe ishte zhytur në mendime, dëgjoi një zë duke e thirrur në emër. Çoi kokën por nuk pas askënd përreth. Në këtë moment, të gjithë vendin e mbuloi një dritë. Muhamedi (a.s.), nuk e përballoi dot këtë dhe i ra të fikët. Kur erdhi në vete, përballë pa melekun e shpalljes Xhibrilin (a.s.), i cili i tha:

- Lexo!

- Unë nuk di të lexoj! - tha Muhamedi (a.s.).

Xhibrili e shtrëngoi fort dhe ia përsëriti urdhrin:

- Lexo!

Muhamedi (a.s.), përsëri u përgjigj duke i thënë:

- Nuk di të lexoj!

Xhibrili e shtrëngoi dhe e urdhëroi përsëri të lexojë. Pasi mori të njëjtën përgjigje nga Muhamedi (a.s.), Xhibrili e shtrëngoi për së treti herë dhe i lexoi këto ajete:

"Lexo me emrin e Zotit tënd, i Cili krijoi (gjithçka)**, e krijoi njeriun nga një dhoçkë gjaku! Lexo! Zoti yt është Bujari më i madh, i Cili, me anë të penës ia mësoi, ia mësoi njeriut ato që nuk i dinte."** (Alak, 1-5.)

Pas Xhibrilit, këto ajete i përsëriti edhe Profeti (a.s.). Më pas, disi i emocionuar, disi i frikësuar, u nis për në shtëpi. Rrugës dëgjoi një zë duke i thënë: "O Muhamed! Ti je i Dërguari i Allahut, e unë jam Xhibrili!" Kur ngriti kokën, Profeti (a.s.), pa Xhibrilin dhe iku gjithë frikë në shtëpi. Sapo mbërriti në shtëpi i kërkoi Hadixhes ta mbulonte. Pasi u qetësua për disa momente, ai i tregoi asaj gjithçka që kishte ndodhur. Pastaj, i shqetësuar i tha:

- O Hadixhe! Kush më beson mua tani?

Hadixhja e qetësoi duke i thënë:

- Mos thuaj ashtu! Vallahi, Allahu nuk ka për të të braktisur, sepse ti kujdesesh për familjen dhe të afërmit, u shërben të dobëtëve dhe i ndihmon të varfrit. Po ashtu, ti mbron të drejtën e jetimit dhe i mirëpret udhëtarët..."

Më pas vazhdoi:

- O i Dërguari i Allahut! Besoj se kjo është një shenjë e mirë për ty. Unë e pranoj profetësinë tënde!

Allahu thotë në Kuranin Famëlartë:

"Lexo me emrin e Zotit tënd, i Cili krijoi (gjithçka), e krijoi njeriun nga një dhoçkë gjaku! Lexo! Zoti yt është Bujari më i madh, i Cili, me anë të penës ia mësoi, ia mësoi njeriut ato që nuk i dinte."

(Alak, 1-5)

Çfarë mund të ketë menduar Profeti (a.s.), pas këtij qëndrimi të Hadixhes (r.a.)?

.....

.....

Në këtë mënyrë, Hadixhja (r.anha), u bë personi i parë që i besoi Profetit (a.s.) dhe e mbështeti atë.

Pas ajeteve të para, shpallja pati një ndërprerje të vogël. Por pas njëfarë kohe, i Dërguari i Allahut (a.s.), e pa përsëri melekun e shpalljes. I frikësuar dhe i emocionuar, ai shkoi menjëherë në shtëpi dhe kërkoi të mbulohej. Në këtë moment Xhibrili (a.s.), i shpalli këto ajete: **"O ti, i mbështjellë** (o Muhamed)**! Çohu dhe paralajmëro! Zotin tënd madhëroje, petkat e tua pastroji dhe largohu nga ndyrësia** (adhurimi i idhujve)**!"** (Muddethir, 1-5.)

Profeti (a.s.), u ngrit menjëherë dhe ia tregoi të gjithë ngjarjen Hadixhes, e cila si një grua shumë e zgjuar dhe e urtë, e njihte mirë Muhamedin (a.s.). Ajo e shikonte me sytë e saj moralin e lartë dhe jetën e pastër të bashkëshortit të saj. Pas Hadixhes (r.a.), personi i dytë që e besoi pa asnjë hezitim Profetin (a.s.), ishte shoku i tij i ngushtë Ebu Bekri (r.a.). Pas tij besuan Zejdi, Aliu dhe Osmani (r.anhum). Këta ishin myslimanët e parë.

Nuk e harroj kurrë

Fëmijët në kohën e Profetit (a.s.), kanë shumë kujtime të bukura me të. Njëri prej tyre ishte edhe Abdullah ibn Abbasi, i cili tregon:

Sa herë që e shikoja Profetin (a.s.), të falte namaz, shkoja dhe qëndroja pranë tij në namaz. Në fakt, atëherë nuk dija të falesha. Një natë, qëndrova në shtëpinë e bashkëshortes së Profetit (a.s.), Mejmunes (r.anha), e cila ishte njëkohësisht edhe tezja ime. Atë natë namazin e jacisë e falëm së bashku me xhemat. Pasi Profeti (a.s.), fjeti për njëfarë kohe, u zgjua përsëri për të falur namaz nate. Po ashtu, u zgjua edhe tezja ime. Ata kujtonin se unë isha duke fjetur, por unë i dëgjoja kur bisedonin. Duke parë nga unë, i Dërguari i Allahut (a.s.), tha:

- Paska fjetur vocërraku!

Kurse unë, duke buzëqeshur thashë:

- Po çohem edhe unë për t'u falur.

U çova, mora abdest dhe u përgatita për namaz. Profeti (a.s.), më vendosi në krahun e djathtë të tij kurse tezja ime qëndroi mbrapa. Në këtë mënyrë falëm namaz me xhemat. Nuk e harroj kurrë atë namaz dhe kënaqësinë shpirtërore që kam marrë atë natë. (shih. Buhari, Ilm, 41.)

Allahu thotë në Kuranin Famëlartë:

Iu thafshin duart Ebu Lehebit dhe u thaftë në gjithçka! Nuk do ta ndihmojnë atë as pasuria dhe as fitimet e tjera. Ai, me siguri, do të hidhet në zjarrin me flakë të tërbuara, po ashtu edhe gruaja e tij, që mbart drutë e zjarrit, në qafën e saj do të ketë një litar prej fijesh palme.

(Mesed, 1-5)

b) Thirrja në Islam e të afërmve (vitet 613-614)

Profeti ynë (a.s.), e dinte shumë mirë se reagimi i parisë së Mekës do të ishte shumë i ashpër ndaj ftesës për të pranuar fenë e re. Prandaj, gjatë tri viteve të para, Profeti (a.s.), i ftoi njerëzit në fe në mënyrë të fshehtë. Nëse do t'i ftonte qysh në fillim haptazi, myslimanët e parë të cilët përbëheshin kryesisht nga të varfër, të dobët dhe skllevër, do të përballeshin me torturat e parisë idhujtare. E në fakt, pikërisht kështu ndodhi kur idhujtarët mësuan

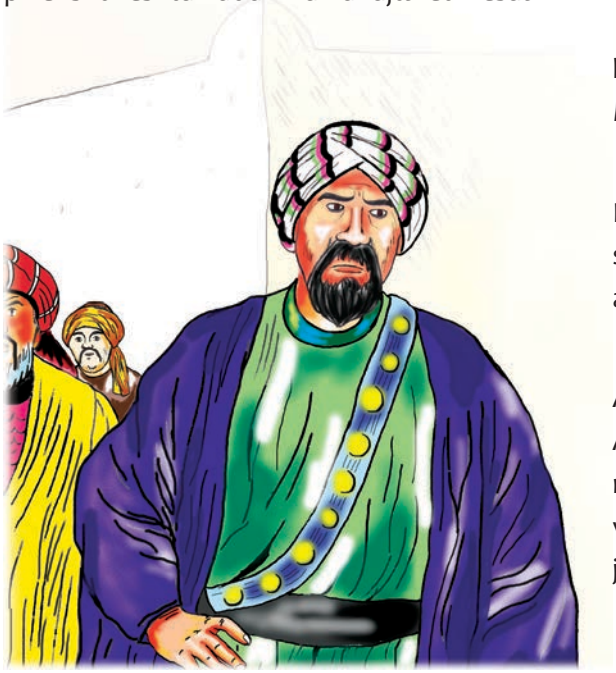

se njerëz të caktuar kishin pranuar fenë e re. Ata filluan të ushtronin menjëherë dhunë dhe të bënin presion mbi ta. Në këtë periudhë, myslimanët e parë mblidheshin në shtëpinë e Erkamit. Shtëpia e tij u bë shkolla e parë e myslimanëve dhe qendra e parë e arsimit dhe edukimit, ku Profeti (a.s.), u mësonte myslimanëve fenë e re. Ai u lexonte ajetet kuranore që zbrisnin dhe u mësonte namazin. Gjatë kësaj periudhe tre vjeçare, numri i myslimanëve nuk shkoi më shumë se tridhjetë vetë. Më në fund, në vitin e katërt të shpalljes, Profeti (a.s.), filloi t'i ftonte njerëzit haptazi. Ajetet kuranore i lexonte në Qabe para të gjithëve. Kur zbriti ajeti **"Paralajmëroje farefisin tënd më të afërm!"** (Shuara, 214), Profeti (a.s.), e thirri gjithë fisin e tij në kodrën Safa dhe iu drejtua duke u thënë:

- O banorë të Mekës! A më besoni nëse ju them se pas kësaj kodre janë mbledhur armiqtë të cilët janë bërë gati për t'ju sulmuar?

Me këtë Profeti (a.s.), donte të përforconte edhe një herë besueshmërinë që kishte në shoqëri.

- Po, të besojmë! - Thanë ata. Ne asnjë herë nuk kemi dëgjuar të gënjesh. Ti je Muhammedu'l-Emin (I besueshmi)!

Madje, duke e marrë si të vërtetë fjalën e Profetit (a.s.), disa nga të pranishmit u frikësuan me të vërtetë për praninë e një ushtrie armike pas malit.

- Atëherë, po ju them që ka një ditë dënimi. Ata që nuk e besojnë dhe nuk e adhurojnë Allahun, i pret një dënim i rëndë... Betohem se nuk ka Zot tjetër që meriton të adhurohet përveç Allahut dhe unë jam i Dërguari i Allahut për ju dhe gjithë njerëzimin. – Tha Profeti (a.s.).

Reagimin më të ashpër ndaj kësaj ftese e

shfaqi Ebu Lehebi, i cili e ofendoi Profetin (a.s.) dhe i tha:

- Gjetsh belanë! Për të këtë gjë na thirre deri këtu?

Pas kësaj, zbriti edhe Surja Mesed, e i cila flet pikërisht për Ebu Lehebin dhe bashkëshorten e tij dhe merret nën mbrojte Profeti ynë (a.s.):

"Iu thafshin duart Ebu Lehebit dhe u thaftë në gjithçka! Nuk do ta ndihmojnë atë as pasuria dhe as fitimet e tjera. Ai, me siguri, do të hidhet në zjarrin me flakë të tërbuara, po ashtu edhe gruaja e tij, që mbart drutë e zjarrit, në qafën e saj do të ketë një litar prej fijesh palme." (Mesed 1-5.)

c) Portreti i Profetit tonë (a.s.).

I Dërguari i Allahut (a.s.), kishte shtat mesatar, por që anonte nga shtatlartësia. Kishte fizionomi të bukur. Duart, krahët dhe këmbët ishin në simetri të përkryer. Kraharorin e kishte të gjerë dhe pjesa midis dy shpatullave ishte e hapur. Në shpinë kishte vulën profetike. Ishte kockëmadh. Lëkurën e trupit e kishte si trëndafil rozë në të bardhë, e cila shndriste dhe ishte më e butë se mëndafshi. Trupin e kishte gjithmonë të pastër dhe me aromë të këndshme. Aroma e trupit të tij ishte më e mirë se çdo parfum. Kur një person takohej me të, atë e shoqëronte gjithë ditën aroma e mirë dhe e këndshme e Profetit (a.s.). Dukej sikur edhe trëndafili prej tij e kishte marrë aromën. Kur i përkëdhelte kokën një fëmije, ai fëmijë dallohej menjëherë nga fëmijët e tjerë për shkak të aromës së mirë. Kur djersiste, djersa qëndronte mbi lëkurë porsi bulëza vese mbi një trëndafil rozë. Mjekrën e kishte të zezë dhe të plotë dhe nuk e zgjaste më shumë se një grusht. Kur ndërroi jetë, në mjekër dhe në kokë nuk kishte më shumë se 20 fije të thinjura. Vetullat i kishte në formë gjysmë hëne dhe të baraslarguara nga njëra-tjetra. Midis dy vetullave kishte një damar, i cili bëhej i dukshëm atëherë kur zemërohej ndaj një padrejtësie. Dhëmbët i kishte të bardhë e të radhitur si perla dhe vazhdimisht përdorte misvak për t'i pastruar. Madje, përdorimin e misvakut ua sugjeronte të gjithë besimtarëve. Qerpikët i kishte të gjatë dhe të zinj. Sytë i kishte mëdhenj. Të bardhën e syve e kishte shumë të bardhë, ndërsa beben e syrit e kishte shumë e zezë. Në personin e tij ishin mbledhur të gjitha bukuritë shpirtërore dhe fizike. (shih. Hakim, III, 10; Ibn-i Kethir, el-Bidaje, VI, 31-33.)

A do të dëshironit të jetonit në periudhën e Profetit (a.s)?
Çfarë do sakrifikonit për ta parë atë?

.....

.....

FILLON PERSEKUTIMI I IDHUJTARËVE NDAJ BESIMTARËVE

Islami po përhapej çdo ditë e më tepër në Mekë dhe idhujtarët ishin shumë të shqetësuar nga ky zhvillim. Disa persona me të cilët deri pak kohë më parë kishin adhuruar të njëjtët idhuj, papritmas ishin konvertuar në një fe tjetër. Ata nuk mund ta duronin një fakt të tillë. Për idhujtarët nuk kishte rëndësi fakti se paganizmi ishte një besim i gabuar dhe i gjithi besëtytni. Sipas tyre feja e të parëve nuk duhej braktisur në asnjë mënyrë. Për këtë arsye, ata filluan të ushtrojnë presion dhe dhunë ndaj çdo besimtari që pranonte fenë e re.

a) Talljet dhe ofendimet

Në fillim, idhujtarët mekas e nënvleftësuan Profetit (a.s.), sepse ata nuk mendoni se feja e re do të kishte sukses dhe do të gjente përkrahje midis arabëve. Prandaj, në fillim vetëm talleshin me besimtarët. Këtë qëndrim të tyre, Kurani e tregon kështu:

"Vërtet, keqbërësit qeshnin me ata që besonin, duke ia shkelur syrin njëritjetrit, sa herë që ata kalonin pranë Tyre Kur ktheheshin te njerëzit e vet, ata talleshin (me besimtarët) dhe, kur i shihnin ata, thonin: «Këta janë të humbur».'' (Mutaffifin, 29-33)"

Por kur numri i myslimanëve filloi të rritej çdo ditë e më shumë, qëndrimi idhujtarëve ndaj tyre ndryshoi. Vendin e sjelljeve tallëse, e zunë ofendimet. Ata që besonin vetëm një Zot, filluan të konsiderohesin si rrezik. Kjo, sepse idhujtarët i kishte pushtuar frika se, një ditë mund të bëhej mysliman edhe ndonjë prej fëmijëve apo të afërmve të tyre. Për rrjedhojë, kjo gjë nxiste tek ata urrejtje për myslimanët. Nga ana tjetër, Meka ishte qendra e idhujtarisë dhe paganizmit dhe si e tillë, krahas pozitës shoqërore, ajo u siguronte të parëve të Mekës edhe të ardhura ekonomike. Meka vizitohej çdo vit nga mijëra njerëz që ishin burim fitimi për parinë e Mekës. Nëse në Mekë përhapej besimi i pastër monoteist, idhujtarët do të humbnin të gjitha përfitimet materiale dhe morale. Për më tepër, feja Islame predikonte drejtësinë dhe barazinë. Ajo nuk shikonte asnjë dallim midis të varfrit dhe të pasurit, midis të bardhit dhe të ziut. Përhapja e fesë Islame nënkuptonte fundin e sistemit të tyre të bazuar mbi padrejtësi. Feja e re nuk lejonte që i forti të grabiste të dobëtit dhe nuk lejonte që të pasurit të vendosnin çmime të larta për vizitorët e Qabes. Po ashtu, feja e re parashikonte që në mënyrë graduale të

zhdukte plotësisht sistemin e skllavërisë. Të gjitha këto përbënin një rrezik për sistemin e tyre dhe për pasojë, për interesat e tyre. Për këtë arsye, ata provuan të gjitha mënyrat për të penguar dhe zhdukur fenë Islame.

b) Periudha e torturave

Idhujtarët e Mekës filluan të përfshiheshin nga paniku. Përpjekjet e deritanishme nuk kishin dhënë rezultat për të penguar përhapjen e fesë së re. Me në krye Ebu Sufjanin dhe Ebu Xhehlin, të parët e mekës vendosën ta diskutonin çështjen me Ebu Talibin. Ndoshta ai mund ta bënte nipin të hiqte dorë nga feja e re. Kur i shkuan pranë i thanë:

Nipi yt nuk ka respekt për zotat tanë dhe fyen fenë tonë. Ne na konsideron të marrë kurse gjyshërit tanë të devijuar. Ose bëje të heqë dorë nga kjo fe, ose hiq ti dorë

nga mbrojta që i bën, në mënyrë që ta detyrojmë ne të heqë dorë sipas mënyrave tona.

Ebu Talibi i qetësoi duke u thënë se do të fliste me nipin për çështjen që shtruan. Kur Ebu Talibi takoi Profetin (a.s.), i tha:

Çfarë përgjigjeje mund t'i këtë dhënë Profeti (a.s.), xhaxhait të vet?

.....

.....

Zemra e ndjeshme

Zemra e ndjeshme e Profetit (a.s.), nuk mund të duronte keqtrajtimin e asnjë kafshe. Prandaj, ai nuk lejonte në asnjë mënyrë keqtrajtimin e kafshëve. Gjatë një udhëtimi, njerëzit panë një fole me dy zogj të vegjël brenda. Ata i morën zogjtë e vegjël në dorë. Ndërkohë, erdhi nëna e zogjve dhe filloi të fluturonte mbi ta e shqetësuar. Kur Profeti (a.s.), e diktoi, tha:

- Kush i lëndoi këta zogj të vegjël, t'i kthejë menjëherë në vendin e tyre!

Kush vret një zog thjesht për kënaqësi gjuetie, në ditën e kiametit, ai zog do t'i lutet Allahut duke thënë: *"O Zoti im! Ky njeri më vrau padrejtësisht."* (Ebu Daud, Edeb, 163-164 dhe Nesai, Dahaja,42.)

- Biri im nuk është mirë që të mbjellësh armiqësi mes fisit. Ti vazhdo me fenë tënde, por përpiqu të mos ua lëndosh krenarinë atyre. Mos më ngarko mua dhe veten tënde me barrë më të madhe se sa mund të mbajmë.

Mirëpo, Profeti ynë (a.s.), thjesht po zbatonte urdhrin e Krijuesit të gjithësisë që e kishte dërguar për të shpëtuar njerëzimin.

Profeti (a.s.), tha:

- O Xhaxha! Sikur në krahun e djathtë të më vendosin diellin dhe në të majtin hënën, unë nuk heq dorë nga kjo kauzë.

Ebu Talibi e donte shumë nipin dhe kur pa vendosmërinë e tij, iu shtua edhe më shumë dashuria për të. Prandaj, ai e siguroi atë se do ta mbronte deri në fund.

Kur idhujtarët e panë që nuk morën rezultat as nga Ebu Talibi, shkuan vetë tek Profeti (a.s.), dhe i thanë:

- O Muhamed! Ti je një njeri fisnik dhe i nderuar. Por ti po bën diçka që nuk e ka bërë askush tjetër. Ti po nxit përçarje dhe armiqësi midis nesh. Nëse qëllimi yt është të bëhesh i pasur, të bëjmë njeriun më të pasur të fisit. Nëse ke për qëllim pozitë, të bëjmë kryetarin e fisit. Nëse dëshiron të martohesh, të gjejmë gruan më të bukur dhe më të fisme të qytetit. E, nëse të kanë

prekur xhinët, atëherë do të shërojmë. Ne jemi të gatshëm të bëjmë çdo sakrificë, por me kusht që të heqësh dorë nga kjo fe e cila po na prish sistemin.

Profeti (a.s.), i tha:

- Nuk dëshiroj asgjë nga ato që përmendët. Mua më ka dërguar Allahu si Profet dhe për këtë më ka dhënë një libër. Unë predikoj urdhrat e Allahut. Nëse besoni, fitoni lumturinë e kësaj bote dhe të botës tjetër. Nëse refuzoni, unë do të pres derisa Allahu të vendosë për çështjen midis nesh. Hiqni dorë nga adhurimi i idhujve, adhuroni vetëm Allahun!

Të gjithë përpjekjet e idhujtarëve për të detyruar Profetin (a.s.), për të hequr dorë nga feja, dështuan. As personalitetet e rëndësishme të Mekës nuk arritën ta bindnin atë të hiqte dorë nga kauza e tij. Përballë kësaj situate, idhujtarët filluan të ushtronin dhunë fizike ndaj besimtarëve. Ata ushtronin tortura dhe dhunë çnjerëzore kryesisht mbi besimtarët pa mbështetje dhe skllevërit. Ebu Fuhejke, Habbabi, Bilali, Suhajbi, Ammari, Jasiri dhe Sumeje, ishin disa prej tyre që u torturuan barbarisht prej idhujtarëve. Format e torturave ishin nga më të ndryshmet, duke filluar nga vendosja mbi rërën e nxehtë të shkretëtirës, shtrirja mbi prushin e qymyrit e deri në copëtimin e trupit. Bilali, i cili deri atëherë ishte skllav i Umejje ibn Halefit, u la për orë të tëra i shtrirë mbi rërën e nxehtë të shkretëtirës. E gjithë kjo torturë, thjesht sepse ai thoshte "Allahu është një". Kurse Sumeje, ra dëshmore duke dashur të mbronte bashkëshortin e saj.

Idhujtarët nuk mund të preknin dot personalitetet e Mekës, si Ebu Bekrin (r.a.) dhe Osmanin (r.a.). Po ashtu, këta dy sahabë të mëdhenj, paguanin shuma të majme për të liruar skllevërit, sepse vetëm në këtë mënyrë mund t'i shpëtonin nga torturat.

Idhujtarëve iu ishin errësuar sytë. Në çdo rast, ata ofendonin Profetin (a.s.), i vendosnin ferra dhe mbeturina në rrugë, në derë dhe para shtëpisë. Madje, një herë, ndërsa ishte duke u falur në Qabe, Ukbe Ibn Ebi Muajt deshi ta sulmonte Profetin (a.s.) për ta mbytur, por e shpëtoi miku i tij Ebu Bekri (r.a.). Njëherë tjetër, kur Profeti (a.s.), po falte namazin dhe sa po kishte rënë në sexhde, Ukbe ibn Ebi Muajt i nxitur nga Ebu Xhehli, i hodhi një plëndës deveje në shpinë. Shkurtimisht përndjekjet e idhujtarëve ishin bërë të padurueshme.

Çfarë zgjidhjeje do të sugjeronit për të shpëtuar nga ky persekutim?

.....

.....

RRUGËZGJIDHJA: EMIGRIMI NË ETIOPI

Profeti (a.s.), si rrugëzgjidhje të vetme për myslimanët gjeti emigrimin në Etiopi. Grupi i parë i besimtarëve përbëhej prej 16 vetëve, ku 12 ishin burra dhe 4 gra. Ata u larguan fshehurazi nga Meka dhe u takuan të gjithë së bashku në bregun e Detit të Kuq. Prej aty kaluan me anije në Etiopi. Në grupin e parë të emigrantëve, ishin edhe sahabë të njohur si Osmani (r.a.), me gjithë bashkëshorten e vet, Abdurrahman ibn Auf dhe Abdullah ibn Mes'ud. Tre muaj pas mbërritjes së tyre në Etiopi, u përhap lajmi se të gjithë banorët e Mekës janë bërë myslimanë. Prandaj, ata vendosën të kthehen në Mekë. Por kur u kthyen, panë se populli i Mekës jo vetëm që nuk ishin bërë myslimanë, por e kishin shtuar edhe më tepër dhunën ndaj myslimanëve.

Herën e dytë, në Etiopi u nisën 90 veta, ku 70 ishin burra dhe 13 gra. Në krye të këtij grupi ishte Xhafer ibn Tajjar.

Idhujtarët nuk ishin të kënaqur me largimin e myslimaneve, sepse i frikësoheshin përhapjes së Islamit edhe në vende të tjera. Prandaj ata vendosën të dërgonin dy përfaqësues për t'i kërkuar mbretit të Etiopisë kthimin e myslimanëve në vendin e tyre. Dy idhujtarët që shkuan në Etiopi ishin Amr ibn As dhe Abdullah ibn Ebi Rebia.

Mbreti i Etiopisë ishte një njeri shumë i urtë dhe i zgjuar, prandaj, për të kuptuar si qëndronte situata, i ballafaqoi të dyja palët.

Ai u tha myslimanëve:

- Mekasit kanë dërguar dy përfaqësues të cilët kërkojnë kthimin tuaj në Mekë. Çfarë keni për të thënë?

Si përfaqësues i myslimanëve u çua Xhaferri (r.a.) dhe tha:

- Pyeti ata u mbret i urtë! A jemi ne skllevërit e tyre?

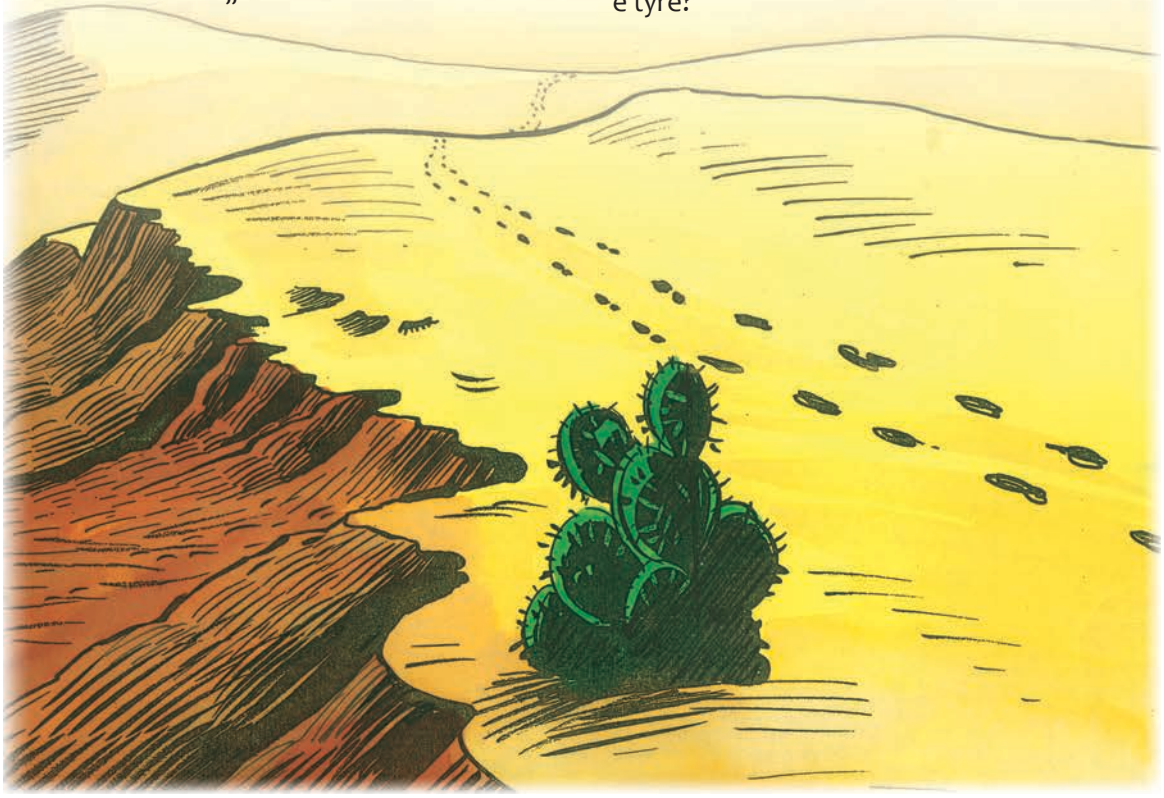

Në emër të tyre foli Amr ibn As:

- Jo tha ai, të gjithë janë të lirë.

- A u kemi borxh ne atyre?

- Jo nuk na kanë asnjë borxh.

- A kemi vrarë ne ndonjërin prej tyre?

- Jo nuk kanë vrarë asnjë.

- Atëherë çfarë duan prej nesh?

Amr ibn As tha:

- Këta kanë braktisur fenë e të parëve tanë, kanë poshtëruar zotat tanë, kanë shthurur të rinjtë tanë dhe kanë futur përçarje dhe armiqësi midis nesh.

Përballë pretendimit të tyre Xhaferri (r.a):

- O mbret i urtë! Ne ishim një popull injorant që adhuronte idhuj të bërë nga guri dhe druri. Vajzat i varrosnim të gjalla, hanim mishin e kafshëve të ngordhura, ishim të dhënë pas kumarit dhe alkoolit, cenonim nderin e tjetrit dhe i bënim padrejtësi të dobëtit. Pastaj, Allahu na dërgoi një udhëzues, një profet nga mesi ynë, i njohur për moral, drejtësi dhe virtyte të larta. Ai na shpëtoi nga adhurimi i idhujve. Ai na njohu me Allahun e vetëm dhe na ftoi të adhuronin vetëm Atë. Na largoi nga çdo ves i keq. Na mësoi të themi vetëm të vërtetën, të mbajmë premtimin, të sillemi mirë me të afërmit dhe fqinjët. Na ndaloi gënjeshtrën dhe padrejtësinë. Ne i besuam mësimet e tij dhe pranuam fenë që solli Ai. Për shkak të këtyre ne u përballëm me diskriminim dhe tortura nga populli ynë. Por ne nuk hoqëm dorë nga besimi. Kur torturat e tyre u bënë të padurueshme, atëherë ne u strehuam tek ju. Në mbyllje, Xhaferri (r.a.), lexoi disa ajete kuranore me të cilët i mallëngjeu të gjithë:

"Dhe u kthye te populli i vet, duke mbajtur fëmijën. Ata i thanë: «O Merjeme, ke bërë diçka të turpshme! O motra e Harunit! Babai yt nuk ka qenë njeri i keq, as nëna jote nuk ka qenë grua e shthurur.» Ajo bëri me shenjë nga i biri. Ata thanë: «Si t'i flasim ne fëmijës që është në djep?» Ai (Isai në djep) tha: «Unë jam rob i Allahut. Ai më ka dhënë Librin (Ungjillin), më ka bërë profet dhe më ka bërë të bekuar kudo që të jem. Ai më ka porositur të falem e të jap zekat sa të jem gjallë, të jem i mirë ndaj nënës sime dhe nuk më ka bërë të ashpër dhe të padëgjueshëm. Le të jetë paqja e shpëtimi mbi mua, në ditën kur kam lindur, në ditën kur do të vdes dhe në ditën kur do të ringjallem!» Ky është Isai, i biri i Merjemes. Kjo është fjala e vërtetë, për të cilën ata dyshojnë dhe diskutojnë." (Merjem, 27-34)"

Kur dëgjoi këto ajete kuranore, mbreti tha:

- Betohem në Zot se këto fjalë janë nga i njëjti burim që janë edhe fjalët e Isait (a.s.).

Çfarë mendoni për fjalimin e Xhaferrit?

Çfarë vendimi do të japë mbreti i Etiopisë?

.....

.....

TË GJITHA KRIJESAT E NJIHNIN

Të gjitha krijesat e njihnin Profetin (a.s.). Në një hadith fisnik thuhet:

"Përveç atyre që janë jobesimtarë prej njerëzve dhe xhindëve, çdo gjë që është në tokë dhe në qiell e di se unë jam i Dërguari i Allahut." (Ahmet ibn Hanbel, Musned.)

Kjo ndodhi, është një shembull i bukur i kësaj të vërtete:

Një deve vjen me shpejtësi drejt Profetit (a.s.), duke rënkuar si dikush që i dhemb diçka dhe nga sytë i rridhnin lot. Profeti (a.s.), i përkëdheli kokën dhe deveja u qetësua si një fëmijë i vogël. Të pranishmit po shikonin të mahnitur. Më pas, Profeti (a.s.), pyeti se e kujt ishte ajo deve. Një djalë tha:

- Është e imja o i Dërguari i Allahut (a.s.).

Profeti (a.s.), tha:

- Kjo kafshë e shkretë ka ankesa ndaj teje. Ti e ke lënë pa ngrënë dhe e ke lodhur së tepërmi atë. Si e përdor në këtë mënyrë këtë kafshë që shërben për të kryer punët dhe Allahu ta ka lënë ty amanet? (Ebu Davud, Xhihad, 44.)

Më pas, ai e refuzoi kërkesën e idhujtarëve për të kthyer myslimanët.

Por ditën tjetër, Amr ibn Asi doli para mbretit dhe i tha:

- Ata thonë fjalë jo të hijshme në lidhje me Isain (a.s).

Me këtë, ai donte të nxiste mbretin kundër myslimanëve, sepse mbreti ishte i krishterë.

Përballë këtij pretendimi, Xhaferri tha:

- Ne, në lidhje me Isain (a.s.), themi vetëm atë që na ka komunikuar Kurani.

Më pas lexoi ajetin: **"Isai, i biri i Merjemes, është vetëm i Dërguar i Allahut dhe Fjala e Tij, të cilën ia ka dërguar Merjemes, si dhe shpirt** (i krijuar) **nga Ai."** (Nisa, 171)

Kur mbreti i dëgjoi këto fjalë të Xhaferrit (r.a), i mëshoi tokës me dorë dhe tha:

- Për Zotin, nuk ka dallim as sa një fije floku në mes Isait dhe asaj çka i ka zbritur të Dërguarit tuaj. Ardhjen e tij e ka lajmëruar edhe Isai (a.s).

Pastaj u kthye nga të dërguarit idhujtarë dhe u tha:

- Nuk më duhen dhuratat e një populli që përgënjeshtron profetin e vet.

Prej asaj kohe, myslimanët jetuan të sigurt në Etiopi. Më vonë, një pjesë shkuan në Medinë, kurse pjesa tjetër jetuan aty deri në marrëveshjen e Hudejbijes. Ndërsa Xhaferri (r.a.), me një grup prej 16 vetash u kthyen në Medine gjatë çlirimit të Hajberit.

HAMZAI DHE OMERI PRANOJNË ISLAMIN

Hamzai (r.a.), është një nga xhaxhallarët e Profetit tonë (a.s.). Në të njëjtën kohë, ata janë edhe vëllezër qumështi. Një ditë, kur i Dërguari i Allahut (a.s.), po qëndronte ulur në majë të kodrës Safa, kalon aty pranë Ebu Xhehli, i cili thotë fjalë të rënda dhe ofenduese kundrejt tij. Mirëpo, Profeti (a.s.), nuk shfaqi asnjë reagim. Një skllave ia tregon këtë ndodhi Hamzait, i cili akoma nuk ishte bërë mysliman, por që e donte shumë nipin e tij. Hamzai nuk mund ta duronte kurrë një gjë të tillë, brofi menjëherë dhe u nis për te vendi ku mblidheshin njerëzit.

- Ti ke ofenduar nipin tim? - iu drejtua ai Ebu Xhehlit, dhe e qëlloi me hark duke e plagosur.

Ebu Xhehli nuk nxori zë nga frika se mos Hamzai po bëhej mysliman. Pasi mori hakun e nipit, Hamzai shkoi për ta ngushëlluar. Por Profeti (a.s.), i tha se ngushëllimi i vetëm që mund të bënte ishte t'i besonte. Kështu, pa hezituar aspak, Hamzai u bë mysliman. Hamzai (r.a), ishte trim, guximtar dhe i fortë.

Hyrja e Hamzait në Islam, i gëzoi tej mase myslimanët dhe i futi në panik idhujtarët. Menjëherë u mblodh paria e Mekës dhe Ebu Xhehli tha:

-Nuk ka rrugëzgjidhje tjetër përveç vrasjes së Muhamedit. Atij që e bën një gjë të tillë t'i japim ar dhe deve. Omeri u çua dhe tha:

- Këtë punë mund ta bëjë vetëm biri i Hattabit.

Omeri u nis për të kryer detyrën që mori përsipër mes duartrokitjeve të idhujtarëve. Rrugës u takua me Nuajm Ibn Abdullahun.

- Për ku kështu o Omer?

- Po shkoj të vras Muhamedin që ka futur përçarje midis arabëve. - U përgjigj Omeri.

- O Omer! Ti po ndërmerr një punë shumë të vështirë, sepse myslimanët i rrinë gjithmonë pranë dhe nuk të lejojnë t'i afrohesh. Por, edhe sikur t'ia arrish qëllimit, a mendon se Hashimitë se do të të lënë gjallë?

Omeri i nevrikosur i tha:

- Mos vallë edhe ti je bërë prej tyre?

Nuajmi tha:

- Ti kujdesu për të afërmit e tu! Kunati yt Saidi dhe motra jote Fatimja janë bërë myslimanë.

Omeri nuk e besoi se e motra mund të ishte bërë myslimane. Por, për të larguar dyshimin ndërroi rrugë dhe u nis për tek shtëpia e Said ibn Zejdit. Kur mbërriti tek dera, nga brenda po dëgjohej lexim Kurani. Ai i ra derës fort. Kur panë që ishte Omeri, motra e tij bashkë me bashkëshortin u frikësuan disi, sepse armiqësia e Omerit ndaj Islamit ishte e njohur. Menjëherë e fshehën fletën e Kuranit dhe hapën derën.

Duke bërtitur, Omeri i tha kunatit:

- Çfarë ishte ajo që po lexonit?

- Asgjë! - Ia ktheu kunati.

- Pra qenka e vërtetë ajo që dëgjova!? - Dhe menjëherë e goditi kunatin. Kur ndër-

hyri e motra për t'i ndarë, e goditi edhe atë duke e gjakosur në fytyrë. Pas kësaj, Fatimja i tha:

- O Omer, ki frikë Allahun! Unë dhe bashkëshorti im jemi bërë myslimanë dhe për këtë jemi krenarë. Edhe sikur të na vrasësh nuk kthehemi nga feja jonë. Këto fjalë dhe fytyra gjithë gjak e motrës e tronditën fort Omerin. U ul në vend dhe kërkoi t'i sillnin fletën e Kuranit që po lexonin.

Çfarë mund të ketë ndjerë Omeri në atë moment?

.....

.....

Motra i dha fletën e Kuranit. Në këtë fletë ishin ajetet e para të sures Hadid (ose TaHa). Omeri filloi të lexonte ajetet me një interesim të madh:

"Allahun e lartëson çdo gjë që është në qiej dhe në Tokë. Ai është i Plotfuqishmi, i Urti. Atij i përket sundimi i qiejve dhe i Tokës. Ai jep jetë e vdekje dhe është i fuqishëm për çdo gjë. Ai është i Pari dhe i Mbrami, i Dukshmi (me argumente) **dhe i Padukshmi** (me sy)**. Ai është i Dijshëm për çdo gjë!"** (Hadid, 1-3)

Pasi lexoi këto ajete, Omeri u zhyt në një meditim të thellë.

Fjalët e bukura dhe të thella të Allahut, kishin prekur zemrën e tij.

- Çdo gjë që është në tokë dhe qiell i përket Allahut, idhujt tanë nuk janë asgjë, mendoi ai me vete.

Më pas tha:

- Më çoni tek Profeti (a.s.)!

Në atë kohë Profeti (a.s.), ishte në shtëpinë e Erkamit. Kur myslimanët panë Omerin me armë u frikësuan. Vetëm Hamzai tha:

- Nëse ka ardhur për mirë, mirë se të vijë, përndryshe i tregojmë vendin e duhur.

Omerin e sollën dy veta pranë Profetit (a.s.). Ai u ul para tij dhe tha shehadetin. Të gjithë të pranishmit nga gëzimi thanë njëzëri "Allahu Ekber".

- Sa veta jemi? - Pyeti Omeri (r.a.).

- Me ty, 40 veta! - I thanë.

Atëherë çfarë presim, të dalim të gjithë së bashku në Qabe.

Të gjithë myslimanët shkuan në Qabe. Kurse banorët e Mekës prisnin gjithë merak përfundimin. Sapo panë që myslimanët

Si mund të ketë ndikuar tek myslimanët ky qëndrim i guximshëm i Omerit?

.....

.....

po vinin drejt Qabes thanë:

- Shikoni si i ka marrë Omeri përpara të gjithë myslimanët!

Kur Omeri pa banorët e Mekës tha:

- Kush më njeh, më njeh, kush s'më njeh, le ta mësojë! Unë jam Omer ibn Hattabi dhe jam bërë mysliman!

Të gjithë të pranishmit u habitën. Myslimanët për herë të parë falën namazin me xhemat në Qabe. Me Hamzanë dhe Omerin (r.anhuma), Islami filloi të përhapej më shpejt. Deri atëherë, numri myslimanëve i ishte 40 veta. Por një vit pasi këta të dy u bënë myslimanë, numri i tyre arriti 300 veta.

DY XHAXHALLARË

Abbasi, xhaxhai i Profetit (a.s.), e donte shumë nipin e vet dhe në asnjë mënyrë nuk pranonte që ai të mërzitej apo zemërohej. Njëherë, gjatë ndërtimit të Qabes, ata bartnin gurë bashkë. Ndërkohë që Profeti (a.s.), i mbante gurët me shpinë zbuluar, pa asnjë mburojë, Abbasi i dha një rrobë për ta vendosur në shpatull që të mos e vritnin gurët.

Por të kundërtën vepronte xhaxhai tjetër, Ebu Lehebi, i cili bënte gjithçka për ta bërë nipin e tij të vuajë. E sidomos pasi i erdhi profetësia. Për shembull, gjatë panaireve të përvitshme që zhvilloheshin në Mekë, mblidheshin shumë njerëz nga të katër anët e Arabisë. Kur Profeti (a.s.), i thoshte njerëzve thoni; "La ilahe il-lallah" dhe shpëtoni, Ebu Lehebi u vinte pas njerëzve dhe u thoshte; "mos i besoni atij sepse ai është mashtrues!". Po ashtu, ai shpesh e qëllonte me gurë të Dërguarin e Allahut (a.s.), aq sa në disa raste i kishte përgjakur edhe këmbët. (Ibn Kethir, El Bidaje, II, 292.)

VENDIMI I TURPSHËM I IDHUJTARËVE PËR BOJKOT

Idhujtarët e Mekës po bënin gjithçka për të penguar përhapjen e dritës Islame. Por asnjë nga mënyrat e përdorura nuk po jepnin rezultat, përkundrazi numri i myslimanëve rritej çdo ditë e më shumë.

Ishte viti i shtatë i shpalljes dhe armiqtë e Islamit nuk po gjenin dot asnjë zgjidhje. Të gjitha masat e marra nuk kishin dhënë asnjë rezultat, prandaj paria e Mekës u mblodh edhe një herë me në krye Ebu Xhehlin për të diskutuar për një zgjidhje. Qëllimi i tyre ishte t'i detyronin myslimanët të dorëzonin Muhamedin (a.s.), dhe për arritur këtë qëllim, morën vendimin të bojkotonin myslimanët. Pikat e këtij vendimi ishin:

a. Nuk do të ketë asnjë marrëdhënie tregtare me myslimanët.

b. Martesat me myslimanët ishin të ndaluara.

c. Asnjë nuk duhej të takohej apo të bisedonte me myslimanët, qoftë edhe të afërmit e tyre.

d. Me myslimanët të ndërpritej çdo marrëdhënie shoqërore.

Pasi e vulosën këtë vendim, e varën në murin e Qabes. Në këtë mënyrë filloi të zbatohej plani i bojkotit ndaj myslimanëve, pa treguar as tolerancën më të vogël. Xhaxhai i Profetit (a.s.), Ebu Lehebi, ishte në anën e idhujtarëve, kurse Ebu Talibi, gjatë këtyre muajve e kryente detyrën e predikimit tek njerëzit që vinin nga jashtë Mekës. Gjatë kësaj periudhe tre vjeçare, myslimanët kapërcyen vështirësi të paimagjinueshme, por asnjë prej tyre nuk u dorëzua.

Sipas jush, çfarë vuajtjesh të tjera mund të kenë përjetuar myslimanët gjatë bojkotit?

.....

.....

megjithëse nuk ishte mysliman, ishte në anën e myslimanëve.

a) Tablo të hidhura

Gjatë tri viteve të bojkotit, myslimanët përjetuan shumë vështirësi dhe vuajtje. Kishte raste kur nuk gjenin dot ushqim për të blerë dhe prej urisë së madhe detyroheshin të ushqeheshin me gjethe. Disa fëmijë të vegjël vdiqën nga uria. Ebu Xhehli ditë-natë kontrollonte për zbatimin me përpikëri të bojkotit. Përveç Omerit dhe Hamzait askush nuk guxonte të dilte jashtë për të bërë tregti. Njëherë, Sa'd ibn Ebi Vakkasi kishte gjetur një lëkurë të cilën e kishte zbutur me ujë dhe pasi e kishte pjekur e kishte ngrënë.

Britmat e grave dhe fëmijëve nga uria dëgjoheshin jashtë lagjes së tyre. Përballë kësaj gjendjeje të vështirë Profeti (a.s.), dhe Hadixhja (r.anha), shpenzuan gjithë pasurinë e tyre për myslimanët. Në përgjithësi, myslimanët përpiqeshin t'i siguronin ushqimet e një viti gjatë muajve të shenjtë, në të cilët ishte e ndaluar lufta dhe gjakderdhja. Po ashtu, edhe Profeti (a.s.),

b. Ndihma e Allahut dhe përfundimi i bojkotit

Gjendja dramatike e myslimanëve kishte arritur deri aty, sa kishte shqetësuar edhe disa idhujtarë të arsyeshëm. Hisham ibn Amr, Zuhejr ibn Ebu Ummejje, Mutim ibn Adij dhe disa persona të tjerë të ndërgjegjshëm, vendosën të prishnin marrëveshjen e bojkotit. Për këtë, ata shkuan në Qabe të gjithë së bashku, ku Zuhejri iu drejtua të pranishmëve:

- O Banorë të Mekës! Kjo që po bëjmë nuk është njerëzore. Ndërsa ne shfrytëzojmë të gjithë mundësitë dhe të mirat materiale, një degë e fisit tonë po vdes nga uria. Kjo nuk është aspak njerëzore. Prandaj duhet ta shfuqizojmë këtë vendim. Betohem se unë nuk largohem nga këtu pa e grisur këtë vendim! Ebu Xhehli u përpoq ta ndalonte, por kur pa edhe ndërhyrjen e të tjerëve u zmbraps. Në fakt, Profeti (a.s.), u kishte treguar myslimanëve se fleta mbi të cilën ishte shkruar marrëveshja, ishte ngrënë nga krimbat. Ky lajm ishte përhapur në gjithë Mekën. Kur idhujtarët deshën

A pati ndonjë dobi bojkoti për myslimanët,
qoftë edhe në mënyrë indirekte? Nëse po, si?

.....

.....

të grisin marrëveshjen, panë që ajo ishte brejtur me të vërtetë nga krimbat. Në këtë mënyrë, myslimanët shpëtuan nga ky bojkot i tmerrshëm.

Bojkoti që zgjati tre vjet, u bë shkak për të forcuar besimin dhe lidhjen e myslimanëve me njëri-tjetrin. Kurse idhujtarët nuk arritën asgjë përveç humbjes dhe dështimit.

PYETJE

Reflektojmë

1. Çfarë besimi kishin arabët para ardhjes së Islamit?

.....

.....

2. Çfarë mesazhesh dhe mësimesh mund të nxjerrim nga ngjarja e elefantit?

.....

.....

3. Cili ishte shkaku i luftërave midis fiseve arabe?

.....

.....

4. Datëlindja e Profeti (a.s), sipas kalendarit hënor dhe atij diellor.

.....

.....

5. Si e thërrisnin arabët Muhamedin (a.s.), para se të bëhej profet dhe çfarë nënkuptonin me të?

.....

.....

6. Si e ngushëlloi Hadixhja (r.a) Profetin (a.s.), kur i tronditur prej shpalljes tha: "Kush më beson mua?"

.....

.....

7. Çfarë përfundimesh të dobishme mund të nxjerrim nga arbitrimi që bëri Profeti (a.s.), gjatë rindërtimit të Qabes?

.....

.....

8. Cilat ishin shkaqet që në fillim Profeti (a.s.), e predikoi Islamin fshehurazi?

.....

.....

9. Kur dhe ku i erdhi shpallja e parë Profetit tonë (a.s.)?

.....

.....

10. Cili ishte shkaku që e shtyri Hamzanë të bëhej mysliman?

.....

.....

11. Si ndikoi pranimi i Islamit nga Omeri (r.a.), në përhapjen e fesë?

.....

.....

12. Çfarë bënë idhujtarët për ta detyruar Profetin (a.s.), të heqë dorë nga përhapja e Islamit?

.....

.....

13. Përshkruani pamjen e Profetit tonë (a.s.).

.....

.....

14. Çfarë do të kishte ndodhur nëse myslimanët nuk do të rezistonin përballë bojkotit të idhujtarëve?

.....

.....

15. Cila ngjarje u bë shkak për të shpëtuar myslimanët prej bojkotit?

.....

.....

Të provojmë veten!

1. **Cila prej grupeve fetare të mëposhtme nuk ekzistonte në Arabi para ardhjes së Islamit?**

   A) Idhujtarët B) Jahuditë
   C) Të krishterët D) Hinduistët

2. **Cilës degë të fisit Kurejsh i përket babai i Profetit tonë (a.s.)?**

   A) Benu Buvej B) Benu Sheref
   C) Benu Hashim D) Benu Zuhre

3. **Cila është motra e qumështit e Profetit tonë (a.s.)?**

   A) Sumejje B) Shejma
   C) Aishe D) Fatimja

4. **Cili nga fëmijët e Profetit (a.s.), ka vdekur pas tij?**

   A) Fatimja B) Rukija
   C) Kasimi D) Ummu Kulthum

5. **Cili nga sahabët nuk është prej atyre që janë torturuar barbarisht në Mekë?**

   A) Habbabi B) Bilali
   C) Jasiri D) Ebu Hurejre

6. **Cili prej shokëve të Profetit (a.s.), e ka pranuar i pari Islamin, pas Hadixhes?**

   A) Omeri (r.a.) B) Ebu Bekri (r.a.)
   C) Osmani (r.a.) D) Aliu (r.a.)

7. **Sa vjet zgjati predikimi i Islamit në mënyrë të fshehtë?**

   A) 2 B) 4
   C) 3 D) 5

8. **Cili është xhaxhai i Profetit tonë (a.s.), që në të njëjtën kohë ishte edhe vëllai i tij i qumështit?**

   A) Hamzai (r.a.) B) Ebu Talibi
   C) Zubejri D) Ebu Lehebi

9. **Në cilën sure ndodhen pesë ajetet që janë shpallur të parat?**

   A) Fatiha B) Alak
   C) Jasin D) Mulk

10. **Cili nga muajt e mëposhtëm nuk është prej atyre që konsiderohen të shenjtë?**

    A) Dhilkade B) Dhilhixhe
    C) Muharrem D) Ramazan

11. **Në cilin vend kanë emigruar myslimanët për herë të parë?**

    A) Taif B) Medine
    C) Etiopi D) Siri

12. **Cila nga pikat e mëposhtme nuk bënte pjesë në vendimet që morën idhujtarët kur vendosët të bojkotonin myslimanët?**

    A) Do të ndërpriten të gjitha marrëdhëniet ekonomike me myslimanët.
    B) Ndalohet martesa me ta.
    C) Një grup i përbërë nga përfaqësues të çdo fisi do të eliminojë Muhamedin (a.s.).
    D) Nuk do të lejohet asnjë takim me myslimanët, qofshin edhe të afërm familjarë.

13. Cili nga faktorët nuk ka ndikuar në zhvillimin e Mekës para Islamit si një qytet i rëndësishëm?

A) Të qenit qendër tregtare.

B) Të qenit qendër pagane.

C) Vizitorët e shumtë nga vendet përreth.

D) Të qenit qytet i Profetit (a.s.).

14. Cila nga pikat e mëposhtme <u>nuk mund</u> të jetë shkaku që mekasit t'ua dorëzonin fëmijët e porsalindur mëndeshave nëpër zonat përreth?

A) Për t'u rritur më shëndetshëm.

B) Për të mësuar arabishten e pastër.

C) Ngaqë nuk kishin mundësi t'i mbanin vetë.

D) Ngaqë klima e Mekës ishte e papërshtatshme për fëmijët.

15. Cila prej pikave të mëposhtme tregon shkakun që xhaxhai i Profetit tonë (a.s.), Ebu Talibi, ishte i dashur dhe i respektuar në rrethin e vet?

A) Ngaqë ishte xhaxhai i Profetit (a.s.).

B) Ngaqë ishte i pasur.

C) Ngaqë ishte i zgjuar, bujar dhe fisnik.

D) Ngaqë ishte i pari i Mekës.

16. Cila nga alternativat e mëposhtme nuk është rezultat i arbitrimit për vendosjen e gurit të zi në vendin e vet?

A) Mosmarrëveshja u zgjidh pa gjakderdhje.

B) Mosmarrëveshja u zgjidh në një mënyrë që i kënaqi të gjithë.

C) Banorët e Mekës i besuan Profetit (a.s.).

D) Besueshmëria dhe prestigji i Muhamedit (a.s.), u rrit edhe më shumë.

17. Hadixhja (r.a.), e ngushëlloi Profetin (a.s.), me këto fjalë: "Vallahi, Allahu nuk ka për të të braktisur, sepse ti kujdesesh për familjen dhe të afërmit, u shërben të dobëtëve dhe i ndihmon të varfrit. Po ashtu, ti mbron të drejtën e jetimit dhe i mirëpret udhëtarët..."

Cili nga përfundimet e mëposhtme nuk mund të nxirret nga fjalët e Hadixhes?

A) Hatixhja i besoi Profetit (a.s.).

B) Allahu e ndihmoi gjithmonë Profetin (a.s.).

C) Profeti (a.s.), nuk bëri dallimi midis njerëzve.

D) Profeti (a.s.), i donte shumë fëmijët.

18. Cili ishte shkaku që idhujtarët silleshin ashpër ndaj myslimanëve?

A) Ngaqë myslimanët përpiqeshin t'i bënin besimtarë me forcë.

B) Ngaqë idhujtarët nuk dëshironin të ndryshonin fenë e të parëve.

C) Ngaqë myslimanët vendosën bojkot ndaj idhujtarëve.

D) Ngaqë myslimanët e konsideronin veten më lart se idhujtarët.

19. Idhujtarët e Mekës bënë gjithçka për të shuar dritën e Islamit. Cila nga alternativat e mëposhtme nuk mund të përfshihet në atë që kanë bërë idhujtarët kundër myslimanëve?

A) I tallën, i ofenduan dhe i torturuan myslimanët.

B) U përpoqën ta bindnin Profetin (a.s.), për të hequr dorë nga kauza e tij.

C) Morën vendim për të bojkotuar myslimanët.

D) Tentuan të vrisnin Omerin (r.a).

20. Cila nga shprehjet e mëposhtme nuk tregon vlerën e shpellës Hira në historinë Islame?

A) Vendi ku Allahu e përgatiti Muhamedin (a.s.), për detyrën e profetësisë.

B) Një vend ku Profeti (a.s.), meditonte për ditë me radhë.

C) Vendi ku i erdhi shpallja e parë.

D) Një vend ku Profeti (a.s.), strehohej herë pas here kur kulloste bagëtitë.

MËSOJMË JETËN E PROFETIT

PJESA E DYTË

- *Vite të mbushura me dhimbje*
- *I Dërguari i Allahut thërret njerëzit në Islam*
- *Shpresa e fundit: Hixhreti, Ndarja e hidhur nga Meka*
- *Jeta në Medinë, në atdheun e ri (viti 622)*
- *Beteja e Bedrit (Viti 624)*

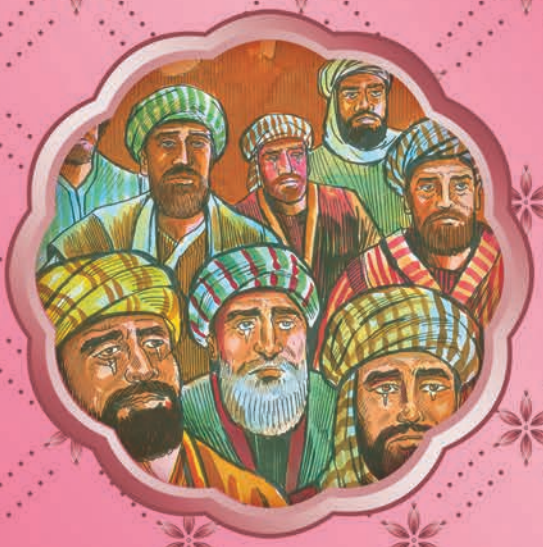

LOTËT RRODHËN SI LUMË

Gjatë kthimit prej Taifit, Profeti ynë (a.s.) dhe Zejdi (r.a.), u strehuan në një vresht. Të zotëve të vreshtit iu dhimbsën jashtë mase kur i panë ashtu të larë në gjak dhe, me anë të skllavit të tyre, Addasit, u dërguan një pjatë me rrush. Addasi i zgjati një cep rrushi Profetit (a.s.) dhe i tha, "urdhëroni, hani!". Ndërkohë, Addasi po e shikonte me vëmendje fytyrën e mysafirit (Profetit). Atij i dukej një njeri ndryshe, sepse nuk i ngjante njerëzve të atyre anëve. I Dërguari i Allahut (a.s.), tha bismilah dhe filloi të hante. Kjo fjalë i tërhoqi vëmendjen Addasit, i cili për shkak të habisë dhe kureshtjes, pyeti:

- Këtu tek ne, as e njohin këtë fjalë dhe as e përdorin. Kush jeni ju? Dukeni ndryshe!

Profeti ynë (a.s.), e pyeti:

- Nga je ti dhe i çfarë feje je?

- Unë jam i krishterë prej Ninovës. - U përgjigj ai.

Profeti (a.s.), i tha:

- Domethënë ti qenke prej vendit të robit të mirë Junusit, birit të Mateut!

Habia e Addasit u shtua edhe më tepër. Ky mysafir nuk mund të ishte një njeri i rëndomtë. Prandaj filloi ta admironte atë. Më pas, i Dërguari i Allahut (a.s.), vazhdoi e tha:

- Junusi është vëllai im. Ai ishte profet. Po ashtu, edhe unë jam profet!

Atë moment, Addasi ndjeu një emocion të papërshkrueshëm në zemrën e tij. Këto ishin ndjenja që nuk i kishte përjetuar asnjëherë deri në atë çast. Më në fund, në të gjithë atë Taif, dritën e Profetit (a.s.), që reflektohej prej zemrës në fytyrën e tij, mundi ta shihte vetëm skllavi Addas. Ndërkohë që po shqiptonte Dëshminë Islame , lumi i besimit në zemrën e tij u kthye në lot që vërshonin nga sytë e tij. Ai u përkul para Profetit (a.s.) dhe i puthi duart. Tashmë ai ishte një besimtar. (Ibën Hisham, 2/62.)

1- VITE TË MBUSHURA ME DHIMBJE

a) Vdekja e Ebu Talibit dhe Hadixhes (r.anha).

Myslimanët ishin shumë të gëzuar për shkak të shpëtimit prej bojkotit. Mirëpo, gëzimi i tyre nuk do të zgjaste shumë. Tetë muaj pas heqjes së bllokadës, ata përjetuan dy hidhërime të mëdha njëherësh. Ebu Talibi, xhaxhai i Profetit (a.s.), i cili e kishte mbrojtur dhe ishte përkujdesur për të që prej fëmijërisë, ndërroi jetë pasi ishte plakur shumë. Tre ditë më pas, ndërroi jetë edhe bashkëshortja e Profetit (a.s.), Hadixheja (r.anha).

Ebu Talibi nuk e kishte pranuar Islamin. Mirëpo, ishte jashtëzakonisht shumë i lidhur me të Dërguarin e Allahut (a.s.) dhe e donte shumë atë. Ai i kishte bërë ballë shumë vështirësive dhe e kishte mbrojtur Profetin (a.s.), nga sulmet e idhujtarëve. Madje, edhe para se të vdiste, ai i porositi të afërmit e tij duke u thënë, "binduni atij, mos e kundërshtoni dhe ndihmojeni në kauzën e tij!". Kurse nëna e besimtarëve, Hadixheja (r.a.), ishte shoqja besnike dhe vetëmohuese e jetës së Profetit tonë (a.s.). Ajo e ngushëlloi atë në momentet më të vështira të jetës së tij dhe e mbështeti me gjithçka kishte. Ajo e shpenzoi të gjithë pasurinë e saj për myslimanët.

Kur të Dërguarit të Allahut (a.s.), i vdiqën njëri pas tjetrit dy njerëzit që i dhanë mbështetjen më të madhe dhe i deshi fort, ai u hidhërua shumë. E, bashkë me të u hidhëruan edhe sahabët. Për këtë arsye, ai vit u quajt, "Viti i Hidhërimit".

Në kohën kur Ebu Talibi ishte ende gjallë, idhujtarët kishin frikë të haheshin me Profetin (a.s.). Mirëpo, pas vdekjes së tij, filluan ta sulmonin pa hezituar aspak nipin e tij që kishte mbetur pa mbrojtje. Njëherë, kur i Dërguari i Allahut (a.s.), po falte namaz në Qabe, një njeri i poshtër, i quajtur Ukbe, me nxitjen e Ebu Xhehlit solli një plëndës dhe zorrët e një deveje të sapo therur, dhe ia hodhi sipër Profetit tonë (a.s.), kur ishte ulur në sexhde. Për këtë arsye, i Dërguari i Allahut (a.s.), nuk e ngriti dot kokën nga sexhdeja.

Çfarë do të bëni ju nëse do të ishit aty në atë moment?

.....

.....

Në ndihmë i erdhi vajza e tij e dashur Fatimja (r.anha), e cila ia hoqi ndyrësitë dhe e pastroi. Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), e përfundoi namazin, idhujtarët po shqepeshin së qeshuri përreth tij. Më pas, i Dërguari i Allahut (a.s.), ngriti duart dhe tha tre herë: "O Allah! Ta lë Ty në dorë këtë grup prej Kurejshëve: Ebu Xhehlin, Ukbe bin Ebu Muajtin, Shube bin Haxhaxhin, Utbe bin Rabian, Shejbe bin Rabian, Ubejj bin Halefin dhe Umejje bin Halefin." Kështu, ai i përmendi një për një të gjithë emrat atyre mo-

huesve. Kohë më pas, të gjithë këta idhujtarë të egër dhanë shpirt nën tehun e shpatës në betejën e Bedrit.

b) Udhëtimi për në Taif dhe populli i tërbuar i Thakifit (viti 620)

Padrejtësitë e idhujtarëve të Mekës ishin bërë të padurueshme. I Dërguari i Allahut (a.s.), ishte duke kërkuar një ndihmë, një vend të ri për të jetuar. Prandaj, ai mori me vete djalin e tij të birësuar Zejd bin Harithen (r.a.) dhe shkoi në Taif, ku do të ftonte në Islam popullin e Taifit.

Në Taif jetonte edhe fisi Thakif, të cilët ishin idhujtarë. Gjatë qëndrimit dhjetë ditor në atë vend, i Dërguari i Allahut (a.s.), u tregoi atyre ta godisnin me gurë nga këmbët. Madje, ata qeshnin e argëtoheshin përballë kësaj situate të dhimbshme që të këputste shpirtin.

Kurse Zejdi (r.a.), nga një anë e mbronte të Dërguarin e Allahut (a.s.), duke e bërë trupin e vet mburojë para gurëve që hidheshin, nga ana tjetër përpiqej t'i bënte të arsyetonin duke u thënë; "çfarë po bëni? A nuk keni frikë nga Allahu? A e dini se ky njeri që po godisni me gurë është Profet?". Mirëpo, as ato fjalë nuk mjaftuan ta pengonin dhunën e atyre njerëzve të tërbuar. Më në fund, ata arritën të shpëtonin duke u strehuar në vreshtin e bijve të Rabias, Utbes dhe Shejbes që ndodhej sipër rrugës. Aty, i Dërguari i Allahut (a.s.), ngriti duart nga qielli dhe u lut kështu:

"O Allah! Po të shpreh dobësinë time, pamundësinë dhe përçmimin në sytë e njerëzve. O Mëshiruesi i mëshiruesve! Nëse nuk je i zemëruar me mua, nuk mërzitem për vuajtjet dhe fatkeqësitë që po heq! O Allah! Udhëzoje popullin tim, sepse ata nuk dinë! O Allah! Kërko faljen Tënde derisa Ti të jesh i kënaqur me mua!"

Pavarësisht vuajtjeve dhe torturave që hoqi, i Dërguari i Allahut (a.s.), nuk e mallkoi popullin e Thakifit. Madje, kur atij i erdhi Xhibrili dhe i tha:

"O i Dërguar i Allahut! Allahu i dëgjoi ato që të tha populli yt dhe i pa ato që të bëri. Prandaj, Ai të dërgoi melekun e maleve. Kështu që mund ta urdhërosh këtë melek të bëjë ç'të duash ti në lidhje me popullin tënd."

Mirëpo, i Dërguari i Allahut (a.s.), tha:

"Jo! Unë nuk dëshiroj që ata të asgjësohen, por i lutem Zotit tim që prej sojit të tyre të nxjerrë breza që nuk do të pranojnë asnjë ortak për Allahun dhe do të adhurojnë vetëm Atë."

Islamin dhe zhvilloi takime me parinë e fisit. Mirëpo, asnjëri nuk e pranoi Islamin. Madje, ata edhe u tallën duke thënë; "a s'mbeti kush tjetër përveç teje të vijë si profet?". Kështu, në vend që ta konsideronin nder ardhjen e Profetit të dashur të Zotit në vendin e tyre, ata e dëbuan të Dërguarin e Allahut duke i thënë; "dil prej vendit tonë!". Përveç kësaj, ata e ofenduan Profetin tonë të dashur (a.s.), e më pas, duke rreshtuar në dy anët e rrugës fëmijët dhe shërbëtorët e tyre, e goditën atë me gurë derisa e gjakosën nga këmbët. Për shkak të dhimbjes që shkaktonin plagët e marra nga gurët, i Dërguari i Allahut (a.s.), nuk mundte të ecte dhe, saherë që përpiqej të ulej, idhujtarët e ngrinin me zor dhe vazhdonin

Si mendoni, çfarë mund të ketë ndjerë Zejdi në ato momente dhe çfarë mund të ketë bërë?

.....

.....

2- I DËRGUARI I ALLAHUT I THËRRET NJERËZIT NË ISLAM

Edhe pasi u kthye nga Taifi, i Dërguari i Allahut (a.s.), vazhdoi t'u kumtonte Islamin njerëzve në Mekë. Ai shkonte në panairet që zhvilloheshin pranë Mekës në sezonin e haxhit, takohej me kryetarët e fiseve të tjera arabe, u lexonte Kuran dhe i ftonte në Islam.

Paria e fisit Kurejsh kishte frikë se mos Islami përhapej mes fiseve të tjera jashtë Mekës. Për këtë arsye, ata kërkuan një zgjidhje për t'i çuar dëm përpjekjet e të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe për të penguar që fiset e tjera të vlerësonin fjalët e tij.

Velid ibni Mugire, i cili e njihte mirë letërsinë dhe ishte shumë i zgjuar e i respektuar ndër njerëz, pasi dëgjoi Kuranin prej të Dërguarit të Allahut (a.s.), tha:

- Unë i njoh mirë të gjitha llojet e poezisë. Ato që dëgjova prej Muhamedit, nuk janë poezi. Prandaj, atë nuk mund ta quani poet! Ato nuk janë as prozë. Bukuria dhe arti në ato fjalë, nuk gjendet në asnjë fjalë tjetër. Atë nuk mund ta quani as magjistar apo fallxhor, sepse fjalët e tij s'kanë të bëjnë aspak me magjinë dhe fallin. Nuk mund ta quani as të çmendur! Nëse thoni kështu, askush s'ka për t'ju besuar, sepse këto fjalë kaq të bukura, nuk është e mundur t'i flasë as një i mençur, e jo më një i marrë.

Më pas e pyetën:

- Po atëherë, çfarë do të themi? Ai tha:

- Nuk e di se çfarë do thoni. Por asnjë prej cilësive që thoni ju, pra, poet, fallxhor, i çmendur, e magjistar, nuk i përshtaten atij. Këto nuk i beson askush.

Mirëpo, ditën tjetër, Velid bin Mugire tha:

- Më mirë t'i themi magjistar, sepse fjalët e tij ndajnë vëllain nga vëllai dhe të afërmit nga njëri-tjetri.

Kështu, idhujtarët vendosën ta quajnë magjistar, Profetin (a.s.). Me këdo që takohej ai, ata i shkonin nga pas dhe bënin propagandë duke u thënë; "kujdes, mos e dëgjo atë! Mos u mashtro prej fjalëve të tij, sepse ai është magjistar, ndan vëllain nga vëllai!". Megjithatë, të gjitha përpjekjet e idhujtarëve nuk e penguan dot përhapjen e Islamit. Ndërsa Vetë Allahu i Madhëruar, u përgjigjet kështu idhujtarëve në Kuranin Fisnik:

"Ata dëshirojnë ta fikin dritën (fenë) **e Allahut me gojën e tyre, por Allahu ka**

vendosur vetëm që ta përsosë dritën e Vet, edhe sikur mohuesit ta urrejnë këtë gjë." (Teube, 32.)

a) Takimet dhe besëlidhjet në Akabe

Pavarësisht të gjitha pengesave që dilnin, Profeti ynë (a.s.), vazhdonte t'u shpjegonte Islamin atyre që vinin në Qabe për të vizituar idhujt e tyre gjatë sezonit të haxhit. Një ditë, në veri të Mekës, në një kodër mes Mekës dhe Minas, të quajtur "Akabe", rastisi një grup prej gjashtë personash, të cilët ishin prej fisit Hazrexh nga Jethribi[1]. I Dërguari i Allahut (a.s.), foli me ta, u lexoi Kuran, u shpjegoi Islamin dhe i ftoi ata në fe. Në fakt, banorët e Jethribit kishin dëgjuar shpesh nga të moçmit se, së afërmi pritej të vinte një profet. Për rrjedhojë, kur i Dërguari i Allahut (a.s.), i ftoi të hynin në fenë e re, ata panë njëri-tjetrin dhe thanë:

"Ky është profeti që janë duke pritur jahuditë dhe për të cilin na kanë lajmëruar të moçmit. T'i besojmë atij dhe ta pranojmë para jahudive!"

Pas kësaj, ata shqiptuan Dëshminë Islame dhe u bënë myslimanë.

b) Besëlidhja e I dhe e II e Akabes (Viti 621-622)

Në fund të sezonit të haxhit, këta gjashtë persona u kthyen në Jethrib, ku ia treguan të afërmve dhe miqve të tyre gjithçka që kishin parë e dëgjuar. Prej asaj dite, ata filluan të përhapnin Islamin në vendin e tyre. Në sezonin e haxhit një vit më pas, nga Jethribi erdhën 12 myslimanë; 10 prej fisit Hazrexh dhe 2 të tjerë

1. Kur Profeti ynë (a.s.), emigroi në Jethrib, ia ndërroi emrin dhe e quajti Medinetu'l Muneuuere që do të thotë Qyteti i Ndriçuar.

prej fisit Evs. Ndërkohë, pesë prej këtyre ishin të njëjtët që kishin marrë pjesë në besëlidhjen e parë të Akabes një vit më parë. Në këtë takim të dytë, 12 myslimanët prej Jethribit i dhanë fjalën Profetit (a.s.), se do t'i qëndronin besnik. Ata i premtuan Profetit se:

- Nuk do t'i shoqëronin shok Allahut,
- Nuk do të bënin vjedhje dhe zina [2],
- Nuk do të vrisnin vajzat [3],
- Nuk do të shpifnin për askënd,
- Nuk do të hiqnin dorë nga bindja ndaj Allahut dhe të Dërguarit të Tij (a.s.).

2. Marrëdhënie jashtëmartesore.

3. Në periudhën para Islamit, arabët mendonin se vajzat ishin burim varfërie dhe turpi. Për këtë arsye, shpesh herë, kur u lindnin vajza, ata i varrosnin të gjalla në shkretëtirë.

Pas këtij takimi dhe besatimi, myslimanët e Jethribit u kthen në vendin e tyre për të vazhduar punën në përhapjen e Islamit. Me këtë rast, Profeti ynë (a.s.), bashkë me ta dërgoi edhe Mus'ab bin Umejrin (r.a.), me qëllim që t'u mësonte Islamin dhe Kuranin Fisnik.

Mus'abi (r.a.), shkonte në shtëpitë e atyre që kishin pranuar Islamin, ku u mësonte Kuranin dhe rregullat e fesë. Mus'abi ishte një mësues i ditur, me moral, durim, dhe delikatesë të madhe, i cili në pak kohë hyri në zemrat e të gjithëve. Kushdo që e njihte atë, e pranonte Islamin brenda një kohe të shkurtër. Në saje të përpjekjeve të Mus'abit (r.a.) dhe të myslimanëve që u besatuan me Profetin (a.s.), në Akabe, numri i myslimanëve në Jethrib po shtohej dita ditës. Mirëpo, dy persona prej parisë së fisit Evs, Sa'd bin Muadhi dhe Usejd bin

Si mendoni, si mund të ketë vepruar Mus'sabi në këtë rast, çfarë përgjigjeje i ka dhënë?

.....

.....

Hudajri, nuk e kishin pranuar ende Islamin. Një ditë, kur Mus'abi (r.a.), ishte duke i shpjeguar Islamin atyre që ishin mbledhur përreth tij, Usejdi iu afrua me qëllim që ta pengonte atë t'u tregonte fenë njerëzve dhe i tha:

- Çfarë kërkoni të bëni? Ju po e devijoni popullin nga feja e të parëve!

Mus'abi u soll me shumë mirësjellje ndaj tij dhe i lexoi disa ajete nga Kurani. Usejdi u prek nga këto ajete. Ai filloi të ndjente diçka të papërshkrueshme thellë në zemrën e vet dhe duke thënë, "këto janë fjalë shumë të bukura", pranoi Islamin. Më pas tha:

- Unë po shkoj të sjell Sa'd bin Muadhin. Nëse edhe ai e pranon Islamin, në këtë vend nuk do të mbetet askush pa u bërë mysliman.

Sa'di nuk ishte aspak i kënaqur nga përhapja e Islamit në Jethrib. Kur mësoi se Usejdi ishte bërë mysliman, shkoi i nevrikosur tek Mus'abi (r.a.) dhe u tha të pranishmëve:

- O ju të fisit Evs! Nëse s'do të kishim lidhje farefisnore mes nesh, nuk do të mund ta duroja hedhjen e këtyre farave të përçarjes në fisin tonë.

Mus'abi (r.a.), u soll mirë e butë edhe me të. Ai ia shpjegoi këtë fe të bukur që i drejtohet mendjes dhe zemrës dhe i lexoi pjesë prej Kuranit. Kështu, më në fund edhe Sa'd bin Muadhi e pranoi Islamin. Pas njëfarë kohe, në saje të ndikimi të këtyre dy kryetarëve, në fiset Evs dhe Hazrexh nuk kishte mbetur pothuajse askush që nuk e kishte pranuar Islamin.

Mus'ab bin Umejr (r.a), e njoftoi Profetin tonë (a.s.), në lidhje me këtë zhvillim të rëndësishëm në Jethrib. Kjo e gëzoi jashtë mase Profetin (a.s.) dhe të gjithë myslimanët që ndodheshin nën dhunën e idhujtarëve të Mekës. Për rrjedhojë, ai vit u quajt "Viti i Gëzimit".

Një vit më pas, në Mekë erdhën 75 myslimanë prej Jethribit, dy prej të cilëve ishin gra. Ata u takuan fshehtas me Profetin (a.s.), në kodrën e Akabes, ku e ftuan atë të vinte në qytetin e tyre. Aty gjendej edhe xhaxhai i Profetit (a.s.), Abbasi, i cili ende nuk e kishte pranuar Islamin, por e shoqëronte Profetin (a.s.), sepse pas vdekjes së Ebu Talibit, e kishte marrë vetë nën mbrojtje atë. Abbasi e merr fjalën i pari dhe thotë:

"O populli i Hazrexhit dhe Evsit! Edhe ju e dini se nipi im Muhamedi (a.s.), gëzon pozitë të lartë mes nesh. Ne e kemi mbrojtur atë deri tani nga armiqtë dhe do të vazhdojmë ta mbrojmë edhe më pas. Tani ju e ftoni të vijë e të jetojë në Jethrib... Edhe ai e dëshiron këtë. Mirëpo, ftojeni atë vetëm nëse keni mundësi ta mbroni nga armiqtë. Nëse nuk keni mundësi ta mbroni atë në çdo situatë, atëherë hiqni dorë që tani prej kësaj."

Pasi e dëgjuan Abbasin, myslimanët e Jethribit thanë:

"O i Dërguar i Allahut, flisni edhe ju! Merreni prej nesh besën për Allahun dhe për veten tuaj! Ne jemi gati të ta japim besën."

Pasi lexoi një pjesë prej Kuranit Fisnik, i Dërguari i Allahut (a.s.), tha:

Dua të më jepni besën se:

- Nuk do lini gjë mangët nga feja, qoftë në kohë të mira, qoftë në kohë të vështira,

A është e vështirë për myslimanët e Jethribit të mbajnë fjalën që dhanë? Pse?

.....

.....

- Nuk do të kurseni asgjë për të siguruar triumfin e së vërtetës,

- Dhe kur të emigroj në vendin tuaj, do të më mbroni si familjet dhe fëmijët tuaj.

Myslimanët e Jethribit thanë:

- O i Dërguar i Allahut! Ne erdhëm këtu të të japim besën. Si të urdhërosh ti, ashtu do të veprojmë! Ne do të të mbrojmë edhe më shumë seç mbrojmë familjet dhe fëmijët tanë. Për këtë të japim fjalën!

Më pas pyetën:

- O i Dërguar i Allahut! Nëse vdesim në rrugën që na udhëzon ti, çfarë shpërblimi do të kemi?

Profeti (a.s.), u përgjigj:

- Si shpërblim do të keni Xhenetin në botën tjetër.

- Atëherë na e jep dorën! - Thanë ata.

Më pas, të gjithë i dhanë besën të Dërguarit të Allahut se; "nëse do të ishte e nevojshme, do të jepnin edhe jetën në rrugën e Islamit."

c) Mrekullia e Israsë dhe Miraxhit (Viti 621)

Pas takimit të dytë të Akabes, në natën e 27 të muajit Rexheb, ndodhi mrekullia e "Isras dhe Miraxhit". Isra, do të thotë "udhëtim apo ecje natën". Ndërsa Miraxh, do të thotë, "të ngrihesh lart ose mjet ngritjeje". Kjo mrekulli ndodhi në një pjesë të natës. Për shkak se i Dërguari i Allahut (a.s.), u ngrit në qiell dhe në instanca shumë të larta, ajo u quajt "Isra dhe Miraxh". Kjo ndodhi, në Kuranin Fisnik përmendet në këtë mënyrë: **"Lavdëruar qoftë Ai që e mbarti robin e Tij** (Muhamedin) **natën nga Xhamia e Shenjtë** (në Mekë) **në Xhaminë e Largët** (të Jerusalemit)**, rrethinën e së cilës e kemi bekuar, për t'i treguar atij disa nga mrekullitë Tona. Ai, me të vërtetë, dëgjon çdo gjë dhe sheh çdo gjë."** (Isra, 1.)

Këto dy mrekulli të rëndësishme ndodhën në këtë mënyrë:

Një natë, i Dërguari i Allahut (a.s.), po qëndronte në një vend të Qabes, të quajtur "Hatm". Me anë të Xhibrilit (a.s.), Allahu i dërgon aty një lloj kafshe apo mjet hipjeje të quajtur "Burak". Profeti (a.s.), shkoi me të në Mesxhidin Aksa, që ndodhet në Kuds dhe fali namaz. Prej aty, ai u ngrit në qiej. Pasi dëshmoi ndodhi të ndryshme mes qiejve, u ngrit deri në një vend të quajtur "Sidretu'l-Munteha", përtej së cilës është e pamundur të shkojë ndonjë krijesë tjetër. Madje, edhe vet Xhibrili (a.s.), i cili erdhi bashkë me Profetin deri aty, nuk mundi të shkojë më tutje. Ndërsa pjesa tjetër përtej "Sidretu'l-Munteha", ishte një botë e cila nuk mund të përshkruhej me fjalë.

Gjatë ndodhisë së Miraxhit, Allahu i Madhëruar i tregoi shumë botë Profetit tonë (a.s.). Në tokë, Allahu ia dërgonte shpalljen Profetit tonë (a.s.), me anë të Xhibrilit (a.s.). Mirëpo në atë instancë të lartë, Allahu ia dha shpalljen në mënyrë direkte, pa asnjë ndërmjetës.

Aty, Profetit tonë (a.s.), iu dhanë tre gjëra:

- Iu bën farz/të detyrueshme pesë namaze,

- Iu shpallën dy ajetet e fundit të sures Bekare (Amene'r-resulu...),

- Iu premtua se, kushdo që nuk do t'i shoqëronte shok Allahut, në fund do të hynte në Xhenet. (Muslim, 1)

d) Kokëfortësia e idhujtarëve përballë mrekullive

Në mëngjes, Profeti ynë (a.s.), u tregoi shokëve të vet për Miraxhin dhe gjithçka që kishte përjetuar gjatë tij. Besimtarët i besuan të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe e përgëzuan për këtë. Kurse idhujtarët, si gjithmonë e përgënjeshtruan atë, duke u shprehur se është e pamundur që njeriu të shkojë e të vijë brenda një nate prej Kudsit. Mes idhujtarëve kishte prej atyre që kishin shkuar në Kuds dhe e kishin parë Mesxhidin Aksa. Kështu që disa prej tyre tentuan të provonin vërtetësinë e fjalëve të profetit tonë (a.s.), duke i bërë pyetje të tilla si:

- Sa dyer ka Mesxhidi Aksa?

- Si është filan vend,

- Çfarë ka filan vend, etj.

Lidhur me këtë çështje, Profeti ynë (a.s.), tregon:

"Mekasit më pyetën për vendet që shëtita dhe gjëra të tilla në lidhje me Mesxhidin Aksa, të cilat atë natë nuk i kisha parë me vëmendje. Mirëpo, për shkak se më pyetën për të më provuar, Allahu i Madhëruar ma shfaqi Mesxhidi Aksan para syve dhe unë iu përgjigja pyetjeve të tyre duke parë në të."

Megjithëse i Dërguari i Allahut (a.s.), iu

përgjigj saktë të gjitha pyetjeve të idhujtarëve, ata nuk hoqën dorë nga kokëfortësia e tyre dhe shkuan tek Ebu Bekri (r.a.), të cilit i thanë:

- Muhamedi thotë se mbrëmë ka shkuar dhe është kthyer nga Kudsi, e më pas është ngritur në qiell. A i beson kësaj?"

Ebu Bekri (r.a.), pa hezituar asnjë çast, tha:

- Çfarëdo që të thotë ai, është e saktë, sepse është e pamundur që ai të gënjejë! Unë e besoj menjëherë çdo gjë që na thotë ai.

Idhujtarët këmbëngulën e thanë:

- A e miraton ti atë? A e beson ti se ai ka shkuar në Bejtul Makdis (Aksa) dhe është kthyer brenda natës?

Ebu Bekri (r.a.) ua ktheu:

- Po! Çfarë ka këtu për të mos u besuar?

Si mendoni, çfarë mund të kenë bërë idhujtarët pas përgjigjes që u dha Ebu Bekri (r.a.)

.....

.....

Vallahi, kur ai më thotë se i ka ardhur shpallje prej Allahut në një kohë të caktuar të natës apo ditës, unë e besoj atë!

Më pas, Ebu Bekri (r.a.) shkoi pranë Profetit (a.s.), i cili atë kohë ndodhej në Qabe. Aty i dëgjoi direkt prej gojës së tij ato që kishin ndodhur një natë më parë dhe tha:

- Të vërtetën ke thënë, o i Dërguari i Allahut!..

I kënaqur pa masë prej miratimit të tij, me një buzëqeshje që do ta ndriçonte tërë botën, i Dërguari i Allahut (a.s.) i tha Ebu Bekrit:

"O Ebu Bekr, ti je «Besniku»!.." (Ibni Hisham, II, 5.)

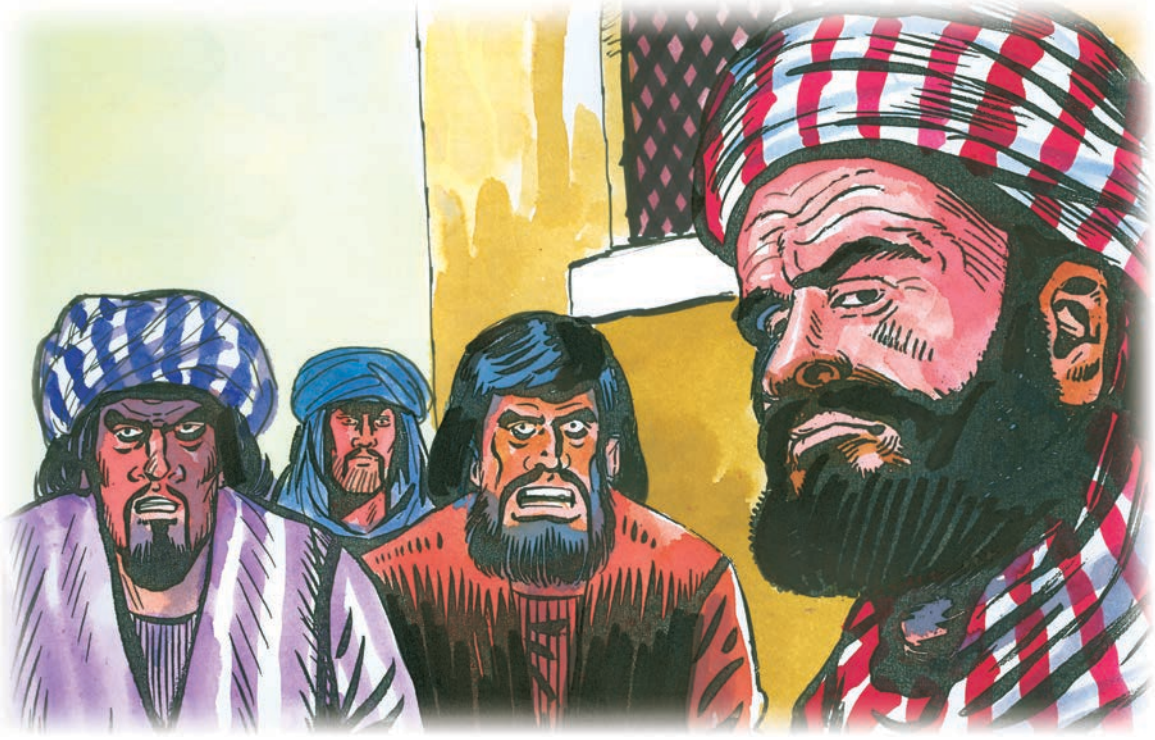

3- SHPRESA E FUNDIT: HIXHRETI, NDARJA E HIDHUR NGA MEKA

Si pasojë e dhunës së vazhdueshme të idhujtarëve, myslimanët tashmë e kishin të pamundur të qëndronin më në Mekë. Për këtë arsye, në Besëlidhjen e dytë të Akabes ishte marrë vendimi që Profeti (a.s.) dhe myslimanët të emigronin në Jethrib. Prandaj, ai u dha leje myslimanëve të emigrojnë në Jethrib, duke u thënë: "Më është bërë e ditur se aty ku do të emigroni, është një vend me hurma mes dy zonave me gurë të zinj." (Buhari, Kefalet, 4)

Në muajin Muharrem (Korrik 622), myslimanët e Mekës filluan të emigronin në Jethrib në grupe dhe në mënyrë të fshehtë. Kishte edhe nga ata që shkonin vetëm, edhe nga ata që shkonin si familje. I pari që doli nga Meka për të emigruar në Jethrib, ishte Ebu Seleme bin Abdulesed. Ndërsa i fundit që emigroi ishte xhaxhai i të Dërguarit të Allahut (a.s.), Abbasi (r.a.).

Myslimanët e Mekës të cilët emigruan në Jethrib prej fillimit të hixhretit, e deri në çlirimin e Mekës, duke lënë pas shtëpitë, familjet, të afërmit dhe të gjithë pasurinë për hir të Allahut, u quajtën "muhaxhirë". Ndërsa ata që i mikpritën muhaxhirët në Jethrib dhe treguan një solidarizim të pashoq, duke ndarë me ta gjithçka që kishin, u quajtën "ensarë".

Prej të gjithë myslimanëve, vetëm Omeri (r.a.), nuk emigroi fshehtas, sepse ai nuk kishte frikë prej askujt. Kur vendosi të emigronte, futi shpatën në brez, vuri harkun në sup, mori shigjetat dhe heshtën në dorë dhe shkoi në Qabe, ku gjendeshin edhe paria e idhujtarëve të Mekës. Pasi bëri tavaf Qaben, Omeri (r.a.), shkoi pranë tyre dhe, sikur të ishte duke u treguar hapin e parë të triumfit që do të arrinin në të ardhmen, u tha kështu idhujtarëve:

"Ja, edhe unë po shkoj në Jethrib! Ata që duan t'i lënë nënat e tyre të qajnë, gratë të veja, e fëmijët jetimë, të vijnë pas meje dhe të më dalin para pas kësaj lugine!"

Mirëpo, askush nuk e ndoqi dot pas. (Ibni Esir, Usdu'l-Gabe, IV, 152-153.)

Në një hark të shkurtër kohor, pothuajse të gjithë myslimanët emigruan në Jethrib. Profeti (a.s.), kishte mbajtur në Mekë vetëm Ebu Bekrin dhe Aliun (r.anhuma). Tashmë, në Mekë nuk kishte mbetur më asnjë mysliman, përveç atyre që ishin burgosur nga familjet e tyre dhe skllevërit.

a) Plani tinëzar i idhujtarëve

Pas Besëlidhjeve në Akabe, Islami kishte filluar të përhapej edhe në Jethrib. Tashmë, kishte ndodhur pikërisht ajo së cilës i frikësoheshin edhe idhujtarët e Mekës. Ata filluan të mendonin se çfarë mund të bënin tani nëse edhe Muhamedi (a.s.), shkonte në Jethrib në krye të myslimanëve. Për më tepër që edhe rruga e tregtisë së tyre për në Siri kalonte pikërisht pranë Jethribit dhe myslimanët mund t'i sulmonin prej aty për të marrë hakun e të gjitha të këqijave që u kishin bërë. Për këtë arsye, idhujtarët vendosën të bëjnë një mbledhje me qëllim që të gjenin një zgjidhje përfundimtare për këtë çështje. Ata u mblodhën në një vend të quajtur "Daru'n-Nedve", ku mori pjesë pothuajse e gjithë paria e Mekës, duke filluar prej Ebu Xhehlit, Ebu Sufjanit, Ebu'l-Bahterit, Utbe bin Rabias, e shumë të tjerë. Të gjithë hodhën mendimet e tyre, që synonin të asgjësonin njëherë e mirë Islamin. Për shembull, Ebu'l-Bahteri tha:

- Ta kapim Muhamedin (a.s.) dhe ta burgosim në një vend të mbyllur nga të gjitha anët derisa të vdesë.

Ndërsa Hisham bin Amr tha:

- Ta hipim mbi një deve dhe ta degdisim larg Mekës.

Ebu Xhehli u hodh e tha:

-Të zgjedhim nga një përfaqësues prej të gjitha degëve të fisit Kurejsh, që ta vrasin Muhamedin (a.s.), të gjithë përnjëherësh, me qëllim që të mos kuptohet se me goditjen e kujt u vra. Në këtë mënyrë, as fisi i Muhamedit (a.s.), Hashimitë, nuk do të kenë mundësi t'i kundërvihen gjithë fisit Kurejsh. Ata nuk do të pretendojnë për hakmarrje dhe do të mjaftohen vetëm me dëmshpërblimin (dietën e gjakut). Pra, kështu do të mbyllet edhe kjo çështje.

Ky mendim i Ebu Xhehlit u pranua në mënyrë unanime nga të gjithë.

Bisedat dhe planet që idhujtarët bënë në Daru'n-Nedve, Allahu i Madhëruar na i bën të ditura në ajetin 30 të sures Enfal, ku në mënyrë të përmbledhur thuhet:

"Kujto kur mohuesit komplotonin kundër teje: për të të burgosur, vrarë ose dëbuar. Ata bënin kurthe, por edhe Allahu ngrinte kurthe (kundër tyre)**. Allahu është planifikuesi më i mirë."**

b) Kriminelët në veprim

Ky plan i tmerrshëm i idhujtarëve, iu bë i ditur Profetit tonë (a.s.), nga Xhibrili (a.s.), i cili i tha që atë natë të mos flinte në krevatin ku flinte zakonisht, por të largohej nga shtëpia. Kështu, edhe Profetit tonë (a.s.), iu dha leje nga Allahu që të emigronte. Pas kësaj, i Dërguari i Allahut (a.s.), thirri Aliun (r.a.) dhe i tha:

"Unë po nisem për në Jethrib. Këtë natë fli në shtratin tim dhe mbulohu me veshjen time. Mos ki frikë se nuk do të të ndodhë asgjë e keqe. Idhujtarët duhet të mendojnë se aty po fle unë. Në mëngjes dorëzojua të zotëve të tyre këto sende që më kanë lënë amanet dhe më pas eja menjëherë pas nesh në Jethrib."

Kur u err, kriminelët rrethuan shtëpinë me mendimin që, në mëngjes, kur Profeti të dilte nga shtëpia, ta sulmonin të gjithë së bashku dhe ta vrisnin. Aliu (r.a.), ishte shtrirë në krevatin e Profetit (a.s.). Ndërsa vetë Profeti (a.s.), mori një grusht rërë dhe ua hodhi idhujtarëve që kishin rrethuar shtëpinë. Për pasojë, ata ranë të gjithë në një gjumë të thellë. Më pas, i Dërguari i Allahut (a.s.), këndoi nëntë ajetet e para të sures Jasin. Pasi këndoi edhe ajetin e nëntë, ku urdhërohet: **"Ne kemi vënë pengesë para tyre dhe pas tyre e i kemi mbuluar, kështu që ata nuk shohin."**, Profeti (a.s.), u largua prej aty.

Idhujtarët pandehnin se i Dërguari i Allahut po flinte në shtratin e vet. Por në mëngjes, kur panë se në shtrat gjendej Aliu (r.a.), ngrinë në vend dhe nuk po dinin si të vepronin. Të tërbuar jashtë mase, filluan të kërkonin menjëherë. Ata e kthyen Mekën përmbys, por Profetin (a.s.), nuk arritën ta gjenin.

Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), u largua natën nga shtëpia, bëri tavaf Qaben dhe, duke e parë për herë të fundit Mekën me sy të hidhëruar, tha:

"Oj Meke, ti je vendi më i mirë në tokë për Allahun dhe vendi më i dashur për mua. Nëse nuk do të isha detyruar të dilja, nuk do të ndahesha prej teje."

Të nesërmen, në të nxehtin e drekës, shkoi tek shtëpia e Ebu Bekrit (r.a.) dhe e njoftoi se me lejen e Allahut do të emigronin së bashku. Ndërsa Ebu Bekri (r.a.), me lot gëzimi në sy, i tregon dy deve race, të cilat kishte muaj që i ushqente për hixhretin dhe i thotë:

"Njëra nga këto është e juaja. Zgjidhni kë të doni o i Dërguar i Allahut!"

Më pas, Profeti i Allahut (a.s.), mori njërën prej deveve duke paguar vleftën e saj dhe u nisën për udhë.

c) Tre ditë në shpellë

Kur ra nata, dolën të dy nga dritarja e pasme e shtëpisë dhe shkuan në shpellën Sevr, e cila ndodhet një orë e gjysmë në këmbë në jug të Mekës nëpër rrugët e shkreta. Ata u fshehën tre ditë në atë shpellë ndërkohë që idhujtarët i kërkonin vazhdimisht.

Djali i Ebu Bekrit (r.a.), Abdullahu, vinte natën në shpellë dhe u tregonte gjithçka që ndodhte jashtë. Më pas, ai kthehej përsëri në Mekë pa zbardhur dita. Po ashtu, edhe shërbëtori i tij, Amr bin Fuhejre vinte mbrëmjeve në shpellë duke kullotur delet dhe u jepte qumësht.

Ata që po kërkonin Profetin tonë (a.s.) dhe Ebu Bekrin (r.a.), më në fund erdhën deri në hyrje të shpellës. Hapat dhe bisedat e tyre dëgjoheshin edhe brenda në shpellë. Nëse idhujtarët do të përkuleshin pak, padyshim që do t'i shihnin ata. Por ata silleshin sa majtas

djathtas shpellës duke thënë:

- Nëse do të kishin hyrë në shpellë, vezët e pëllumbave do të ishin thyer dhe rrjeta e merimangës do të ishte prishur.

Kur disa prej tyre thanë:

"Hymë e shohim në shpellë!", Umejje bin Halef u tha:

- A keni mend ju? Ç'punë keni në shpellë? Mos doni të hyni në këtë shpellë, hyrja e së cilës është e mbuluar me rrjeta merimange? Vallahi, për mendimin tim, kjo rrjetë merimange duhet të jetë këtu që para se të lindte Muhamedi!

Kurse Ebu Xhehli tha:

- Vallahi, e ndjej se ata janë diku afër nesh! Mirëpo, ai na i ka lidhur sytë me magjinë e tij dhe na ka verbuar!

Atë moment, Ebu Bekri (r.a.), i shqetësuar jashtë mase iu drejtua Profetit (a.s.) dhe i tha:

- Nëse vritem unë, në fund të fundit jam ve-

Si do të vepronit ju po të ishit në shpellë bashkë me Profetin (a.s.)?

.....

.....

KAFSHIMI I GJARPRIT

Gjatë qëndrimit në shpellën Sevr, i Dërguari i Allahut e mbështeti kokën e tij të bekuar tek gjunjët e Ebu Bekrit (r.a.) dhe mori një gjumë të lehtë. Ndërkohë, Ebu Bekri (r.a.), pa një vrimë aty pranë dhe nga frika se mos del ndonjë gjë prej saj dhe i bën dëm Profetit (a.s.), e zuri atë me thembrën e vet. Pas njëfarë kohe, një gjarpër që ndodhej në atë vrimë, e kafshoi thembrën e Ebu Bekrit (r.a.), duke lëshuar helmin e tij në të. Ebu Bekrit (r.a.), i dhembi në shpirt, por nga frika se mos zgjohej i Dërguari i Allahut, nuk lëvizi fare. Mirëpo, si pasojë e dhimbjeve të forta, ai s'mundi t'i pengonte disa pika lot që i rrodhën nga sytë dhe ranë në fytyrën e bekuar të Profetit tonë (a.s.).

I Dërguari i Allahut (a.s.), u zgjua dhe pyeti:

- Çfarë ke o Ebu Bekr? Çfarë ndodhi? Ebu Bekri tha:

- Asgjë o i Dërguar i Allahut!

Mirëpo, pasi Profeti (a.s.), nguli këmbë, ai i tregoi se e kishte kafshuar një gjarpër. (Bejhaki, Delail, II, 477.)

tëm një person, vdes e harrohem. Por, nëse të ndodh gjë ty, atëherë shkatërrohet një popull i tërë.

Ndërsa i Dërguari i Allahut (a.s.), i thotë shokut të tij të shpellës:

"O Ebu Bekr, mos ki frikë! Padyshim që Allahu është me ne!"

Pasi kaloi edhe ky rrezik, i Dërguari i Allahut (a.s.) dhe Ebu Bekri (r.a.), hipën në njërën prej deveve, ndërsa udhërrëfyesi Abdullahu dhe shërbëtori i Ebu Bekrit (r.a.), Amr bin Fuhjre, hipën në devenë tjetër. Kështu, duke ndjekur bregun e Detit të Kuq, ecën drejt Jethribit pa u ndalur dhe pa pushuar. Për rrjedhojë, udhëtimi deri në Jethrib u zgjati vetëm 8 ditë me deve, nga 13 ditë që mund të bëhej normalisht. Më datën 12 të muajit Rabiulevvel, pra, më 23 shtator të vitit 622, ditën e Hënë, ata mbërritën në fshatin Kuba.

Në Jethrib ishte përhapur lajmi se i Dërguari i Allahut (a.s.), ishte nisur për aty. Prandaj, myslimanët e Jethribit dilnin çdo mëngjes jashtë qytetit duke e pritur me emocione dhe entuziazëm të paparë.

d) Mbërritja në Jethrib dhe namazi i parë i xhumasë

Banorët e Jethribit, e pritën të Dërguarin e Allahut (a.s.), një orë larg qytetit, në fshatin Kuba, ku ai qëndroi 14 net si mysafir i Bijve të Amr bin Aufit. Gjatë kësaj kohe, aty u ndërtua një xhami dhe u fal namazi.

Po ashtu, edhe Aliu (r.a.), i cili u nis i vetëm nga Meka tre ditë pas të Dërguarit të Allahut (a.s.), i arriti ata kur ishin ende në Kuba. Pas 14 ditësh, një ditë xhumaje, i Dërguari i Allahut (a.s.), i hipi devesë dhe bashkë me ata që kishin ardhur për ta pritur, u nisën drejt Jethribit me një karvan madhështor.

Namazi i drekës i zuri në luginën Ranuna, ku i Dërguari i Allahut (a.s.), mbajti dy hutbe njëra pas tjetrës dhe fali namazin e parë të Xhumasë. Në hutben e parë, pasi e falënderoi dhe e madhëroi Allahun, tha:

"O njerëz!

Pendohuni tek Allahu para se të vdisni dhe bëni punë të mira sa keni ende mundësi! Forcojeni lidhjen tuaj me Allahun duke e përmendur shumë Atë dhe duke dhënë shumë sadaka, hapur e fshehtas!..

Dijeni se në këtë muaj të këtij viti, sot, në këtë vend ku ndodhem, Allahu e ka bërë të detyrueshme (farz) **faljen e namazit të xhumasë, deri në kiamet. Kushdo që në të gjallë time apo pas meje, ka para një imam dhe e braktis këtë namaz duke mos i dhënë rëndësi ose duke e mohuar atë, Allahu mos i dhëntë kurrë mirësi!..** (shih. Ibni Maxhe, Ikame, 78.)

...Kush ka mundësi ta ruajë veten nga zjarri, qoftë edhe duke dhënë sadaka një gjysmë hurme, le ta bëjë! Kush nuk ka mundësi as për kaq, të paktën t'i thotë një fjalë të mirë nevojtarit, e të shpëtojë veten, sepse një mirësi, shpërblehet dhjetëfish, deri në shtatëqind fish.

Paqja dhe mëshira e Allahut qofshin mbi ju!" (Ibni Hisham, I, 118-119; Bejhaki, Delail, II, 524)

Pasi përfundoi hutben e parë, i Dërguari i Allahut (a.s.), filloi hutben e dytë dhe tha:

"Falënderimi i takon Allahut. E falënderojmë Atë dhe prej Tij ndihmë kërkojmë! Mbështetemi tek Allahu nga e keqja e vetes sonë dhe e keqja e të gjitha punëve tona! Askush nuk mund ta devijojë atë që Allahu e ka udhëzuar dhe askush nuk mund ta udhëzojë atë që Allahu e ka devijuar!

Dëshmoj se nuk ka zot tjetër, veç Allahut! Ai është një, nuk ka të ngjashëm e të barabartë! Fjala e Allahut (Kurani)**, është më e bukura e fjalëve! Ai, të cilit Allahu ia stolis zemrën me Kuran, e udhëzon në Islam pas mohimit dhe preferon Kuranin ndaj fjalëve të tjera, ka arritur shpëtimin!**

Duajeni atë që do Allahu!.. Duajeni Allahun me gjithë zemër! Kijeni frikë Atë ashtu siç i takon! Gjuha t'ju mbështesë punët e mira që bëni! Duajeni njëri-tjetrin me mëshirën e Allahut! Paqja dhe mëshira e Allahut qoftë mbi ju!" (Bejhaki, Delail, II, 524-525)

e) Doli hëna mbi ne...

Pas namazit të xhumasë, i Dërguari i Allahut (a.s.), vazhdoi udhëtimin drejt Jethribit. Tashmë, Jethribi po përjetonte ditën më të rëndësishme të historisë së vet. Në një atmosferë gëzimi të pashoq, populli kishte mbushur të dyja anët e rrugës që prej Kubas. Gratë recitonin poezi, fëmijët thërrisnin, "erdhi i Dërguari i Allahut, erdhi i Dërguari i Allahut!.." dhe vajzat e vogla gëzonin duke i rënë defit. Populli i Jethribit nuk kishte përjetuar asnjëherë gëzim më të madh se ky.

Nëse do të gjendeshit aty, si do ta shfaqnit gëzimin e asaj dite?

.....

.....

Të gjithë dëshironin ta mikprisnin Profetin e Allahut (a.s.), në shtëpinë e tyre. Prandaj, ata tentonin të ndalonin devenë e tij, duke i thënë, "urdhëroni nga ne o i Dërguar i Allahut!". Mirëpo, për shkak se nuk donte të rëndonte askënd, i Dërguari i Allahut (a.s.), e la të lirë devenë dhe u kërkoi leje atyre që e ftonin duke u thënë:

"Lëren devenë të lirë, sepse ajo shkon atje ku duhet të shkojë!"

Më fund, deveja u ul në një truall bosh, aty ku sot gjendet Xhamia e Profetit (a.s.). I Dërguari i Allahut (a.s.), nuk zbriti prej saj. Deveja u ngrit, dhe pasi bëri disa hapa, u kthye pas, u ul përsëri aty ku ul më parë dhe nuk u ngrit më. I Dërguari i Allahut (a.s.), zbriti nga deveja dhe i pyeti ata që ndodheshin përreth tij:

"Kush prej tanëve e ka shtëpinë më afër prej këtu?"

Halid bin Zejdi (Ejjub el-Ensari), u hodh e tha:

"Ja shtëpia ime, ja edhe dera! Urdhëroni o i Dërguari i Allahut!"

Kështu, i dërguari i Allahut (a.s.), u bë mysafiri i Halid bin Zejdit (r.a.), tek i cili qëndroi rreth shtatë muaj, derisa përfundoi ndërtimi i Xhamisë së Profetit bashkë me dhomat e bashkëshorteve të tij ngjitur me të.

4- JETA NË ATDHEUN E RI (VITI 622)

Jethribi, i cili me ardhjen e Profetit (a.s.), mori emrin Medinetu'l Muneuuere, është një qytet në veri të Mekës, i rrethuar nga tre anë me male dhe në një anë me luginë. Klima e tij është e bukur, tokën e ka pjellore dhe është i mbushur me kopshte hurmash. Në kohën kur i Dërguari i Allahut (a.s.), u vendos në Medine, aty jetonin dy fise arabe, Evsët dhe Hazrexhët dhe tre fise hebrenjsh, Kajnukat, Nadirët dhe Kurejdhët. Mes dy fiseve arabe, Evsëve dhe Hazrexhëve, kishte një armiqësi që vazhdonte prej shumë vitesh. Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), erdhi në Medine, vëllazëroi muhaxhirët e Mekës me ensarët e Medinës. Me këtë rast, edhe Evsët dhe Hazrexhët përfituan prej vëllazërisë dhe dashurisë Islame. Armiqësia mes tyre mbaroi dhe vendin e saj e zuri dashuria dhe vëllazëria fetare.

I Dërguari i Allahut (a.s.), kërkoi të shënoheshin dhe të numëroheshin myslimanët në Medine. Për këtë arsye u bë edhe një numërimi i plotë i popullsisë. Numri i plotë i muhaxhirëve të Mekës dhe ensarëve të Medinës ishte 1500.

a) Ndërtimi i Xhamisë së Profetit

Kur Profeti (a.s.), u vendos në Medine, nuk kishte asnjë xhami. Për këtë arsye, kur vinte koha e namazit, ai falej aty ku ndodhej. Xhamia e parë, u ndërtua në Kuba, gjatë ditëve të para të hixhretit. Ndërsa në Medine, do të ndërtohej aty ku u ul deveja e Profetit (a.s.). Toka ku do të ndërtohej xhamia, i përkiste dy jetimëve nga fisi i Nexharëve. Edhe pse ky fis nguli këmbë që ta dhuronte këtë truall, i Dërguari i Allahut (a.s.), nuk pranoi. Kështu, Ebu Bekri (r.a.), e bleu atë duke paguar rreth 40 gram ar dhe filloi ndërtimi i xhamisë, ku edhe vetë Profeti (a.s.), punoi si punëtor. Po ashtu, në ndërtimin e xhamisë kontribouan edhe gratë e fëmijët, të cilët punonin natën. Themelet e xhamisë u bën prej guri, muret prej qerpiçi dhe shtyllat prej trungjeve të hurmave. Sipër u mbulua me degët e hurmave, ndërsa dyshemeja mbeti prej dheu. Kjo xhami kishte tre dyer. Njëra prej dyerve gjendej përballë mihrabit dhe ishte dera kryesore e xhamisë. Dera e dytë hapej në shtëpinë e të Dërguarit të Allahut (a.s.). Kurse dera e tretë, njihej si "Dera e Mëshirës".

I MBYTUR NË LOT

Njeriu që kënaqej më tepër duke falur namaz dhe që e njihte më së miri kuptimin e tij, ishte vetë i Dërguari i Allahut (a.s.). Ai e dashuronte shumë të ishte pranë Allahut duke falur namaz. Kur mbaronte një namaz, priste me mall namazin tjetër. Po ashtu, atij i pëlqente shumë të falte namaz edhe me shokët e tij. Natën falej aq shumë, sa i ënjteshin edhe këmbët. Mirëpo, për shkak se mendonte thellë në kuptimet e ajeteve që këndonte në namaz dhe për shkak të kënaqësisë që ndjente gjatë faljes, ai nuk e ndjente aspak si kalonte koha. Ndonjëherë, lotët që i shoqëronin ndjenjën e entuziazmit të zemrës, e lagnin vendin ku ai binte në sexhde. Një ditë, kur Bilali (r.a.), erdhi në xhami dhe e pa të Dërguarin e Allahut në atë gjendje, i tha:

"O i Dërguar i Allahut! Përse falni kaq shumë namaz dhe derdhni kaq lot, ndërkohë që ju janë falur të gjitha gjynahet e shkuara dhe të ardhme?" Kur e dëgjoi këtë, i Dërguari i Allahut (a.s.), ia ktheu:

"O Bilal! Të mos bëhem rob që e falënderon Allahun!?" (shih. Buhari, Tefsir, 48.)

b) Sahabët e Suffes: Myslimanët që banonin dhe merrnin dije në xhami

Në një anë të xhamisë, u ndërtua një lloj verande me anë të hapura dhe të mbuluara me dega hurmash. Aty qëndronin myslimanët e varfër që nuk kishin shtëpi dhe familje. Për këtë arsye, ata u bënë të njohur si "sahabët e suffes". Ata ishin shumë të varfër. Kur gjenin punë, punonin, ndërsa pjesën tjetër të kohës e shpenzonin duke bërë adhurime dhe duke mësuar Kuranin dhe fenë. Ky konsiderohet edhe si vendi i parë i edukimit në historinë Islame. Klasa e kësaj shkolle ishte xhamia, konvikti ishte pjesa e suffes, nxënësit e saj ishin sahabët e varfër dhe mësuesi ishte i Dërguari i Allahut (a.s.). Kur lindte nevoja për mësues në bashkësitë e tjera që kishin pranuar Islamin jashtë Medinës, dërgoheshin prej sahabëve të suffes. Numri i tyre varionte nga 70 deri në 400 persona. Nevojat e sahabëve të suffes plotësoheshin nga të myslimanët e pasur. Po ashtu, çdo mbrëmje i Dërguari i Allahut (a.s.), ftonte një pjesë prej tyre në sofrën e vet dhe një pjesë tjetër e merrnin sahabët. Profeti ynë (a.s.), u jepte atyre të gjitha sadakatë që i silleshin dhe një pjesë prej dhuratave që i jepeshin atij.

c) Thirrja e ezanit të parë

Pas ndërtimit të Xhamisë së Profetit (a.s.), lindi nevoja e njoftimit të myslimanëve për kohët e namazeve, sepse ata që vinin herët për namaz, ishin të detyruar të prisnin kohën e duhur, gjë e cila i linte ata pas nga punët e tjera. Ndërsa ata që vinin me vonesë, mërziteshin ngaqë nuk e falnin dot namazin me xhemat.

Për çështjet që Allahu nuk zbriste shpallje, i Dërguari i Allahut (a.s.), merrte mendimin e sahabëve. Në mbledhjen që u bë në lidhje me

këtë çështje, u propozuan mendime të ndryshme, si lajmërimi me kambanë, me trumbetë, me zjarr ose me flamur. Mirëpo, i Dërguari i Allahut (a.s.), i refuzoi këto mendime duke thënë se, kambana është zakon i të krishterëve, trumbeta e jahudive dhe zjarri i mexhusive[1]. Ndërsa propozimi i flamurit nuk u pëlqye. Në fund të mbledhjes nuk u mor asnjë vendim. Abdullah bin Zejdi (r.a.), prej ensarëve, pa në ëndërr një person që mbante në dorë një kambanë dhe donte ta blinte për të njoftuar kohët e namazit. Mirëpo, personi që pa në ëndërr, i tha:

"Unë do të të mësoj diçka edhe më të bukur!" – dhe më pas i mësoi fjalët e ezanit.

Kur u zgjua, Abdullahu (r.a.), shkoi tek i Dërguari i Allahut (a.s.) dhe i tregoi çfarë kishte parë në ëndërr. Më pas, i Dërguari i Allahut (a.s.), i tha:

"InshaAllah është një ëndërr e vërtetë! Bilali ka zë më kumbues se ti, prandaj mësoja fjalët atij, që t'i këndojë në kohën e namazit."

Ezani që këndoi Bilali (r.a.), me zërin e tij prekës dhe kumbues, u dëgjua në çdo anë të Medinës. Kush e dëgjoi, ndjeu një kënaqësi shpirtërore të papërshkrueshme. Të njëjtën ëndërr e kishte parë edhe Omeri (r.a.). Mirëpo, Abdullahu (r.a.), ia tregoi më parë Profetit (a.s.). Më vonë, në ezanin e sabahut, Bilali (r.a.), shtoi edhe shprehjen "es-saltu hajrun mine'n-neum", pra, "namazi është më i mirë se gjumi".

1. Mexhusi: Adhuruesit e zjarrit.

Si do të ndjeheshit po ta dëgjonit ezanin për herë të parë nga Bilali (r.a.)?

.....

.....

d) Vëllazëria e pashoqe

Myslimanët e Mekës, emigruan në Medinë për hir të fesë, duke lënë pas pasurinë dhe gjithë çfarë kishin. Ndërsa myslimanët e Medinës, i ndihmuan ata në çdolloj mënyre, duke ua plotësuar të gjitha nevojat edhe në dëm të vetes. Mirëpo, muhaxhirët ndiheshin të shqetësuar për faktin se po u bëheshin barrë myslimanëve të Medinës.

Për ta larguar këtë shqetësim dhe për të forcuar dashurinë dhe dashamirësinë ndër ta, i Dërguari i Allahut (a.s.), i mblodhi muhaxhirët dhe ensarët dhe krijoi mes tyre një lidhje të veçantë vëllazërie. Kështu, ensarët i morën vëllezërit e tyre muhaxhirë në shtëpitë e veta dhe i bënë ortakë në pasurinë e tyre. Madje, ata shkuan tek i Dërguari i Allahut (a.s.) dhe i thanë:

- O i Dërguari i Allahut! Ndaji kopshtet tona të hurmave mes vëllezërve tanë muhaxhirë!

Mirëpo, Profeti ynë (a.s.), u tha:

- Jo! Prona ju takon juve! Ju do të punoni bashkë me vëllezërit tuaj muhaxhirë dhe do të ndani prodhimin!

Ensari Sa'd bin Rebi (r.a.), i drejtohet muhaxhirit Abdurrahman bin Aufit (r.a.) dhe i thotë:

"Unë jam më i pasuri i ensarëve në aspektin material. I Dërguari i Allahut (a.s.), na bëri vëllezër. Prandaj gjysma e mallit tim është e jotja. Merr çfarë të duash!" Mirëpo, Abdurrahmani (r.a.), i tha:

"Allahu ta begatoftë pasurinë! Unë nuk kam nevojë. Mjafton të më tregosh pazarin ku mund të bëj tregti."

Kështu, Abdurrahmani (r.a.), filloi tregtinë dhe brenda një kohe të shkurtër u bë i pasur. Po ashtu, edhe shumë muhaxhirë të tjerë filluan ta siguronin jetën me anë të tregtisë. Në këtë mënyrë, ata shpëtuan prej vështirësive të

Si do të vepronit ju para një propozimi të tillë?

.....

.....

ZGJIDH ÇFARË TË DUASH!

Muhaxhirët kishin lënë shtëpitë, kopshtet, plaçkat dhe gjithçka tjetër në Mekë dhe emigruan në Medinë. Mirëpo, ensarët e Medinës treguan një vëllazëri të atillë, saqë ndanë me ta shtëpitë, plaçkat, kopshtet dhe prodhimet e veta.

Myslimanët e Medinës u dhanë vëllezërve të tyre muhaxhirë gjysmën e kopshteve me hurma. Ata punonin bashkë me muhaxhirët në kopsht dhe, kur vinte sezoni i vjeljeve, e ndanin në dy pjesë të gjithë prodhimin e hurmave. Madje, për t'u dhënë më tepër vëllezërve të tyre muhaxhirë, gjatë ndarjes së hurmave në dy pjesë, njërën anë e mbushnin më shumë, e tjetrën më pak. Më pas, anës që kishte më pak hurma i vendosnin degë hurmash nga poshtë që të dukej sikur kishte më tepër. Pastaj u thoshin vëllezërve të tyre muhaxhirë; "urdhëroni, merrni cilën pjesë të doni!". Ndërkohë, duke dëshiruar që ensarët të merrnin më shumë, muhaxhirët zgjidhnin pjesën që dukej me sasinë më të pakët të hurmave. Mirëpo, pa e ditur, ata merrnin sasinë më të madhe të hurmave. Kështu, vëllazërimi Islam i zemrave, i ngriti ata në majat e bujarisë njerëzore.

ditëve të para. Ndërsa pas betejës së Bedrit, kur morën pjesën e tyre prej plaçkës së luftës, ata nuk kishin më nevojë për ndihmën e ensarëve.

Pasi i bëri vëllezër dhe i lidhi fort me njëritjetrin muhaxhirët e Mekës dhe ensarët e Medinës, i Dërguari i Allahut (a.s.), bëri një "pakt qytetar" mes muhaxhirëve, ensarëve dhe hebrenjve në lidhje me mbrojtjen e përbashkët të Medinës nga sulmet e armiqve të jashtëm.

e) Urrejtja e pashterueshme e idhujtarëve

Armiqësia e idhujtarëve të Mekës ende nuk kishte marrë fund. Përkundrazi, ata vazhdonin të provokonin myslimanët dhe të ushqenin urrejtje ndaj tyre. Madje, ata i kërcënonin myslimanët e Medinës duke u thënë: "Ju e strehuat Muhamedin (a.s.), në vendin tuaj. Nëse nuk e vrisni, ose nëse nuk na e dorëzoni neve, do t'ju ndëshkojmë ashpër. Nëse nuk e nxirrni jashtë Medinës, do t'ju sulmojmë, do t'ju vrasim dhe do t'ju robërojmë gratë e fëmijët."

Për rrjedhojë, edhe pas emigrimit në Medinë, myslimanët nuk ishin të sigurt. Për këtë arsye, i Dërguari i Allahut (a.s.), i mori të gjitha masat për mbrojtjen e Medinës. Ai bëri marrëveshje paqeje me fiset hebreje në Medinë dhe fiset idhujtare arabe përreth Medinës. Vuri patrulla ushtarake përreth Medinës për të kontrolluar lëvizjet e armikut dhe bllokoi rrugën e tregtisë me Sirinë. Po ashtu, për të parandaluar

mundësinë e një sulmi gjatë natës nga idhujtarët, myslimanët bënin roje nëpër rrugicat e Medinës.

f) Leja për luftë (viti 623-624)

Islami është fe e paqes. Lufta në Islam, lejohet vetëm për të penguar padrejtësitë dhe dhunën. Gjatë gjithë periudhës 13 vjeçare në Mekë, myslimanët duruan dhunën, padrejtësitë dhe torturat e idhujtarëve dhe vazhduan t'u tregonin njerëzve bukuritë e fesë Islame. Atë kohë, myslimanët ishin ende të dobët për t'iu kundërvënë idhujtarëve. Përveç kësaj, ende nuk kishte ardhur leja hyjnore për të luftuar.

Pas emigrimit në Medinë, myslimanët filluan të rritnin mundësitë për të luftuar, si në aspektin e numrit, ashtu edhe në aspektin material. Durimi i myslimanëve, po e shtonte edhe më tepër tërbimin dhe dhunën e idhujtarëve. Më në fund, Allahu i Madhëruar zbriti këto ajete fisnike:

"Atyre që janë sulmuar, u lejohet (që të mbrohen)**, sepse u është bërë padrejtësi dhe, në të vërtetë, Allahu është i Fuqishëm, që t'i ndihmojë. Ata janë dëbuar nga vatrat e tyre padrejtësisht, vetëm sepse thanë: «Zoti ynë është Allahu!»"** (Haxhxh, 39-40.)

Në këtë mënyrë, myslimanëve u dha leje për të mbrojtur veten e tyre duke luftuar.

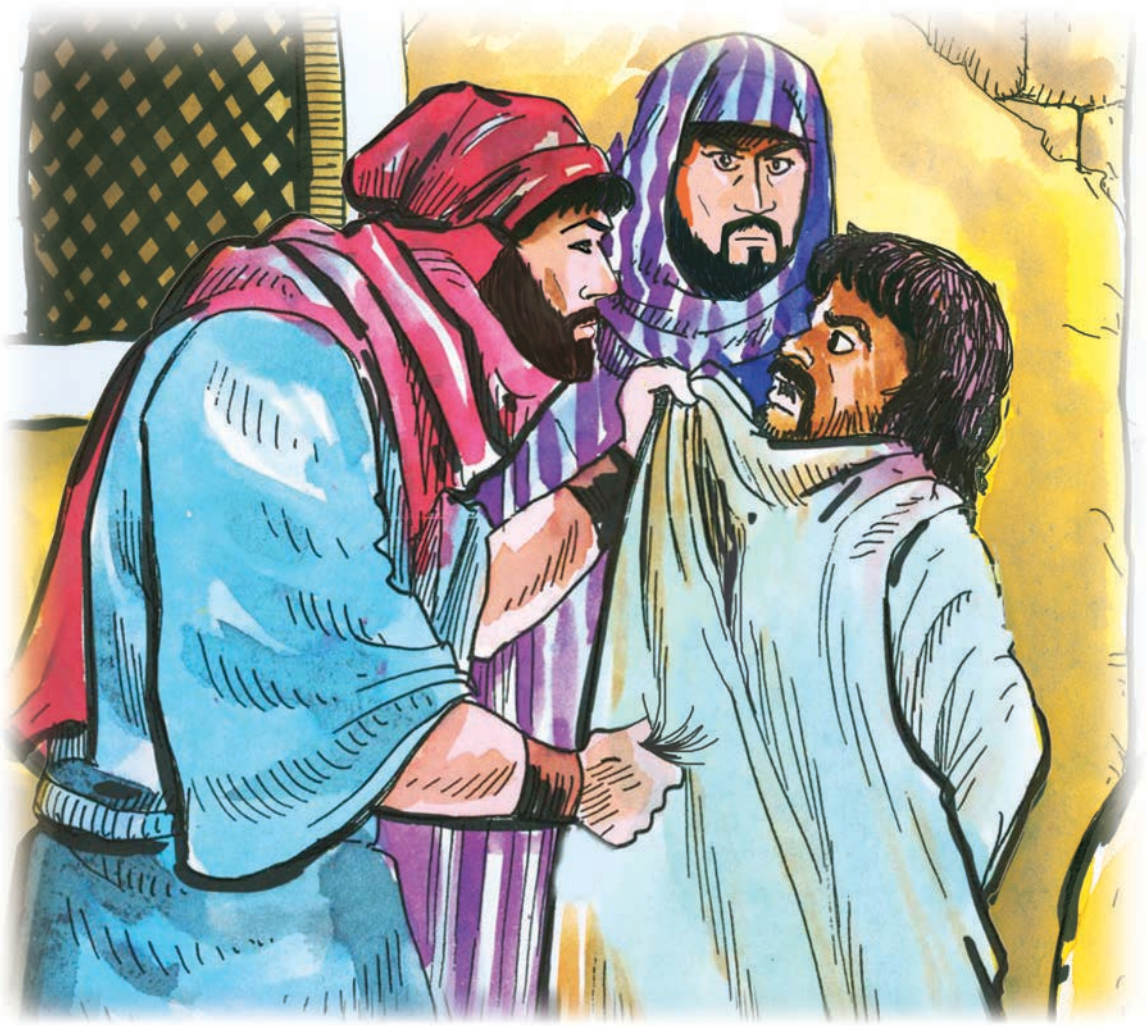

5- BETEJA E BEDRIT (VITI 624)

a) Armiqësi e pafund

Idhujtarët e Mekës po përgatiteshin seriozisht të sulmonin Medinën, të vrisnin Profetin (a.s.) dhe t'i jepnin fund njëherë e mirë Islamit. Prandaj, me qëllim që të siguronin të ardhurat e duhura për përballimin e një lufte të tillë, ata dërguan një karvan tregtie në Siri nën udhëheqjen e Ebu Sufjanit. Karvani do të kalonte pranë Medinës. Ai barte mallrat dhe plaçkat me vlerë që myslimanët e Mekës i lanë pas kur emigruan në Medinë. Pra, idhujtarët kishin konfiskuar pasuritë e myslimanëve dhe tani po i dërgonin në Siri që t'i shitnin e të mbulonin shpenzimet e luftës për të asgjësuar po myslimanët.

I Dërguari i Allahut (a.s.), ishte njoftuar për përgatitjet ushtarake në Mekë dhe për karvanin, i cili i kishte shitur mallrat dhe po kthehej. Prandaj, ditën e 12 të Ramazanit, caktoi si përgjegjës në Medinë Abdullah ibn Ummi

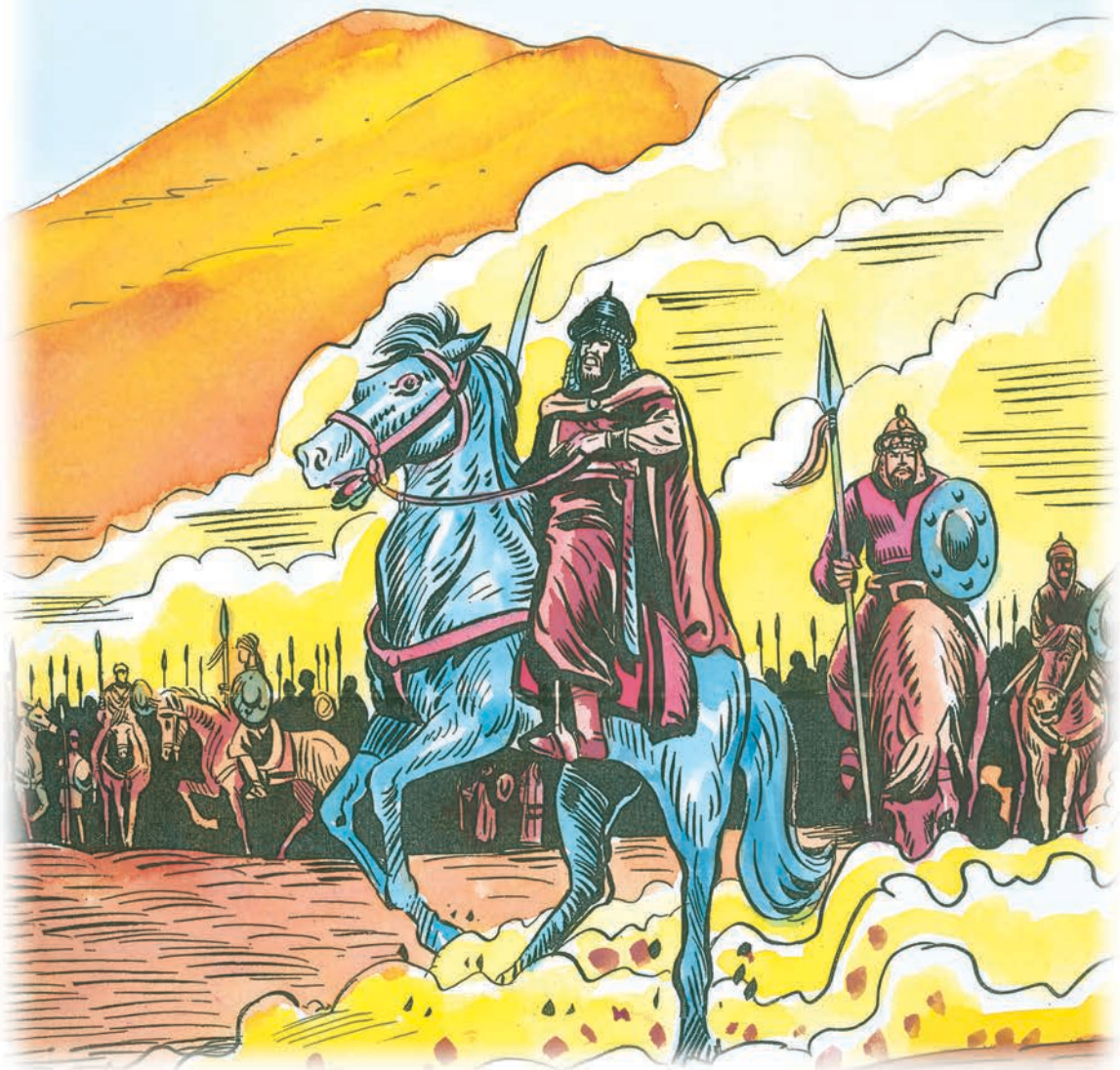

Mektumin (r.a.) dhe doli me 313 ushtarë për të shtënë në dorë karvanin. Gjatë rrugës, tetë persona kërkuan leje të kthehen. Kështu, ata mbetën 305 myslimanë, prej të cilëve 64 ishin muhaxhirë dhe pjesa tjetër ensarë. Ndërkohë, jo të gjithë kishin armë, mburoja dhe kafshë udhëtimi. Për këtë arsye, ata hipnin me radhë nëpër deve.

Nga ana tjetër, për të parandaluar sulmin e karvanit nga myslimanët, Ebu Sufjani dërgoi një lajmëtar në Mekë dhe kërkoi përforcime. Idhujtarët mekas, të cilët kishin muaj që përgatiteshin për luftë, u nisën me një ushtri prej 1000 vetash nën komandën e Ebu Xhehlit, me qëllim që të mbronin karvanin dhe të merrnin hak ndaj myslimanëve. Kjo ushtri, ku përveç Ebu Lehebit merrnin pjesë edhe shumë të tjerë prej parisë së idhujtarëve, përbëhej nga 200 ushtarë me kuaj, 700 me deve dhe pjesa tjetër këmbësorë.

Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), mësoi se idhujtarët po vinin me një ushtri të madhe për të shpëtuar karvanin, thirri sahabët për t'u këshilluar dhe tha:

"Idhujtarët kanë dalë nga Meka dhe po vijnë drejt nesh. Të ndjekim karvanin, apo të presim ushtrinë e idhujtarëve?"

Si mendoni, a është e rëndësishme të këshillohesh dhe pse?

.....

.....

Mirëpo, për shkak se nuk kishin dalë për luftë, shumica ishte e mendimit të ndiqnin karvanin. Fakti që një pjesë e sahabëve nuk donin të luftonin me idhujtarët, e mërziti disi të Dërguarin e Allahut (a.s.). Ebu Bekri dhe Omeri (r.anhuma), të cilët e vunë re se ai ishte mërzitur, u ngritën me radhë

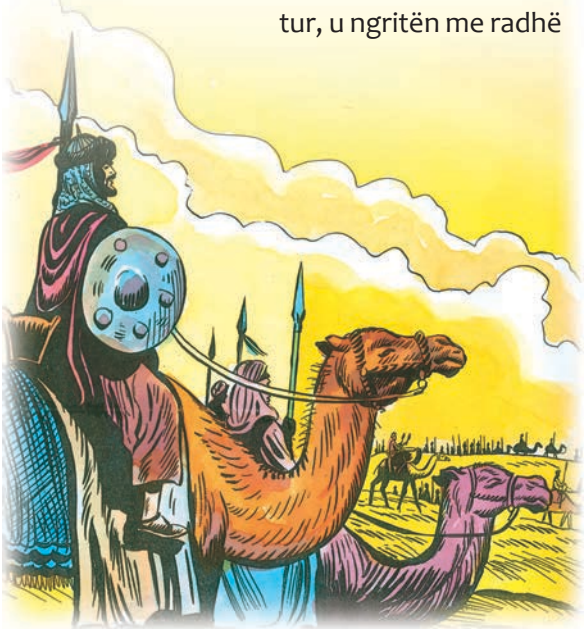

dhe mbrojtën mendimin se përballja me ushtrinë e idhujtarëve ishte më e përshtatshme. Lidhur me këtë çështje, Profeti (a.s.), donte të merrte edhe mendimin e ensarëve. Një prej myslimanëve të parë të Medinës, Esued bin Mikdad (r.a.), mori fjalën dhe tha:

- Ne nuk do të qëndrojmë këtu e të bëhemi si jahuditë, të cilët i thanë Musait (a.s.), "Shko ti me Zotin tënd luftoni armiqtë!" Ne do të luftojmë në të djathtë, në të majtë, para dhe pas teje. Çfarëdo të jenë urdhrat e Allahut dhe të Dërguarit të Tij, ne do t'u bindemi! Kudo që të shkosh ti, atje do të vijmë edhe ne!

Ndërsa Muadh bin Sa'd (r.a.), tha:

- O i Dërguar i Allahut, bëj si të duash!.. Betohem në Allahun, i Cili të ka dërguar si Profet, se nëse na tregon detin dhe zhytesh në të, edhe ne do të zhytemi, dhe asnjëri prej nesh nuk do të kthehet pas. Ne dimë të luftojmë me armiqtë dhe të rezistojmë në luftë.

Le të përballemi me armikun me besim tek Allahu!

I Dërguari i Allahut (a.s.), u gëzua shumë prej këtyre fjalëve që dëgjoi dhe tha:

"Atëherë jepini, ecni përpara me begatinë e Allahut! Ju përgëzoj se Allahu na ka premtuar që do ta shtiem në dorë karvanin, ose do të triumfojmë kundër idhujtarëve. Fitorja është e sigurt. Më duket sikur i shoh që tani kryetarët e Kurejshëve të shemben në sheshin e betejës."

Më pas, u nisën drejt Bedrit.

I Dërguari i Allahut (a.s.), ndaloi rreth një milje larg Medinës, në vendin e quajtur Bujutu's-Sukja, me qëllim që të kontrollonte luftëtarët. Ata që ishin me moshë të vogël, i ktheu pas. Lidhur me këtë ndodhi, Sa'd bin Ebi Uakkas (r.a.), tregon:

"I Dërguari i Allahut (a.s.), kishte filluar t'i kthente pas një nga një të gjithë ata me moshë të vogël. Edhe vëllai im Umejri ishte prej atyre që nuk ishin rritur ende mirë. Për shkak se e dinte mirë që do të kthehej pas, e pashë të fshihej mes luftëtarëve me moshë më të madhe dhe i thashë:

- Përse vepron kështu o vëlla?

- Kam frikë se i Dërguari i Allahut (a.s.), më konsideron të vogël dhe më kthen pas. Por unë kam shumë dëshirë të marr pjesë në luftë dhe shpresoj që Allahu të ma bëjë të mundur të bie dëshmor.

Çfarë do t'i thonit Umejrit nëse do të ishit pranë tij në ato momente?

.....

.....

Dhe me të vërtetë që, kur i Dërguari i Allahut mësoi moshën e Umejrit, i tha:

- Ktheu!

Për këtë arsye Umejri filloi të qante. I Dërguari i Allahut (a.s.), i prekur shumë nga kjo dëshirë e madhe që Umejri kishte, i dha leje të vinte. Për shkak se vëllai im ishte i vogël dhe i papërvojë, edhe shpatën unë ia lidha. Kur Umejri ra dëshmor në Bedër, ishte 16 vjeç." (Uakidi, I, 21.)

Bedri ishte një fshat tre ditë larg Medinës dhe dhjetë ditë larg Mekës me deve. Çdo vit, aty organizohej një panair. Po ashtu, prej aty kalonin edhe karvanët që shkonin në Siri. Myslimanët arritën aty para idhujtarëve dhe zunë të gjitha puset e ujit. Ebu Xhehli, i cili i besonte shumë ushtrisë së tij, kërkonte patjetër të luftonte.

b) Drejt luftës hap pas hapi...

Në një mëngjes xhumaje, më 17 Ramazan të vitit 624, dy ushtritë u përballën në Bedr. Për të dyja palët kjo luftë ishte diçka ndryshe. Prej kohësh, arabët zhvillonin vetëm luftëra ndërfisnore. Mirëpo në këtë luftë, do të luftonin kundër njëri-tjetrit njerëzit e të njëjtit fis, për hir të fesë. Dikush kishte babanë në anën tjetër, dikush vëllain, dikush xhaxhain, e dikush tjetër nipin. Të gjithë do të nxirrnin shpatat

për të vrarë njëri-tjetrin.

Flamurtari i myslimanëve, Mus'ab bin Umejri (r.a.), kishte vëllain e vet, Ebu Azizin, si flamurtar në anën e idhujtarëve. Velidi, njëri prej djemve të Utbe bin Rabias, ishte pranë të atit në anën e idhujtarëve, kurse djali tjetër, Ebu Hudhejfe (r.a.), ishte në mesin e besimtarëve. Abdullahu, njëri prej djemve të Ebu Bekrit (r.a.), ishte me të atin mes myslimanëve, kurse djali tjetër, Abdurrahmani ishte në anën e idhujtarëve. Njëri prej xhaxhallarëve të Profetit (a.s.), Hamzai (r.a.), ishte pranë tij, kurse xhaxhai tjetër, Abbasi, ishte me palën kundërshtare. Djali i Ebu Talibit që e kishte mbrojtur Profetin (a.s.), gjithë jetën, Aliu (r.a.), ishte në anën e myslimanëve, kurse djali tjetër, Akili, qëndronte me idhujtarët.

Ushtria armike kishte epërsi shumë më të madhe se ajo e myslimanëve, si në numër, ashtu edhe në armatime, përvojë dhe fuqi materiale. Po ashtu, edhe pozicioni ku ndodheshin ishte më i përshtatshëm për luftë. Mirëpo, shiu që ra në mëngjes, e kishte forcuar truallin me rërë, mbi të cilin më parë nuk mund të ecje lehtë dhe i kishte plotësuar nevojat e myslimanëve për ujë. Kjo ua qetësoi zemrat myslimanëve, të cilët filluan të ndjenin një besim të pafund tek Allahu. Myslimanët i luteshin Allahut të Madhëruar që t'u jepte fitoren në këtë luftë, që për ta ishte një çështje mbijetese. Ndërsa vetë i Dërguari i Allahut (a.s.), u fal dhe iu lut Allahut gjithë natën. Lidhur me këtë, Aliu (r.a.), tregon:

"Mbaj mend se ditën e Bedrit kishim fjetur të gjithë, përveç të Dërguarit të Allahut (a.s.), i cili u fal dhe qau nën një pemë deri në mëngjes."

Kur agoi dita, i Dërguari i Allahut (a.s.), thirri; "O robërit e Allahut, ejani në namaz!". Më pas u fali namazin dhe i motivoi myslimanët për luftë.

Çfarë duash ka bërë i Dërguari i Allahut (a.s.), atë natë?

.....

.....

c) Lufta filloi...

Kurejshët po i afroheshin myslimanëve hap pas hapi. Tabloja ishte e zymtë. Një grusht myslimanësh, po përballeshin me një ushtri të madhe idhujtarësh të armatosur gjer në dhëmbë, vetëm e vetëm për të lartësuar emrin e Allahut të Madhëruar. I Dërguari i Allahut (a.s.), mori me vete Ebu Bekrin (r.a.), u pozicionua nën një hije të përgatitur për të dhe ngriti duart nga qielli duke u lutur:

"O Zot! Ja ku janë idhujtarët Mekas me gjithë krenarinë dhe forcën e tyre. Ata kanë ardhur të shuajnë fenë Tënde nga faqja e dheut. Ata po të sfidojnë Ty dhe po përgënjeshtrojnë Profetin Tënd. O Zot! Sille në vend premtimin tënd për ndihmën ndaj profetëve dhe më fal fitoren që më ke premtuar! Nëse ky grusht besimtarësh shkatërrohet, sot e tutje nuk do të mbetet më njeri në tokë që të adhurojë Ty!.."

Profeti (a.s.), u lut aq gjatë dhe me përkushtim me duart e hapura drejt qiellit, saqë nuk e ndjeu as pelerinën që i ra nga supet. Ebu Bekri (r.a.), e mbuloi prapë, dhe duke e mbajtur përdore, i tha:

- O i Dërguari i Allahut! Mjaft tashmë! Lutja jote është dëgjuar dhe Allahu patjetër ka për ta çuar në vend premtimin e Tij për ty!

Myslimanët që e panë këtë gjendje të Profetit tonë (a.s.), po qanin nga entuziazmi. Më në fund, Profeti (a.s.), këndoi ajetin 45 të sures Kamer, ku thuhet: "Së shpejti do të thyhet grupi dhe (secili prej tyre) do t'ia mbathë.", pastaj doli nga çadra. Në këtë mënyrë, Allahu i përgëzoi myslimanët me ndihmën e Tij dhe i njoftoi se fitorja do të ishte e tyre.

Luftën e filluan idhujtarët. Shigjeta që gjuajti Amir bin Hadram, goditi robin e liruar të Omerit (r.a.), Mihxhan, i cili ra dëshmor. Arabët e kishin zakon që para luftës, të nxirrnin në dyluftim dy a tre veta nga secila palë, me qëllim që të nxehnin luftën. Prej Kurejshëve dolën Utbe bin Rabia, vëllai i tij Shejbe dhe djali i tij Velidi. Ata kërkuan kundërshtarë prej myslimanëve, me të cilët do të përballeshin në dyluftim. Prandaj, me urdhrin e Profetit (a.s.), përballë tyre dolën Ubejde, Hamzai dhe Aliu (r.anhum). Hamzai vrau Shejben, ndërsa Aliu vrau Velidin me nga një goditje. Më pas, shkuan në ndihmë të Ubejdes, i cili ishte plagosur dhe i dhanë fund Utbe bin Rabias.

d) Fitorja e atyre që i besuan dhe iu mbështetën Allahut

Tashmë lufta ishte ashpërsuar. Idhujtarët ishin hedhur menjëherë në sulm. Kurse myslimanët iu kundërvunë heroikisht dhe, me ndihmën e Allahut e shpartalluan ushtrinë e idhujtarëve, të cilët lanë 70 të vrarë dhe 70 robër në fushëbetejë, e më pas ia mbathën. 24 prej të vrarëve, ishin prej parisë së idhujtarëve,

të cilët kishin ushtruar më tepër dhunë ndaj myslimanëve. Mes tyre ishte edhe komandanti i idhujtarëve, Ebu Xhehli.

Myslimanët dhanë 14 dëshmorë, 6 prej muhaxhirëve dhe 8 prej ensarëve. Fitorja në Bedr, solli një gëzim feste në Medinë. Kurse Mekën e kaploi zia. Ebu Lehebi vdiq pas një jave nga hidhërimi. Mirëpo, me qëllim që të mos i gëzonin myslimanët, idhujtarët nuk mbajtën zi. Pas fitores, i Dërguari i Allahut (a.s.), qëndroi edhe tre ditë të tjera në Bedr. Gjatë kësaj kohe u varrosën dëshmorët dhe u groposën kufomat e idhujtarëve të mbetur në fushëbetejë pa zot. Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), po ndahej nga Bedri, shkoi tek gropa ku ishin groposur idhujtarët dhe duke përmendur emrin e gjithsecilit që gjendej aty, tha:

"O filan biri filanit! Ne e shijuam me të vërtetë fitoren që na premtoi Zoti ynë. Po ju a i shijuat të vërtetat e pasvdekjes që ju premtoi Zoti juaj?"

Omeri (r.a.), tha:

- O i Dërguar i Allahut! A po u flet kufomave pashpirt?

Profeti (a.s.), ia ktheu:

- Betohem në Allahun se ata i dëgjojnë më mirë se ju fjalët që po them.

e) Idhujtarët që ranë rob në Bedr

Kur u kthyen nga Bedri, Profeti (a.s.), ndau në mënyrë të barabartë mes luftëtarëve plaçkën e luftës që la pas ushtria e idhujtarëve. Ai u ndau pjesë edhe tetë personave, të cilët u

I MËSHIRSHËM EDHE NDAJ ARMIKUT

Katërmbëdhjetë shekuj më parë, i Dërguari i Allahut (a.s.), hodhi themelet e vëllazërisë Islame. Ai ishte një njeri shembullor, të cilin myslimanët e donin aq shumë, sa jepnin edhe jetën për të. Madje, personaliteti që zotëronte ai, i bënte edhe vetë armiqtë e tij ta admironin atë. Për shembull, një ditë para se të fillonte beteja e Bedrit, rreth 15 idhujtarë kërkuan leje të pinin ujë nga puset ku ndodheshin myslimanët. Disa nga sahabët, nuk pranuan t'u jepnin ujë idhujtarëve me të cilët do të luftonin ditën tjetër. Mirëpo, i Dërguari i Allahut (a.s.), duke treguar mëshirë edhe ndaj armiqve që kishin ardhur t'i luftonin, u dha leje të pinin ujë.

detyruan të ktheheshin pas, pa marrë pjesë në luftë. Më pas, i Dërguari i Allahut (a.s.), filloi të këshillohej me shokët e tij se si duhej t'i trajtonin robërit e luftës. Robërit që paguan shpërblesë, u lanë të lirë menjëherë. Ndërsa ata që nuk paguan shpërblesë, por që dinin shkrim e këndim, e fituan lirinë e tyre në këmbim të mësimit të shkrimit dhe këndimit që dhanë për fëmijët myslimanë. Më vonë, u lanë të lirë edhe ata që nuk paguan dot shpërblesë dhe nuk dinin as shkrim e këndim. Kjo tregon qartë se sa rëndësi i jep feja jonë shkollimit. Lidhur me këtë temë, shumë domethënëse tregohet edhe kjo ndodhi:

Vëllai i Mus'ab bin Umejrit, Ebu Azizi tregon:

Edhe unë isha prej atyre që rashë rob në betejën e Bedrit dhe iu dorëzova një grupi prej ensarëve. I Dërguari i Allahut (a.s.), urdhëroi që robërit të trajtoheshin mirë. Prandaj, ensarët tek të cilët qëndroja unë, më jepnin edhe pjesën e bukës që u takonte atyre, në mëngjes dhe në mbrëmje, vetëm e vetëm për të zbatuar urdhrin e Profetit (a.s.). Ndërsa vetë mjaftoheshin me hurma. Mua më vinte rëndë prej kësaj, prandaj ia jepja bukën ndonjërit prej tyre. Mirëpo, edhe ai ma kthente prapë mua pa e prekur fare. (Hejthemi, VI, 86; Ibn-i Hisham, II, 288.)

Cili mund të jetë shkaku që sahabët i trajtuan në atë mënyrë robërit e luftës?

.....

.....

PYETJE

Sa kam mësuar?

1. Si u quajt viti në të cilin ndërruan jetë Hadixhja (r.anha) dhe Ebu Talibi?

.....

.....

2. Si veproi populli i Taifit ndaj Profetit (a.s.) dhe ftesës së tij?

.....

.....

3. Çfarë metodash përdorën idhujtarët për të penguar Profetin (a.s.), që të ftonte njerëzit në Islam?

.....

.....

4. Për çfarë i premtuan Profetit (a.s.), myslimanët e Medinës në Besëlidhjen e parë të Akabes?

.....

.....

5. Cila sure e Kuranit flet për mrekullinë e Isras dhe Miraxhit?

.....

.....

6. Si veproi Omeri (r.a.), kur emigroi dhe pse?

.....

.....

7. Si e mbrojti Allahu Profetin (a.s.) dhe Ebu Bekrin (r.a.), nga idhujtarët, kur ata u strehuan në shpellën Theur?

.....

.....

8. Si e priti populli i Medinës Profetin tonë (a.s.)?

.....

.....

9. Kush janë Sahabët e Suffes?

.....

.....

10. Si u veprua me robërit e luftës së Bedrit dhe për çfarë arsyeje?

.....

.....

Të provojmë veten!

1) Si u quajt viti në të cilin ndërruan jetë Hadixhja (r.anha) dhe Ebu Talibi?

A) Viti i hidhërimit B) Viti i dhimbjes
C) Viti i hallit D) Viti i frikës

2) Cili fis jetonte në Taif?

A) Bijtë e Temimit B) Bijtë e Umejjes
C) Thakif D) Hazrexh

3) Me cilin sahab shkoi i Dërguari i Allahut në Taif?

A) Ebu Bekrin (r.a.) B) Zejdin (r.a.)
C) Omerin (r.a.) D) Muadhin (r.a.)

4) Si vendosën ta quajnë idhujtarët Profetin (a.s.), ndërkohë që përpiqeshin ta pengonin atë në thirrjen e njerëzve në Islam?

A) Poet B) Fallxhor
C) Gënjeshtar D) Magjistar

5) Sa veta prej Jethribit merrnin pjesë në Besëlidhjen e parë të Akabes?

A) 14 B) 15
C) 12 D) 16

6) Cila nga fjalitë e mëposhtme nuk është prej pikave për të cilat është dhënë fjala në Besëlidhjen e parë të Akabes?

A) Nuk do t'i bëjmë shok Allahut.
B) Nuk do të bëjmë vjedhje dhe zina.
C) Nuk do të gënjejmë.
D) Nuk do të vrasim vajzat.

7) Cilin prej sahabëve dërgoi Profeti (a.s.), si mësues në Jethrib, pas Besëlidhjes së parë të Akabes?

A) Aliun (r.a.) B) Mus'abin (r.a.)
C) Xhaferrin (r.a.) D) Enesin (r.a.)

8) Si u quajt viti në të cilin shumë njerëz pranuan Islamin në Jethrib pas Besëlidhjes së parë të Akabes?

A) Viti i qetësisë B) Viti i gëzimit
C) Viti i dashurisë D) Viti i fitores

9) Cila ishte kërkesa e veçantë e Abbasit drejtuar myslimanëve të Jethribit kur ata e ftuan Profetin (a.s.), të vinte në Jethrib gjatë Besëlidhjes së dytë të Akabes?

A) Të jetonin drejtë Islamin.
B) Të donin Profetin (a.s.), më shumë se veten.
C) T'i jepnin rëndësi namazit
D) Ta mbronin Profetin (a.s.), në çdo situatë.

10) Nga ku dhe për ku udhëtoi i Dërguari i Allahut (a.s.), natën e Israsë?

A) Nga Qabja në Xhaminë e Profetit (a.s.).
B) Nga Mesxhidi Aksa në Qabe.
C) Nga xhamia Kuba në Mesxhidin Aksa.
D) Nga Qabeja në Mesxhidin Aksa.

11) Cila prej fjalive të mëposhtme nuk është një prej pikave që Allahu ia shpalli drejtpërdrejt Profetit (a.s.), në mrekullinë e Miraxhit?

A) Pesë kohët e namazit.
B) Dy ajetet e fundit të sures Bekare.
C) Agjërimi i Ramazanit
D) Premtimi se kush nuk i shoqëron shok Allahut, do të hyjë në Xhenet.

12) Cili ishte sahabi që fjeti në shtratin e Profetit (a.s.), kur ishte planifikuar atentati ndaj tij?

A) Aliu (r.a.)
B) Omeri (r.a.)
C) Abdullah ibn Mes'udi (r.a.)
D) Talha (r.a.)

13) Ku u fal namazi i parë xhumasë?

A) Në Luginën Ranuna
B) Në xhaminë Kuba
C) Në xhaminë e Profetit (a.s.)
D) Në Qabe

14) Cili prej fiseve të mëposhtme nuk jetonte në Medinë kur erdhi i Dërguari i Allahut?

A) Kajnuka B) Kurejdha
C) Nadir D) Temim

15) Për çfarë arsyeje u refuzuan propozimet, si kambana, trumbeta dhe zjarri, për të njoftuar kohën e namazit?

A) Ishin të pamjaftueshme.
B) Nuk ishin të hijshme për shikimin dhe dëgjimin.
C) I ngjanin zakoneve të jomyslimanëve.
D) Nuk kishin asnjë ndikim.

6) Në cilën prej pikave është shkruar saktë numri i myslimanëve dhe idhujtarëve në betejën e Bedrit?

A) 313 / 2000 B) 300 / 1000
C) 1000 / 2000 D) 313 / 1000

7) Sa myslimanë ranë dëshmorë në betejën e Bedrit?

A) 16 B) 14
C) 15 D) 21

MËSOJMË JETËN E PROFETIT

PJESA E TRETË

- *Beteja e Uhudit (viti 625)*
- *Ndodhia e Rexhit dhe fatkeqësia e Pusit Maune (viti 625)*
- *Alkooli dhe Kumari janë punë të shejtanit*
- *Djaloshi në gjurmët e Profetit të fundit*
- *Mbulesa që të mbron nga veprat e turpshme dhe gjynahet*
- *Beteja e Hendekut (viti 627)*
- *Paqja e Hudejbijes (viti 628)*
- *Dërgimi i korrierëve dhe letrave me ftesat Islame (viti 628-629)*
- *Marrja e Hajberit (viti 628)*
- *Vizita në Qabe pas shumë vitesh (viti 629)*
- *Beteja e Mutes (viti 629)*

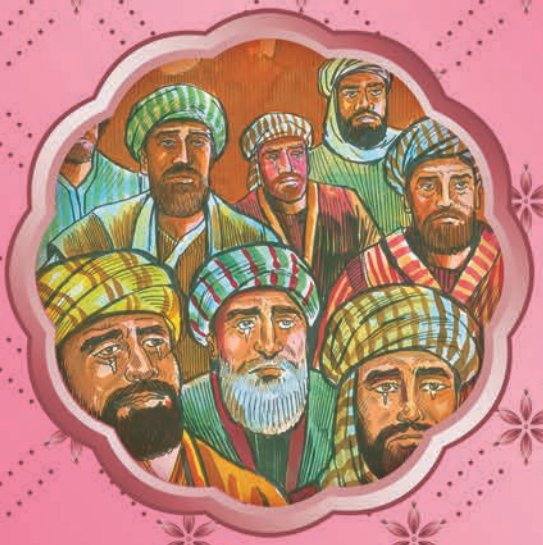

1. BETEJA E UHUDIT (VITI 625)

a) Idhujtarët e etur për hakmarrje

Në betejën e Bedrit u vranë 70 idhujtarë. Mes tyre kishte shumë edhe prej parisë së Mekës, si Ebu Xhehli, Ukbe, Utbe, Shejbe, Umejje, etj. Për këtë arsye, mekasit s'mund ta harronin kurrë humbjen në Bedr. Përveç këtyre, kishte edhe shumë të tjerë që në Bedr humbën baballarët, vëllezërit, djemtë dhe të afërmit. Prandaj, idhujtarët u mblodhën dhe vendosën të mblidhnin një ushtri të madhe nën komandën e Ebu Sufjanit për të sulmuar Medinën. Kështu, ata do të merrnin hakmarrje ndaj myslimanëve.

Ata që po digjeshin nga zjarri i hakmarrjes, e nxitën popullin duke thënë poezi dhe lëvdata të shumta për ata që vdiqën në Bedr. Ata mblodhën rreth 2000 ushtarë me pagesë prej idhujtarëve jashtë Mekës. Ndërsa prej Mekës morën pjesë rreth 700 ushtarë të koracuar dhe 200 kalorës. Kështu, idhujtarët u nisën drejt Medinës me një ushtri prej rreth 3000 ushtarësh dhe nën komandën e Ebu Sufjanit. Përveç këtyre, ata morën me vete edhe 300 deve, verë, këngëtarë

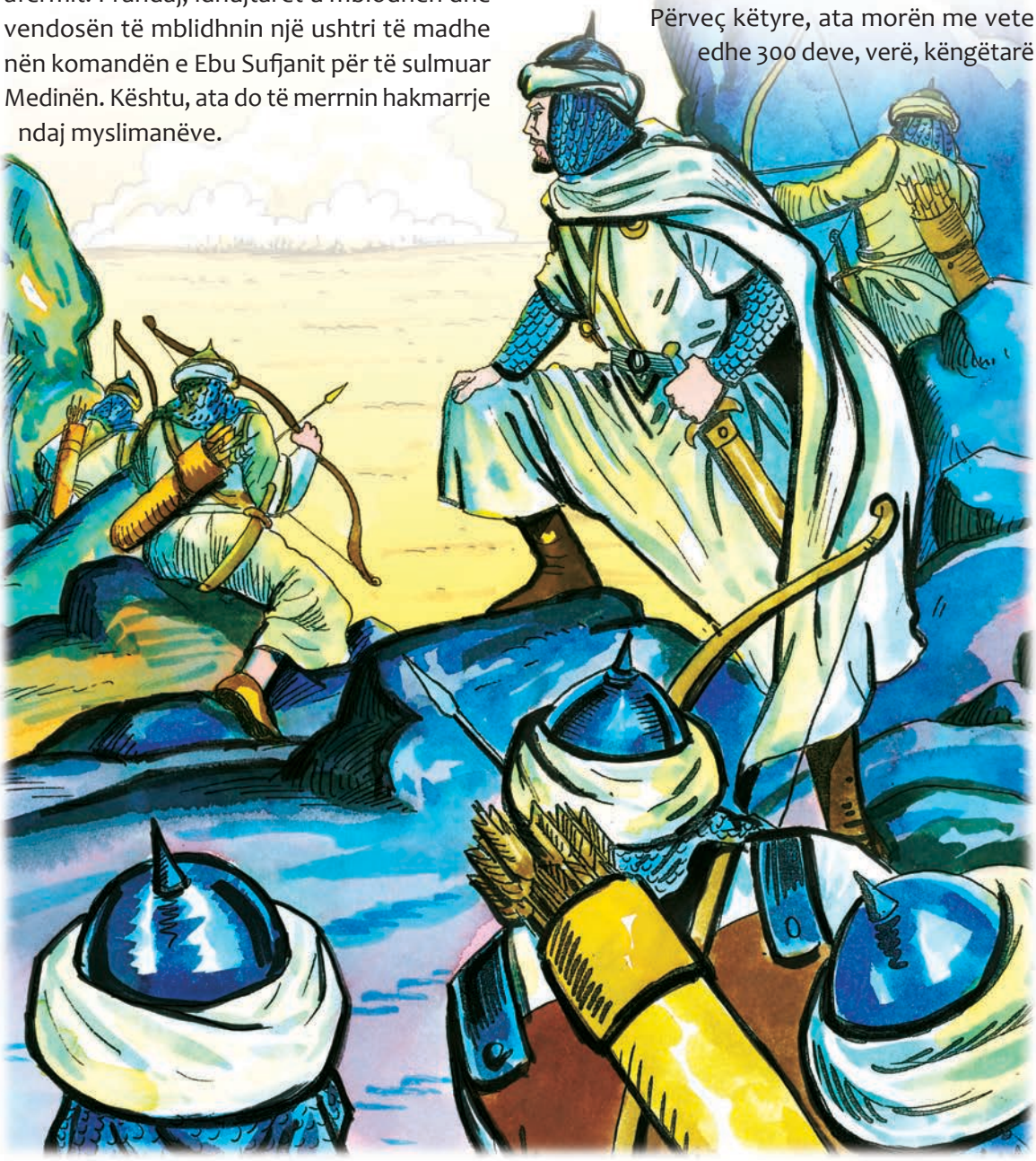

dhe valltarë. Pasi të siguronin fitoren, do të festonin me verë dhe do të sodisnin valltarët. Ata ishin shumë të sigurt se do të fitonin. Madje, nisur nga kjo ndjenjë, në këtë fushatë kishin ardhur edhe gratë e shumë prej parisë së Mekës, duke filluar që prej gruas së Ebu Sufjanit, Hindi.

b) Armiku po afrohej

Njësitë ushtarake të zbulimit, lajmëruan se ushtria e idhujtarëve po afrohej në Medinë. Si zakonisht, në çështjet për të cilat nuk vinte shpallje prej Allahut, Profeti (a.s.), këshillohej me shokët e tij. Prandaj, ai i mblodhi muhaxhirët dhe ensarët dhe i pyeti:

"Të përballemi jashtë Medinës me armikun, apo të marrim masa mbrojtëse brenda qytetit?"

Mendimi i tij personal, ishte të bënin luftë mbrojtëse, pa dalë jashtë Medinës. Të njëjtin mendim kishin edhe disa prej parisë së sahabëve, si Ebu Bekri, Sa'd bin Muadhi, etj. Mirëpo, shumica e sahabëve, e sidomos të rinjtë myslimanë që nuk kishin marrë pjesë në betejën e Bedrit dhe Hamzai (r.a.), këmbëngulën që të luftonin jashtë Medinës, duke thënë:

- Ne e kemi pritur gjithmonë një ditë të tillë. Le të luftojmë jashtë Medinës!

Kështu, i Dërguari i Allahut (a.s.), u bashkua me mendimin e shumicës. Ai veshi dy parzmore njëra mbi tjetrën, vuri helmetën dhe doli nga shtëpia. Ndërkohë, ata që kërkuan të luftohej jashtë Medinës, e kuptuan se kishin bërë gabim që vepruan kundër dëshirës së Profetit (a.s.) dhe hoqën dorë prej mendimit të tyre. Ata shkuan tek i Dërguari i Allahut (a.s.) dhe i thanë:

- O i Dërguar i Allahut! Ne gabuam, s'mund të kundërshtojmë mendimin tënd. Veproni si të dëshironi!

Mirëpo, i Dërguari i Allahut (a.s.), u tha:

"Kur një profet vesh parzmoren, nuk e heq më atë pa luftuar. Nëse duroni dhe e kryeni siç duhet detyrën tuaj, me ndihmën e Allahut fitorja është e jona."

Ushtria e idhujtarëve erdhi rreth pesë kilometra në veri të Medinës dhe u vendos në rrëzë të malit Uhud. I Dërguari i Allahut (a.s.), caktoi si zëvendës Abdullah ibn Ummi Mektumin (r.a.), në Medinë dhe pasi fali namazin e xhumasë me ushtrinë e tij prej njëmijë vetash, dolën nga Medina. Natën e kaluan në afërsi të Uhudit. Në agim arritën në Uhud, ku Profeti (a.s.), zgjodhi vendin më të përshtatshëm për të luftuar.

c) Tradhtia e hipokritëve

Gjatë rrugës ndodhi diçka e papritur. Abdullah ibn Ubej u nda nga ushtria së bashku me 300 ushtarë me pretekstin se, "Muhamedi (a.s.), nuk dëgjoi fjalën e të moshuarve dhe njerëzve me përvojë si ata, por ndoqi fjalët e fëmijëve dhe se vet ata nuk e aprovuan luftën në fushëbetejë." Këta ishin hipokritët që atëherë ende nuk diheshin. Dukej sikur ishin bërë myslimanë, por në të vërtetë ishin njerëz që nuk i kishin besuar Profetit (a.s.) dhe Islamit. Kështu, ushtria e myslimanëve që do të përballej me ushtrinë prej 3000 vetash të idhujtarëve, ra në 700. Kjo, do të thoshte se çdo mysliman, duhej të luftonte me katër idhujtarë.

I Dërguari i Allahut (a.s.), e vendosi ushtrinë në mënyrë që mali Uhud të ishte pas tyre. Në

Si mendoni, a janë frikësuar myslimanët përballë numrit të madh të armiqve?

.....

.....

të majtë, në kodrën Ajnejn vendosi 50 shigjetarë nën komandën e Abdullah bin Xhubejrit (r.a.) dhe në mënyrë të veçantë i porositi:

"Mos u largoni nga pozicioni juaj pa urdhrin tim, edhe nëse fitojmë, edhe nëse humbasim! Këmbësoria armike mund të na rrethojë duke na ardhur nga pas shpine nëpërmjet kësaj lugine. Mos i lejoni të kalojnë prej këtej!"

Ushtria idhujtare, e cila mori pozicion lufte, ishte katër herë më e madhe se ushtria e myslimanëve. Mbi të gjitha, 700 prej tyre ishin të koracuar, e 200 të tjerë me kuaj. Kurse myslimanët kishin vetëm 100 ushtarë të koracuar dhe 2 kalorës. Në të djathtë të Profetit (a.s.), ishte caktuar Ukkashe (r.a.), ndërsa në të majtë të tij ishte caktuar Ebu Mesleme (r.a.).

Lufta filloi me dyluftimin e luftëtarëve që dolën në shesh nga të dyja palët. Nëntë vetë që dolën nga idhujtarët, u vranë një për një në dyluftim nga myslimanët.

Në saje të sulmeve të trimave myslimanë, si: Hamzai, Aliu, Sa'd bin Ebi Uakkasi, Ebu Duxhane (r.anhum), etj., idhujtarët dhanë më tepër se njëzet të vrarë që në çastet e para të betejës. Idhujtarët u shpartalluan që në fillim. Krahu i majtë dhe i djathtë i ushtrisë filluan të tërhiqeshin. Madje, edhe gratë e idhujtarëve që nxisnin ushtarët e tyre në luftë duke i rënë defit, ia mbathën nëpër kodra duke qarë e bërtitur. Numri i shumtë dhe epërsia ushtarake e idhujtarëve, nuk pati asnjë dobi përballë forcës së besimit të myslimanëve. Tani ata po tërhiqeshin me shpejtësi.

d) Shigjetarët që nuk respektuan urdhrin

Në fazën e parë, myslimanët shfaqën superioritet në betejë. Mirëpo, ishte e domosdoshme që armiku të ndiqej deri në fund ndërkohë që ia mbathte. Por, për fat të keq, në vend të kësaj, myslimanët u shpërndanë nëpër fushëbetejë për të mbledhur plaçkën e luftës. Po ashtu, edhe shigjetarët që prisnin në kodrën Ajnejn, nuk duruan gjatë dhe i thanë njëri-tjetrit:

- Çfarë presim këtu? Lufta mbaroi, fitorja u sigurua. Të shkojmë edhe ne të mbledhim plaçkë lufte.

Në fakt, komandanti i tyre, Abdullah bin Xhubejri (r.a.), nguli këmbë e tha:

- E harruat urdhrin e Profetit (a.s.)? Nuk mund të lëviznin nga vendi pa marrë urdhër prej tij!

Mirëpo Ata nuk dëgjuan. Me Abdullahun (r.a.), qëndruan vetëm tetë shigjetarë. Të tjerët shkuan në fushëbetejë për të mbledhur plaçkën e luftës.

Një nga komandantët e ushtrisë idhujtare, Halid bin Velidi, e kishte provuar më herët të kalonte nga pas myslimanëve nëpërmjet lugi-

Si do të vepronit ju në këtë situatë
po të ishit një prej shigjetarëve në kodrën Ajnejn?

.....

.....

nës Ajnejn, por nuk kishte mundur për shkak se vendi ishte i ruajtur nga shigjetarët myslimanë. Mirëpo, kur Halidi pa se shigjetarët u larguan nga pozicioni i tyre, u hodh menjëherë në sulm bashkë me kalorësit nën komandën e vet. Abdullah bin Xhubejri (r.a.) dhe tetë shigjetarët e tjerë, luftuan deri në gramën e fundit. Por për fat të keq, ata nuk e përballuan dot të vetëm sulmin e kalorësisë idhujtare. Kështu, idhujtarët vranë shigjetarët myslimanë dhe kaluan pas shpinës së ushtrisë Islame që po mblidhte plaçkë lufte në fushëbetejë. Ndërkohë, ushtria idhujtare që po ia mbathte, vuri re sulmin e kalorësisë në anën tjetër dhe u kthye pas duke sulmuar përsëri. Po ashtu, edhe gratë që ishin tërhequr nëpër kodra, zbritën poshtë duke i rënë defit. Myslimanët mbetën në grackë mes dy sulmeve, nga para dhe nga pas. Fitorja që dukej e sigurt, filloi të kthehej në një humbje. Ushtarët myslimanë, të cilët s'po e kuptonin ç'po ndodhte, filluan të iknin të shpërndarë sa andej këndej për të shpëtuar veten.

e) Martirizimi i xhaxhait të Profetit (a.s.), Hamzait (r.a.).

Hindi, gruaja e Ebu Sufjanit, në Bedr kishte humbur babanë e saj Utben, vëllain Velidin dhe xhaxhain Shejben. Prandaj, ajo digjej nga zjarri i hakmarrjes ndaj Hamzait (r.a.), i cili i kishte vrarë babanë. Mirëpo, ajo e dinte se askush nuk guxonte t'i dilte para Hamzait (r.a.). Për këtë arsye, ajo gjeti një skllav etiopas të quajtur Vahshi, i cili ishte mjeshtër në gjuajtjen me heshtë dhe i premtoi lirinë dhe dhurata të çmuara nëse vriste Hamzanë (r.a.). Në fakt, edhe Vahshi nuk guxoi t'i dilte përballë Hamzait (r.a.), në fushëbetejë, por u fsheh pas një guri dhe priti që Hamzai (r.a.), të kalonte aty. Ndërkohë, Hamzai (r.a.), luftonte pareshtur në fushëbetejë. Në një moment, Hamzai (r.a.), erdhi pikërisht aty ku priste Vahshi, i cili pa e humbur këtë rast, gjuajti me heshtë dhe e goditi Hamzanë (r.a.), duke e lënë të vdekur.

Rënia dëshmor e Hamzait (r.a.), në momentet më të ashpra të betejës, ishte një humbje shumë e madhe për myslimanët, të cilët po binin dëshmorë në shesh të luftës nga një e nga dy. Po ashtu, edhe myslimanët trima që ndodheshin përreth të Dërguarit të Allahut (a.s.), kishin rënë dëshmorë.

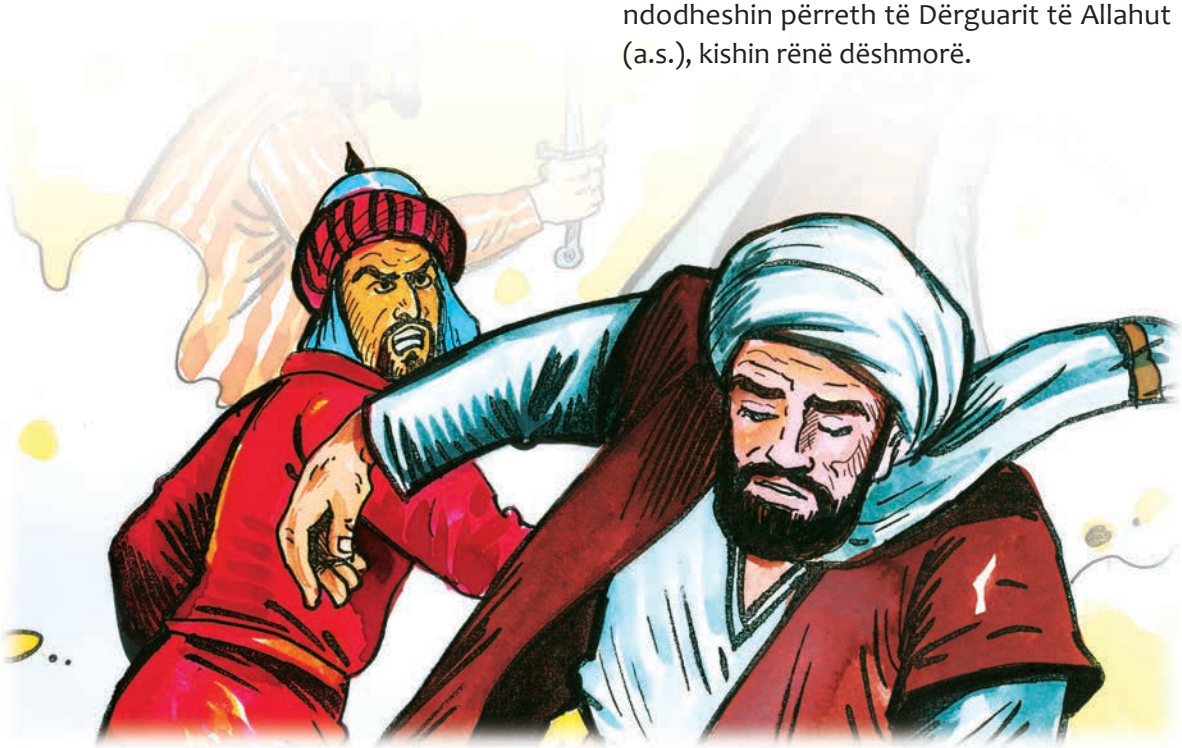

f) U vra i Dërguari i Allahut?

Një idhujtar vrau flamurtarin e ushtrisë Islame, Mus'ab bin Umejrin (r.a.). Duke pandehur se kishte vrarë Profetin (a.s.), ai filloi të bërtiste me të madhe duke thënë, "vrava Muhamedin, vrava Muhamedin!". Kur e dëgjuan këtë, myslimanët pandehën vërtet se Profeti (a.s.), ishte vrarë dhe mes tyre filloi paniku. Mirëpo, vetë i Dërguari i Allahut (a.s.), thirri:

"O robërit e Allahut! Unë jam këtu, ejani tek unë, mblidhuni rreth meje!"

Megjithatë, askush s'e dëgjonte. Myslimanët ishin ndarë në tre grupe pa lidhje me njëritjetrin. Idhujtarët e shfrytëzuan këtë gjendje të myslimanëve dhe u afruan deri tek i Dërguari i Allahut (a.s.). Një gur i hedhur nga ata, e goditi Profetin (a.s.), në faqe dhe i theu një dhëmb. Më pas, me një goditje shpate nga ana e Ibni Kamies, Profeti (a.s.), u shemb në tokë. Dy hallka që u shkëputën prej parzmores iu ngulën në faqe dhe e plagosën keq.

Pas njëfarë kohe, myslimanët e panë të Dërguarin e Allahut (a.s.), në sheshin e luftës. Ata u mblodhën të gjithë përreth tij dhe i ndaluan sulmet e idhujtarëve. Nuk kaloi shumë dhe idhujtarët u larguan nga Uhudi duke e konsideruar si fitore epërsinë që arritën ndaj myslimanëve. Më vonë u penduan për këtë dhe menduan të ktheheshin pas për të sulmuar Medinën, sepse pavarësisht se dukej sikur kishin fituar, ata nuk kishin shtënë në dorë as robër dhe as plaçkë lufte. Mbi të gjitha, myslimanët ishin ende në fushëbetejë.

Si do të vepronit nëse do të ishin pranë Profetit (a.s.), në ato çaste?

.....

.....

Myslimanët mblodhën veten. Të plagosurit u mjekuan dhe dëshmorëve iu falën namazet e xhenazeve. Kur falej namazi i xhenazes, bashkë me atë të Hamzait (r.a.), silleshin edhe nëntë xhenaze të tjera. Pas namazit, këta të nëntë varroseshin dhe pranë xhenazes së Hamzait (r.a.), silleshin nëntë xhenaze të tjera. Kështu, vazhdonte përsëri falja e namazit të xhenazes. Në këtë mënyrë, i Dërguari i Allahut (a.s.), e ka falur disa herë namazin e xhenazes së xhaxhait të tij të dashur.

Më vonë, kur përkujtoheshin të rënët e Uhudit, për të treguar vlerat e larta të atyre dëshmorëve, i Dërguari i Allahut (a.s.), thoshte:

"Pasha Allahun, sa do të doja të kisha rënë dëshmor së bashku me sahabët e mi dhe ta kaloja natën në rrëzë të malit Uhud!"

Kur u kthye në Medinë, i Dërguari i Allahut (a.s.), mblodhi shokët dhe, me personat që zgjodhi prej tyre, formoi një njësi për të ndjekur idhujtarët. Kur ra nata, myslimanët ndezën rreth 500 zjarre në vendin e quajtur Hamaru'l Esed. Sapo e morën vesh që po ndiqeshin, idhujtarëve iu fut frika dhe filluan të thoshin të habitur mes vete:

- Myslimanëve nuk u kishte mbetur më forcë për të lëvizur!.. Si është e mundur kjo?

Më pas, me një ndjenjë, shkakun e së cilës nuk arrinin ta kuptonin, thanë:

- Ikim që këtej pa na rënë ndonjë bela!

Kështu, ata u kthyen me të shpejtë në Mekë.

2. NDODHIA E REXHIT DHE FATKEQËSIA E PUSIT MAUNE (VITI 625)

a) Mësuesit vetëmohues të Islamit

Pas betejës së Uhudit, idhujtarët morën zemër. Kurse myslimanët në Medinë nuk ishin të sigurt. I Dërguari i Allahut (a.s.), nga një anë merrte masat kundër ndonjë sulmi tjetër të idhujtarëve, e nga ana tjetër shfrytëzonte çdo rast për të përhapur sa më shumë Islamin, duke u dërguar mësues fiseve që kishin pranuar islamin dhe dëshironin të mësonin rregullat e fesë dhe Kuranin Fisnik.

Një delegacion prej fiseve Abdal dhe Kare, erdhën tek i Dërguari i Allahut (a.s.) dhe i kërkuan mësues që t'u mësonin Islamin dhe Kuranin. Profeti (a.s.), u dërgoi një grup prej dhjetë vetash të kryesuar nga Asim bin Thabit (r.a.). Gjatë rrugës, në afërsi të pusit Rexhi, mes

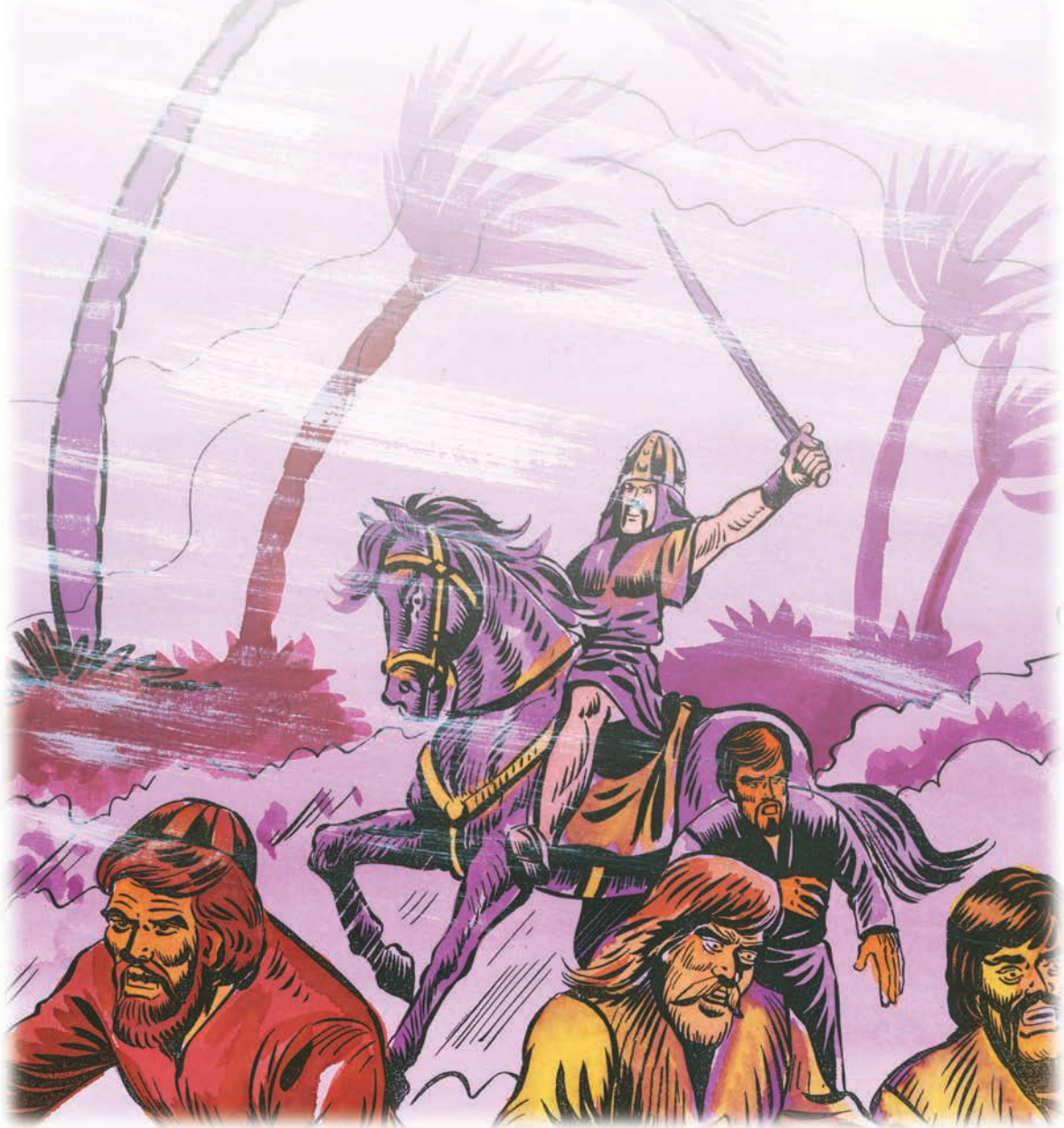

Usfanit dhe Mekës, këta mësues u sulmuan nga një çetë prej 100 vetash nga fisi Huzejl. Tetë prej mësuesve u martirizuan, ndërsa dy të tjerë u dorëzuan. Më vonë, dy sahabët, Zejd bin Desine dhe Hubejb bin Adij (r.anhuma), të cilët ishin dorëzuar, u shitën në Mekë nga fisi Huzejl. Zejdin e bleu Safvan bin Umejje me qëllim që të merrte hakun e babait të tij, Umejjes,

Si mendoni, çfarë përgjigjeje u ka dhënë Zejdi idhujtarëve?

.....

.....

i cili u vra në Bedr. Safvani kishte ftuar të gjithë parinë e Mekës që të shihnin ekzekutimin e Zejdit (r.a.). Me këtë rast, Ebu Sufjani iu afrua Zejdit (r.a.) dhe e pyeti:

- Pa na thuaj tani! A do të dëshiroje të ishte Profeti yt në vendin tënd, me kusht që të shpëtoje jetën tënde?

Zejdi (r.a.), iu përgjigj kësaj pyetjeje me një besim dhe guxim shumë të madh:

- Jo vetëm që nuk do të doja që Profeti im të ishte këtu, e unë pranë familjes sime, por nuk do isha i qetë edhe sikur në këmbën e tij të ngulej një gjemb tani, atje në Medine!

I shtangur nga kjo tablo dashurie e pashoqe, Ebu Sufjani tha:

- Çudi! Unë s'kam parë ndonjë popull në botë që e do udhëheqësin më shumë sesa e duan sahabët Muhamedin!

Edhe Hubejbi (r.a.), tregoi guxim dhe burrëri të madhe në çastet kur do të ekzekutohej. Idhujtarët i bënë edhe atij të njëjtën pyetje; "A do të dëshiroje të ishte Profeti yt në vendin tënd?" dhe ai u përgjigj njësoj si Zejdi (r.a.). Madje, atij i thanë se do ta linin të lirë nëse do të hiqte dorë nga Islami. Mirëpo, pa iu dridhur qerpiku fare, ai u tha idhujtarëve:

- Të vdes si mysliman, është një mijë herë më e mirë se sa të jetoj duke tradhtuar fenë time.

Profeti ynë (a.s.) dhe shokët e tij, u hidhëruan jashtë mase për këta burra myslimanë, të cilët ranë dëshmorë në rrugën e dijes Islame.

b) Tradhti pas tradhtie

Ato ditë kur u përjetua kjo fatkeqësi, njëri prej parisë së popullit në zonën Nexhid, i quajtur Ebu Bera, erdhi në Medinë tek i Dërguari i Allahut (a.s.) dhe i tha:

- Nëse dërgoni mësues në zonën e Nexhidit për të mësuar Islamin, besoj se një pjesë e mirë e popullit do të bëhet mysliman.

Dhimbja e masakrës së Rexhit ishte ende e freskët dhe kjo ia digjte zemrën Profetit të Allahut (a.s.). Për këtë arsye, ai i dha këtë përgjigje Ebu Beras:

"Nuk kam besim tek populli i zonës së Nexhid. Nëse ju dërgoj mësues, kam frikë se mos u ndodh ndonjë gjë e keqe."

Mirëpo, Ebu Bera dha fjalën se jeta e mësuesve do të ishte e sigurt. Për rrjedhojë, i Dërguari i Allahut (a.s.), zgjodhi një grup prej 70 vetash prej sahabëve të suffes, të cilët e dinin mirë fenë dhe Kuranin dhe i dërgoi me Ebu Beran. Karvani i mësuesve dolën për udhë dhe kur arritën tek pusi Maune, u përballën me një tradhti të tmerrshme. Një ushtri e madhe e një fisi idhujtarësh prej zonës Nexhid, i sulmuan myslimanët dhe i vranë të gjithë përveç Umejje bin Amrit, i cili arriti t'u shpëtonte.

I hidhëruar edhe më tepër prej kësaj ndodhie, i Dërguari i Allahut (a.s.), e vuajti shumë këtë humbje, sepse shumica e mësuesve që ranë dëshmorë, ishin nxënësit e tij të dashur që i kishte edukuar vetë personalisht. Besimtarët u mbytën në lot hidhërimi. Kurse idhujtarët dhe jahuditë po përjetonin gëzim të madh dhe ishin dehur nga fitoret.

I hidhëruar si kurrë më parë, i Dërguari i Allahut (a.s.), ngriti duart e tij të bekuara drejt Zotit dhe për dyzetë ditë me radhë, bëri këtë dua pas namazit të sabahut:

"O Allah! Mallkoi këto fise mohuese dhe të pabesa!"

3. ALKOOLI DHE KUMARI JANË PUNË TË SHEJTANIT

Profetit (a.s.), iu shpall ajeti, **"O besimtarë! Mos iu afroni namazit kur jeni të dehur, derisa të kthjelloheni e të dini se ç'flisni!.."** (Nisa, 43.) Pas këtij ajeti, ndër myslimanë u pakësua shumë numri i atyre që konsumonin alkoolin. Kur bëheshin përgatitjet për namaz, ai që njoftonte popullin me lajmet e Profetit (a.s.), thërriste:

"Të dehurit të mos i afrohen namazit!"

Për rrjedhojë, shumica e myslimanëve e kishte braktisur alkoolin. Shumica e myslimanëve ndiheshin të shqetësuar për situatat që krijoheshin për shkak të alkoolit. Ato kohë, Omeri (r.a.), i lutej Allahut; "O Allah! Na urdhëro në mënyrë të hapur dhe të prerë në lidhje me alkoolin!".

Më në fund, pas një ngatërrese që ndodhi gjatë një gostie me alkool, e keqja e alkoolit

Sipas jush, cili është shkaku që alkooli nuk u ndalua menjëherë?

.....

.....

u bë edhe më e qartë. Tashmë, ishte e qartë nga të gjithë se sa e nevojshme ishte ndalesa e alkoolit. Kështu që nuk vonoi shumë dhe u shpall ajeti i ndalesës së alkoolit, ku Allahu i Madhëruar urdhëron:

"O besimtarë! Me të vërtetë, pijet alkoolike, bixhozi, idhujt dhe shigjetat e fallit janë vepra të ndyta nga punët e djallit. Prandaj, largohuni nga këto, me qëllim që të shpëtoni! Vërtet, djalli me pije alkoolike dhe me bixhoz kërkon që të fusë midis jush armiqësi e urrejtje dhe t'ju shmangë nga të kujtuarit e Allahut dhe kryerja e namazit. Prandaj, a po hiqni dorë?" (Maide, 90-91.)

I Dërguari i Allahut (a.s.), e thirri Omerin (r.a.) dhe i lexoi këto ajete. Kur arriti tek pjesa, **"Prandaj, a po hiqni dorë?"**, Omeri (r.a.), tha; "Hoqëm dorë, hoqëm dorë o Zot!". Jo vetëm Omeri (r.a.), por të gjithë myslimanët thonin: "Tashmë hoqëm dorë nga alkooli dhe kumari, o Zoti ynë!". Kur u shpallën këto ajete, me urdhrin e Profetit (a.s.), një tellall me zë kumbues, lajmëroi:

"Dijeni se alkooli është i ndaluar!"

Pas këtij ajeti që ndalonte alkoolin, myslimanët i derdhën të gjitha enët me verë pa nxjerrë justifikime dhe pa hezituar aspak. Përkundrazi, ata e zbatuan këtë urdhër me gëzim dhe respekt të madh dhe nuk e konsumuan më alkoolin. Më vonë, i Dërguari i Allahut (a.s.), tha:

"Padyshim se Allahu e ka mallkuar pijen, atë që e prodhon, vendin ku prodhohet, atë që e pi, atë që u jep të tjerëve të pinë, atë që e bart, atë që e shet, atë që e blen dhe atë që ha fitimin e saj!" (Shih. Ahmed, 53; II, 351; Nesai, Eshribe, 1 – 2; Hakimi, II, 305/3101.)

Ndërsa në hadithe të tjera, i Dërguari i Allahut (a.s.), ka thënë:

"Gjithçka që deh është haram! Edhe e pakta e asaj që shumica e saj të deh, është haram!" (Ibni Maxhe, Eshribe, 10; Nesai, Eshribe, 24, 48.)

"Pija është nëna e gjithë të këqijave." (Ahmed, V, 238.)

U TURPËRUA!

I Dërguari i Allahut (a.s.), e donte shumë vajzën e tij më të vogël Fatimen (r.anha), të cilën më vonë e martoi me Aliun (r.a.). Fatimja (r.a.), bënte përditë punët e shtëpisë, bluante grurë në mulli dhe përherë i bëheshin duart me kallo. Përveç këtyre, ajo bartte aq shumë ujë me kacek, sa i bëheshin supet plagë. Dhe, të gjitha këto, ajo i bënte e vetme. Një ditë, e mërzitur shumë nga kjo gjendje, vendos të shkojë tek babai i saj për t'i kërkuar një shërbyese si ndihmëse. Edhe pse me droje, ajo shkoi. Ndërkohë, i Dërguari i Allahut (a.s.), ishte duke folur me dikë. Fatimja (r.anha), priti pak në një qoshe dhe iku. Të nesërmen, i Dërguari i Allahut (a.s.), erdhi tek Fatimja (r.a.) dhe e pyeti:

"Çfarë kishe nevojë moj bijë?"

Fatimja heshti, sepse i erdhi turp të thoshte, "sikur të kem një shërbyese". Mirëpo, atë moment, burri i saj, Aliu (r.a.), ndërhyri dhe tha:

- Fatimja lodhet shumë nga punët e shtëpisë dhe kërkon një ndihmëse, o i Dërguar i Allahut.

Profeti (a.s.), tha:

"O Fatime! Ki frikë Allahun! Kryeji (me përkushtim e devocion) obligimet farz ndaj Allahut! Bëj punët e shtëpisë! Kur të hysh në shtrat thuaj tridhjetë e tre herë **subhanallah**, tridhjetetre herë **elhamdulil-lah** dhe tridhjetekatër herë **Allahu ekber**! Këto, për ty janë më të dobishme se një shërbyese."

Fatimja (r.a.), uli kokën e turpëruar dhe tha:

- Unë jam e kënaqur prej Allahut dhe të Dërguarit të Tij! (Ebu Davud, Haraxh, 19-20/2988.)

4. DJALOSHI NË GJURMËT E PROFETIT TË FUNDIT

Selman el-Farisiu (r.a.), ishte një ndër sahabët më të dashur të Profetit tonë (a.s.). Le të dëgjojmë nga goja e vetë atij se si e gjeti Islamin dhe të Dërguarin e Allahut (a.s.):

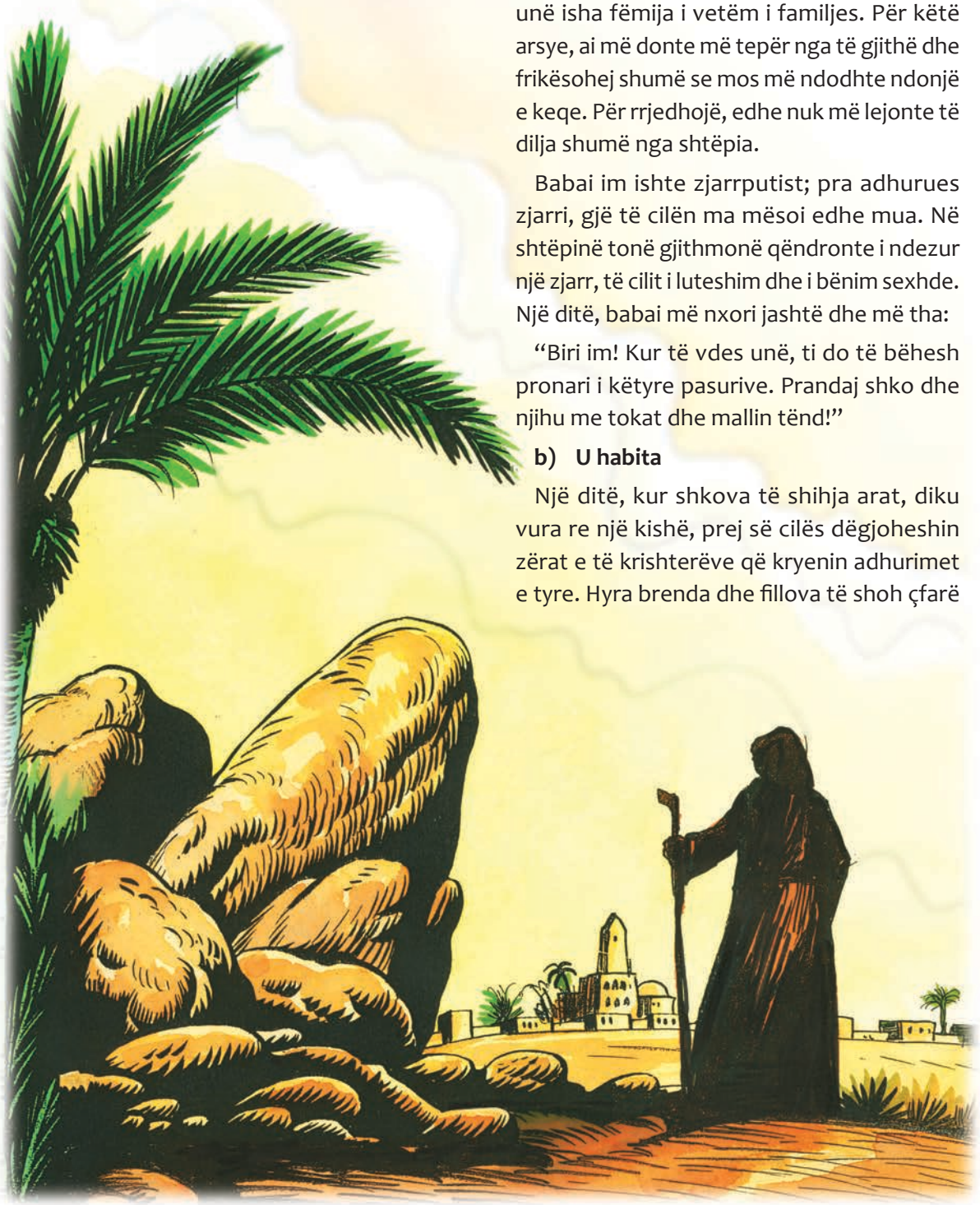

a) Adhuronim zjarrin

Unë jam me origjinë prej fshatit Xhej në Isfahan të Iranit. Babai im ishte më i pasuri i fshatit. Ne kishim shumë toka e mall dhe unë isha fëmija i vetëm i familjes. Për këtë arsye, ai më donte më tepër nga të gjithë dhe frikësohej shumë se mos më ndodhte ndonjë e keqe. Për rrjedhojë, edhe nuk më lejonte të dilja shumë nga shtëpia.

Babai im ishte zjarrputist; pra adhurues zjarri, gjë të cilën ma mësoi edhe mua. Në shtëpinë tonë gjithmonë qëndronte i ndezur një zjarr, të cilit i luteshim dhe i bënim sexhde. Një ditë, babai më nxori jashtë dhe më tha:

"Biri im! Kur të vdes unë, ti do të bëhesh pronari i këtyre pasurive. Prandaj shko dhe njihu me tokat dhe mallin tënd!"

b) U habita

Një ditë, kur shkova të shihja arat, diku vura re një kishë, prej së cilës dëgjoheshin zërat e të krishterëve që kryenin adhurimet e tyre. Hyra brenda dhe fillova të shoh çfarë

bëjnë. U habita shumë, sepse deri atëherë kisha mësuar se vetëm zjarrit i bëhet sexhde. Mirëpo, ata adhuronin një Zot të padukshëm. Qëndrova aty deri në mbrëmje duke i parë. Më pas, thashë me vete: "Feja e këtyre duket më e saktë, kurse e jona më duket e gabuar." Atë ditë nuk shkova as tek arat tona, por fillova të flas me ta:

- Ku është qendra e kësaj feje?

- Qendra e kësaj feje është në Sham.

- Po të shkoj në Sham, a më pranojnë edhe mua në këtë fe?

- Natyrisht!

- A ka ndonjë prej jush që do të shkojë në Sham tani afër?

- Pas disa ditësh një karvan do të shkojë në Sham.

Ishte bërë shumë vonë. Kur babai im vuri re se nuk isha kthyer ende, kishte dërguar dikë për të më kërkuar. Sado që më kishin kërkuar, nuk më kishin gjetur. Kur u ktheva në shtëpi, babai më tha:

- Ku ishe deri tani? Nuk mbeti vend pa të kërkuar!

- I dashur baba! Sot dola për të shëtitur tokat tona. Gjatë rrugës pashë një kishë dhe hyra brenda. Aty mësova se të krishterët adhuronin një Zot që nuk e shihnin dhe ishte i fuqishëm për çdo gjë. Edhe adhurimi i tyre më pëlqeu. Kështu që qëndrova aty deri në mbrëmje. Aty kuptova se feja e tyre ishte më e saktë.

- Po mendon gabim, biri im! Feja e baballarëve dhe gjyshërve të tu është më e saktë se feja e tyre. Ajo është fe e prishur. Mos guxo t'u besosh atyre!

- Jo baba! Feja e tyre është më e mirë dhe më e saktë se e jona. Adhurimi i zjarrit është gjë e gabuar.

Babai u nevrikos shumë nga kjo fjalë. Për rrjedhojë, ai më lidhi këmbë e duar dhe më mbylli në shtëpi. Gjatë kohës që ndodhesha i mbyllur në shtëpi, më rrinte mendja tek karvani që do të ikte në Sham.

c) Rruga për në Sham

Mësova se murgjit e krishterë kishin përgatitur karvanin që do të shkonte në Sham dhe në njëfarë mënyre arrita zgjidhesha e të shpëtoja. Më pas, gjeta karvanin dhe me të shkova në Sham, ku pyeta për dijetarin më të madh të krishterimit. E gjeta atë dhe i shpreha dëshirën për të mësuar krishterimin. Unë i thash se mund t'i shërbeja atij dhe i kërkova vetëm të më njihte me Zotin. Pasi prifti pranoi, fillova të qëndroja pranë tij. Mirëpo, gjatë kësaj kohe, vura re disa veprime të pamoralshme që bënte ai. Për shembull, populli i jepte atij argjend dhe flori me qëllim që t'ua shpërndante të varfërve. Por ai i mbante për vete të gjitha sadakatë dhe nuk i jepte asgjë të varfërve. Madje, në këtë mënyrë, ai kishte mbledhur qypa të tërë me flori dhe argjend. Askush nuk e dinte këtë gjë. Mirëpo, kur prifti vdiq, të krishterët u mblodhën për ta varrosur. Me këtë rast, unë u hodha dhe thashë:

- Përse e nderoni kaq shumë atë? Ai nuk ishte njeri që e meritonte këtë nder e respekt!

Ata pyetën të habitur:

- Përse e thoni këtë?

Kështu, unë u tregova vendin e arit dhe argjendit që kishte mbledhur. Kur populli i krishterë panë shtatë qypa me ar dhe argjend, thanë:

A do të mund të shkojë në Sham Selmani? Përse?

.....

.....

- Ky i poshtër nuk meriton të varroset si njeri!

Pas kësaj, e hodhën trupin e tij në një gropë dhe e mbuluan me gurë. Më vonë, në vend të tij zgjodhën një dijetar tjetër, që ishte shumë i ditur dhe nuk i jepte tepër vlerë kësaj bote. Ai adhuronte Zotin ditë e natë. Unë e desha shumë atë dhe qëndrova për një kohë të gjatë pranë tij. Përveç shërbimit ndaj kishës dhe atij, kryeja edhe adhurimet bashkë me të. Kur u moshua dhe iu afrua vdekja, iu afrova dhe i thashë:

- Gjendem pranë jush prej një kohe të gjatë dhe ju dua shumë, sepse ju i zbatoni me përpikëri urdhrat e fesë dhe qëndroni larg ndalesave të saj. Çfarë më këshilloni të bëj pasi të keni ndërruar jetë? Ku dhe tek kush të shkoj?

- Biri im! Në Sham nuk ka mbetur askush që t'u tregojë rrugën e drejtë njerëzve. Tek kushdo që të shkosh, do të devijojë me moralin e tij të keq. Mirëpo, në Musull gjendet një njeri, tek i cili të këshilloj të shkosh.

Mirë, i thashë unë, dhe kur ai ndërroi jetë, u largova prej Shamit dhe shkova në Musull. E gjeta personin për të cilin më foli dhe i tregova çdo gjë që kisha kaluar. Ai më pranoi në shërbim të tij. Por, kur edhe ai ndërroi jetë, shkova në Nusajbin, tek një dijetar tjetër që më këshilloi dijetari i Musullit. Qëndrova edhe aty për një farë kohe dhe më vonë shkova tek një person në një prej qyteteve Romake që më këshilloi ai. E gjeta edhe atë dhe hyra në shërbim të tij, ku qëndrova për një kohë të gjatë. Kur edhe atij i erdhi ora e vdekjes dhe i kërkova të më orientonte tek dikush tjetër, ai më tha:

- Tani për tani unë nuk di ndonjë person të tillë. Por di që është afruar koha e ardhjes së Profetit të fundit. Ai do të dalë nga populli arab, do të emigrojë nga atdheu i tij dhe do të vendoset në një qytet me shumë hurma mes gurëve. Atë mund ta njohësh në këtë mënyrë: Kur i jepet një dhuratë, ai e pranon atë. Por sa-

dakanë nuk e pranon kurrë. Përveç kësaj, mes shpatullave të tij gjendet vula e profetësisë.

d) Në gjurmët e Profetit të fundit

Duke ndjekur këshillën e tij, u bëra gati të shkoja në tokat arabe. Aty kisha punuar dhe zotëroja disa qe dhe një sasi delesh. Ndërkohë, një karvan prej fisit Beni Kelb, ishin gati të niseshin për në tokat arabe. Shkova tek ta dhe u thashë:

- Qetë dhe delet qofshin tuajat. Mjafton të më çoni në tokat arabe. Ata pranuan dhe më morën në karvanin e tyre. Mirëpo rrugës, gjatë një pushimi më prenë në besë dhe më shitën si skllav tek një jahudi. Aty ku banonte jahudiu kishte kopshte me hurma. Për këtë arsye, mendova se ky duhej të ishte vendi ku do të emigronte Profeti i fundit. Mirëpo, ai vend nuk ma ngrohu zemrën. Më vonë, jahudiu më shiti si skllav tek djali xhaxhait të vet, i cili më mori dhe më solli në Medinë. Kur mbërrita në Medinë, m'u duk sikur e kisha parë edhe më herët këtë qytet. Prandaj edhe zemra m'u ngroh shpejt këtu. Tashmë, ditët e mia po kalonin në Medinë. Unë punoja në kopshtin e zotërisë tim që më kishte blerë dhe i shërbeja atij. E nga ana tjetër, prisja me durim realizimin e dëshirës sime, pra takimin me Profetin e fundit.

e) Thotë se është profet

Një ditë, po punoja në kopshtin e jahudiut që më kishte blerë. Pronari im ishte ulur nën një pemë dhe po bisedonte me dikë tjetër, i cili tha:

- Nga Meka erdhi një person që thotë se është profet.

Kur i dëgjova këto fjalë, e humba veten dhe për pak desh rashë nga pema. Zbrita menjëherë dhe e pyeta atë:

- Çfarë thua?

Pronari më goditi me shpullë dhe më tha:

- E ç'të duhet ty që pyet!? Shiko punën tënde!

Mbrëmjen e ditës që dëgjova se kishte ardhur profeti i fundit, mora një sasi hurmash dhe shkova menjëherë në Kuba. Hyra tek i Dërguari i Allahut (a.s.) dhe thashë:

- Ju jeni njeri i mirë. Pranë jush ka të varfër. Prandaj jua solla këto hurma si sadaka.

I Dërguari i Allahut (a.s.), u tha sahabëve që kishte pranë:

- Ejani hani hurma!

Ata hëngrën, por ai vetë nuk mori asnjë. Aty thashë me vete, "kjo është shenja e parë. Ai nuk pranon sadaka për veten". Më pas u ktheva në shtëpi, mora edhe një sasi tjetër hurmash dhe shkova prapë tek Profeti (a.s.). Kësaj radhe i thashë, "urdhëroni, këto hurma i keni dhuratë". I Dërguari i Allahut (a.s.), i mori, dhe këtë herë hëngri bashkë me të tjerët që ndodheshin aty. "Ja edhe shenja e dytë", thashë me vete.

Një ditë tjetër shkova përsëri tek i Dërguari i Allahut (a.s.). Ndërkohë po varrosej një xhenaze. Atë moment po mendoja me vete, "vallë a mund ta shoh nëse në shpinën e tij ndodhet vula e profetësisë". Ai e kuptoi qëllimin tim dhe e largoi lehtë këmishën që kishte veshur. Atë moment, mes shpatullave në shpinën e tij të bekuar pashë vulën e profetësisë. Me gëzim dhe entuziazëm e putha atë vulë dhe fillova të qaj. Më pas shqiptova Dëshminë Islame dhe u bëra mysliman.

Çfarë mund të ketë ndjerë Selmani në ato momente?

.....

.....

5. MBULESA QË TË MBRON NGA VEPRAT E TURPSHME DHE GJYNAHET

Para se të vinte Islami, gratë arabe përdornin mbulesë koke, por nuk e kishin zakon një mbulesë që të mbulonte të gjithë trupin. Pra, gratë nuk e mbulonin trupin në mënyrë të kujdesshme. Kështu, më në fund zbriti edhe ajeti i mbulesës, ku urdhërohet:

"Thuaju besimtarëve që të ulin shikimet e tyre (nga e ndaluara) **dhe ta ruajnë nderin e tyre** (nga marrëdhëniet e jashtëligjshme)**! Kjo është më mirë për ta! Me të vërtetë, Allahu është i Dijshëm për atë që bëjnë ata. Thuaju besimtareve që të ulin shikimet e tyre** (nga e ndaluara)**, ta ruajnë nderin e tyre** (nga marrëdhëniet e jashtëligjshme) **dhe të mos i shfaqin stolitë e tyre, përveç atyre që janë të dukshme. Le t'i mbulojnë kraharorët me mbulesat e tyre** (të kokës)**..."** (Nur, 30-31.)

Në saje të këtij ajeti, femrës iu rrit rëndësia dhe respekti në shoqëri. Duke u mbuluar mirë, gratë ruajtën nderin dhe dinjitetin e mëmësisë. Ato shfaqën devotshmëri të lartë në këtë çështje dhe nuk e kundërshtuan urdhrin e Allahut të Madhëruar.

I Dërguari i Allahut (a.s.), tregohej shumë i kujdesshëm në lidhje me mbulesën e grave. Njëherë, motra e nënës sonë Aishe (r.anha), Esmaja (r.anha), kishte veshur një rrobë të hollë. Kur Profeti (a.s.), e pa, kthehu menjëherë kokën në anën tjetër dhe tha:

"Esma! Pasi femra të ketë hyrë në moshën e pubertetit, nuk është e drejtë që ajo të shfaqë tjetër pjesë nga trupi, përveç këtyre e këtyre!" (Ebu Davud, Libas, 31/4104.)

Mudrik el-Ezdi tregon:

"Po kryeja haxhin (e kohës së injorancës) bashkë më babanë tim. Kur arritëm në Mina dhe bujtëm aty, u takuam me një grup njerëzish. Aty e pyeta babanë:

- Përse është mbledhur ky grup?

Babai më tha:

- Janë mbledhur për këtë njeri që ka lënë fenë e popullit të tij. Kur pashë në anën që po tregonte ai, vura re të Dërguarin e Allahut (a.s.), që po thërriste:

- O njerëz! Thoni la ilahe il-lallah dhe shpëtoni!

Disa prej njerëzve e pështynin në fytyrë, disa i hidhnin dhé mbi kokë, ndërsa disa të tjerë e fyenin. Kjo gjendje vazhdoi deri në kohën e drekës. Në atë kohë erdhi një vajzë duke qarë. Asaj i ishte zbuluar qafa dhe mbante në duar një enë me ujë dhe një shami. Profeti ynë e mori enën, piu ujë dhe lau duart e fytyrën. Më pas, ngriti kokën dhe tha:

- Bija ime, mbuloje qafën me shaminë tënde! Mos ki frikë se babai yt poshtërohet, vritet apo lëndohet!

Kur pyetëm se kush ishte ajo, na thanë:

- Vajza e tij, Zejnebja!" (Hejsemi, VI, 21)

6. BETEJA E HENDEKUT (VITI 627)

a) Lufta për asgjësimin e myslimanëve

Beteja e Hendekut, ishte një luftë e vështirë dhe plot vuajtje që idhujtarët ia shpallën myslimanëve. Idhujtarët donin me çdo kusht që të eliminonin bashkësinë Islame që i Dërguari i Allahut (a.s.), kishte ngritur në Medinë. Edhe pse dukej sikur ata kishin fituar në Uhud, myslimanët në Medinë ishin duke u forcuar dhe duke u shtuar dita ditës. Gjatë kësaj kohe, disa fise arabe po i prisnin në besë dhe po tregonin armiqësi të ashpër ndaj myslimanëve. Idhujtarët e shfrytëzuan këtë rast dhe filluan përgatitjet për sulm. Kështu, duke mbledhur njerëz prej fiseve përreth, ata arritën të formonin një ushtri të madhe që i kalonte dhjetë mijë ushtarë. Kësaj here, myslimanët do ta kishin me të vërtetë shumë të vështirë.

Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), u njoftua për zhvillimet e fundit, mblodhi sahabët dhe u këshillua me ta në lidhje me rrugën që do të ndiqnin për t'i bërë ballë sulmeve të idhujtarëve. Ai tha fjalë të bukura që ia shtuan shpresën dhe entuziazmin sahabëve. Ai u premtoi atyre se, nëse nuk i kundërshtonin urdhrat e Allahut dhe u rezistonin vështirësive në rrugën e Tij, ndihma hyjnore do t'u vinte patjetër.

Ndërkohë që i Dërguari i Allahut (a.s.), po diskutonte me sahabët se si do të vepronin, Selman Farisiu (r.a.), kërkoi leje dhe foli:

"O i Dërguari i Allahut! Ne në Persi, kur frikësoheshim nga sulmet dhe bastisjet e kalorësisë armike, hapnim hendeqe përreth vendbanimit!"

E në fakt, qyteti i Medinës në tre anë rrethohej nga muret e larta të shtëpive, shkëmbinjtë e thepisur dhe hurmat e dendura. Vetëm ana veriore ishte e hapur ndaj sulmeve të armiqve. Prandaj, nëse në këtë anë do të hapej një hendek i madh, të cilin armiqtë nuk do të mund ta kapërcenin, mbrojtja e qytetit do të ishte më e lehtë.

Ky mendimi i Selmanit (r.a.), i cili nuk njihej aspak ndër arabë, u pëlqye edhe nga Profeti (a.s.), edhe nga sahabët.

b) Hapja e hendekut

Frynte një erë e ftohtë, që u ngrinte duar e këmbë myslimanëve që punonin për hapjen e hendekut. Mbi të gjitha, në Medinë mbizotëronte një zi buke. Gjatë kësaj kohe, myslimanët punuan tre ditë rresht pa ngrënë asgjë. I Dërguari i Allahut (a.s.) dhe myslimanët e tjerë, kishin lidhur gurë në bark, me qëllim që t'u shtypte ndjenjën e urisë. Profeti (a.s.), gërmonte së bashku me sahabët dhe thoshte fjalë që ua shtonin rezistencën myslimanëve kundër urisë, të ftohtit dhe lodhjes.

Gjatë gërmimeve hasën në një shkëmb të fortë, të cilin askush nuk mundi ta thyejë e ta heqë. I Dërguari i Allahut (a.s.), zbriti në hendek, e goditi shkëmbin tre herë dhe e copëtoi. Pas goditjes së parë, i përgëzoi myslimanët se së shpejti tokat e Shamit do të binin në duart e tyre. Pas goditjes së dytë, lajmëroi se së shpejti do të merrej edhe Persia. Ndërsa pas goditjes së tretë, lajmëroi se edhe Jemeni do të merrej nga myslimanët. Këto lajme të mira, i mbushën me shpresë dhe gëzim zemrat e myslimanëve në atë të ftohtë dhe uri që po përjetonin.

Kështu, pavarësisht vështirësive dhe pengesave, myslimanët arritën të hapnin një hendek të madh me gjatësi 5,5 km, gjerësi 9 m dhe thellësi 4,5 m. Pra, hendeku kishte gjerësinë e duhur që një kalë të mos e kapërcente dhe një thellësi që nuk lejonte daljen prej tij. Hendeku u përfundua para se të vinte armiku.

Myslimanët që punuan në hapjen e hendekut ishin të uritur prej disa ditësh. Siç e thamë më sipër, për të pakësuar sadopak ndjenjën e urisë, myslimanët kishin lidhur nga një gur në bark. Ndërsa vetë i Dërguari i Allahut (a.s.), kishte lidhur dy gurë. Xhabiri (r.a.), i cili nuk mundi ta durojë më këtë gjendje të Profetit (a.s.), tregon:

Iu drejtova të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe i thashë:

- O i Dërguar i Allahut, a më lejon të shkoj pak deri në shtëpi? Profeti (a.s.), më dha leje. Unë shkova në shtëpi dhe i thashë gruas:

- Nuk mund ta shoh ashtu Profetin (a.s.). A nuk kemi ndonjë gjë për të ngrënë?

- Kam pak grurë dhe një kec të vogël, - u përgjigj ajo. E preva kecin dhe me grurin që kishim përgatitëm pak bukë. Mishin e vendosëm në një tenxhere. Para se të bëhej gati buka dhe mishi, shkova pranë Profetit (a.s.) dhe i thashë:

- Kemi përgatitur diçka për të ngrënë. Urdhëroni bashkë me dy - tre veta.

- Sa ushqim keni përgatitur? - më pyeti Profeti (a.s.). I tregova për kecin.

- Paskeni përgatitur shumë dhe mirë. Thuaji familjes që mos ta ulë gjellën nga zjarri derisa të vijmë dhe thuaji të mos e nxjerrë bukën nga furra.

Më pas iu drejtua sahabëve dhe u tha:

- Ngrihuni!

Muhaxhirët dhe ensarët u ngritën të gjithë së bashku. Më pas shkova pranë familjes sime pak i habitur, sepse kishim pak ushqim dhe nuk mund të mjaftonte për të gjithë.

- Profeti (a.s.), po vjen bashkë me muhaxhirët, ensarët e shumë të tjerë, - i thashë familjes.

- A nuk të pyeti Profeti (a.s.), për ushqimin e përgatitur?

- Po më pyeti.

- Atëherë qetësohu!

- Hyni, dhe mos u shtrëngoni! - U tha Profeti (a.s.), miqve.

Ata hynë dhjetë e nga dhjetë. Profeti këpuste një copë bukë, i vinte sipër një copë mish dhe ia jepte njërit. Pasi merrnin dhjetë vetë, i mbyllte tenxheren dhe furrën. Pastaj futeshin dhjetë të tjerë, me të cilët bënte të njëjtën gjë, derisa u ushqyen një mijë vetë. Më në fund, teproi pak ushqim dhe bukë. Duke iu kthyer sime shoqeje, i Dërguari i Allahut (s.a.s.) i tha:

- Ha vetë, jepu edhe komshinjve, sepse njerëzit po vdesin nga uria! (Buhari, Megazi, 29; Muslim, Eshribe, 141; Vakidi, II, 452)

c) Ditë të vështira

Kur idhujtarët erdhën para qytetit të Medinës, u përballën me hendekun. Në fytyrat e tyre u stampua një habi e jashtëzakonshme. Në imagjinatën e tyre, ishin përgatitur që me ushtrinë prej dhjetë mijë vetash, ta kthenin përmbys të gjithë Medinën.

Ata filluan të vraponin përgjatë hendekut për të gjetur ndonjë pikë të dobët dhe të kalonin matanë. Kur e kuptuan që nuk kishin mundësi ta kapërcenin, ngritën një kamp para Medinës dhe e rrethuan të gjithë qytetin. Numri i ushtarëve myslimanë ishte vetëm 3 mijë përballë dhjetë mijë idhujtarëve. Rrethimi zgjati plot 27 ditë.

Përleshjet filluan me hedhjen e shigjetave dhe gurëve nga të dyja palët. Në këtë kohë, myslimanët, të cilët hasnin shumë vështirësi në përballimin e forcës së ushtrisë idhujtare, tradhtinë e parë e pësuan prej fisit jahudi, Beni Kurejdha, me të cilët ishte nënshkruar edhe një marrëveshje paqeje. Kur Beni Kurejdhat e panë që idhujtarët e rrethuan Medinën me një ushtri shumë të madhe, e prishën menjëherë marrëveshjen dhe filluan të bashkëpunonin me ta. Madje, ata nuk ia vunë veshin as Sa'd bin Muadhit, të cilin Profeti (a.s.), e kishte dërguar për t'i këshilluar dhe paralajmëruar. Kështu, duke e shprehur hapur armiqësinë e tyre, jahuditë krijuan një gjendje të rrezikshme për myslimanët. Kjo, sepse meshkujt që mund të përdornin armë ishin në front dhe në qytete kishin mbetur vetëm gratë, fëmijët, të moshuarit dhe të sëmurët. E, ndërkohë që

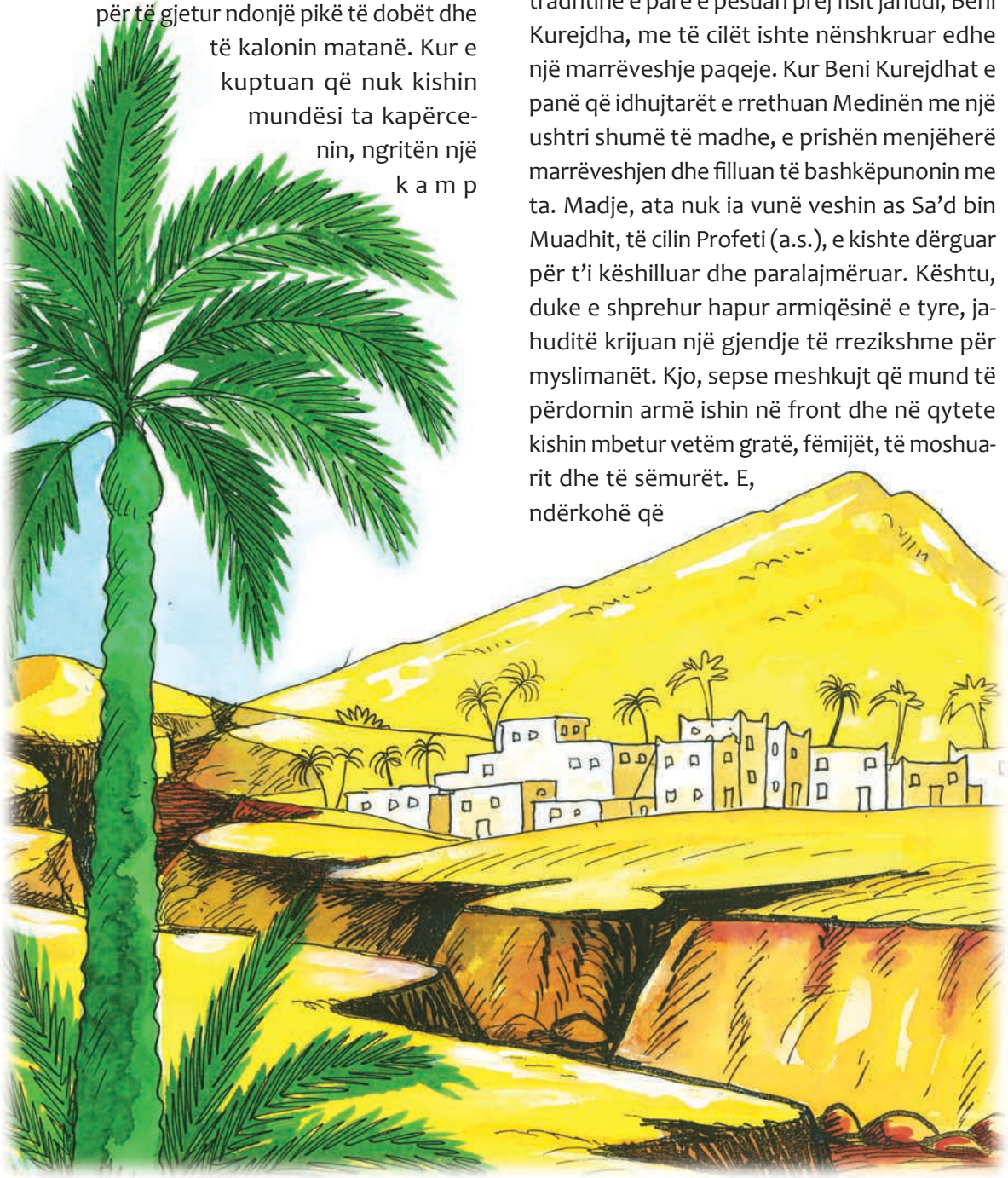

myslimanët ishin duke u përleshur me armiqtë në front, jahuditë mund të sulmonin qytetin nga brenda dhe të vrisnin gratë dhe fëmijët.

E gjithë kjo tradhti u shkaktua nga hipokritët, të cilët filluan të përçanin njerëzit, duke thënë se myslimanët do të humbnin. Nga ana tjetër, pamundësia për ta kapërcyer hendekun dhe vazhdimi i rrethimit për një kohë të gjatë, i kishte mërzitur tej mase idhujtarët. Mbi të gjitha, ishte dimër, bënte shumë ftohtë dhe mercenarët që kishin mbledhur idhujtarët, kishin menduar se do ta arrinin fitoren brenda disa orëve.

Për rrjedhojë, idhujtarët organizuan një sulm të përgjithshëm, duke i goditur myslimanët me shigjeta. Kalorësit përpiqeshin të kapërcenin hendekun dhe ata që ia arrinin, sulmonin rreshtat e ushtarëve myslimanë. Mirëpo, edhe këta vriteshin nga Aliu (r.a.), me njësinë e tij. E nesërmja ishte dita më e vështirë e betejës, sepse idhujtarët dhe fisi jahudi Beni Kurejdha i sulmuan myslimanët nga të dyja anët. Shiu i shigjetave vazhdoi të binte pa pushim mbi myslimanët deri në mbrëmje. Myslimanët ishin nën një presion aq të madh lufte, saqë nuk gjetën as mundësinë për të falur namazet e asaj dite. Këto namaze u falën më vonë.

d) Përfundimi i rrethimit

I Dërguari i Allahut (a.s.), ngriti duart nga qielli dhe iu lut Allahut:

"Zoti im! Allahu im, që ke dërguar Kuranin dhe i lan shpejt hesapet! Shpërndaji fiset arabe, prishua unitetin dhe thyeja vullnetin!"

Sapo mbaroi duanë, në fytyrën e të Dërguarit të Allahut (a.s.), u shfaq një gëzim dhe i lajmëroi sahabët me premtimin e Allahut për ndihmë.

Krahas kësaj, myslimanët futën një njeri mes idhujtarëve dhe jahudive, i cili arriti tua prishë unitetin. Për rrjedhojë, edhe pse ishin në të njëjtën anë, idhujtarët dhe jahuditë filluan të shihnin njëri-tjetrin si armiq. Me t'u shuar besimi mes njëri-tjetrit, atyre iu pakësua edhe dëshira për të luftuar kundër myslimanëve.

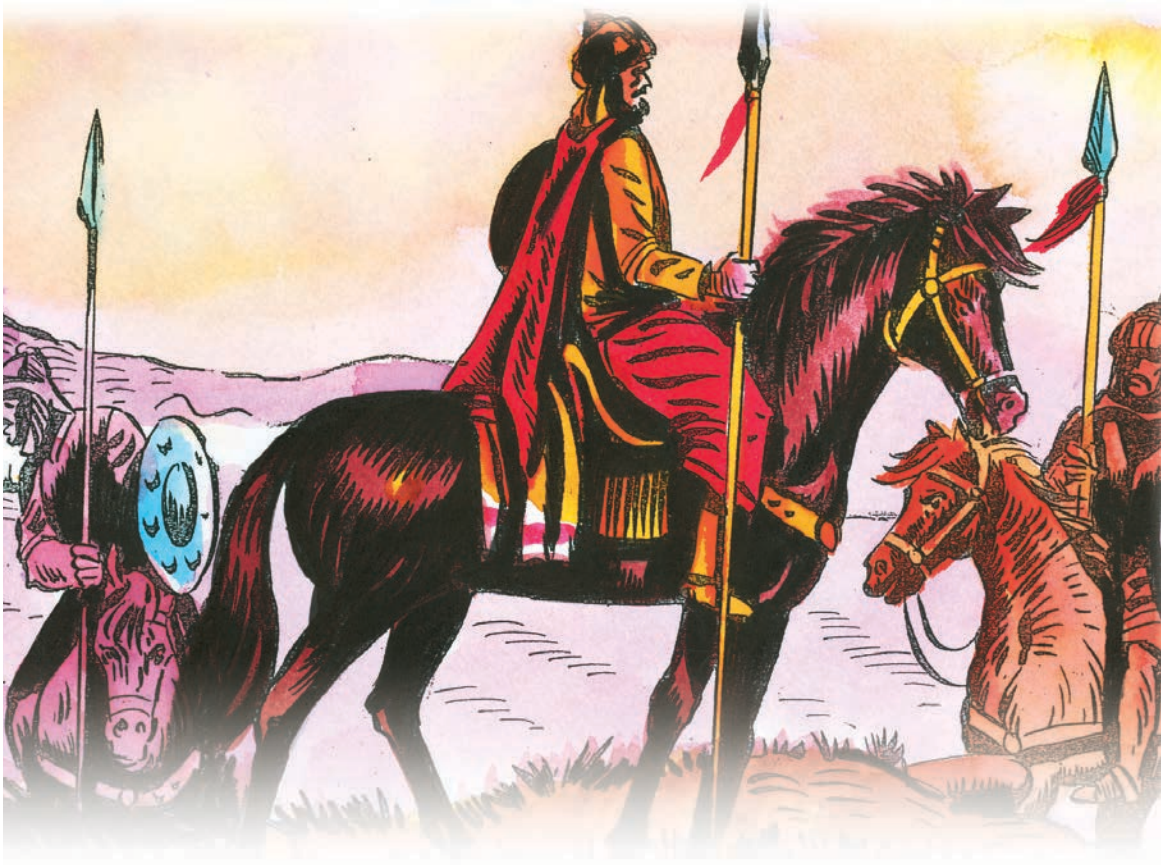

Kur ra nata, filloi të frynte një erë, e cila u kthye në furtunë, e pak më vonë në një uragan që i shkuli nga toka çadrat e idhujtarëve. Kazanët e ushqimit u derdhën, vatrat u fikën dhe grupet e deveve dhe të kuajve u përzien me njëri-tjetrin. Idhujtarëve iu mbushën gojët, hundët dhe sytë me pluhur e dhe. Kampet u kthyen përmbys dhe zemrat i kaploi një frikë. Idhujtarët u kapën në befasi dhe u shua i gjithë gëzimi. Fakti që ky rrethim zgjati shumë dhe pa asnjë rezultat, i kishte stresuar mjaft ata. Për rrjedhojë, idhujtarët filluan të tërhiqeshin në gjendje paniku. Ata ikën pa e mbledhur shumicën e materialeve ushtarake dhe ushqimore. Në mëngjes, myslimanët i mblodhën të gjitha materialet e lëna pas nga idhujtarët dhe devetë e shpërndara përreth. Kështu, myslimanët shpëtuan edhe prej rrethimit, por edhe prej urisë.

Lidhur me këtë, në Kuranin Fisnik urdhërohet:

"Allahu i zmbrapsi jobesimtarët (e ushtrisë së aleatëve) me hidhërimin e tyre dhe ata dolën duarbosh. Ai u mjaftoi besimtarëve në luftë. Vërtet, Allahu është i Fortë dhe i Plotfuqishëm." (Ahzab, 25.)

Në këtë betejë u vranë katër idhujtarë dhe ranë dëshmorë pesë myslimanë. Pas betejës, i Dërguari i Allahut (a.s.), u dha një sihariq tjetër besimtarëve:

"Këtej e tutje radhën e keni ju. Tashmë, idhujtarët nuk do të mund të na sulmojnë më, por ne do t'i sulmojmë ata!"

Menjëherë pas betejës së Hendekut, myslimanët sulmuan fisin jahudi, Beni Kurejdha dhe i ndëshkuan ata për tradhtinë e tyre.

7. PAQJA E HUDEJBIJES (VITI 628)

a) Malli për Qaben

Kishin kaluar plot gjashtë vite nga koha kur Profeti ynë (a.s.) dhe myslimanët u detyruan të emigronin nga Meka në Medinë. Gjatë kësaj kohe, ata e mbrojtën veten nga sulmet e idhujtarëve që synonin zhdukjen e Islamit dhe myslimanëve. Pavarësisht çdo gjëje, Islami, feja e re dhe e përsosur që i dha vlerë qenies njerëzore dhe hoqi ndasitë shoqërore, vazhdoi të përhapej përherë e më shumë. Mirëpo, fakti që myslimanët ishin në luftë me të afërmit e tyre mekas, i bënte fiset e tjera arabe të mendonin keq për Islamin. Për këtë arsye, dëshira e Profetit tonë (a.s.), ishte të arrinte paqen me idhujtarët, me qëllim që shoqëria të ndihej më e sigurt dhe ftesa e fiseve të tjera arabe në fenë Islame të bëhej më e lehtë. Nga ana tjetër, edhe muhaxhirët i kishte marrë malli për vendin ku kishin lindur dhe ishin rritur. Ata kishin gjashtë vjet që nuk e kishin parë Qaben nga e cila drejtoheshin për çdo namaz.

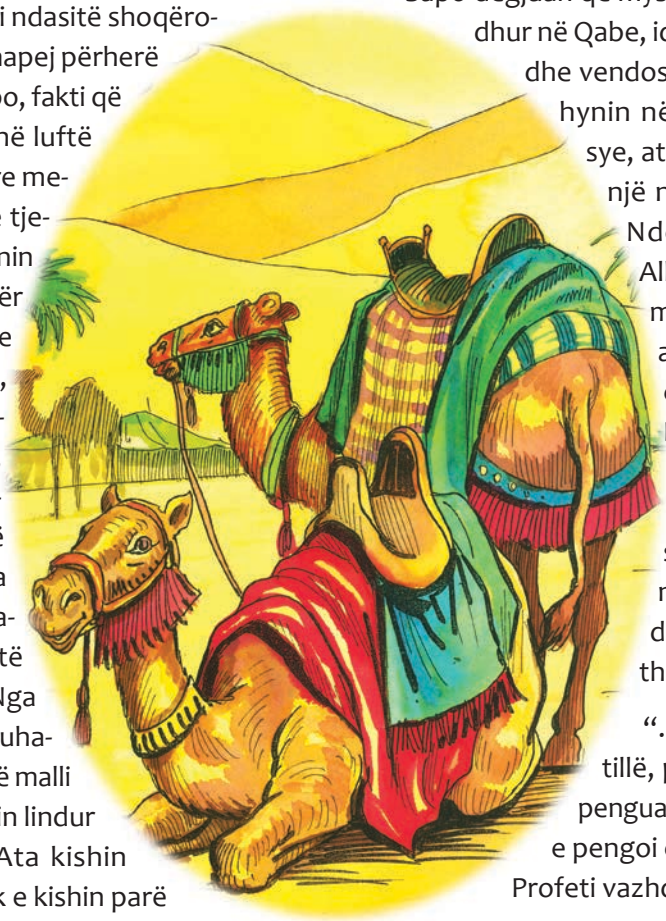

Ato ditë, i Dërguari i Allahut (a.s.), kishte parë një ëndërr dhe u dha myslimanëve lajmin e mirë se atë vit do të shkonin të vizitonin Qaben. Kur erdhi koha, 1400 myslimanë u nisën nga Medina për në Mekë pa marrë me vete parzmore, mburoja dhe heshta. I Dërguari i Allahut (a.s.), nuk donte t'i frikësonte mekasit, duke i bërë ata të mendonin se myslimanët po vinin për luftë. Qëllimi i tyre ishte vetëm të vizitonin Qaben dhe të ktheheshin. Madje, për këtë arsye ata kishin marrë me vete dhe 70 deve për t'i bërë kurban pas vizitës (umres) në Qabe.

b) Paniku i mekasve

Sapo dëgjuan që myslimanët ishin duke ardhur në Qabe, idhujtarët i kapi paniku dhe vendosën të mos i lejonin të hynin në Mekë. Për këtë arsye, ata dërguan menjëherë një njësi me 200 kalorës. Ndërkohë, i Dërguari i Allahut (a.s.) dhe myslimanët kishin ardhur deri afër Mekës, në vendin e quajtur Hudejbije. Deveja e Profetit (a.s.), e quajtur Kasva, u ul aty dhe nuk u ngrit më sado që u munduan ta ngrinin. Me këtë rast, i dërguari i Allahut (a.s.), tha:

"...Ajo s'e ka një ves të tillë, por Ai (Zoti) që e pati penguar elefantin e Ebrehesë, e pengoi edhe Kasvën!" Pastaj, Profeti vazhdoi e tha:

"Betohem në Atë që ka në dorë jetën time se, sado kërkesa të vështira të më paraqesin idhujtarët e Mekës me qëllim të respektimit të gjërave që Allahu i ka ndaluar të kryhen në Shtëpinë e Tij (si: luftim, derdhje gjaku dhe shkelje e të drejtave farefisnore), unë do t'i pranoj ato patjetër (me qëllim paqeje)!"

c) Takimet për paqe

Më vonë, idhujtarët erdhën tek i Dërguari i

Allahut (a.s.), i cili u tha se kishin ardhur vetëm me qëllim të vizitonin Qaben dhe jo të luftonin. Më pas, Profeti (a.s.), i tha përfaqësuesit të idhujtarëve:

- Nëse duan mekasit, mund të bëjmë një marrëveshje paqeje për një kohë të caktuar. Mekasit të mos përzihen në marrëdhëniet tona me fiset e tjera dhe nëse këto fise dëshirojnë të pranojnë Islamin, të mos i pengojnë ata. Nëse ato fise nuk e pranojnë Islamin, u plotësohet dëshira mekasve. Por, nëse përpiqen ta pengojnë këtë, betohem në Allahun se do të luftoj me mekasit derisa të më vijë vdekja. E Allahu do të më ndihmojë dhe do ta bëjë mbizotëruese fenë e Tij.

Pas kësaj, i Dërguari i Allahut (a.s.), e dërgoi Osmanin (r.a.), tek mekasit si zëdhënësin e vet. Ai u takua me Ebu Sufjanin dhe pjesën tjetër të parisë së idhujtarëve dhe u shpjegoi se qëllimi i tyre ishte vetëm të vizitonin Qaben. Mekasit i thanë Osmanit (r.a.):

- Nëse ju lejojmë të gjithëve të hyni në Mekë, fiset arabe do të pandehin se ne u frikësuam nga myslimanët. Nëse dëshiron, ti mund ta vizitosh Qaben, por të gjithëve nuk mund t'ju lejojmë.

Si mendoni, si mund të ketë vepruar Osmani (r.a.), në këtë rast?

.....

.....

Mirëpo, Osmani (r.a.), tha:

- Nëse i Dërguari i Allahut (a.s.), nuk bën tavaf në Qabe, as unë nuk e bëj.

Ky qëndrim i Osmanit (r.a.), që tregonte dashurinë e madhe për Profetin (a.s.), i zemëroi idhujtarët. Për këtë arsye, ata i thanë Osmanit (r.a.), se nuk mund të kthehej pas.

d) Besatimi në Riduan

Vonesa e Osmanit (r.a.), i shqetësoi shumë myslimanët. Për më tepër, filluan të përhapeshin edhe fjalë sikur ai ishte vrarë. Nëse kjo do të ishte e vërtetë, do të thoshte se idhujtarët i kanë shpallur luftë myslimanëve. I Dërguari i Allahut (a.s.), tha:

"Me sa shihet, s'kemi për t'u ndarë dot prej këtej pa u përleshur me idhujtarët!"

Më pas, për t'i paraprirë ngjarjeve, i Dërguari i Allahut (a.s.), i thirri sahabët që t'i jepnin besën, se "nuk do të kursenin as jetën në luftën për hir të Allahut". Kështu, sahabët e nderuar, të cilët ishin gati të sakrifikonin jetën dhe pasurinë e tyre në rrugën e Allahut dhe të Dërguarit të Tij (a.s.), kapën me radhë dorën e Profetit (a.s.) dhe i dhanë besën duke thënë:

"Japim besën se do të zbatojmë atë që dëshiron i Dërguari i Allahut (a.s.), se do të luftojmë në rrugën e Allahut deri në vdekje dhe se nuk do të ikim kurrë prej armikut!"

Pas kësaj, Allahu i Madhëruar zbret ajetet:

"Allahu është i kënaqur me ata besimtarë, kur t'u betuan për besnikëri nën hijen e pemës. Ai e dinte se ç'kishte në zemrat e tyre, prandaj u dha atyre qetësi dhe i shpërbleu me një fitore të afërt e me një plaçkë të madhe që do ta fitojnë. Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Urtë." (Fet'h, 18-19.)

Kur e panë besimin e palëkundur të myslimanëve ndaj Allahut dhe të Dërguarit të Tij (a.s.), idhujtarët i zuri frika e luftës dhe menjëherë e lanë të lirë Osmanin (r.a.). Më pas, ata dërguan një delegacion tek i Dërguari i Allahut (a.s.), që të bisedonin për paqe.

e) Nënshkrimi i marrëveshjes së paqes

Pas një debati të gjatë mes myslimanëve dhe idhujtarëve, u arrit kjo marrëveshje:

1. Myslimanët nuk do ta vizitonin Qaben atë vit, por një vit më vonë. Kur ta vizitojnë, nuk do të qëndrojnë në Mekë më shumë se tri ditë, gjatë të cilave idhujtarët do të dalin jashtë Mekës dhe nuk do të takohen me ta.

2. Nëse një mekas do të strehohet në Medinë, do të ekstradohet, edhe nëse është mysliman. Por, nëse medinasit do të strehohen në Mekë, nuk do të ekstradohen.

3. Nëse dëshirojnë, fiset e tjera arabe mund të bëjnë marrëveshje me myslimanët, ose me mekasit.

4. Marrëveshja do të zgjasë dhjetë vjet dhe brenda kësaj kohe asnjë nga palët nuk do të sulmojë dhe luftojë palën tjetër.

f) Ngjarja e hidhur

Sapo kishte përfunduar nënshkrimi i marrëveshjes, papritur shfaqet Ebu Xhendeli që tërhiqte zvarrë zinxhirët në këmbë. Ai ishte bërë mysliman para pak kohësh, por babai i tij e kishte lidhur dhe e kishte burgosur pasi nuk kishte arritur ta bindte të hiqte dorë nga Islami. Ebu Xhendeli kishte arritur të arratisej dhe tani kishte ardhur të strehohej tek i Dërguari i Allahut (a.s.). Mirëpo, babai i tij, Suhejli kërkoi që t'i kthehej mbrapsht i biri, sepse sipas marrëveshjes, kushdo që bëhej mysliman në Mekë dhe strehohej në Medinë, duhej t'i dorëzohej përsëri mekasve. Edhe pse i Dërguari i Allahut (a.s.), iu lut të mos e merrte të birin, Suhejli nuk pranoi. Kurse vet Ebu Xhendeli tregonte për vuajtjet dhe torturat që kishte kaluar dhe lutej që të mos e kthenin përsëri tek idhujtarët.

Pavarësisht këtyre, më në fund Ebu Xhendeli iu dorëzua përsëri idhujtarëve me qëllim që të mos prishej marrëveshja e saponënshkruar. I hidhëruar jashtë mase, i Dërguari i Allahut (a.s.) e qetësoi Ebu Xhendelin me këto fjalë:

- O Ebu Xhendel, duro edhe pak! Padyshim Allahu i Madhëruar do të krijojë një rrugëdalje për ty dhe për myslimanët që ndodhen në situatën tënde! Ne kemi bërë një marrëveshje paqeje duke dhënë fjalën në emër të Allahut dhe nuk bën ta shkelim fjalën, se kjo nuk na ka hije!

Sahabëve iu dogj zemra përballë këtyre që po ndodhnin dhe nga sytë u rrodhën lot, por nuk kishte rrugëzgjidhje tjetër. Deri atëherë, idhujtarët i shihnin myslimanët si një grup

njerëzish që mund t'i asgjësonin kur të donin. Mirëpo, në saje të marrëveshjes së Hudejbijes, myslimanët u njohën si një forcë më vete. Kjo marrëveshje ishte një fillim i rëndësishëm i përhapjes së myslimanëve jashtë Medinës, sepse pas saj u shtuan marrëdhëniet e myslimanëve me fiset idhujtare përreth. Tashmë, Islami filloi të përhapej lirisht pa hasur në asnjë pengesë dhe popullsia myslimane po shtohej dita ditës.

Nëse do të ishit aty në atë moment,
çfarë do t'i thonit Ebu Xhendelit?

.....

.....

ÇELËSI I XHENETIT

Atë natë, Rebia bin Ka'b (r.a.), i cili e donte Profetin (a.s.), më shumë se veten, priti tek dera e Profetit (a.s.), deri në mëngjes pa i mbyllur sytë fare. Ngaqë e dinte se ai do të ngrihej në namazin e natës, Rebia (r.a.), e kishte përgatitur që në mbrëmje ujin për abdes, peshqirin, misvakun dhe sexhaden. Më në fund, i Dërguari i Allahut (a.s.), u duk tek dera. Kur e pa Rebian (r.a.), i dha selam duke buzëqeshur. Çdo gjë ishte ashtu siç dëshironte Rebia (r.a.). Ja, një natë e heshtur dhe e përshpirtshme! I Dërguari i Allahut po merrte abdes para tij dhe ai po i mbante ujin. Për Rebian, ky ishte një çast që vlente sa gjithë jeta. I kapluar nga mendime të tilla të bukura, ai vazhdoi t'i mbante ujin i qetë në shpirt. Pasi i Dërguari i Allahut (a.s.), mori abdes, ai i zgjati peshqirin dhe për një çast iu takuan shikimet. Rebia (r.a.), u turpërua dhe uli kokën. I dërguari i Allahut (a.s.), i tha:

- Kërko ç'të duash prej meje!

Ky ishte një rast i jashtëzakonshëm për Rebian.

- Dëshiroj të jem së bashku me ty në Xhenet. - tha ai.

- A nuk dëshiron diçka tjetër? – E pyeti Profeti (a.s.).

- Kjo është dëshira ime. - Tha Rebia.

Kjo ishte me të vërtetë një dëshirë shumë bukur. Rebia (a.s.), dëshironte të ishte bashkë me profetët, në gradat më të larta në Xhenet. Prandaj, i Dërguari i Allahut (a.s.), i tha:

- Atëherë, që dëshira jote të realizohet, më ndihmo duke bërë shumë sexhde (duke falur shumë namaz)!

Prej asaj dite, Rebia (r.a.), falte gjithmonë namaz, sepse tashmë ai kishte gjetur çelësin e Xhenetit, që e dëshironte aq shumë. Madje, ai e mbajti aq fort atë çelës, sa nuk e lëshoi as në momentet e vdekjes.

8. DËRGIMI I KORRIERËVE DHE LETRAVE ME FTESAT ISLAME (VITI 628-629)

Islami ishte shpallja e fundit që iu dërgua njerëzimit dhe feja e vetme e pastër. Për këtë arsye, ajo nuk duhej të kufizohej vetëm në tokat arabe, por duhej t'i kumtohej të gjithë botës. Pas Marrëveshjes së paqes në Hudejbije, idhujtarët mekas nuk do ta pengonin më përhapjen e Islamit. Tashmë Islami duhej të përhapej me shpejtësi edhe në vende të largëta.

Kur u kthye nga Hudejbija në Medinë, i Dërguari i Allahut (a.s.), e bisedoi këtë çështje me sahabët dhe u vendos që të dërgoheshin disa korrierë me letra tek disa prej sunduesve të shteteve fqinje dhe kryetarëve të fiseve arabe. Më pas, u punua një unazë argjendi ku shkruhej "Muhamed Resulullah" (Muhamedi i Dërguari i Allahut), me qëllim që të përdorej si vulë në letrat që do dërgoheshin sunduesve në rajonet përreth.

I Dërguari i Allahut (a.s.), i përgatiti letrat në mënyrë të veçantë për të gjithë sunduesit dhe ua dorëzoi sahabëve trima dhe guximtarë, të cilët i çuan ato në destinacion duke kapërcyer shkretëtira, male dhe dete. Gjatë kësaj detyre fisnike, këta sahabë nuk u frikësuan as nga shpatat e shndritshme të xhelatëve, e as nga burgjet e errët të mbretërve tiranë. Dërgimi i këtyre ftesave Islame në adresën e duhur, ishte nderi më i madh për ta.

Ja disa prej këtyre:

a) Ftesa Islame drejtuar mbretit Bizantin, Herakliut

Letrën e Profetit (a.s.), drejtuar mbretit Bizantin, Herakliut, e dërgoi sahabiu Dihje bin Halife el-Kelbi (r.a.). Atë kohë, Herakliu gjendej në Kuds (Jerusalem). Ai e priti mirë Dihjen (r.a.) dhe, me qëllim që të merrte më shumë informacione në lidhje me Profetin (a.s.), urdhëroi t'i silleshin disa tregtarë arabë që ndodheshin në zonë. Ndërkohë, në atë zonë ndodhej një

karvan tregtie prej Mekës, mes të cilëve gjendej edhe kryetari i idhujtarëve mekas, Ebu Sufjani. Mbreti e pyeti atë dhe i mori mendim. Gjithashtu, pranë mbretit ndodheshin edhe murgjit dhe priftërinjtë e popullit të vet.

- Çfarë prejardhjeje ka ky profet? - pyeti mbreti.

- Ai ka prejardhje fisnike! - u përgjigj Ebu Sufjani.

- A është ndonjëri prej jush që t'i ketë thënë më parë këto fjalë?

- Nuk ka!

- A ka pasur sundimtarë ndër të parët e tij?

- Jo, nuk ka pasur!

- Ata që e ndjekin, a janë prej parisë, apo nga shtresa e ulët e popullit?

- Janë nga shtresa e ulët e popullit.

- Ndjekësit e tij shtohen, apo pakësohen?

- Shtohen!..

- A ka nga ata që pasi kanë hyrë në fenë e tij, kanë mbetur të pakënaqur dhe janë kthyer?

- S'ka!

- A është akuzuar ndonjëherë si gënjeshtar para se të dilte me këtë pretendim?

- Jo!

- Ka ndodhur ndonjëherë të mos e mbajë fjalën?

- Jo! Ai e mban fjalën e dhënë!..

- A keni bërë luftë me të?

- Po, kemi luftuar.

- Çfarë kërkon prej jush?

- Na urdhëron të adhurojmë vetëm Allahun, mos t'i bëjmë shok Atij dhe të braktisim idhujt e etërve tanë! Na urdhëron të falim namaz, të themi të drejtën e të vërtetën, të jemi të ndershëm e të vizitojmë të afërmit.

Pasi mori përgjigjet e pyetjeve që i drejtoi, Herakliu tha:

Nëse këto që the janë të vërteta, ai person do të sundojë në këto toka ku po shkel këmba ime. Madje në një kohë shumë të shkurtër. Fundja, unë e kam ditur që ka për të dalë një profet i tillë, por nuk e kam menduar se do të jetë prej jush. Po ta dija se mund ta arrija atë, do të përballoja çdo vështirësi dhe, po të ndodhesha pranë tij, do t'i laja këmbët dhe do t'i shërbeja.

Më pas, ai e lexoi letrën para të gjithëve:

"Bismil-lahi'r-Rahmani'r-Rahim!

Nga Muhammedi, robi dhe i Dërguari i Allahut, drejtuar Herakliut, të madhit të romakëve!

Paqe atyre që ndjekin rrugën e drejtë! Të ftoj në Islam! Bëhu mysliman që të shpëtosh, dhe Allahu të të japë dyfish shpërblim. Nëse nuk pranon, përgjegjësia e mospranimit të fesë nga shtetasit e tu, bie mbi ty!"

Fjalimi i mbretit dhe letra e Profetit (a.s.), i zemëroi shumë priftërinjtë. Kur mbaroi leximi i letrës, në sallon shpërtheu një zhurmë e madhe. Herakliu u shqetësua se mos përkeqësohet gjendja dhe e nxori jashtë të dërguarin e Profetit (a.s.), bashkë me tregtarët arabë.

Ndërsa njerëzve të tij u tha se donte të provonte besnikërinë e tyre ndaj fesë. Kështu, frika se mos humbiste mbretërinë, e pengoi Herakliun të besonte. Mirëpo, Dihjen (r.a.), e priti mirë dhe e respektoi. Më pas, i dha disa dhurata dhe e refuzoi me mirësjellje ftesën Islame.

b) Ftesa Islame drejtuar mbretit të Persisë, Husrev Pervizit

Letrën e ftesës Islame, drejtuar Kisras së Iranit e dërgoi Abdullah bin Hudhafe (r.a.). Në letër shkruhej:

"Bismil-lahi'r-Rahmani'r-Rahim!

Nga Muhammedi, rob i Zotit dhe i Dërguari i Tij, drejtuar Kisras, mbretit të Persisë. Paqja qoftë mbi atë që ndjek udhëzimin e përsosur, beson Allahun dhe të Dërguarin e Tij, dëshmon se nuk ka zot tjetër përveç Allahut, se askush nuk i shoqërohet Atij dhe se Muhammedi është robi dhe i Dërguari i Tij. (O mbret!) Me urdhrin e Allahut të ftoj drejt Islamit, sepse unë jam dërguar prej Tij që të paralajmëroj të gjallët për dënimin e Tij dhe t'i udhëzoj njerëzit në rrugën e drejtë. Pranoje Islamin që të shpëtosh! Nëse e refuzon këtë ftesë, atëherë do të mbash përgjegjësi për gjynahet e popullit tënd zjarrputist."

Sapo e lexoi letrën, Kisra e grisi atë i zemëruar. Kur të Dërguarit të Allahut (a.s.), i shkoi ky lajm, tha:

"U bëfshin copë-copë si kjo letra që grisi, edhe vet edhe vendi i tyre!"

Pa kaluar shumë kohë, mbreti Husrev Perviz u vra nga djali i vet Shirvehj. Gjatë viteve në vijim të gjitha tokat e Persisë ranë në duart e myslimanëve.

c) Letra drejtuar Nexhashiut të Abisinisë, As'hames

Letrën drejtuar mbretit të Etiopisë, e dërgoi Amr ibn Umejje (r.a.). Në fakt, mbreti As'hame ishte sjellë mirë edhe ndaj myslimanëve që kishin emigruar më parë në Abisini bashkë me djalin e xhaxhait të Profetit (a.s.), Xhaferrin (r.a.). Ai i mbrojti ata dhe u dha mundësinë të jetonin të lirë fenë e tyre. Në letrën drejtuar Nexhashiut shkruhej:

"Bismil-lahi'r-Rahmani'r-Rahim!

Nga Muhammedi, rob i Zotit dhe i Dërguari i Tij, drejtuar Nexhashiut të Abisinisë. O Mbret! Bëhu mysliman! Jam i lumtur për mirësitë që të ka dhënë Allahu dhe e falënderoj Atë për këtë. Dëshmoj që Isai biri i Merjemes ishte profeti i Allahut. Allahu e solli në jetë pa baba nëpërmjet Merjemes së pamartuar, që ishte e pastër dhe e ndershme. Mirëpo të krishterët e bënë zot. O mbret! Të ftoj t'i nënshtrohesh Allahut të vetëm e të pashoq dhe të më bindesh mua dhe librit që më ka shpallur, sepse unë jam i Dërguari i Allahut. Të ftoj ty dhe popullin tënd në fenë e Allahut. Pranoni këshillën time! Paqja qoftë mbi ata që hyjnë në rrugën e shpëtimit!"

Pas kësaj, edhe mbreti As'hame i shkruan një letër përgjigje të Dërguarit të Allahut (a.s.), ku shprehet se e ka pranuar Islamin:

"Bismil-lahi'r-Rahmani'r-Rahim!

Muhammedit, të Dërguarit të Allahut, nga Nexhashiu As'hame!

O i Dërguari i Allahut! Paqja, mëshira dhe begatia e Allahut, qofshin mbi ty!

O i Dërguari i Allahut! Letra juaj më erdhi! Betohem në Zotin e qiejve e të tokës që edhe Isai nuk ka thënë për veten më shumë se ç'keni thënë ju në letër! Edhe kumtesa e tij është si e juaja... Unë dëshmoj se ti je i Dërguari i Allahut, që thua të drejtën dhe vërteton profetët e mëparshëm!

O i Dërguari i Allahut! Unë të kam dhënë besën ty me ndërmjetësinë e djalit të ungjit tënd që është edhe përfaqësuesi yt këtu... Dëshmoj se thëniet e tua janë të vërteta! O i Dërguari i Allahut, paqja qoftë mbi ty!.."

9. MARRJA E HAJBERIT (VITI 628)

a) Jahuditë e Hajberit kërkojnë luftë

Haberi ishte një qytet i madh hebre rreth 170 km larg Medinës. Qyteti kishte shtatë kala, kopshte të mira me hurma dhe tokë pjellore. Aty ishin vendosur edhe jahuditë që ishin nxjerrë më herët nga Medina. Këta i nxitnin fiset idhujtare arabe të shfaqnin armiqësi ndaj myslimanëve. Për rrjedhojë, edhe një nga shkaqet e betejës së Hendekut, ishte pikërisht nxitja e këtyre jahudive.

Jahuditë e Hajberit refuzuan të bënin paqe me myslimanët. Përveç kësaj, ata filluan të përgatiteshin të sulmonin Medinën së bashku me fisin Gatafan që ishin fqinjët e tyre. Për shkak të kushteve të rënda që ishin detyruar të pranonin në marrëveshjen e Hudejbijes, ata mendonin se myslimanët ishin dobësuar dhe s'kishin forcë për të luftuar. Po ashtu, edhe idhujtarët i nxitnin jahuditë për luftë. Fisi Gatafan kishte pranuar të sulmonte Medinën së bashku me jahuditë. Për këtë arsye, i Dërguari i Allahut (a.s.), vendosi t'i priste rrugën fisit Gatafan pa i dhënë mundësi armikut të përgatitej për luftë. Myslimanët u nisën drejt Hajberit me 2000 kalorës dhe 1600 këmbësorë.

b) Marrja e kalave të Hajberit

Pas namazit të sabahut, i Dërguari i Allahut (a.s.), u nis me ushtrinë drejt Hajberit. Jahuditë, të cilët kishin dalë në mëngjes herët me kazmat dhe lopatat e tyre për të shkuar në punë, u trondit kur panë përballë ushtrinë Islame dhe filluan të strehohen nëpër kalatë e tyre duke bërtitur; "Muhamedi, vallahi Muhamedi dhe ushtria e tij!". Ndër të shtatë kalatë e Hajberit, më e forta dhe më e përgatitura për luftë, ishte ajo e Kamusit. Aty kishte një sasi të mjaftueshme armatimesh dhe ushqimesh. Jahuditë, ishin përgatitur me të vërtetë për luftë. Për këtë arsye, ata nuk e pranuan propozimin e paqes që u bëri i Dërguari i Allahut (a.s.). Pas rrethimit njëzet ditor, përveç kalasë Kamus, të gjitha kalatë e tjera ranë në dorë të myslimanëve. Sulmet e përditshme të komandantëve myslimanë, ende nuk kishin dhënë rezultatet e duhura për të marrë edhe kalanë Kamus. Një ditë, i Dërguari i Allahut (a.s.), tha:

"Nesër, këtë sanxhak (flamur) do t'ia jap një trimi që e do Allahun dhe të Dërguarin e Tij dhe të cilit Allahu do t'i bëjë të mundur çlirimin."

Të gjithë myslimanët u gdhinë duke menduar se kush do ta kishte fatin ta merrte atë sanxhak. Në mëngjes, i Dërguari i Allahut (a.s.), tha:

- Ku është Aliu? Ma thirrni atë!

Ndërkohë, Aliu (r.a.), kishte një dhimbje të fortë në sy. Prandaj edhe askush nuk mendoi se sanxhaku do t'i jepej atij. Sahabët thanë:

- O i Dërguari i Allahut! Aliut i dhembin sytë.

Më pas, ata e sollën Aliun (r.a.), duke e mbajtur për krahësh, ndërsa Profeti (a.s.), u lut dhe i fryu syve të tij. Sytë e Aliut (r.a.), u shëruan menjëherë, sikur të mos i kishin dhembur asnjëherë. Pas kësaj, i Dërguari i Allahut (a.s.), i dorëzoi sanxhakun Aliut (r.a.), i cili shkoi dhe

Çfarë do të mendonit nëse do të ishit në vend të Aliut (r.a.)?

.....

.....

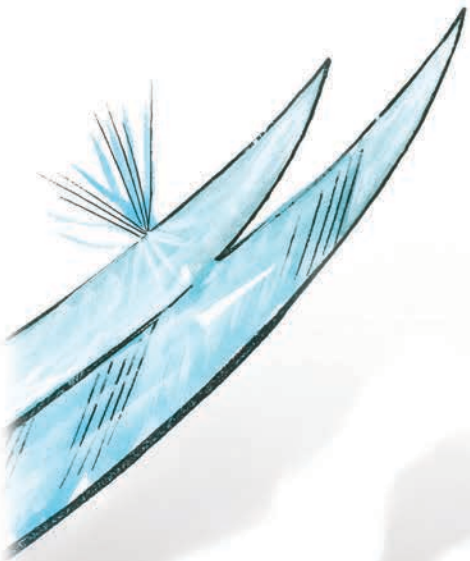

thirri jahuditë në Islam. Mirëpo, ata vazhduan të refuzonin dhe vazhduan të luftonin. Madje, duke thënë poezi heroike, ata filluan të sfidonin myslimanët dhe nxorën nga kalaja luftëtarin e tyre të pathyeshëm, Merhabin.

- A ka mes jush ndonjë trim që ka guxim të më dalë përballë? - tha ai.

Përballë tij doli vetë Aliu (r.a.), i cili luftoi heroikisht dhe e shtriu përtokë këtë jahudi të fuqishëm. Me t'u vrarë Merhabi, jahuditë u demoralizuan dhe nuk rezistuan më gjatë. Ata humbën shpresën dhe dorëzuan kalanë. Kështu, Hajberi ra plotësisht në dorën e myslimanëve. Ndërsa Aliu (r.a.), u bë çliruesi i Hajberit. Në këtë luftë u vranë 93 jahudi. Kurse myslimanët dhanë 15 dëshmorë.

c) Atentati i hakmarrjes ndaj Profetit (a.s.).

I Dërguari i Allahut (a.s.), qëndroi edhe disa ditë në Hajber. Pavarësisht sjelljes njerëzore me të cilën u trajtuan nga Profeti (a.s.), jahuditë planifikuan atentat kundër tij. E bija e njërit prej parisë së jahudive, Zejneb binti Harith, përgatiti një gosti për të Dërguarin e Allahut (a.s.), i cili erdhi së bashku me disa prej sahabëve. Ajo vuri në sofër mish deleje, të cilën e kishte përzier me një helm të fuqishëm. Sapo i Dërguari i Allahut (a.s.), vuri në gojë kafshatën e parë, e nxori menjëherë nga goja copën që kishte kafshuar dhe tha: "Ky mish po më njofton se është i helmuar. Mos hani prej tij!". Mirëpo, Bishr ibni Bera (r.a.), kishte ngrënë disa kafshata dhe vdiq menjëherë aty i helmuar. Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), i pyeti jahuditë se pse vepruan ashtu, ata u përgjigjën gjoja si me zgjuarsi:

- Nëse do të ishe gënjeshtar, do të shpëtonim prej teje. E, nëse do të ishe profet i vërtetë, ky helm nuk do të bënte dëm.

As gruaja që hodhi helm në mish nuk e mohoi fajin e vet dhe tha:

- Babai im, xhaxhai, burri dhe vëllezërit e mi vdiqën të gjithë në luftë. Prandaj doja të merrja hak.

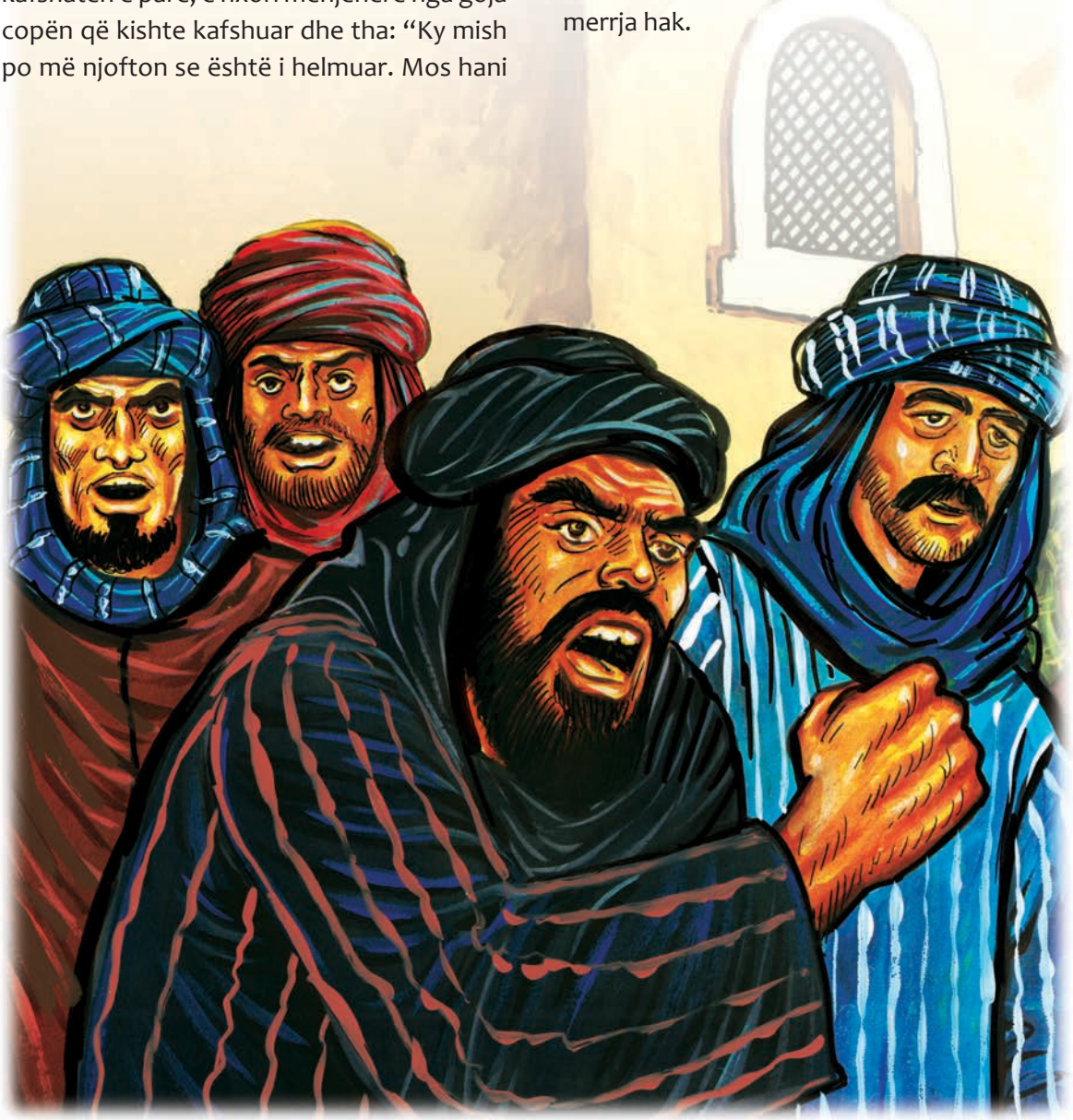

10. VIZITA NË QABE PAS SHUMË VITESH (VITI 629)

Hyrja e Myslimanëve në Mekë, ishte shumë emocionuese. I Dërguari i Allahut (a.s.), ecte mbi devenë e tij Kasva. Thirrjet e të gjithë besimtarëve që thonin njëherazi; "Allahu Ekber, Allahu Ekber... Lebbejk, Allahume lebbejk..." mbushnin qiellin. Qabja, me mallin ndaj së cilës jetuan për vite me radhë, ishte tashmë përballë tyre. Myslimanët po bënin umren të cilën një

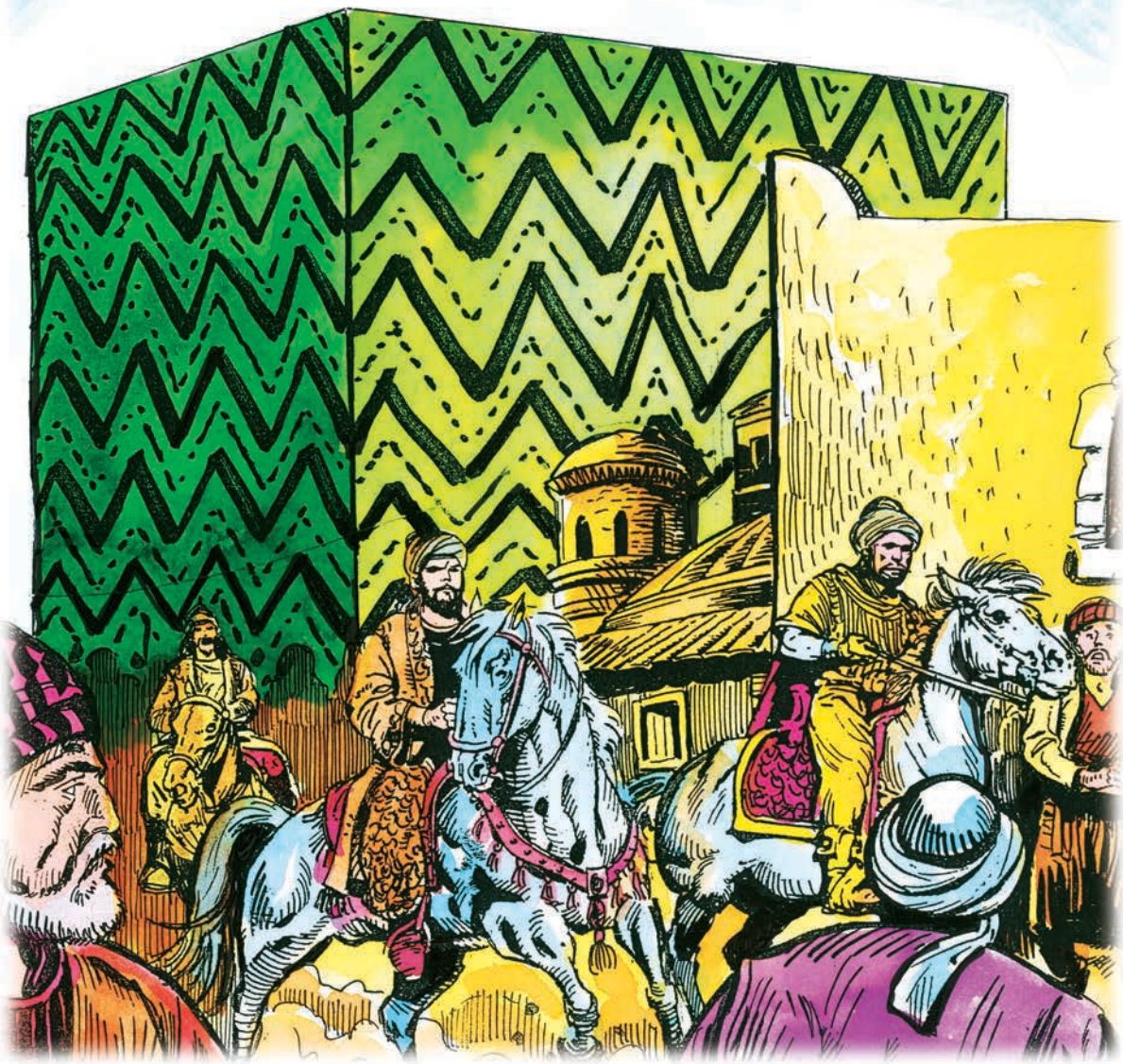

vit më parë nuk arritën ta bënin dot. Ata qëndruan tri ditë në Qabe. Ndërkohë idhujtarët i ndoqën nga larg adhurimet dhe veprimet e myslimanëve dhe thonin mes vete:

- Sa njerëz të sjellshëm dhe delikatë janë këta myslimanët!

- Adhurimet i kryejnë me qetësi dhe vëllazërisht duke respektuar njëri-tjetrin.

- Nuk dehen dhe shajnë njëri-tjetrin si ne.

- Po! Janë me të vërtetë njerëz me edukatë, të pastër dhe me moral të bukur!

- Ata e duan dhe e respektojnë njëri-tjetrin, qoftë gjatë adhurimit, qoftë gjatë bisedave. Ata kujdesen edhe për të drejtat e njëri-tjetrit dhe nuk janë egoistë si ne!

- Mbi të gjitha, shikoni se si e adhurojnë vazhdimisht Allahun në qetësi dhe me përkushtim!

- Këta janë me të vërtetë njerëz të mirë!

Morali i bukur i myslimanëve dhe eleganca e adhurimeve të tyre ndikoi shumë tek idhujtarët. Kur i njohën nga afër myslimanët, për të cilët nga larg ushqenin armiqësi, filluan të ndjenin admirim ndaj tyre. Madje, kishte prej atyre që nga brenda dëshironin të ishin edhe vetë myslimanë.

11. BETEJA E MUTES (VITI 629)

a) Vrasja e korrierit të Profetit (a.s.).

Kur Profeti (a.s.), dërgoi korrierë me letrat e ftesës Islame nëpër mbretëritë përreth, dërgoi një edhe tek Shurahbili, guvernatori i Busras në Siri, i cili ishte nën mbrojtjen e Bizantit.

Sahabi që i çoi letrën ishte Harith ibn Umejr (r.a.). Ai e gjeti Shurahbilin në provincën e Mutes dhe i dorëzoi letrën duke i thënë se ish-

te korrieri i të Dërguarit të Allahut (a.s.). Kur Shurahbili lexoi letrën, i irrituar tej mase dhe me një arrogancë të pashoqe e vrau menjëherë Harithin (r.a.), i cili ishte vetëm një korrier. Ky veprim i shumëzonte me zero të gjitha rregullat e protokolleve ndërshtetërore. Po ashtu, kjo nënkuptonte ofendim të rëndë dhe një sfidë të hapur ndaj dërguesit.

Për rrjedhojë, me qëllim që të mbronte dinjitetin dhe nderin e Islamit, i Dërguari i Allahut (a.s.), përgatiti një forcë prej tre mijë ushtarësh dhe e dërgoi atë drejt Shurahbilit nën komandën e Zejd bin Harithit (r.a.). Para se të niseshin, i Dërguari i Allahut (a.s.), i porositi komandantët:

"Në fillim ftojeni atë në Islam. Nëse nuk pranon, luftojeni! Mos prekni gratë, fëmijët dhe pleqtë! Mos prishni shtëpi, mos dëmtoni kafshët dhe të mbjellat!"

Pas kësaj, tha:

"Nëse Zejdi bie dëshmor në luftë, komandën ta marrë Xhaferri! Nëse edhe ai bie dëshmor, të komandojë Reuaha bin Abdullah! Por, nëse edhe ai bie dëshmor, caktoni vetë një komandant mes jush!"

b) Forca e armikut dhe trimëria e pashoqe e myslimanëve

Vetëm pasi hynë në tokat e Sirisë, myslimanët mësuan se kishin përballë një ushtri prej më së paku 100 mijë ushtarësh. Mbi të gjitha, edhe në aspektin ushtarak ishin të pajisur shumë më mirë se myslimanët. Kurse numri i myslimanëve ishte vetëm 3 mijë. Për këtë arsye, Zejdi (r.a.), mblodhi komandantët e tjerë dhe u këshillua me ta.

Çfarë mund të bënin 3 mijë luftëtarë me pajisje të mangëta luftarake përballë një force prej 100 mijë ushtarësh të armatosur gjer në dhëmbë? Vallë, a duhej të pyesnin njëherë të Dërguarin e Allahut (a.s.), e më pas të vepronin? Mirëpo, a nuk kishin ardhur për të luftuar deri aty? Ata nuk mund të ktheheshin pas pa luftuar! Kështu, Abdullah bin Rauaha (r.a.), i sheshoi të gjitha hezitimet duke thënë:

- Vëllezër! Ajo për të cilën po hezitojmë, është pikërisht synimi ynë. Pra, të biem dëshmorë. Të luftojmë për të lartësuar fenë tonë! O do të biem dëshmorë, o do të mbijetojmë si fitimtarë! A nuk janë që të dyja fitore?

Fjalimi i Abdullahut (r.a.), i ngriti peshë ndjenjat e besimit të besimtarëve trima. Për këtë arsye, ata thanë të gjithë njëzëri:

- Abdullahu ka të drejtë! Të luftojmë!

c) Koha për të rënë dëshmorë

Dy ushtritë u takuan në Mute. Zejdi (r.a.), u hodh përpara si luan me flamur në dorë. Ai luftoi heroikisht dhe tregoi se nuk kishte frikë nga vdekja. Mirëpo, ai ra dëshmor mes heshtave të armiqve. Më pas, komandën e mori Xhaferri (r.a.), i cili po ashtu luftoi me trimëri të madhe. Kur iu pre dora e djathtë, e mbajti flamurin me dorën e majtë. Por, kur iu pre edhe dora e majtë, ai e përqafoi flamurin me të dy krahët. Pavarësisht plagëve të shumta që mori, ai luftoi heroikisht deri në frymën e fundit. Pas Xhaferrit (r.a.), komandën e mori Abdullah bin Reuaha (r.a.). Ai luftoi heroikisht duke thënë vazhdimisht poezi dhe u përlesh me armikun derisa iu bë trupi shoshë. Pasi ra dëshmor edhe Abdullahu (r.a.), myslimanët mbetën pa komandant. Duke parë se përballë kishin një ushtri 30-40 herë më të madhe, myslimanët filluan të demoralizoheshin. Mirëpo, Halid bin Velidi, i cili ishte gjeni i strategjive luftarake, i mblodhi ushtarët myslimanë, që për pak sa nuk u shpërbënë. Në fakt, Halidi sapo ishte bërë mysliman. Por përsëri myslimanët u mblodhën përreth Halidit dhe luftuan deri në mbrëmje pas tij që i printe me flamur në dorë. Atë ditë, Halidit iu thyen nëntë shpata. Për këtë arsye, Halidi mori titullin "Sejfullah", pra "Shpata e Allahut". Kur ra nata, Halidi i organizoi përsëri ushtarët, duke ua ndërruar vendet. Pra, të parmit, i vendosi në fund, të djathtët, në të majtë dhe anasjelltas.

Të nesërmen, kur armiqtë panë ushtarë të rinj përballë, pandehën se myslimanëve u kishin ardhur përforcime. Kështu, si rezultat i një sulmi të ashpër e të papritur të Halidit, që në mëngjes herët, ushtria armike u shpërbë. Më pas, duke përfituar nga rasti, Halidi i tërhoqi ushtarët e tij me mjeshtëri dhe, pa pësuar shumë humbje, u kthyen në Medinë. Në këtë luftë të ashpër kundër një ushtrie të stërmadhe, myslimanët dhanë vetëm 12 dëshmorë.

JETIMËT E XHAFERRIT

Bashkëshortja e Xhaferrit (r.a.), Esma binti Umejs (r.anha), tregon:

Ne po prisnim me mall kthimin e Xhaferrit (r.a.), nga beteja e Mutes. Por, pak ditë para se të kthehej ushtria myslimane, i Dërguari i Allahut (a.s.), erdhi tek ne. Ndërkohë, unë kisha bërë brumin për bukë, u kisha larë fytyrën fëmijëve dhe u kisha krehur flokët. I Dërguari i Allahut (a.s.), më tha:

- O Esma, ku janë fëmijët e Xhaferrit?

Kur erdhën fëmijët, ai i mori një nga një në gji, i puthi dhe i përkëdheli. Ndërkaq, filluan t'i rridhnin lot nga sytë. Unë e pyeta:

- O i Dërguari i Allahut! Të qofshin falë nëna dhe babai im, pse qan? Pse sillesh ashtu ndaj fëmijëve të mi, sikur të ishin jetimë? Apo mos ka ardhur ndonjë lajm i hidhur nga Xhaferri me shokë?

I Dërguari i Allahut (a.s.), tha:

- Po, ata sot ranë dëshmorë!

Ndërsa unë nisa të vajtoja duke thënë:

- Mjerë imzot, mjerë Xhaferri im!

Profeti u ngrit dhe shkoi tek e bija, Fatimja, dhe i tha:

- Gatuani ushqim për familjen e Xhaferrit! Ata sot janë të zënë me hidhërimin që u ka rënë!

Kështu, neve na sollën ushqim tri ditë rresh. Pas tri ditësh, i Dërguari i Allahut (a.s.), erdhi dhe na tha:

- Mos qani më për tim vëlla! Këtej e tutje, kujdesi për fëmijët e tim vëllai më takon mua!

PYETJE

Sa kam mësuar?

1. Çfarë dëshironte i Dërguari i Allahut (a.s.), para betejës së Uhudit? Çfarë përfundimesh dolën nga mbledhja që bëri me sahabët?

.....

.....

2. Përse e braktisën detyrën shigjetarët në kodrën Ajnejn?

.....

.....

3. Si do të përfundonte beteja e Uhudit nëse shigjetarët nuk do t'i kishin braktisur pozicionet e tyre?

.....

.....

4. Si e shprehu i Dërguari i Allahut (a.s.), dashurinë që kishte për xhaxhain e vet, Hamzanë (r.a.), i cili ra dëshmor në betejën e Uhudit?

.....

.....

5. Çfarë përgjigjeje u dha Zejd bin Desine (r.a.), kur idhujtarët i thanë: "A do të dëshiroje të ishte Profeti yt në vendin tënd, me kusht që të shpëtoje jetën tënde?"

.....

.....

6. Cilat janë veprat e tjera të këqija që u ndaluan bashkë me alkoolin në Kuran, ku për të cilat thuhet se janë punë të shëmtuara të shejtanit?

.....

.....

7. Cilat ishin tri shenjat e profetësisë, që Selman el-Farisiu (r.a.), kishte mësuar për të njohur profetin e vërtetë?

.....

.....

8. Në cilin vit të hixhrit u zhvillua beteja e Hendekut?

.....

.....

9. Si ndodhi, që në betejën e Hendeku, ndërkohë që lufta ishte në favor të armiqve, përfundoi me fitoren e myslimanëve?

.....

.....

10. Cilat janë pikat kryesore të Marrëveshje së Hudejbijes?

.....

.....

11. Pse i Dërguari i Allahut (a.s.), e ktheu pas Ebu Xhendelin (r.a.), i cili erdhi tek ai pas nënshkrimit të Marrëveshjes së Hudejbijes?

.....

.....

12. Cila ishte kërkesa e të Dërguarit të Allahut (a.s.), në letrat drejtuar mbretërve?

.....

.....

13. Cili ishte justifikimi i jahudive për atentatin ndaj të Dërguarit të Allahut (a.s.)?

.....

.....

14. Çfarë kanë menduar idhujtarët për myslimanët kur i shihnin nga larg duke kryer umren, një vit pas Marrëveshje së Hudejbijes?

.....

.....

15. Cilët ishin tre sahabët që morën komandën me radhë në betejën e Mutes? Kush e mori komandën pas këtyre tre sahabëve?

.....

.....

Të provojmë veten!

1) Në cilin vit të erës sonë u zhvillua beteja e Uhudit?

A) 623 B) 624
C) 625 D) 626

2) Cila është pika kryesore së cilës i Dërguari i Allahut (a.s.), i jepte rëndësi të madhe në përcaktimin e mënyrës së luftës?

A) Trimëria B) Drejtësia
C) Këshillimi D) Heroizmi

3) Cilin sahab caktoi i Dërguari i Allahut (a.s.), si zëvendës të tij në Medinë, kur dolën në betejën e Uhudit?

A) Aliun (r.a.)
B) Osmanin (r.a.)
C) Abdullah ibn Ummi Mektumin (r.a.)
D) Zejd ibn Thabitin (r.a.)

4) Për çfarë i porositi i Dërguari i Allahut (a.s.), shigjetarët që vendosi në kodrën Ajnejn?

A) Të mbronin flamurin.
B) Të mos braktisnin pozicionet pa ardhur urdhri i tij.
C) Të mbronin Hamzanë (r.a.).
D) Të zbrisnin në fushëbetejë për të mbrojtur Profetin (a.s.), në rast vështirësie.

5) Përse i braktisën pozicionet e tyre shigjetarët në betejën e Uhudit?

A) Për të mbrojtur të Dërguarin e Allahut (a.s.).
B) Për të ndihmuar shokët e tyre në luftë.
C) Për të mbledhur plaçkë lufte duke pandehur se kishin fituar.
D) Për të zbatuar urdhrin e Profetit (a.s.).

6) Cila prej këtyre ndodhive nuk i ngjau të Dërguarit të Allahut (a.s.) në betejën e Uhudit?

A) Iu ça buza
B) Iu thye dhëmbi
C) Iu këput thoi
D) Iu ngulën në faqe telat e parzmores

7) Në cilën betejë i Dërguari i Allahut (a.s.), dëshiroi të kishte rënë dëshmor bashkë me sahabët e tjerë që u vranë?

A) Betejën e Mutes
B) Betejën e Uhudit
C) Betejën e Hendekut
D) Betejën e Bedrit

8) Si u shpreh Ebu Sufjani kur dëgjoi përgjigjen e Hubejb Bin Adijit (r.a.), para se ta ekzekutonin?

A) Profeti i tyre duhet t'i ketë magjepsur këta njerëz.
B) Këta myslimanë do kenë luajtur mendsh.
C) Unë nuk kam parë askënd të duhet kaq shumë nga shokët e vet.
D) Njeriu duhet të mendojë më parë për veten e tij.

9) Cila prej veprave të mëposhtme nuk është ndaluar bashkë me ajetin që zbriti për alkoolin?

A) Kumari
B) Shigjetat e fatit
C) Idhujt
D) Zinaja

10) Cilën prej kategorive të mëposhtme ka mallkuar i Dërguari i Allahut (a.s.), në lidhje me alkoolin?

I. Atë që e pi
II. Atë që jep për të pirë
III. Atë që e bart
IV. Atë që e sheh
V. Atë që e blen dhe e shet

A) I, II dhe III
B) I, II, III dhe V
C) I, IV, V
D) I, II, III, IV, V

11) Në cilën pjesë të trupit të Profetit (a.s.), gjendej vula e profetësisë?

A) Mes dy vetullave
B) Në mes të pëllëmbës së dorës
C) Në faqe
D) Mes dy shpatullave

12) Cila sure e Kuranit flet më tepër në lidhje me betejën e Hendekut?

A) Bekare
B) Ahzab
C) Jasin
D) Rrahman

13) Cilët ishin dy grupet që tradhtuan myslimanët në betejën e Hendekut?

A) Jahuditë dhe të krishterët
B) Të krishterët dhe idhujtarët
C) Hipokritët dhe të krishterët
D) Hipokritët dhe jahuditë

14) Kush quhet hipokrit?

A) Ai që është bërë mysliman me detyrim.
B) Ai që e mohon Islamin me gjuhë.
C) Ai që bëhet bashkë me mohuesit kundër myslimanëve.
D) Ai që thotë se është mysliman, por në të vërtetë nuk beson.

15) Për sa vjet u nënshkrua Marrëveshja e Hudejbijes?

A) 16
B) 14
C) 10
D) Pafund

16) Cili prej ajeteve të mëposhtme ka më tepër lidhje me Marrëveshjen e Hudejbijes?

A) Nëse do t'i numëronit mirësitë e Allahut, nuk do të mund t'i llogarisnit ato!...
B) Vërtet, urdhri i Tij, kur Ai dëshiron diçka, është që t'i thotë asaj "Bëhu!" - dhe ajo bëhet.
C) Por mund ta urreni një gjë, ndërkohë që ajo është e mirë për ju...
D) I shpëtuar është ai që pastrohet, e përmend emrin e Zotit të vet dhe fal namaz!

17) Cila prej pikave të mëposhtme është rezultati pozitiv i Marrëveshjes së Hudejbijes?

I. Idhujtarët i njohën myslimanët si një forcë më vete.
II. U përshpejtua përhapje e Islamit.
III. U shtuan marrëdhëniet e myslimanëve me fiset dhe shtetet përreth.
IV. Myslimanët e vizituan Qaben po atë vit.

A) I, IV B) I, II, IV
C) I, III D) I, II, III

18) Cili prej sunduesve iu përgjigj pozitivisht ftesës Islame të Profetit (a.s.)?

A) Mbreti i Bizantit, Herakliu
B) Mbreti i Persisë, Husrev Perviz
C) Mbreti i Etiopisë, As'hame
D) Guvernatori i Busrës, Shurahbili

19) Cili prej sahabëve e mori sanxhakun ditën e çlirimit të Hajberit?

A) Zejdi (r.a.) B) Omeri (r.a.)
C) Aliu (r.a.) D) Sa'di (r.a.)

20) Sa ishte numri i myslimanëve në betejën e Mutes?

A) 5000 B) 50000
C) 10000 D) 3000

MËSOJMË JETËN E PROFETIT

PJESA E KATËRT

- *Çlirimi i Mekës (Viti 630)*
- *Beteja e Hunejnit (Viti 630)*
- *Viti i të dërguarve (Viti 631-630)*
- *Myslimanët kryejnë haxhin (Viti 631)*
- *Haxhi i lamtumirës (Viti 632)*

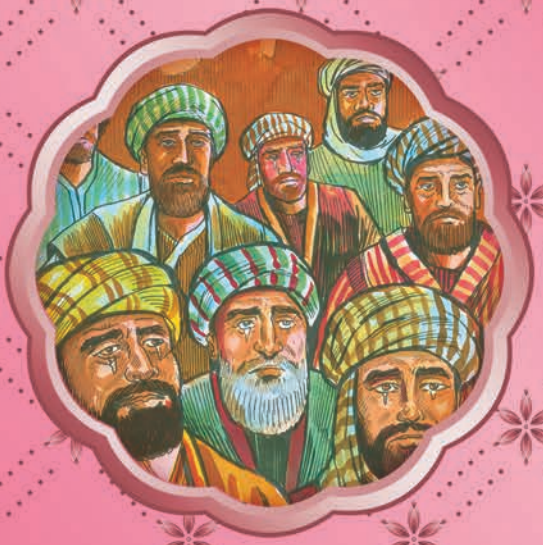

1. ÇLIRIMI I MEKËS (Viti 630)

a) Idhujtarët prishin marrëveshjen e Hudejbijes

Sipas Marrëveshjes së Paqes të Hudejbijes, qoftë myslimanët, qoftë idhujtarët, mund të bënin marrëveshje me çdo fis që dëshironin. Bazuar në këtë, fisi Huzaa hyri nën mbrojtjen e myslimanëve. Ndërsa fisi Beni Bekr hyri nën mbrojtjen e idhujtarëve.

Një natë, fisi Beni Bekr sulmoi befasisht fisin Huzaa, duke marrë mbështetje dhe kurajë nga idhujtarët. Ndërmjet këtyre dy fiseve kishte armiqësi të vjetër, por këtë herë, situata ishte krejt tjetër. Në këtë sulm ishin prezentë edhe disa të rinj prej idhujtarëve mekas, si Ikrime, Safuani dhe Suhejli. Si pasojë e këtij sulmi të pabesë dhe brutal vdiqën 23 veta nga fisi Huzaa. Kurse të tjerët që mbetën, mezi shpëtuan kokën duke u strehuar në Qabe. Pas kësaj ngjarjeje, një delegacion prej dyzet personash nga fisi Huzaa shkoi në Medinë. Ata i treguan

Sipas jush, çfarë do të bëjë Profeti ynë (a.s.) në këtë situatë?

.....

.....

gjendjen të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe i kërkuan ndihmë.

Fisit Huzaa kishte miqësi të hershme me myslimanët. Ata i kanë ndihmuar shumë myslimanët në të kaluarën. Prandaj i Dërguari i Allahut (a.s.), u mërzit jashtëzakonisht shumë për atë që iu bë fisit Huzaa dhe u dha fjalën atyre se do t'i ndihmonte. Ai dërgoi menjëherë një korrier tek idhujtarët mekas dhe i paralajmëroi:

"Ose do të paguani dëmshpërblimin e të vrarëve të fisit Huzaa, ose do të hiqni dorë nga mbrojtja e Beni Bekrit."

Po ashtu, Profeti (a.s.), i njoftoi ata se nëse nuk do të pranonin njërin prej këtyre dy kushteve, Marrëveshja e Hudejbijes do të konsiderohej e prishur.

Mekasit nuk i pranuan këto dy kushte dhe bënë të ditur se e kanë prishur Marrëveshjen e Hudejbijes. Kështu, ata prishën zyrtarisht marrëveshjen, që në fakt e kishin prishur duke i vrarë banorët e fisit Huzaa. Pa kaluar shumë, idhujtarët mekas e kuptuan se kishin bërë gabim që kishin prishur marrëveshjen, sepse kjo do të thoshte shpallje lufte ndaj myslimanëve. Ebu Sufjani, që ishte prej të parëve të Mekës, shkoi menjëherë në Medine për të rinovuar marrëveshjen e paqes, por të gjithë

myslimanët e injoruan. Propozimet për paqe që kishte sjellë, nuk e bënin të mundur çuarjen në vend të drejtësisë. Ai u kthye në Mekë pa asnjë zgjidhje dhe tregoi gjithçka që kishte ndodhur. Ata që e dëgjuan, thanë:

- Sa keq! Ti nuk paske bërë dot asgjë! Nuk na paske sjellë as lajmin e paqes, në mënyrë që të jemi të sigurt. Por nuk na paske ke sjellë as lajmin e luftës, në mënyrë që të përgatitemi.

b) Ushtria islame përgatitet për luftë dhe përparimi drejt Mekës

Kishte ardhur koha për t'i dhënë fund përçarjes dhe armiqësisë që kishin shkaktuar idhujtarët mekas. Qabja ishte shtëpia e Allahut. Ajo i përkiste Allahut dhe ishte vendi ku myslimanët kryenin adhurimet. Por idhujtarët e kishin mbushur me idhuj këtë vend dhe e kishin shndërruar në një qendër të besimeve të tyre të devijuara. Qabja duhej të pastrohej dhe të merrte përsëri vlerën që e meritonte. Pastaj, Meka ishte vendi i myslimanëve të cilët ishin detyruar ta braktisnin për shkak të padrejtësive të idhujtarëve.

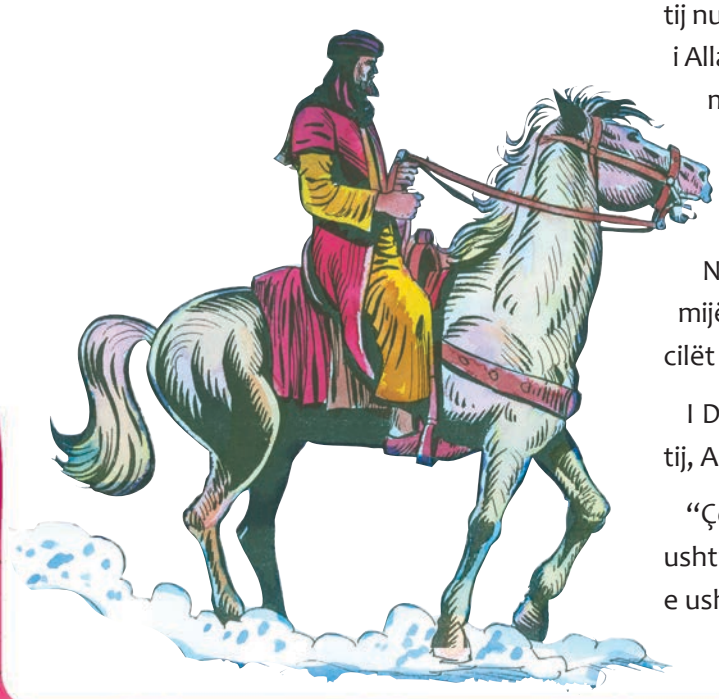

I Dërguari i Allahut (a.s.), filloi përgatitjet për luftë në mënyrë të fshehtë. Pra, në fillim, përveç vetë Profetit (a.s.), askush nuk e dinte këtë vendim. Ai vendosi njësi rojesh nëpër të gjitha rrugët ndërmjet Mekës dhe Medinës dhe mori masat që në Mekë të mos shkonte asnjë lajm për përgatitjet e ushtrisë.

Ditën e dhjetë të Ramazanit, që i takonte ditën e hënë, i Dërguari i Allahut (a.s.), u nis nga Medina drejt Mekës me një ushtri prej 10 mijë vetësh. Bashkë me njësitë ushtarake që iu bashkuan përgjatë rrugës, numri i myslimanëve shkoi deri në 12 mijë.

Për shkak se të gjitha rrugët u mbajtën nën kontroll dhe asnjë lajm nuk shkoi dot në Mekë, idhujtarët nuk kishin aspak dijeni për ardhjen e myslimanëve, derisa ata erdhën afër Mekës. Kur dëgjuan se myslimanët kishin ardhur shumë afër, i zuri paniku.

Lideri i tyre, Ebu Sufjani, mori me vete disa persona të tjerë dhe doli nga Meka për të kuptuar se çfarë po ndodhte. Kur u afrua pranë vendit ku po fushonte ushtria islame, pa me mijëra zjarre të ndezura. Përgjatë gjithë jetës së tij nuk kishte parë një ushtri të tillë. I Dërguari i Allahut (a.s.), dëshironte që ushtria të dukej më e madhe në numër, në mënyrë që t'ua thyente idhujtarëve dëshirën për rezistencë. Për këtë arsye ai kishte urdhëruar që çdo mysliman të ndizte nga një zjarr. Ndërkohë që Ebu Sufjani po shkonte drejt mijëra zjarreve të ndezura, u kap nga rojet, të cilët e çuan tek i Dërguari i Allahut (a.s.).

I Dërguari i Allahut (a.s.), i tha xhaxhait të tij, Abbasit:

"Çoje Ebu Sufjanin te vendi ku do të kalojë ushtria, në mënyrë që të shohë madhështinë e ushtrisë islame!"

Ndërsa ushtarët kalonin me radhë para Ebu Sufjanit njësi pas njësie, Ebu Sufjanit i shtohej mahnitja ndaj numrit të ushtrisë dhe rregullit të saj. Në një moment tha:

- O Abbas, sa e paska zmadhuar mbretërimin biri i vëllait tënd!

- Jo! - i ndërhyri Abbasi - ky nuk është mbretërim, po profetësi!..

Pastaj u larguan prej aty dhe shkuan tek Profeti (a.s.), i cili e pyeti:

- Ej, Ebu Sufjan, akoma s'ka ardhur koha të thuash "La ilahe il-lallah / Nuk ka zot tjetër veç Allahut"?

Pasi u mendua pak, Ebu Sufjani e tha Fjalën e Njësisë, por nuk e tha pjesën e vërtetimit të Profetit, i cili e pyeti prapë:

"Po koha për të thënë se unë jam i Dërguari i Allahut, s'ka ardhur?"

Ebu Sufjanit i erdhi shumë rëndë për ta thënë këtë. Pohimi dhe pranimi i diçkaje që ai kishte vite që luftonte, ishte një gjë shumë e vështirë. Megjithatë, me inkurajimin e Abbasit (r.a.), ai e tha të plotë Dëshminë Islame: "La ilahe il-lallah Muhammedun Resulullah". Tashmë Ebu Sufjani ishte një mysliman. Ai u kthye menjëherë në Mekë, shkoi në Qabe ku e prisnin mekasit dhe u tha:

- Muhamedi (a.s.), po vjen në Mekë me një ushtri, së cilës nuk keni mundësi t'i bëni ballë. Le ta dinë të gjithë se, kushdo që hyn në shtëpinë e Ebu Sufjanit, është i sigurt. Ai që lë armën dhe qëndron në shtëpinë e vet, nuk do të preket. Kushdo që strehohet në Qabe është i sigurt!

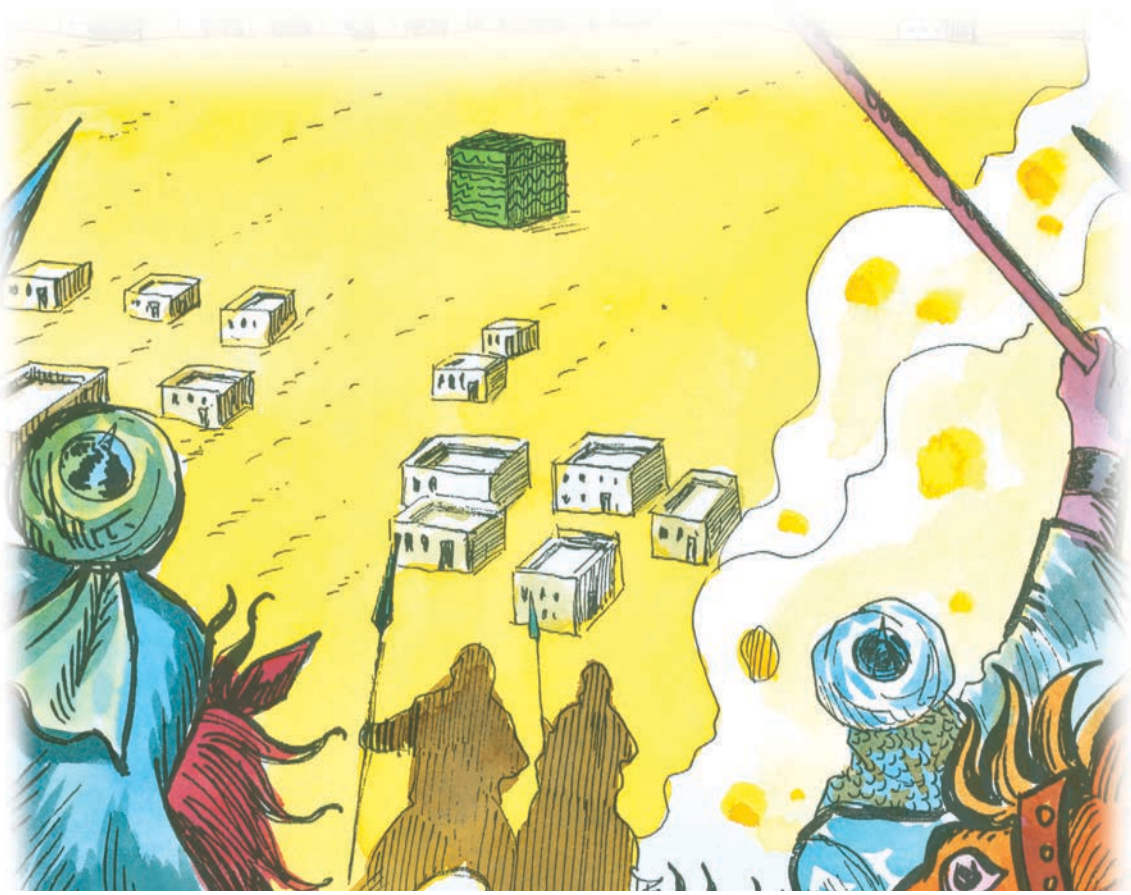

c) Qabja pastrohet nga idhujt

I Dërguari i Allahut (a.s.), i këshillonte sahabët e tij duke u thënë:

"Mos shkaktoni luftë! Mos luftoni pa ju luftuar! Mos derdhni gjak pa ju sulmuar apo pa qenë të detyruar!"

Cili është shkaku që Profeti (a.s.), i ka thënë këto fjalë?

.....

.....

I Dërguari i Allahut (a.s.), po hynte në Mekë nga katër anët bashkë me ushtrinë madhështore. Myslimanët, të cilët ishin detyruar ta braktisnin Mekën tetë vite më parë, duke lënë pas shtëpitë, kopshtet dhe tokat e tyre për shkak të padrejtësive dhe torturave, tashmë po ktheheshin me një madhështi që ua merrte mendtë idhujtarëve të Mekës.

Ndërsa i Dërguari i Allahut (a.s.), qëndronte kokulur me modesti mbi devenë e tij. Ashtu i ulur sikur të ishte në sexhde, ai e falënderonte dhe e madhëronte Allahun mijëra herë për këtë fitore që u kishte dhënë.

Ushtria Islame hyri në Mekë pa u përballur me asnjë lloj rezistence serioze. Pasi hyri në qytet, i Dërguari i Allahut (a.s.), mori gusul për të vizituar Qaben dhe fali namaz. Gjatë gjithë rrugës këndoi Kuran, pastaj hyri në Qabe, të cilën e gjeti të mbushur plot me idhuj. Aty gjendeshin 360 idhuj, të cilët i Dërguari i Allahut (a.s.), i rrëzoi një nga një me shkopin e tij dhe thoshte:

"E vërteta erdhi, ndërsa e pa**vërteta u shkatërrua. Sigurisht, e pavërteta është e paracaktuar të zhduket!"** (Isra, 81)

Idhujtarët e panë të habitur shkatërrimin e idhujve që i adhuronin për zot dhe shndërrimin e tyre në një grumbull copash të pavlera. Ato copa guri që u përgjëroheshin dhe

u kërkonin ndihmë, tashmë ishin shndërruar në mbeturina.

d) Dita e vëllazërisë dhe faljes

I Dërguari i Allahut (a.s.), u ndal te pragu i derës së Qabesë dhe u hodhi një shikim mekasve që ishin mbledhur. Këta njerëz që kishin bërë çdo padrejtësi dhe ligësi ndaj tij dhe myslimanëve për 20 vjet me radhë, tashmë po prisnin vendimin që do ta jepte ai. Profeti (a.s.), u tha:

"Nuk ka zot tjetër veç Allahut. Vetëm Ai është. Ai nuk ka asnjë të ngjashëm ose të barabartë. Allahu e plotësoi fjalën e dhënë, e ndihmoi robin e Vet dhe të gjithë armiqtë ia shpartalloi! Me përjashtim të shërbimeve të Qabes dhe dhënies ujë haxhinjve, të gjitha traditat dhe zakonet e vjetra, çështjet gjyqësore pasurore dhe gjaqet i kam vënë sot nën këmbët e mia!

O kurejshë! Allahu ua ndaloi krenarinë injorante, si mburrjen me soj e sorollop! Të gjithë njerëzit kanë rrjedhur nga Ademi, kurse ai e ka prejardhjen prej dheu!"

Pastaj tha:

-O populli i kurejshëve! Ç'pandehni se do të bëj me ju tani?

Mekasit iu përgjigjën me një zë:

- Duke shpresuar të mirën prej teje, ne mendojmë se ti do të na bësh të mirë se ti je një vëlla i mirë dhe je biri i një vëllai të mirë!

Nisur nga kjo, Profeti (a.s.), u tha:

- Edhe unë po ju them siç u ka thënë Jusufi

(a.s.), vëllezërve të tij, të cilët u përpoqën ta vrisnin: "...Sot s'ka qortim për ju; Allahu do t'ju falë. Ai është më i mëshirshmi i mëshiruesve!" (Jusuf, 92)

- Shkoni, tashmë jeni të lirë!

Në kohën e namazit të drekës, Bilali (r.a.), hipi mbi Qabe dhe filloi të thërriste ezanin me zërin e tij të bukur e kumbues. Fjalët "All-llahu ekber, All-llahu ekber" i entuziazmonin zemrat e besimtarëve dhe i trembnin zemrat e idhujtarëve.

Në ato momente, disa veta prej të parëve të kurejshëve si Ebu Sufjani, Attab ibn Esidi dhe Harith ibn Hishami, ishin mbledhur në një qoshe të oborrit të Qabesë dhe po flisnin. Attabi tha:

- Babai im paska qenë një burrë me fat që vdiq para se ta dëgjonte këtë zë (të ezanit).

Ndërsa Harithi u shpreh:

- Sikur ta dija se fjalët e tij janë të vërteta, pasha Zotin edhe unë do të shkoja dhe do të bëhesha mysliman.

Ndërsa Ebu Sufjani tha:

- Unë s'po flas fare. Nëse them ndonjë gjë, kam frikë se edhe këta gurët e çakllit do të flasin dhe do ta lajmërojnë Muhamedin.

Pak më vonë, i Dërguari i Allahut (a.s.), shkoi pranë tyre dhe u tregoi një për një se çfarë kishin folur me njëri-tjetrin. Nisur nga kjo të gjithë thanë:

- Ato që folëm ne nuk i dëgjoi askush! Kjo është një mrekulli! Ne dëshmojmë se ti je i Dërguari i Allahut.

Pas namazit të drekës Profeti (a.s.), u ul në një vend të lartë të kodrës Safa. Të gjithë ata që dëshironin të bëheshin myslimanë, shkonin te i Dërguari i Allahut (a.s.), thoshin shehadetin dhe i jepnin besën. Në fillim, Profeti (a.s.), mori besën nga burrat, pastaj nga gratë. Burrat erdhën një nga një, i kapën dorën të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe i dhanë besën. Ndërsa në lidhje me dhënien e besës nga gratë, zbriti ky ajet fisnik:

"O Profet, nëse vijnë tek ty besimtaret e të betohen se nuk do t'i shoqërojnë Allahut asgjë (në adhurim), nuk do të vjedhin, nuk do të bëjnë imoralitet, nuk do t'i vrasin fëmijët e tyre, nuk do të sjellin ndonjë shpifje të sajuar nga ato vetë dhe se nuk do të të kundërshtojnë në çfarë është e drejtë dhe e arsyeshme, atëherë ti pranoje betimin e tyre dhe lutju Allahut t'i falë. Vërtet, Allahu është Falës dhe Mëshirëplotë." (Mumtehine, 12.)

Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), mori besën nga gratë, nuk veproi siç bëri me burrat duke u dhënë dorën. Aty u soll një enë e mbushur plot me ujë. I Dërguari i Allahut (a.s.), i futi duart e bekuara në atë enë, pastaj gratë i fusnin duart në atë ujë dhe jepnin besën (betoheshin) se do t'i zbatonin urdhrat që përmendeshin në ajetin fisnik. Në fakt, dora e të Dërguarit të Allahut (a.s.), nuk ka prekur asnjë dorë gruaje të huaj përveç (atyre) të familjes së vet.

KËSHTU TË DO MIKU I SINQERTË!

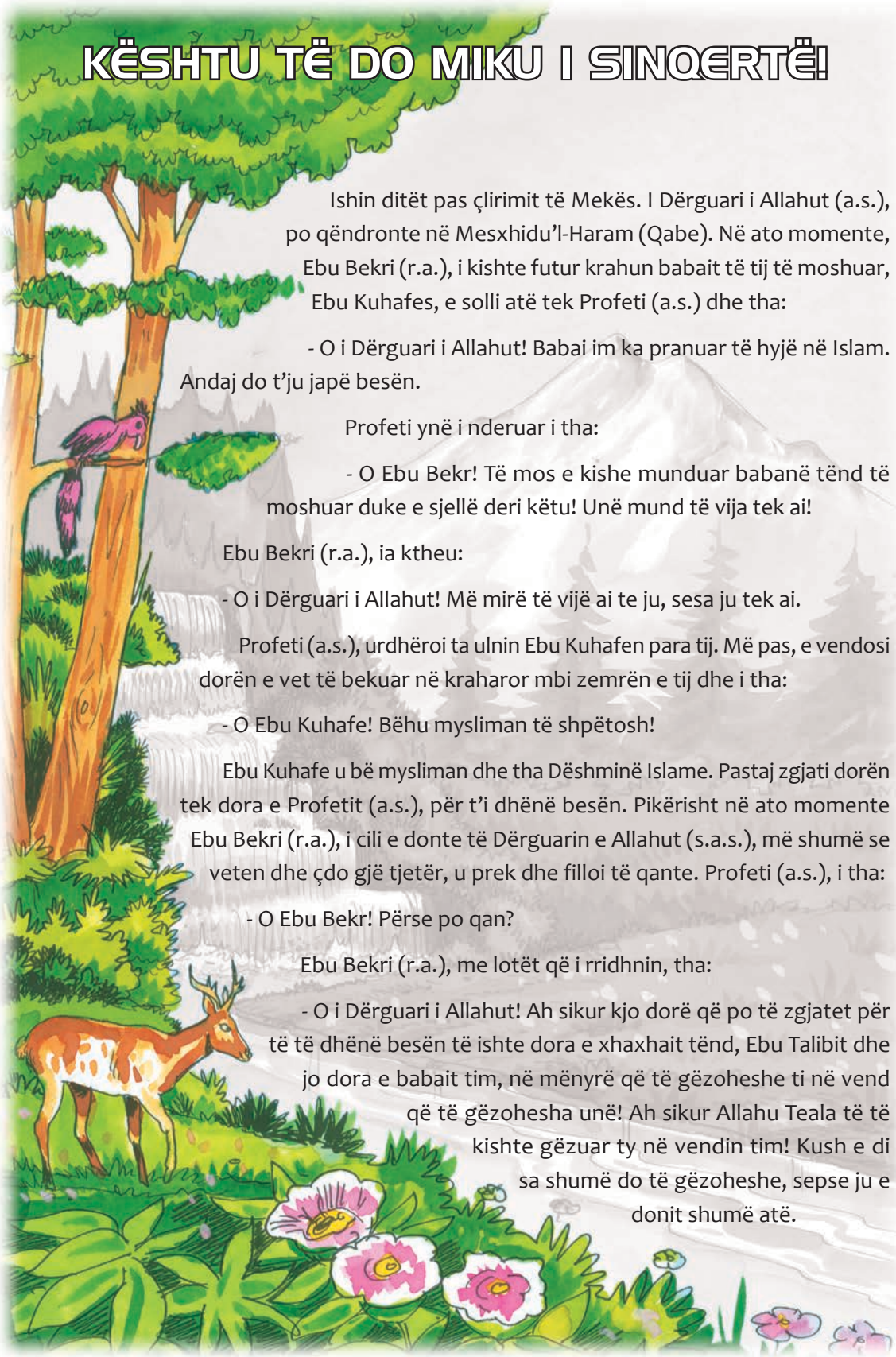

Ishin ditët pas çlirimit të Mekës. I Dërguari i Allahut (a.s.), po qëndronte në Mesxhidu'l-Haram (Qabe). Në ato momente, Ebu Bekri (r.a.), i kishte futur krahun babait të tij të moshuar, Ebu Kuhafes, e solli atë tek Profeti (a.s.) dhe tha:

- O i Dërguari i Allahut! Babai im ka pranuar të hyjë në Islam. Andaj do t'ju japë besën.

Profeti ynë i nderuar i tha:

- O Ebu Bekr! Të mos e kishe munduar babanë tënd të moshuar duke e sjellë deri këtu! Unë mund të vija tek ai!

Ebu Bekri (r.a.), ia ktheu:

- O i Dërguari i Allahut! Më mirë të vijë ai te ju, sesa ju tek ai.

Profeti (a.s.), urdhëroi ta ulnin Ebu Kuhafen para tij. Më pas, e vendosi dorën e vet të bekuar në kraharor mbi zemrën e tij dhe i tha:

- O Ebu Kuhafe! Bëhu mysliman të shpëtosh!

Ebu Kuhafe u bë mysliman dhe tha Dëshminë Islame. Pastaj zgjati dorën tek dora e Profetit (a.s.), për t'i dhënë besën. Pikërisht në ato momente Ebu Bekri (r.a.), i cili e donte të Dërguarin e Allahut (s.a.s.), më shumë se veten dhe çdo gjë tjetër, u prek dhe filloi të qante. Profeti (a.s.), i tha:

- O Ebu Bekr! Përse po qan?

Ebu Bekri (r.a.), me lotët që i rridhnin, tha:

- O i Dërguari i Allahut! Ah sikur kjo dorë që po të zgjatet për të të dhënë besën të ishte dora e xhaxhait tënd, Ebu Talibit dhe jo dora e babait tim, në mënyrë që të gëzoheshe ti në vend që të gëzohesha unë! Ah sikur Allahu Teala të të kishte gëzuar ty në vendin tim! Kush e di sa shumë do të gëzoheshe, sepse ju e donit shumë atë.

2. LUFTA E HUNEJNIT (Viti 630)

a) Frika e hevazinasve

Hunejn, është emri i një lugine ndërmjet Mekës dhe Taifit, rreth 16 kilometra larg Mekës. Para Islamit, arabët këtu organizonin panaire dhe gara poezish ndërmjet poetëve.

Fisi Hevazin, i cili e filloi luftën e Hunejnit, ishte një prej fiseve më të mëdha të Arabisë. Kur ky fis dëgjoi se Meka ishte çliruar nga myslimanët dhe se ishin thyer të gjithë idhujt në Qabe, u shqetësua së tepërmi. Ata filluan të thoshin se nëse nuk do të merrnin masa, një ditë do t'u ndodhte edhe atyre e njëjta gjë. Prandaj Hevazinasit filluan menjëherë përgatitjet për luftë. Edhe fisi Thakif që banonte në Taif u bashkua menjëherë me ata. Hevazinasit përgatitën një ushtri prej 20 mijë trupash, bashkë me disa fise të vogla që iu bashkuan, dhe u mblodhën në luginën e Hunejnit. Ata e konsideronin këtë luftë si një çështje për jetë a vdekje. Për këtë arsye, i kishin marrë me vete edhe bashkëshortet, fëmijët, të gjitha kopetë e deveve, deleve e kuajve dhe të gjitha gjërat e çmueshme. Përpara kishin vetëm dy alternativa. Ose do ta fitonin

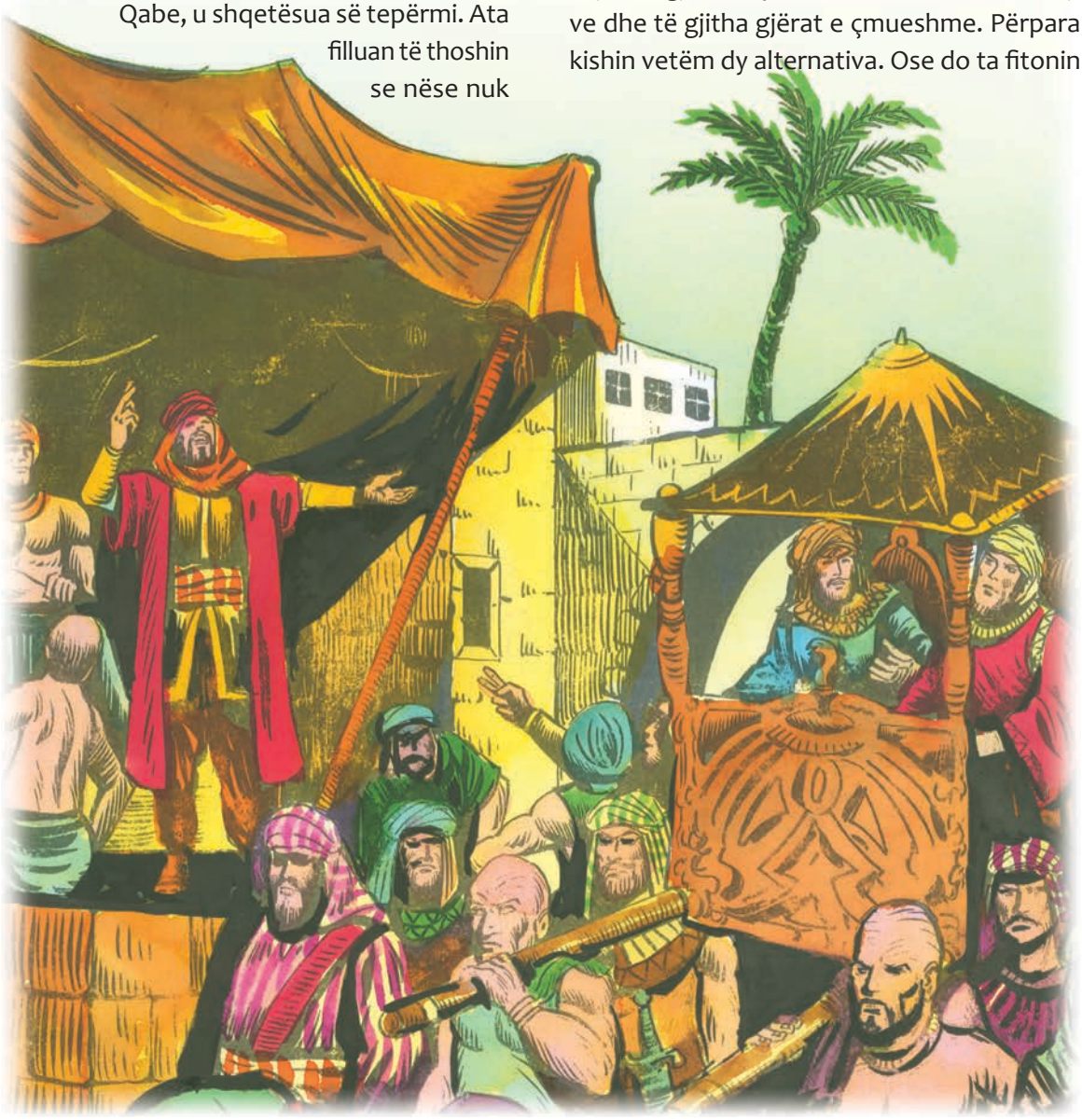

luftën dhe do t'i zhduknin myslimanët, ose do të vdisnin dhe do të humbnin gjithçka.

b) Kur ushtria islame ra në kurth

Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), dëgjoi se armiku ishte mbledhur në Hunejn dhe kërkonte luftë, përgatiti menjëherë një ushtri prej 12 mijë trupash dhe u nis. Dhjetë mijë veta të kësaj ushtrie përbëheshin nga luftëtarët që kishin ardhur nga Medina për çlirimin e Mekës, ndërsa 2 mijë vetat e tjerë, ishin prej idhujtarëve të vjetër që tashmë ishin bërë myslimanë. Krahas këtyre, gjendeshin edhe rreth tetëdhjetë veta prej idhujtarëve të Mekës që akoma nuk ishin bërë myslimanë.

Ushtria e myslimanëve ishte në gjendje shumë të mirë, qoftë nga aspekti i numrit, qoftë nga aspekti i armatimit dhe pajisjeve. Ajo ishte ushtria islame më e përsosur dhe më e fuqishme deri në atë periudhë. Kjo gjendje shkaktoi mburrje dhe krenari ndërmjet myslimanëve. Ata thoshin për veten e tyre: "Tashmë kjo ushtri nuk mund të mposhtet!" Edhe komandantët ishin të sigurt se do të korrnin fitore.

Forcat armike kishin shkuar më parë në lugi-

A është ky qëndrim i drejtë sipas jush? Përse?

.....

.....

nën e Hunejnit dhe kishin ngritur kurthe duke u vendosur nëpër pjesët më të larta dhe nëpër vendet më të përshtatshme. Ndërsa ushtria e myslimanëve arriti në Hunejn në errësirën e mëngjesit dhe zuri vend në pjesët e ulëta të luginës. Të dyja ushtritë dolën përballë njëratjetrës.

Forcat pararojë të ushtrisë Islame ranë në kurth kur po kalonin nga një luginë në errësirën e mëngjesit. Mbi ta filluan të binin si shi me mijëra shigjeta. Armiku filloi të sulmonte nga çdo anë. Në atë errësirë të madhe, njerëzit nuk mund të shihnin as njëri-tjetrin. Forcat pararojë filluan të shpërbëheshin dhe të tërhiqeshin pas. Në atë luginë të ngushtë, myslimanët nuk po e kuptonin dot se çfarë po u ndodhte nën shiun e shigjetave të armikut që gjendej nëpër shpate. Ata u çoroditën dhe filluan të luftonin me njëri-tjetrin. Aty filloi një gjendje paniku. Në këtë mënyrë, ushtria e përsosur që pandehej se nuk mposhtej, filloi të shpërbëhej ngaqë ushtarët arratiseshin nga çdo anë akoma pa filluar lufta.

Ndërkohë, i Dërguari i Allahut (a.s.), shkonte drejt armikut me mushkën ku kishte hipur. Pranë të Dërguarit të Allahut (a.s.), kishin mbetur rreth 80-100 veta prej sahabëve kryesorë, si Ebu Bekri (r.a.), Omeri (r.a.), Aliu (r.a.), etj. Disa prej këtyre përpiqeshin ta ndalonin Profetin (a.s.), të mos hynte më shumë ndërmjet armiqve duke e mbajtur për kapistre kafshën e tij.

c) Trimi më i madh

Kjo shpërbërje nxori në pah mendimet e vërteta të atyre që sapo ishin bërë myslima-

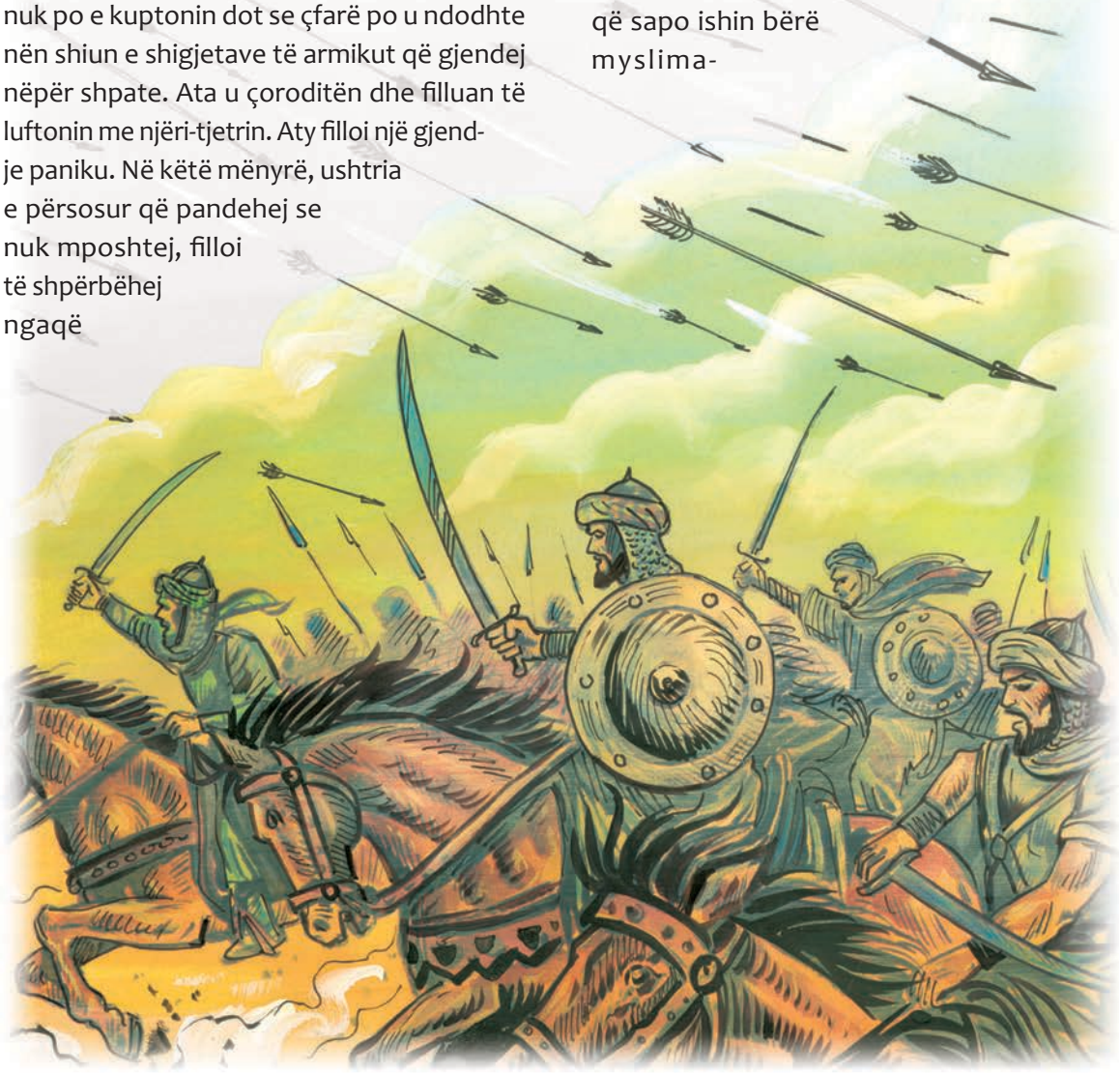

në dhe e kishin ende të dobët besimin. Ebu Sufjani, duke qeshur me nënkuptim, tha:

- Tashmë kjo shpërbërje nuk mund të ndalet deri në Detin e Kuq.

Edhe Kelede, të cilit akoma nuk i ishte gdhendur besimi në zemër, bërtiti me të madhe:

- Sot u prish magjia!

Ndërsa vëllai i tij, Safuani, që akoma ishte idhujtar, e kritikonte vëllain e tij duke i thënë:

- Hesht, t'u thaftë goja! Më mirë bëhem skllavi i dikujt prej kurejshëve sesa bëhem skllavi i dikujt prej hevazinasve.

Nga ana tjetër, në Mekë u përhap menjëherë lajmi dhe thashethemet jehonin në çdo vend.

- Muhamedi paska vdekur.

- Ushtria e tij qenka shpartalluar.

- Arabët do të kthehen në fenë e vjetër!

Por, pikërisht në një moment kaq të rrezikshëm, i Dërguari i Allahut (a.s.), qëndronte në vendin e tij me trimëri dhe heroizëm dhe u thërriste myslimanëve të shpërndarë sa andej këndej:

- O robërit e Allahut! Ejani këtu! Unë jam Profeti i Allahut, kjo nuk është gënjeshtër. Unë jam nipi i Abdulmutalibit.

Më pas, me urdhrin e Profetit (a.s.), Abbasi (r.a.), bërtiti me zërin e tij buçitës:

- O ensarë që keni dhënë besën në Akabe dhe që keni premtuar se do t'i bindeni Allahut dhe të Dërguarit të Tij! O besimtarë që jeni betuar në besëlidhjen e Riduanit se nuk do të hezitoni për ta flijuar jetën në rrugë të Allahut! Profeti është këtu. Ejani drejt atij!

Ensarët, muhaxhirët dhe mekasit të cilët e dëgjuan zërin e Abbasit dhe panë sahabët e

Si do të vepronit ju po të ndodheshit aty në ato momente?

.....

.....

tjerë trima duke luftuar me heroizëm pranë të Dërguarit të Allahut (a.s.), u kthyen menjëherë pas duke thënë: "Lebbejk, lebbejk / po vijmë te ti të të ndihmojmë!" – dhe u mblodhën rreth të Dërguarit të Allahut (a.s.). Më pas, lufta filloi përsëri me të gjithë ashpërsinë e saj.

Këtë herë, me ndihmën e Allahut Teala dhe luftën heroike të besimtarëve, armiku pësoi disfatë dhe u shpërbënë plotësisht, duke u arratisur dhe duke braktisur gratë, fëmijët, kafshët dhe gjërat e çmueshme. Kurse myslimanët, që pothuajse e humbën luftën, korrën fitore, por morën edhe mësime të mëdha nga kjo luftë. Për shkak të mburrjes së tyre, ata mund të përjetonin një humbje të madhe dhe

të dhimbshme, sepse pothuajse e kishin harruar se fitorja ishte një mirësi e Allahut.

Në luftën e Hunejnit vdiqën rreth 70 burra prej idhujtarëve. Ndërsa myslimanët dhanë vetëm 4 dëshmorë. Në këtë mënyrë myslimanët shpëtuan edhe nga një armik.

Pas luftës së Hunejnit, fisi Thakif që u bashkua me fisin Hevazin kundër myslimanëve, u arratisën drejt Taifit dhe u futën në kalanë e tyre. Myslimanët i ndoqën ata dhe i mbajtën të rrethuar për një kohë të gjatë. Gjatë kësaj kohe Profeti (a.s.), lutej:

"O Allah! Bëje mysliman popullin e Thakifit. Dërgoji ata te ne!"

Kjo lutje e të Dërguarit të Allahut (a.s.), u realizua pas një viti, kur banorët e Thakifit dërguan një delegacion te Profeti (a.s.) dhe e njoftuan se kishin pranuar fenë islame.

d) Robërit dhe plaçka e luftës

Pas betejës së Hunejnit dhe disa betejave të tjera, myslimanët kishin shtënë në dorë shumë robër dhe plaçkë të çmueshme. Njëzetë e katër mijë deve, mijëra dele, rreth pesë ton flori e argjend dhe me qindra sende të çmueshme... Sipas ligjeve të luftës, këto i përkisnin palës që fitonte. Ato u mblodhën në një vend që quhej Xhirane.

I Dërguari i Allahut (a.s.), po u shpërndante plaçkën e luftës besimtarëve, atyre që sapo ishin bërë myslimanë dhe disa personave të tjerë që kishin marrë pjesë në luftë. Në ato momente vjen një delegacion nga fisi Hevazin, shumica e të cilëve ato ditë ishin bërë myslimanë. Madje, ndërmjet tyre kishte edhe njerëz prej Beni Sa'dit të cilët ishin të afërmit e Halimesë, nënës së qumështit të Profetit (a.s.). Ata thanë:

- O i Dërguari i Allahut! Ne jemi njerëz fisnikë dhe të ndershëm, por ja që na ndodhi një fatkeqësi e tillë. Njerëzit tanë janë kapur robër dhe pasuria jonë ka mbetur te ju si plaçkë lufte. Ju lutemi t'i lironi njerëzit tanë të cilët janë kapur rob dhe të na ktheni pasuritë tona.

Profeti ynë (a.s.), u mendua. Mes grave që ishin kapur robër, gjendeshin edhe hallat dhe tezet e qumështit, të cilat i patën shërbyer atij në fëmijëri. Tani, ato prisnin prej tij një mirësi dhe mirënjohje. Por mes myslimanëve kishte edhe prej atyre që prisnin të merrnin pjesën e vet nga plaçka e luftës.

Profeti (a.s.), tha:

Sipas jush, si do të veprojë i Dërguari i Allahut (a.s.), në këtë situatë?

.....

.....

- Deri më sot kam pritur se ndoshta do të bëheni myslimanë dhe do të vini, por ju keni mbetur shumë vonë. Njerëzit përreth meje po presin ndarjen e plaçkës së luftës. Vetëm këtë mund të bëjmë: Ju mund të zgjidhni lirimin e robërve tuaj ose marrjen e pasurive tuaja.

Ata i thanë:

- Sigurisht që duam të lirohen robërit tanë. Nderin e fisit nuk e ndërrojmë me asgjë.

Nisur nga kjo Profeti ynë i nderuar (a.s.), u tha:

- Në rregull atëherë! Robërit që më takojnë mua dhe të afërmve të mi i kam liruar dhe ua kam falur juve.

Ndërsa për lirimin e robërve që u binin për pjesës luftëtarëve të tjerë, i Dërguari i Allahut (a.s.), iu drejtua myslimanëve dhe u tha:

- Shokët e mi! Unë i lashë të lirë të gjithë robërit që më takonin mua dhe bijve të Abdulmutalibit. Prandaj, ata që dëshirojnë të gëzojnë vëllain e tyre dhe të marrin shpërblim nga Allahu, le t'i lënë të lirë robërit e tyre.

Këtë herë të gjithë myslimanët thanë me zë të lartë:

- Edhe ne i kemi falur ata që na takojnë neve, për hir të të Dërguarit të Allahut.

Kështu, shpëtuan mijëra robër në një moment. Për shkak të këtij veprimi madhështor, i gjithë populli i Hevazinit u bë menjëherë mysliman. Ai ishte një moment gëzimi që nuk mund të përshkruhet.

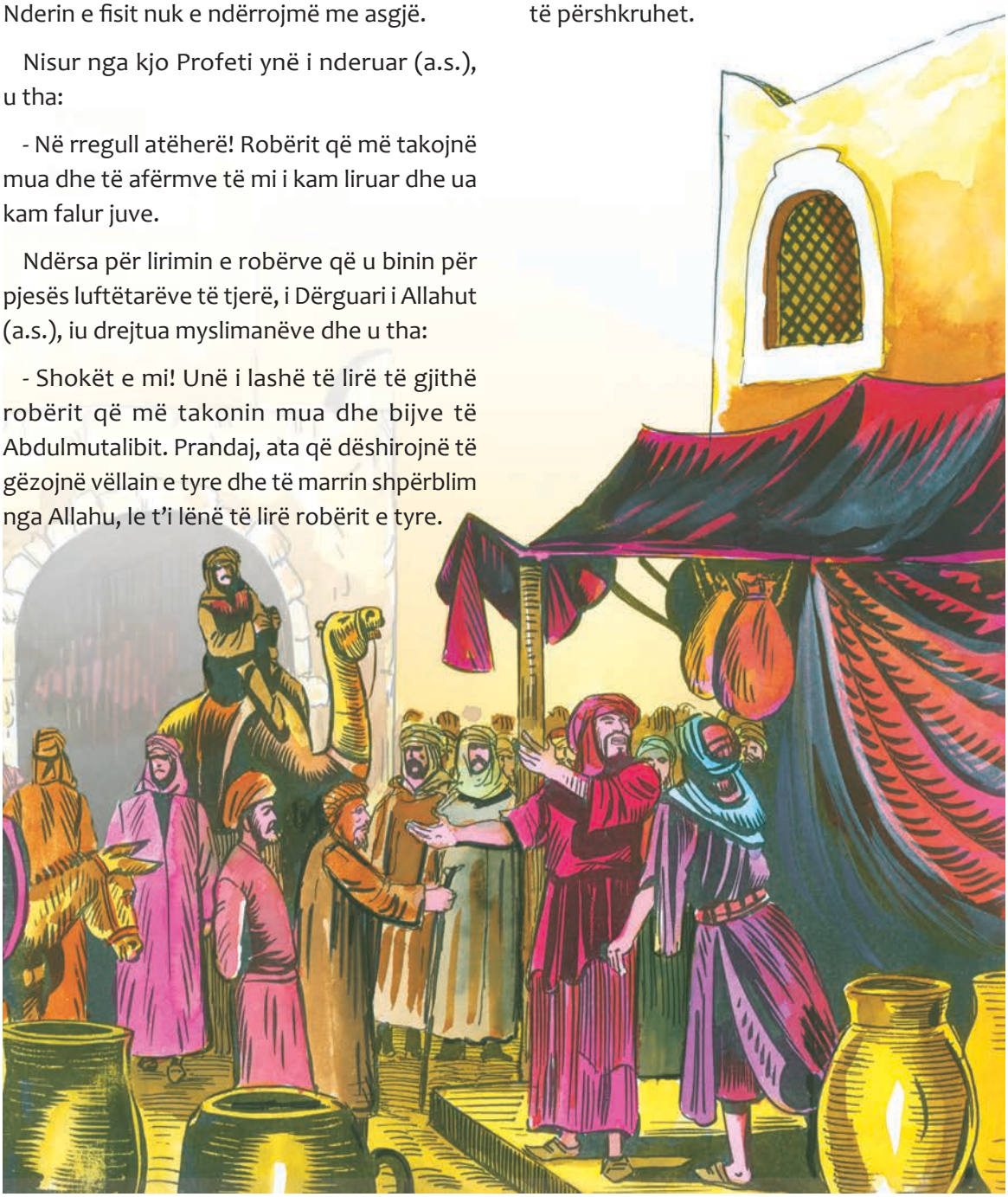

BUJARI PËRTEJ IMAGJINATËS

Lufta e Hunejnit dhe ajo e Taifit kishin mbaruar. Prej armikut kishte mbetur shumë plaçkë lufte. Në njërën anë grumbuj me flori, argjend dhe xhevahire, në anën tjetër kope devesh, delesh dhe dhish... Krahas këtyre, në luginën Xhirane kishte edhe shumë gjëra të tjera të çmueshme që i mahnitnin ata që i shihnin.

Safuan ibn Umejje ishte njëri prej të parëve të idhujtarëve, që ende nuk ishte bërë mysliman. Megjithatë, gjatë luftës së Hunejnit dhe Taifit, ai nuk u nda aspak nga i Dërguari i Allahut (a.s.). Kur Profeti (a.s.), po ecte përmes plaçkës së luftës që ishte mbledhur në Xhirane, ai përsëri gjendej pranë tij. I Dërguari i Allahut (a.s.), e pa me bisht të syrit Safuanin, i cili po shihte i mahnitur luginën plot me deve, kuaj, dele dhe dhi. Sytë i shkëlqenin si sytë e një fëmije që përpiqet të marrë lodrën që i pëlqen. Papritur Profeti (a.s.), e pyeti:

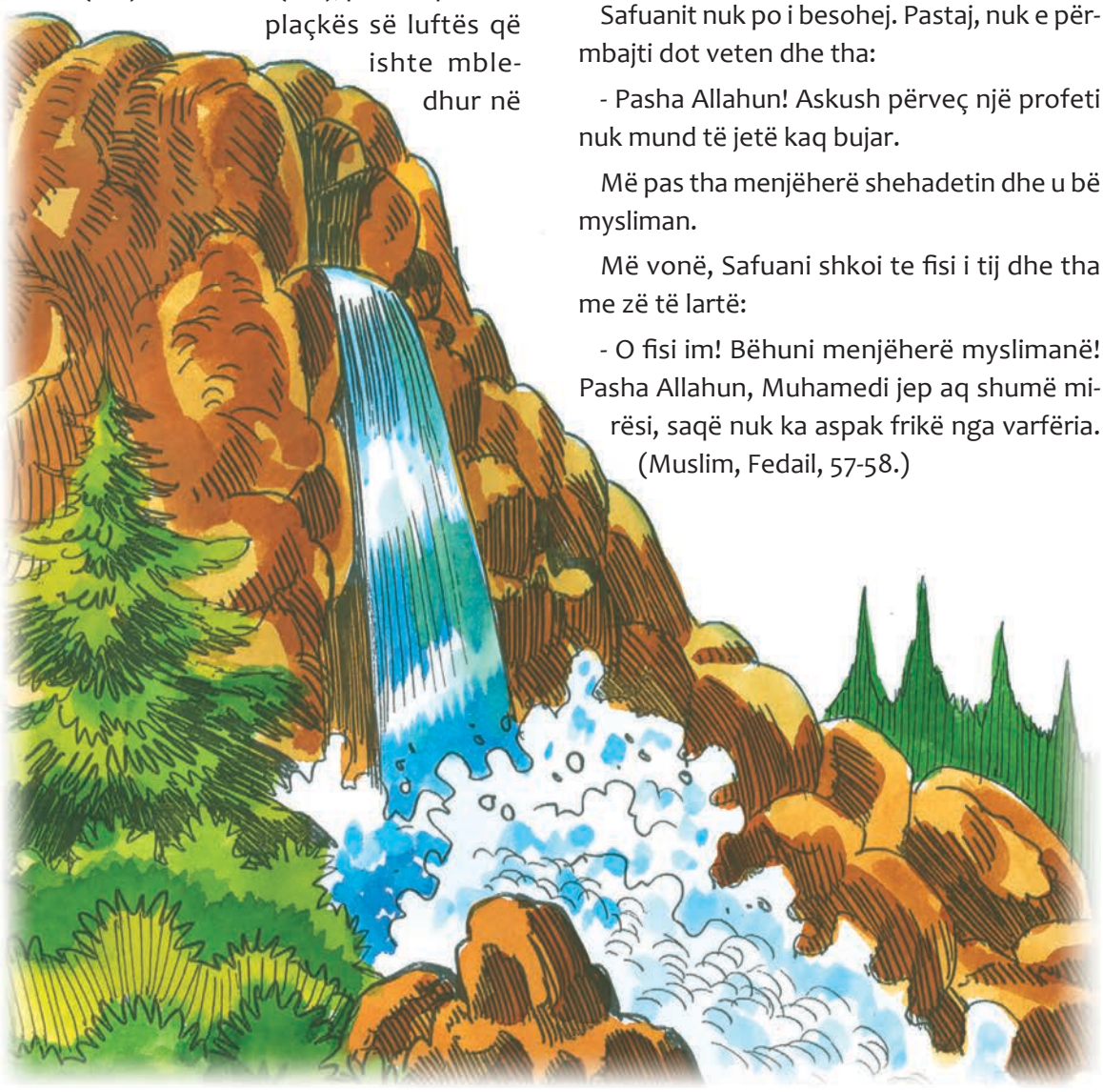

- Safuan! Të pëlqeu shumë lugina?

- Po! - Tha Safuani duke lëvizur kokën.

Atë moment, Profeti ynë (a.s.), i tha:

- Qofshin të gjitha të tuat tufat në këtë luginë!

Safuanit nuk po i besohej. Pastaj, nuk e përmbajti dot veten dhe tha:

- Pasha Allahun! Askush përveç një profeti nuk mund të jetë kaq bujar.

Më pas tha menjëherë shehadetin dhe u bë mysliman.

Më vonë, Safuani shkoi te fisi i tij dhe tha me zë të lartë:

- O fisi im! Bëhuni menjëherë myslimanë! Pasha Allahun, Muhamedi jep aq shumë mirësi, saqë nuk ka aspak frikë nga varfëria.

(Muslim, Fedail, 57-58.)

3. VITI I TË DËRGUARVE (Viti 630-631)

Arabët që jetonin në gadishullin arabik kishin respekt dhe i vlerësonin shumë mekasit, sepse ata e kishin prejardhjen nga Ibrahimi (a.s.), kujdeseshin për Qaben dhe u shërbenin vizitorëve që shkonin atje.

Qabja ishte qendra fetare e të gjithë arabëve. Kalimi i saj në duart e myslimanëve me ngadhënjimin e Mekës dhe thyerja e idhujve në të, ndikoi shumë te fiset arabe që gjendeshin përreth. Tashmë, ata e kuptuan se askush nuk mund ta ndalonte përhapjen e Islamit.

Fiset që jetonin në krahina të ndryshme të Arabisë, filluan t'i dërgonin delegacione Profetit tonë (a.s.), për ta njoftuar se ishin bërë, ose donin të bëheshin myslimanë. Ata dëshironin të mësonin bazat e fesë islame. Numri i këtyre fiseve sa vinte e shtohej dhe tashmë e kishte kaluar shtatëdhjetën. Ndër këta, ishte edhe delegacioni nga fisi Neha që jetonte në Jemen.

Profeti ynë i Nderuar (a.s.), interesohej personalisht me këto delegacione që i vinin dhe i priste mirë ato. Ai bisedonte me ata sipas gjendjes dhe zakoneve që kishin. Po ashtu, Profeti (a.s.), u jepte dhurata të çmueshme secilit prej këtyre delegacioneve. Kur largoheshin, atyre u jepte edhe mësues me vete për t'u mësuar njerëzve Islamin. Këta mësues i këshillonte shpesh duke u thënë:

- Lehtësoni dhe mos vështirësoni! Përgëzoni dhe mos i frikësoni njerëzit, duke i bërë ta urrejnë fenë! (Buhari, Ilm, 11.)

4. UDHËTIMI MË I VËSHTIRË: FUSHATA E TEBUKUT (Viti 630)

Tebuk është emri i një qyteti që gjendet pikërisht ndërmjet Medinës dhe Shamit.

Me kalimin e ditëve, feja Islame po përhapej nga Arabia drejt viseve të jashtme. Perandori bizantin u shqetësua jashtëzakonisht shumë për këtë. Në fakt, në luftën e Mutes ata nuk i mposhtën dot myslimanët, edhe pse vetë kishin një ushtri me 100 mijë trupa, kundër ushtrisë myslimane me vetëm 3000 trupa. Perandori bizantin dëshironte ta merrte nën sundim të gjithë Arabinë para se myslimanët të fuqizoheshin më shumë. Për ta realizuar këtë qëllim, ai mblodhi rreth vetes arabët e krishterë dhe i inkurajoi ata për t'u shfaqur armiqësi myslimanëve. Gassanitët ishin menjëherë të gatshëm për këtë punë. Andaj u bashkuan me bizantinët.

a) Përgatitja për luftë

Bizantinët përhapin lajmin se së afërmi do t'i sulmonin myslimanët. Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), e dëgjoi këtë, menjëherë dha urdhrin e përgatitjes për luftë. Përgatitjet për luftërat e mëparshme bëheshin fshehurazi, por këtë herë të gjithë e dinin se me kë do të bëhej lufta. Ishte stina e verës. Si rrjedhojë, ishin ditët më të nxehta. Armiku ishte shumë i fuqishëm. Vendi i fushëbetejës ishte shumë larg. Mbi të gjitha, atë vit, në Medinë kishte thatësirë dhe zi buke. Myslimanët ishin në gjendje të vështirë edhe nga aspekti i ushqimit. Nga ana tjetër, hipokritët i bënin ato që bënin. Kryehipokriti Abdullah ibn Ubeji thoshte:

- Mos vallë Muhamedi pandeh se shteti Bizantin është lodër fëmijësh? Më duket sikur e shoh që tani atë duke u kapur rob bashkë me sahabët e tij.

Ndërsa disa hipokritë të tjerë filluan të thoshin:

- A dilet për luftë në një vapë të tillë? Do të vdisni para se të arrini atje.

Në Kuranin fisnik, si përgjigje ndaj këtyre thuhet:

"Ata që mbetën në shtëpitë e tyre, pas (daljes për luftë të) të Dërguarit të Allahut, u gëzuan; nuk u pëlqente të luftonin në rrugën e Allahut me pasurinë dhe jetën e tyre dhe thanë: «Mos shkoni në luftë, nëpër vapë!» Thuaju: «Zjarri i Xhehenemit është edhe më i nxehtë!» Veç sikur të kuptonin!" (Teube, 81.)

Luftëtarët myslimanë që vinin grupe-grupe nga fiset përreth, filluan të mblidheshin në Medinë. Aq, sa për një kohë të shkurtër u mblodh një ushtri e madhe.

Ushtria përbëhej nga 30 mijë veta, ku 10 mijë ishin kalorës, 12 mijë ishin me deve dhe pjesa tjetër këmbësorë. Për fat të keq, shumica e ushtarëve nuk kishin as kafshë hipjeje, as armatimin e plotë. Profeti (a.s.), u kërkoi të gjithëve të jepnin nga pasuria e tyre për ushtrinë. Të gjithë filluan t'i sillnin dhe të jepnin çfarëdo që kishin. Madje, edhe gratë nxorën dhe dhanë stolitë e tyre, si byzylykët dhe vathët për ta realizuar këtë kërkesë të Profetit (a.s.). Ebu Bekri (r.a.), ishte sahabi që bëri dhurimin më të madh për ushtrinë, duke sjellë të gjithë pasurinë e tij. Omeri (r.a.), gjithashtu gjendej ndërmjet sahabëve më bujarë. Ndërsa Osmani (r.a.), dha 300 deve të gatshme për luftë me të gjitha armatimet dhe pajisjet e duhura dhe një mijë dinarë floriri. I Dërguari i Allahut (a.s.), mbeti shumë i kënaqur nga dhurimet që u bënë. Fytyra e tij e bekuar i buzëqeshte vazhdimisht. Në saje të këtyre ndihmave u pajisën për luftë edhe të varfrit që nuk kishin as armë, as kafshë hipjeje. Megjithatë, ende kishte prej atyre që nuk kishin kafshë dhe armatime, edhe pse dëshironin të merrnin pjesë në luftë. Shtatë prej këtyre erdhën tek Profeti (a.s.) dhe thanë:

- O i Dërguari i Allahut! Nuk kemi ushqim për të ngrënë dhe deve për t'i hipur, por ne dëshirojmë shumë të dalim në luftë bashkë me ty.

Profeti (a.s.), u tha:

- Nuk ka mbetur asnjë deve që mund t'ju jap, prandaj mund të qëndroni këtu!

Por ata dëshironin aq shumë të merrnin pjesë në luftë, saqë filluan të qanin. Ndërsa ata që do të dilnin në luftë, po i shikonin me sy të përlotur. Megjithatë, më vonë u gjet një zgjidhje dhe atyre iu dha nga një kafshë. Kështu, edhe ata morën pjesë në luftë me entuziazmin që u kishte falur besimi.

Profeti (a.s.), e kishte caktuar Aliun (r.a.), si zëvendës të tijin në krye të myslimanëve në Medinë. Por atij i erdhi shumë rëndë të qëndronte në Medinë, ndërkohë që të gjithë po shkonin në luftë. Prandaj edhe Aliu (r.a.), u armatos menjëherë dhe u nis pas ushtrisë, të cilën e kapi në rrugë e sipër. Kur iu afrua Profetit (a.s.), disi i mërzitur, i tha :

- A do të më lini me gratë dhe fëmijët?

I Dërguari i Allahut (s.a.s.), i tha:

- O Ali! A nuk je i kënaqur që për mua të jesh siç ishte Haruni për Musain? Edhe Musai kur po shkonte në malin Tur për të marrë shpalljen, e pati lënë vëllain e tij, Harunin, në krye të popullit.

Çfarë mund të ketë ndjerë në ato momente Aliu (r.a.)?

.....

.....

Pas këtyre fjalëve, Aliu (r.a.), u kthye pas duke e kuptuar më mirë se kishte marrë përsipër një detyrë të madhe me qëndrimin në Medine dhe se ishte përgjegjës për të gjithë ata që gjendeshin aty.

Kur ushtria doli nga Medina dhe u nis për rrugë, hipokritët e treguan përsëri dyfytyrësinë e tyre. Një pjesë e tyre u kthyen pas me kryetarin Abdullah ibn Ubejin, duke thënë se nuk mund të shkonin dot në këtë luftë. Ndërsa një pjesë tjetër e hipokritëve vazhduan të mbillnin pesimizëm dhe përçarje gjatë gjithë rrugës. Allahu Teala e njoftoi Profetin e Tij (a.s.), për gjendjen e atyre duke u shprehur:

"Sikur fitorja të ishte e afërt dhe udhëtimi i shkurtër, ata do të të pasonin ty. Por iu duk rrugë e largët. Dhe ata do të betohen në Allahun: «Sikur të kishim mundur, me siguri do të dilnim bashkë me ju» dhe kështu ata e shkatërrojnë vetveten; Allahu e di se ata janë gënjeshtarë." (Teube, 42.)

VATHËT E PËRGJAKUR

Sahabët, nxënësit e zgjedhur të Profetit (a.s.), kurrë nuk hezitonin të shpenzonin pasurinë dhe të flijonin jetën për hir të fesë. Kur Profeti (a.s.), u kërkonte atyre të kontribuonin për ndonjë qëllim fetar, ata sillnin çfarëdo që kishin dhe ia jepnin duke i thënë: "Të qofshin falë nëna, babai dhe jeta ime, o i Dërguari i Allahut!"

Kështu, edhe gjatë përgatitjeve që u bënë për luftën e Tebukut, u shfaq një garë e tillë bujarie dhe sakrifice. Gratë sillnin vathët, byzylykët dhe gjerdanet e tyre dhe i vendosnin para Profetit tonë (a.s.). Madje, edhe një vajzë e vogël tek të dhjetat, erdhi tek i Dërguari i Allahut (a.s.) dhe i shprehu dëshirën për të dhuruar vathët e floririt që ia kishin vendosur në vesh kur kishte qenë e vogël. Me emocione të papërshkrueshme, vogëlushja e shkretë u përpoq t'i hiqte vathët, por ata nuk dilnin, sepse kishte shumë kohë që ishin vendosur. Duke qenë se ishte në prani të Profetit (a.s.), ajo bëri edhe një përpjekje të fundit për t'i nxjerrë vathët, të cilët këtë herë dolën, por i shkaktuan plagë në pjesën e butë e veshëve. Ajo i vendosi para të Dërguarit të Allahut (a.s.), stolitë më të vlefshme të saj, të cilat ishin përgjakur gjatë përpjekjes për t'i hequr. E, ndërkohë që të tjerët po e shikonin të emocionuar, ajo ndihej më e qetë dhe më e lumtur se të gjithë.

b) Armiku që nuk doli për të luftuar dhe kthimi pas në Medine

Pas një udhëtimi rreth një mijë kilometrash, më në fund ushtria Islame arriti në Tebuk. Por

aty nuk gjendeshin as njësitë ushtarake të bizantinëve, as armiqtë nga fiset e krishtera arabe. Ushtria madhështore e Islamit që përbëhej nga tridhjetë mijë ushtarë, e frikësoi armikun. As bizantinët, as arabët e krishterë nuk donin të luftonin me myslimanët. Por me prezencën e saj në tokat e Bizantit, ushtria Islame i sfidoi të gjithë armiqtë duke u dhënë mesazhin se:

"Ja, unë jam këtu! Kush ka ndonjë problem me mua, le të vijë!"

Me fushatën e Tebukut, madhështia dhe fuqia e Islamit, iu tregua në të njëjtën kohë, edhe mikut, edhe armikut.

Ndërkohë, i Dërguari i Allahut (a.s.), nuk e pa të nevojshme të shkonte më tutje. Kështu, ai gjeti rastin dhe aty në Tebuk, bëri marrëveshje me disa fise të vogla të krishtera, të cilat pranuan të hynin nën mbrojtjen e myslimanëve duke paguar taksë për çdo vit. Pas një qëndrimi njëzet ditor në Tebuk, ushtria Islame u kthye në Medine.

Kur në Medinë u dëgjua lajmi i kthimit të ushtrisë, gratë dhe fëmijët u dyndën të entuziazmuar nëpër rrugë. Ata e pritën ushtrinë me dashuri dhe ma-

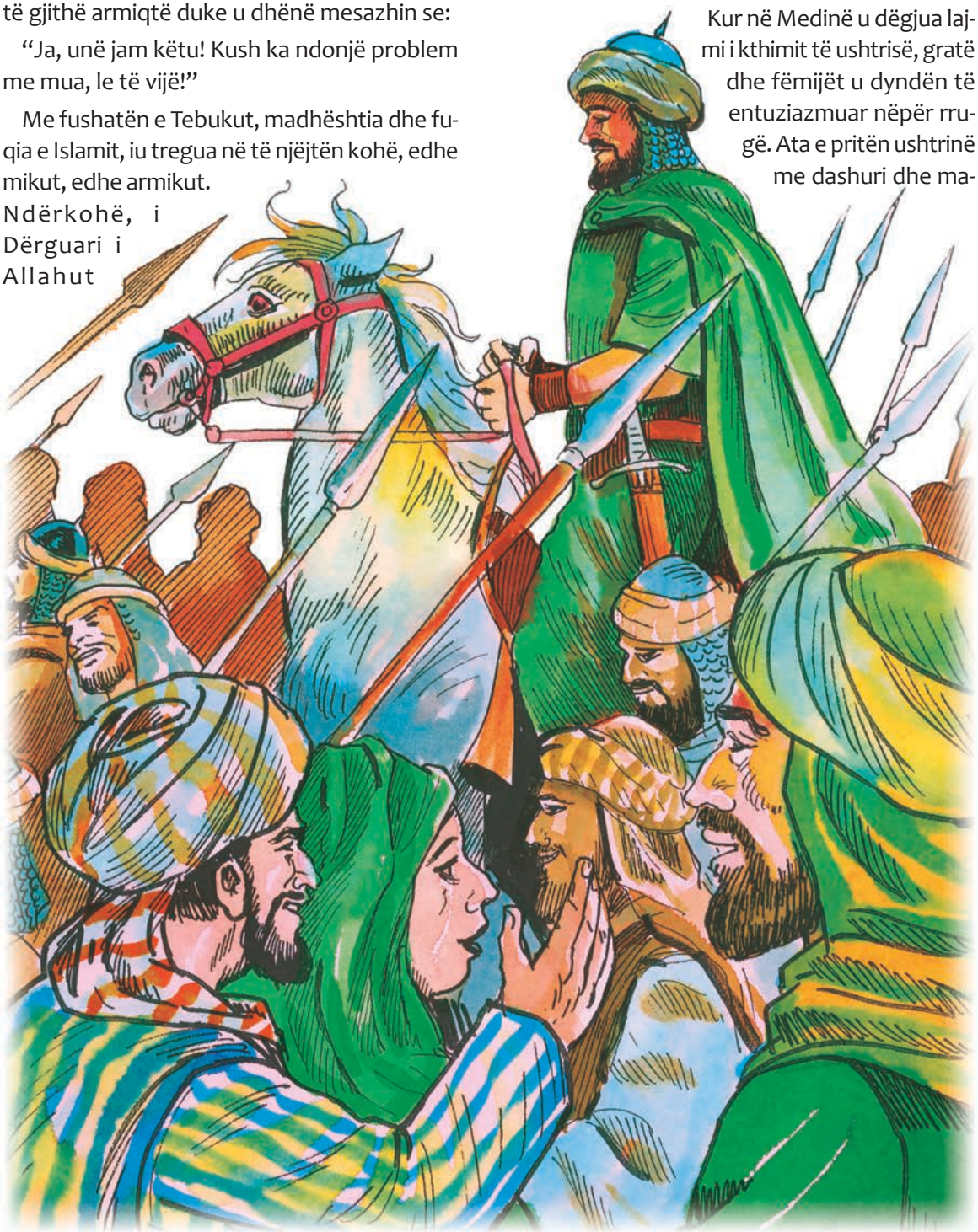

llëngjim duke recituar poezi, e duke kënduar ilahi në hyrje të Medinës.

c) Ata që nuk shkuan në luftën e Tebukut

Kur i Dërguari i Allahut hyri në Medinë, shkoi menjëherë në xhami. Aty fali dy rekat namaz dhe falënderoi Allahun e Madhëruar. Më pas, ai filloi të bisedonte me ata që vinin për ta takuar në xhami. Me këtë rast, ai i dëgjoi një nga një të gjitha arsyetimet e atyre që nuk morën pjesë në luftën e Tebukut dhe për ta kërkoi falje nga Allahu. Ndër ata që nuk morën pjesë në luftë, ishin edhe tre myslimanë të sinqertë, të cilët nuk paraqitën ndonjë justifikim të arsyeshëm. Pasi i dëgjoi, i Dërguari i Allahut (a.s.), u tha:

- Do të prisni derisa të vijë ndonjë urdhër nga Allahu në lidhje me ju!

Pas kësaj, Profeti (a.s.), filloi t'i bojkotojë këta tre persona, aq sa nuk u jepte as selam. Po kështu vepruan edhe myslimanët e tjerë. Askush nuk foli me ta dhe nuk u dha selam atyre për 50 ditë me radhë.

Sipas jush, çfarë kanë përjetuar këta tre sahabë gjatë këtyre pesëdhjetë ditëve?

.....

.....

Kjo gjendje u erdhi shumë rëndë këtyre sahabëve. Ata u mërzitën jashtëzakonisht shumë. Aq, sa edhe bota u dukej e ngushtë. Çdo ditë u penduan dhe derdhën lot. Më në fund, Allahu Teala e pranoi edhe pendimin e atyre dhe zbriti një ajet që tregonte se i kishte falur.

I Dërguari i Allahut (a.s.), asnjëherë nuk u kaplua nga pesimizmi dhe frika kundrejt fatkeqësive dhe vështirësive me të cilat u përball gjatë gjithë jetës. Siç i kaluan me vështirësi e mundime vitet e fëmijërisë, ashtu i kaluan në skamje e varfëri edhe vitet e rinisë. Por ai asnjëherë nuk u mposht prej këtyre vështirësive dhe nuk ia shtriu dorën askujt. Punoi shumë, u vuri gjoksin vështirësive, nuk u dorëzua dhe u kap fort pas jetës. Ai asnjëherë nuk e humbi shpresën, por gjithmonë kërkoi mbrojtje dhe ndihmë nga Allahu, Krijuesi i tij.

Më në fund, u martua dhe u bë baba. Ai i donte shumë fëmijët dhe përkujdesej shumë për ta, edhe pse ishte një njeri që nuk e kishte shijuar dhembshurinë dhe ngrohtësinë e babait. Kur i lindi një djalë, u gëzua shumë dhe i vendosi emrin e profetit të madh, Ibrahimit, nga i cili e kishte prejardhjen. Edhe më parë i kishte lindur një djalë, por pati ndërruar jetë shumë shpejt. Ai e merrte shpesh në krahë Ibrahimin, e puthte dhe i merrte erë. Por ja që edhe Ibrahimi u sëmurë rëndë kur mbushi një vit e gjysmë dhe sa vinte e tretej për çdo ditë që kalonte.

Profeti ynë i nderuar (a.s.), nuk e lëshonte të voglin e tij nga krahët dhe i përgjërohej Allahut që ta shëronte, por jeta që Allahu kishte caktuar për të kishte marrë fund dhe Ibrahimi ndërroi jetë. Profeti (a.s.), nuk i mbante dot lotët, dhimbjen e groposte në zemër dhe duke iu bindur caktimit të Allahut thoshte:

- O Ibrahim! Ne të gjithë po ndjejmë një hidhërim të thellë për vdekjen tënde! Po të mos ishte vdekja një caktim i Allahut, po të mos kishte përfunduar jeta që Ai ta dha, po të mos takoheshin në xhenet ata që kanë vdekur më parë me ata që do të vdesin më vonë, do të hidhëroheshim edhe më shumë për vdekjen tënde, bir! (Muslim, Fedail, 62-63.)

5. MYSLIMANËT KRYEJNË HAXHIN (Viti 631)

Qaben e kanë ndërtuar në Mekë Ibrahimi (a.s.) dhe biri i tij, Ismaili (a.s.), shekuj më parë. Më pas, u vjen Xhebraili (a.s.) dhe u tregon se si do ta bënin tavaf Qabenë, duke u mësuar kryerjen e adhurimit të haxhit. Pastaj, Ibrahimi (a.s.), dhe Ismaili (a.s.), ia mësuan edhe popullit të tyre. Me kalimin e shekujve, njerëzit e harruan besimin, haxhin dhe adhurimet e tjera që u kishin mësuar Ibrahimi dhe Ismaili. Për pasojë, në vend që të adhuronin Allahun dhe t'i luteshin Atij, filluan të bënin idhuj dhe t'i adhuronin si zota. Kështu, vendin e besimit të drejtë, e zunë besimet e devijuara që e poshtëronin njeriun. Për shembull, arabët idhujtarë, thoshin se Qabja nuk mund të bëhej tavaf me rrobat që i kishin veshur kur kishin bërë gjynahe. Andaj filluan të bënin tavaf lakuriq.

Nëntë vite pas hixhretit, Allahu i urdhëroi edhe njëherë myslimanët për ta kryer haxhin në mënyrë të rregullt. Tashmë Qabja do të bëhej tavaf siç i ishte mësuar Ibrahimit (a.s.) dhe Ismailit (a.s.). Atë vit, Profeti (a.s.), nuk shkoi vetë në haxh, por në vend të tij dërgoi Ebu Bekrin (r.a.), bashkë me 300 myslimanë të tjerë. Kur karvani ishte ende rrugës drejt haxhit, të Dërguarit të Allahut (a.s.), i vjen shpallje nga Allahu, ku zbriten parimet që sistemonin ritin e haxhit. Profeti (a.s.), dërgoi menjëherë Aliun (r.a.), që të shkonte dhe të arrinte karvanin. Aliu (r.a.), e arriti Ebu Bekrin (r.a.), në rrugë e sipër dhe e njoftoi për urdhrat hyjnorë që kishin ardhur dhe sugjerimet e të Dërguarit të Allahut (a.s.). Atë vit myslimanët e kryen haxhin në formën të bukur. Ndërsa idhujtarët vazhduan traditën e tyre të shëmtuar.

Aliu (r.a.), zbatoi urdhrin e Profetit (a.s.) dhe ditën e dhjetë të Dhilhixhe, domethënë ditën e Kurban Bajramit, mbajti hutben në Mina. Ai këndoi me zë të lartë ajetet e para të sures Teube dhe shpalli rregullat e reja.

- Të gjithë le ta dinë se, përveç myslimanëve askush nuk mund të hyjë në xhenet.

- Pas këtij viti Qabes nuk do t'i afrohet asnjë idhujtar dhe asnjë jomysliman.

- Tashmë askush nuk do ta bëjë tavaf Qaben lakuriq dhe do t'u jepet fund zakoneve të idhujtarëve.

Brenda një kohe të shkurtër pas shpalljes së këtyre rregullave të reja, e gjithë Arabia u bë myslimane. Pas atij viti në Mekë nuk mbeti më asnjë idhujtar.

6. HAXHI I LAMTUMIRËS (Viti 632)

Pasi adhurimi i haxhit u bë farz, haxhi i parë dhe i fundit që bëri i Dërguari i Allahut (a.s.), ishte haxhi i lamtumirës. Ky është quajtur "Haxhi i Lamtumirës", sepse gjatë këtij haxhi, Profeti (a.s.), u ka dhënë lamtumirën sahabëve. Dhe me të vërtetë që, i Dërguari i Allahut (a.s.), ndërroi jetë 81 apo 82 ditë pas haxhit të lamtumirës.

Në vitin 632 Islami tashmë ishte përhapur në të gjithë Arabinë. I Dërguari i Allahut (a.s.), lajmëroi se do të shkonte në Mekë për të kryer haxhin. Myslimanët që dëshironin të kishin nderin për të bërë haxh së bashku me të, u mblodhën në Medinë. Pranë Profetit (a.s.) gjendeshin vajza e vet, Fatimja dhe bashkëshortet e tij.

A do të dëshironit edhe ju të bënit haxh bashkë me Profetin tonë të nderuar (a.s.)? Çfarë do të ndjenit në atë situatë?

.....

.....

Profeti (a.s.), mori gusul, bëri nijet për Haxh dhe Umre dhe veshi ihramin. Numri i atyre që ishin mbledhur në Medinë për të bërë haxh bashkë me të Dërguarin e Allahut (a.s.), ishte rreth 100 mijë. Ndërsa bashkë me ata që iu bashkuan gjatë rrugës, numri i haxhilerëve arriti deri në 124 mijë. Dhjetëra mijëra njerëz të entuziazmuar bënin tekbirë duke thënë: "Allahu ekber, Allahu ekber, la ilahe il-lallahu uallahu ekber, Allahu ekber ue lil-lahi'l-hamd." Pas këtyre, në qiell jehonin zërat: "Lebbejk Allahumme lebbejk, Lebbejke la sherike leke lebbejk..." 124 mijë myslimanë shkonin pas të Dërguarit të Allahut (a.s.), sikur të ishin një rrëke njerëzish.

Pas një udhëtimi që zgjati dhjetë ditë, Profeti ynë (a.s.) dhe ata që ishin bashkë me të, arritën në Mekë. Ata bënë tavaf Qaben dhe përfunduan sa'jin (ecjen) ndërmjet

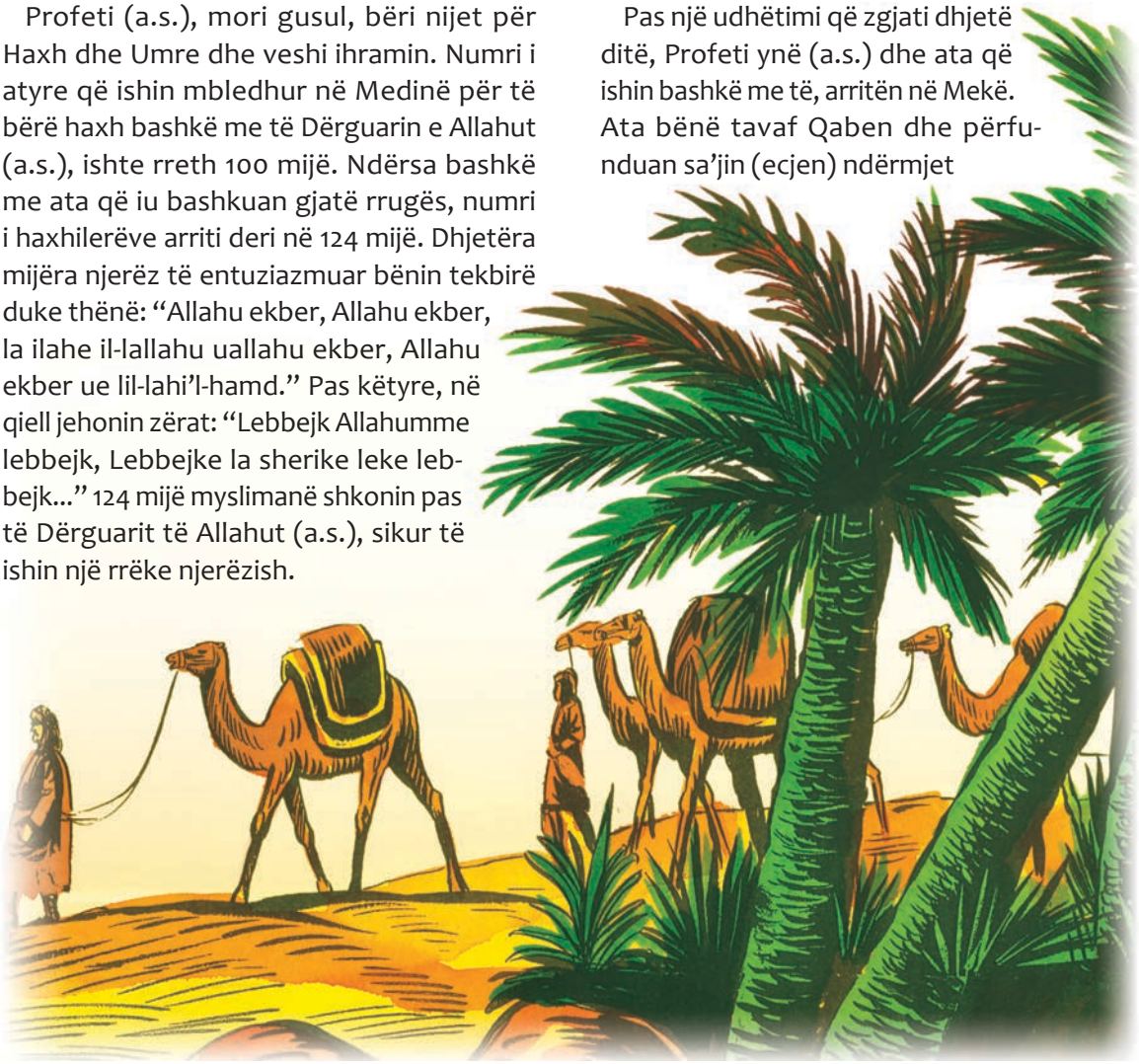

kodrave Safa dhe Merve. Në kohën e drekës, i Dërguari i Allahut (a.s.), shkoi me devenë e tij në luginën e Arafatit. Aty afër mbrëmjes, 124 mijë myslimanë ishin mbledhur rreth e rrotull tij dhe po dëgjonin me përkushtim. Secili prej tyre po e dëgjonte të Dërguarin e Allahut (s.a.s.), sikur në kokat e tyre të ishte ulur ndonjë zog dhe ata nuk lëviznin nga frika se mos ikte. Duke qëndruar mbi devenë e tij, Kasvan, në mes të luginës së Arafatit, Profeti ynë (a.s.), mbajti "Hutben e Lamtumirës", e cila ka kaluar në histori, është gdhendur në mendje dhe ka zënë vend zemra. Në ato momente, zbriti ky ajet fisnik i cili njoftonte se feja tashmë ishte plotësuar:

"...Sot jua përsosa fenë tuaj, e plotësova dhuntinë Time ndaj jush dhe zgjodha që Islami të jetë feja juaj..." (Maide, 3.)

Ndërkohë që Profeti (a.s.), po e mbante hutben, sahabët me zë kumbues, i përsërisnin një nga një fjalitë e të Dërguarit të Allahut (s.a.s.), në mënyrë që hutbja të dëgjohej në çdo anë. I Dërguari i Allahut (a.s.), tha:

"...O njerëz! Dëgjojeni mirë fjalën time. Nuk e di, ndoshta pas këtij viti nuk do të jemi më bashkë.

O njerëz! Siç është kjo ditë e shenjtë, siç është ky muaj i shenjtë, siç është ky qyteti juaj, Meka e shenjtë, kështu është e shenjtë edhe jeta, pasuria, namusi dhe nderi juaj sipas Islamit.

Miqtë e mi! Nesër, ditën e gjykimit do të takoheni me Zotin. Pastaj do të merreni në llogari për ato që keni bërë në këtë botë. Bëni kujdes, mos u ktheni në devijimet e vjetra pas

meje dhe ta vrisni njëri-tjetrin. Ata që gjenden këtu le t'ua thonë këto këshilla atyre që nuk gjenden. Mundet që i njoftuari t'i mësojë ato duke i kuptuar më mirë se ai që gjendet këtu dhe i ka dëgjuar.

Shokët e mi! Gjakmarrjet në kohën para ardhjes së Islamit, tashmë janë shfuqizuar. Gjakmarrja e parë që kam shfuqizuar është gjakmarrja e Rabia ibn Harithit, i cili është prej xhaxhallarëve të mi.

...Besimtarë! Po ju lë dy amanete. Për sa kohë të kapeni fort pas tyre, nuk do të devijoni aspak gjatë rrugës. Këto amanete janë Libri i Allahut, Kurani dhe Sunneti i Profetit të Tij.

O besimtarë! Dëgjojeni dhe kuptojeni mirë fjalën time! Zoti juaj është një, babai juaj është një. Të gjithë keni ardhur në këtë botë nga Ademi. Ndërsa Ademi është krijuar prej dheut. Për këtë arsye, askush nuk ka epërsi ndaj dikujt tjetër në lidhje me prejardhjen. Epërsia te Allahu është vetëm në devotshmëri ndaj Allahut. Myslimani është vëllai i myslimanit. Kështu të gjithë myslimanët janë vëllezër...

Shokët e mi! Kini frikë Allahun dhe falini pesë kohët e namazit. Mbajeni agjërimin e Ramazanit, jepeni zekatin e pasurisë suaj dhe bindjuni udhëheqësve tuaj, që të hyni në Xhenetin e Zotit!

O njerëz! Nesër në ditën e tubimit do t'ju pyesin për mua. Çfarë do të thoni për mua ditën e gjykimit?

Të gjithë sahabët thanë me një zë:

Si do t'i përgjigjeshit kësaj pyetjeje të të Dërguarit të Allahut (a.s.), nëse do të gjendeshit aty?

.....

.....

- Do të dëshmojmë se fenë e Allahut na e mësove, detyrën e kreve siç duhet dhe neve na këshillove!

I Dërguari i Allahut (a.s.), e ngriti drejt qiellit gishtin tregues, pastaj e uli drejt xhematit dhe tha tri herë:

"Ji dëshmitar, o Zot! Ji dëshmitar, o Zot! Ji dëshmitar, o Zot!"

Pas hutbes së lamtumirës i Dërguari i Allahut (a.s.), kreu edhe detyrat e tjera të haxhit. Po kështu vepruan edhe myslimanët e tjerë, duke vepruar të njëjtat gjëra që bënte ai. Adhurimet vazhduan deri në ditën e katërt të Kurban Bajramit. Dhjetëra mijëra besimtarë bënë tavafin dhe sa'jin (ecjen) e lamtumirës bashkë me Profetin (a.s.). Pas Bajramit, i Profeti ynë (a.s.), u kthye në Medinë.

7. SËMUNDJA E TË DËRGUARIT TË ALLAHUT DHE LAMTUMIRA E FUNDIT

a) Më ka marrë malli për vëllezërit e mi!

I Dërguari i Allahut (a.s.), u sëmur pak kohë pasi u kthye nga haxhi i lamtumirës. Një ditë para se të sëmurej, vizitoi varrezat "Xhennetu'l-Baki" në Medinë, ku u lut për myslimanët që ishin varrosur aty. Duke vepruar kështu, dukej sikur Profeti ynë (a.s.), po u jepte lamtumirën edhe të vdekurve siç ua dha lamtumirën atyre që ishin të gjallë prej umetit. Atyre që preheshin në varre u tha:

- Paqja e Allahut qoftë mbi ju, o ju që gjendeni nën dhe! Inshallah një ditë edhe ne do të vijmë pranë jush.

Pastaj tha:

- Sa dëshirë kam t'i shoh vëllezërit e mi. Sa shumë që më ka marrë malli për ta!

Sahabët i thanë:

- A nuk jemi ne vëllezërit e tu, o i Dërguari i Allahut?

Profeti ynë (a.s.), u tha:

- Ju jeni miqtë e mi. Ndërsa vëllezërit tanë janë ata që akoma nuk kanë ardhur në këtë botë.

Sahabët pyetën përsëri:

- Si do t'i njihni në ahiret ata që akoma nuk kanë ardhur në këtë botë prej umetit tuaj, o i Dërguari i Allahut?

Ndërsa Profeti (a.s.), u përgjigj duke i pyetur:

- A nuk mundet ta njohë dikush kalin e tij me këmbë dhe fytyrë të bardhë mes një kopeje kuajsh të zinj?

Sahabët iu përgjigjën:

- Sigurisht që e njeh, o i Dërguari i Allahut."

Atëherë, Profeti (a.s.), u tha:

- Ditën e tubimit, vëllezërit e mi do të vijnë me gjymtyrët e abdesit të bardha. Unë do të arrij para të gjithëve (te Burimi i Keutherit) dhe do t'i pres aty për t'u dhënë atyre (të pinë) nga Burimi i Keutherit.

Çfarë mendoni rreth faktit që Profeti (a.s.), na ka quajtur "vëllezërit e tij"?

.....

.....

b) Këshillat e tij të fundit

Pesë ditë para se të ndërronte jetë, të Dërguarit të Allahut (a.s.), iu përkeqësua edhe më shumë sëmundja. Në momentet kur ndihej më mirë, u jepte këto këshilla të fundit vajzës dhe bashkëshorteve të tij duke u thënë:

I Dërguari i Allahut (a.s.), u sëmur pasi u kthye nga vizita e varrezave. Kjo ishte një sëmundje që i shkaktonte shumë temperaturë dhe e bënte të ndihej shumë i pafuqishëm. Kur i binte të fikët për shkak të sëmundjes, atij i hidhej ujë, në mënyrë që t'i freskohej sadopak trupi që po i përvëlohej nga temperatura.

Në këto ditë të sëmundjes, Profeti (a.s.), dëshironte të merrte hallallëk nga sahabët. Kur ata u mblodhën në xhami, Profeti ynë (a.s.), u tha:

"Sahabët e mi!

Në fund të fundit, edhe unë jam një njeri. Disa prej jush mund të kenë ndonjë hak të tyre pa e marrë prej meje. Kujtdo që mund t'ia kem lënduar trupin, ja ku është trupi im! Le të vijë dhe ta godasë, në mënyrë që ta marrë hakun e vet. Kujtdo që i kam marrë gabimisht ndonjë gjë nga pasuria, ja ku është pasuria ime. Le të vijë dhe ta marrë. O Allah! Unë jam vetëm një njeri. Nëse ndonjërit prej myslimanëve i kam thënë ndonjë fjalë të rëndë apo e kam lënduar, bëje këtë falje, pastrim shpirtëror dhe sevap për të!" (Ahmed, III, 400.)

Pas këtyre fjalëve, i Dërguari i Allahut (a.s.), u kthye përsëri në dhomën e tij i lodhur. Sëmundja i ishte përkeqësuar, por edhe në atë gjendje, Profeti ynë (a.s.), mendonte për fqinjët e varfër dhe nevojtarët e umetit. Prandaj, ai thirri nënën tonë, Aishen (r.anha), nxori gjashtë dinarët e fundit që kishte dhe ia dha asaj që t'ua jepte të varfërve. Në ato momente, Aisha (r.a.), ishte e preokupuar me sëmundjen e Profetit (a.s.). Ajo ishte shumë e shqetësuar dhe po përpiqej t'i shërbente sa më mirë bashkëshortit të saj. Më vonë, Profetit (a.s.), iu përkeqësua edhe më shumë sëmundja. Kur dergjej në shtrat i sëmurë, i mblodhi pak fuqitë për një moment, pa nënën tonë, Aishen (r.a.) dhe i tha:

- Ç'bëre me dinarët? A ua dhe të varfërve?

Aishja e kishte harruar këtë për shkak të punëve të shumta. Andaj i tha:

- Jo! Pasha Allahun nuk u interesova dot me asgjë tjetër për shkak të sëmundjes tënde.

Atëherë, Profeti (a.s.), i kërkoi që t'i sillte paratë. Kur nëna jonë, Aisha i solli paratë dhe ia dha, Profeti i mori dinarët në dorë dhe tha:

- I Dërguari i Allahut, Muhamedi, nuk dëshiron që ta takojë Allahun duke vdekur me këta dinarë pranë!

Pastaj, i ndau të gjitha paratë për familjet e varfra dhe Aishja (r.a.), ua dërgoi menjëherë atyre familjeve. Kur i thanë se ia kishin kryer kërkesën, i Dërguari i Allahut (a.s.), u shpreh:

- Ja, tani u qetësova. Pastaj e zuri gjumi. (Ibn Hanbel, VI, 104)

"O Vajza e të Dërguarit të Allahut, Fatime! O bashkëshortja ime, Safie! Bëni vepra të pranuara me të cilat do të fitoni kënaqësinë e Allahut! Nëse nuk do të keni vepra të mira të cilat mund t'ju shpëtojnë, mos i mbani shpresat tek unë, sepse unë nuk mund t'ju shpëtoj nga ndëshkimi i Allahut nëse nuk bëni adhurim!"

Përsëri, një ditë tjetër kur i Dërguari i Allahut (a.s.), pati mundësi të fliste, tha:

"Kujdes namazin! Vazhdoni ta falni namazin! Silluni mirë ndaj njerëzve për të cilët jeni përgjegjës! Mos u bëni padrejtësi atyre! Kini frikë Allahun! Ushqejini ata! Mos e nënvlerësoni veshmbathjen e tyre! Thuajuni atyre fjalë të buta dhe të bukura!"

Atë ditë, i Dërguari i Allahut (a.s.), i pastroi dhëmbët me një dëshirë të madhe, duke përdorur misvak. Madje, ai ishte aq shumë i lumtur kur po i pastronte dhëmbët me misvak, saqë dukej sikur asnjëherë më parë nuk kishte përdorur misvak.

c) Namazi i fundit

Ishte koha e jacisë së ditës para se të vdiste. Ezani ishte kënduar. Të Dërguarit të Allahut (a.s.), herë pas here i binte të fikët. Ai i pyeti ata që kishte pranë nëse ishte falur namazi apo jo. Ata i thanë: "Juve po ju presin!" Menjëherë i hodhën ujë për ta lehtësuar. Ai deshi të ngrihej në këmbë për të shkuar në namaz, por nuk u ngrit dot dhe i ra të fikët. Përsëri i hodhën ujë për të shkuar në namaz, por nuk kishte fuqi dhe prapë i ra të fikët. E provoi për herë të tretë, por prapë i ra të fikët. Kur erdhi në vete edhe këtë radhë, tha:

"I thoni Ebu Bekrit që ta falë namazin!"

Kështu, namazi i fundit që fali bashkë me sahabët e tij, ishte namazi i akshamit të asaj dite. Nga ai moment, e deri kur ndërroi jetë i Dërguari i Allahut (a.s.), namazet i fali Ebu Bekri (r.a.).

d) Vdekja

Natën e asaj dite që do të ndërronte jetë, të Dërguarit të Allahut (a.s.), i ra temperatura dhe afër mëngjesit u qetësua pak. Kështu, mëngjesin e ditës së hënë e ngriti perden e derës që hapej drejt xhamisë. Sahabët ishin rreshtuar në radhë si perla dhe po falnin namazin e mëngjesit pas Ebu Bekrit (r.a.), gjithë përkushtim. Profeti (a.s.), u gëzua shumë kur i pa sahabët e tij duke

Sipas jush, çfarë do të ndodhte nëse Profeti ynë (a.s.), nuk do ta caktonte imam Ebu Bekrin (r.a.)?

.....

.....

falur namaz në këtë formë kaq të bukur. Ai buzëqeshi dhe për pak kohë i vështroi teksa falnin namaz.

Kur sahabët e kuptuan se po i shihte Profeti (a.s.), papritur u entuziazmuan shumë. Ata u gëzuan jashtë mase me mendimin se ai po shërohet. Mirëpo më pas, Profeti (a.s.), e mbylli perden dhe u fut në dhomë. Kjo ishte hera e fundit që sahabët e panë fytyrën e tij të bekuar. Profeti (a.s.), ishte zbehur në fytyrë dhe

Çfarë mund të ketë menduar i Dërguari i Allahut (a.s.), në atë situatë?

.....

.....

afër drekës u përkeqësua përsëri. Shpeshherë i binte të fikët. Ndërkohë, vajza e tij e dashur, Fatimja, po i qëndronte te koka dhe po qante e dëshpëruar duke thënë:

- Ah vuajtja e babait tim të dashur!

Në këto momente, i Dërguari i Allahut (a.s.), e ngushëlloi atë duke i thënë:

- Mos u mërzit bijë! Pas kësaj dite babai yt nuk do të vuajë më aspak.

Herë pas here, Profeti (a.s.), i fuste duart në ujin e freskët që gjendej në një enë pranë tij dhe e lagte fytyrën. Më pas, ai lutej:

- La ilahe il-lallah! O Allah! Më ndihmo për t'u rezistuar vuajtjeve të vdekjes! Më fal dhe më mëshiro!

Pastaj e ngriti dorën dhe tha tri herë:

"O Allah! Me ço te miku më i lartë!"

Pas kësaj lutjeje të fundit dhe me kokën e mbështetur në prehrin e nënës sonë, Aishes, dora e bekuar e Profetit (a.s.), ra mënjanë. Nëna jonë, Aishja e ngriti ngadalë kokën e të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe e vendosi në jastëk. Tashmë shpirti i tij fisnik kishte fluturuar dhe kishte shkuar te "miku më i lartë", pra, te Zoti i tij.

Data ishte 8 qershor i vitit 632. (Dita e 12-të e muajit Rabiulevvel.)

e) Përfshirja nga hidhërimi

Pasi myslimanët morën lajmin e vdekjes së Profetit (a.s.), filluan të qanin në xhami. Secili prej tyre po përjetonte një tronditje të madhe. Madje edhe Omeri (r.a.), thoshte:

"Të mos dëgjoj ndonjë duke thënë se i Dërguari i Allahut ka vdekur! Përndryshe do t'ia pres kokën! Atij thjesht i ka rënë të fikët!"

Kur Ebu Bekri (r.a.), e dëgjoi këtë lajm të hidhur, i hipi kalit dhe erdhi menjëherë. Ai iu afrua Profetit (a.s.) dhe ia hoqi mbulesën që kishte në fytyrë. Pastaj u përkul mbi të, e puthi në ballë duke qarë dhe tha:

"Pasha Allahun, Profeti ka ndërruar jetë! Ne jemi të Allahut. Ne jemi robërit e Allahut dhe tek Ai do të kthehemi përsëri! Të qofshin falë nëna dhe babai im! Ti ke ndërruar jetë dhe e ke kaluar shtegun e vdekjes. Ah o Profeti im!"

Pastaj e puthi përsëri në ballë të Dërguarin e Allahut (a.s.). Pasi ia ngriti kokën, tha: "Ah miku im!" – dhe u përkul përsëri mbi të dhe e puthi. Pastaj tha: "Ah i zgjedhuri im!" – dhe përsëri e puthi në ballë. Pastaj tha: "Ti ke qenë i bukur edhe i gjallë, je i bukur edhe pasi ke ndërruar jetë! Sa e bukur është edhe jeta, edhe vdekja jote!" Pastaj ia mbuloi fytyrën të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe doli jashtë.

Omeri (r.a.), akoma u thoshte njerëzve: "Profeti nuk ka vdekur! Atij që thotë se ka vdekur, do t'ia pres kokën."

Mirëpo, kur Ebu Bekri (r.a.), u ngjit në minber, populli u mblodh rreth tij. Pasi e falënderoi Allahun Teala, Ebu Bekri (r.a.), tha:

"Kushdo prej jush që ka adhuruar Muhamedin (a.s.), ta dijë mirë se ai ka vdekur. E kushdo që e adhuron Allahun, ta dijë mirë se Ai është i përhershëm dhe nuk vdes kurrë!"

Pastaj këndoi këto ajete fisnike me zë të lartë:

"Muhamedi është vetëm një i dërguar, para të cilit ka pasur edhe të dërguar të tjerë. Nëse ai vdes ose vritet, a mos do të ktheheni ju prapa? Kushdo që kthehet prapa, nuk i bën kurrfarë dëmi Allahut. Dhe Allahu do t'i shpërblejë falënderuesit." (Al Imran, 144.) "Sigurisht që ti (o Muhamed) do të vdesësh një ditë e, sigurisht që edhe ata do të vdesin." (Zumer, 30)

Si mund të ketë ndikuar te sahabët ky qëndrim i Ebu Bekrit (r.a.)?

.....

.....

Sahabët ishin aq shumë të tronditur, saqë ndiheshin sikur nuk i kishin dëgjuar asnjëherë më parë këto ajete. Pasi i dëgjuan, menduan rreth fjalëve të Ebu Bekrit (r.a.) dhe ajeteve fisnike dhe erdhën në vete. Pas kësaj, ata filluan të qetësoheshin. Më vonë, Ebu Bekrin (r.a.), e zgjodhën si prijës të myslimanëve dhe kalif (pasardhës) të të Dërguarit të Allahut (a.s.).

Po, çdo njeri do të vdesë edhe nëse është profet. Sigurisht se Ai që e ka dërguar në këtë botë, do ta marrë pas.

Allahu e mori nga kjo botë të dashurin, robin më të mirë dhe Profetin e Tij të fundit. Prej asaj kohe, i Dërguari i Allahut (a.s.), do të jetojë deri në pafundësi në zemrat e atyre që e duan. Allahu i Madhëruar na e mundësoftë të gjithëve të jemi bashkë me të në botën e përtejme! Na e mundësoftë që të pimë në Burimin e Keutherit prej duarve të Muhamedit (a.s.), derisa të ngopemi!

Amin!

PYETJET

Sa kam mësuar?

1. Përse dhe si e prishën idhujtarët Marrëveshjen e Hudejbijes?

.....

.....

2. Çfarë masash mori i Dërguari i Allahut (a.s.), për të hyrë në Mekë pa derdhur gjak?

.....

.....

3. Cilin ajet fisnik po këndonte Profeti ynë i nderuar kur po rrëzonte idhujt?

.....

.....

4. Siç thuhet edhe në suren Mumtehine, për cilat çështje mori besën Profeti (a.s.), nga gratë që pranuan Islamin pas çlirimit të Mekës?

.....

.....

5. Si u ndanë robërit dhe plaçkat e luftës që u kapën në luftën e Hunejnit?

.....

.....

6. Në cilat çështje i këshillonte Profeti (a.s.), mësuesit që u dha detyrën për t'u mësuar Islamin fiseve përreth?

.....

.....

7. Cilat janë shkaqet që lufta e Tebukut u quajt lufta e vështirësisë?

.....

.....

8. Çfarë qëndrimi mbajtën hipokritët kur ushtria Islame po nisej në luftën e Tebukut?

.....

.....

9. Si iu përgjigjet Kurani hipokritëve që thoshin: "Mos dilni në luftë në këtë të nxehtë!", për luftën e Tebukut?

.....

.....

10. Cilat çështje ka cekur i Dërguari i Allahut (a.s.), në hutben e lamtumirës?

.....

.....

11. Cilat çështje ka theksuar Profeti (a.s.), në këshillat e fundit para se të ndërronte jetë?

.....

.....

12. Shkruani datën e vdekjes së Profetit tonë të nderuar (a.s.), sipas kalendarit hixhri dhe atij gregorian.

.....

.....

Të testojmë veten

1. Çfarë u propozoi Profeti (a.s.), në fillim idhujtarëve të Mekës kur mbështetën fisin Beni Bekr që sulmoi fisin Huzaa?

A) Të paguanin dëmshpërblimin e gjakut për të vrarët nga fisi Huzaa.
B) Të kërkonin ndjesë nga myslimanët.
C) Të mos vrisnin më askënd.
D) T'i jepnin robër fisit Huzaa aq sa ata kishin të rënë (të vrarë) prej tyre.

2. Cili ishte parimi që ndoqi Profeti (a.s.), para çlirimit të Mekës?

A) Konsultimi
B) Përgatitje e mirëfilltë
C) Fshehtësia
D) Trimëria

3. Si quhej personi që ishte prej të parëve të idhujtarëve dhe u bë mysliman gjatë çlirimit të Mekës?

A) Ebu Lehebi
B) Ebu Xhehli
C) Harith ibn Hishami
D) Ebu Sufjani

4. Kur Profeti ynë (a.s.), po e çlironte Mekën hyri në qytet me kokën ulur ndërsa ishte mbi devenë e tij. Cila nga alternativat e mëposhtme nuk e tregon këtë gjendje?

A) Po falënderonte Allahun
B) Ishte modest
C) Ishte i mërzitur
D) E konsideronte fitoren si një ndihmë nga Allahu

5. Veprimin e cilit profet dha si shembull i Dërguari i Allahut (a.s.), kur i fali mekasit?

A) Faljen që Junusi (a.s.), i bëri popullit të tij.
B) Faljen që Jusufi (a.s.), ua bëri vëllezërve të tij.
C) Faljen që Ibrahimi (a.s.), i bëri babait të tij.
D) Faljen që Salihu (a.s.), i bëri popullit të tij.

6. Cila është lufta në të cilën myslimanët në fillim përjetuan vështirësi për shkak të mburrjes, por që pastaj u mblodhën dhe korrën fitore?

A) Lufta e Mu'tes
B) Lufta e Tebukut
C) Lufta e Hunejnit
D) Lufta e Uhudit

7. Në cilën alternativë është dhënë i saktë emri dhe prejardhja e nënës së qumështit të Profetit tonë (a.s.)?

A) Amine / Beni Hashim
B) Fatime / Beni Temim
C) Halime / Beni Sa'd
D) Halime / Beni Thakif

8. Si quhet viti, kur pas çlirimit të Mekës, fiset përreth dërgonin delegacione grupe-grupe për të mësuar Islamin apo për të njoftuar se kishin pranuar Islamin?

A) Viti i fitores
B) Viti i lumturisë
C) Viti i të dërguarve
D) Viti i delegacioneve

9. Në cilën sure të Kuranit Fisnik flitet për luftën e Tebukut?

A) Surja Maide
B) Surja En'am
C) Surja Vakia
D) Surja Teube

10. Cilin sahab pati lënë si zëvendës Profeti (a.s.) kur u nis për në luftën e Tebukut?

A) Zejdin (r.a.)
B) Sa'din (r.a.)
C) Aliun (r.a.)
D) Omerin (r.a.)

11. Çfarë ndodhi me tre sahabët që në mënyrë të pajustifikueshme, nuk morën pjesë në luftën e Tebukut?

A) Myslimanët nuk folën dhe nuk u dhanë selam atyre deri në fund të jetës së tyre.
B) Pasi kaloi një kohë e caktuar Allahu e pranoi pendimin e tyre të sinqertë.
C) Ia dolën mbanë ta bindnin të Dërguarin e Allahut (a.s.), me justifikime të rreme.
D) Pas pak kohe ngjarja u harrua dhe ata u kthyen në jetën e tyre normale.

12. Kë caktoi Profeti (a.s.), prijës në krye të karvanit që e dërgoi për të kryer haxhin në vitin e nëntë hixhri?

A) Omerin (r.a.)
B) Aliun (r.a.)
C) Ebu Bekrin (r.a.)
D) Mus'abin (r.a.)

13. Ku e ka mbajtur i Dërguari i Allahut (a.s.), hutben e lamtumirës?

A) Në Mina
B) Në Qabe
C) Në Muzdelife
D) Në Arafat

14. Si do t'i njohë Profeti ynë (a.s.), vëllezërit e tij besimtarë ditën e tubimit të madh?

A) Besimtarët do të vijnë me organet e abdesit që do t'u ndriçojnë nga një dritë e bardhë.
B) Profeti (a.s.), do të njoftohet se kush është besimtar.
C) Besimtarët do të prezantohen te Profeti (a.s.).
D) Besimtarët do të kenë një rrobë e cila tregon se janë umeti i Profetit (a.s.).

15. Cila prej alternativave të mëposhtme është prej këshillave të fundit të Profetit (a.s.), para se të ndërronte jetë?

A) Jepeni zekatin pa asnjë mangësi!
B) Vazhdojeni namazin me përkushtim!
C) Kurrë mos gënjeni!
D) Mbani sa më shumë agjërim nafile!

16. Në cilin muaj sipas kalendarit hixhri ka lindur dhe ka ndërruar jetë i Dërguari i Allahut (a.s.)?

A) Muharrem
B) Rebiulevvel
C) Rexhep
D) Ramazan

17. Cilat prej alternativave të mëposhtme flasin për Profetin (a.s.)?

I. Më i nderuari i gjithësisë.
II. Më i mëshirshmi i njerëzve.
III. Është dërguar vetëm për myslimanët.
IV. Qenia që e do më shumë Allahu.
V. Bindja ndaj tij është bindje ndaj Allahut.
VI. Është Profeti i vetëm i vërtetë.

A) I, II, IV dhe VI
B) I, II, III dhe V
C) I, III dhe VI
D) I, II, IV, V

ÇELËSI I PËRGJIGJEVE

PJESA E PARË

Të testojmë veten

1-D 2-C 3-B 4-A 5-D 6-B 7-C 8-A 9-B 10-D 11-C 12-C 13-D 14-C 15-C
16-C 17-C 18-B 19-D 20-D

PJESA E DYTË

Të testojmë veten

1- a 2- c 3- b 4- d 5- c 6- c 7- b 8- b 9- d 10- d 11- c 12- a 13- a 14- d
15- c 16-d 17- b

PJESA E TRETË

Të testojmë veten

1- 2- 3- 4- 5- 6- 7- 8- 9- 10- 11- 12- 13- 14- 15-

16- 17-

PJESA E KATËRT

Të testojmë veten

1-A 2-C 3-D 4-C 5-B 6-C 7-C 8-C 9-D 10-C 11-B 12-C 13-D 14-A 15-B
16-B 17-D